

Bundel – College BenW publicatie Druten van 7 april 2026

- 3 Hamerstukken
 - 3.1 Woonbehoefteonderzoek 2025 Groene Metropoolregio
 - Dossier 7790 voorblad
 - Beslisnota college – Woonbehoefteonderzoek 2025 GMR
 - Bijlage 1 – Informatienota raad – Woonbehoefteonderzoek 2025 GMR
 - Bijlage 2 – Woonbehoefteonderzoek 2025 Groene Metropoolregio
 - 3.2 Regionale zienswijze op ontwerp Omgevingsverordening Gelderland 2025–2026
 - Dossier 7784 voorblad
 - Beslisnota college – Regionale zienswijze Omgevingsverordening Gelderland 2025–2026
 - Bijlage 1 – Regionale zienswijze Gelderse Omgevingsverordening
 - Bijlage 2 – Ontwerp Omgevingsverordening Gelderland 2025–2026
 - 3.3 Jaaruitvoeringsprogramma openbare ruimte
 - Dossier 7791 voorblad
 - Beslisnota college – Jaaruitvoeringsprogramma Openbare Ruimte
 - Informatienota raad – Jaaruitvoeringsprogramma Openbare Ruimte
 - 3.4 Antwoord op schriftelijke vragen: Kappen van bomen in wijk Lievendaal te Druten–zuid
 - Dossier 7783 voorblad
 - Informatienota raad – Antwoord op schriftelijke vragen: Kappen van bomen in wijk Lievendaal te Druten–zuid
 - Bijlage 1 – Schriftelijke vragen – Bomenkap Lievendaal – Sociaal Maas en Waal
 - 3.5 Formatie structureel toevoegen aan Sociaal Domein Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang
 - Dossier 7795 voorblad
 - Beslisnota college – Formatie structureel toevoegen aan Sociaal Domein Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang
 - 3.6 Beantwoording schriftelijke vragen fractie Dorpslijst Puiflijk/Druten–Zuid over Toelatingsbeleid van Groeisaam
 - Dossier 7774 voorblad
 - Beslisnota college – beantwoording schriftelijke vragen Dorpslijst Puiflijk Druten–Zuid over Toelatingsbeleid van Groeisaam
 - Bijlage 1 – Informatienota raad – Beantwoording schriftelijke vragen Dorpslijst Puiflijk Druten–Zuid over Toelatingsbeleid van Groeisaam
 - Bijlage 2 – Schriftelijke vragen – Toelatingsbeleid stichting Groeisaam – Dorpslijst Puiflijk Druten–Zuid
- 4 Bespreekstukken
 - 4.1 Principeverzoek Meubellaan 1, Druten (Metropole)
 - Dossier 7792 voorblad
 - Beslisnota Principeverzoek Meubellaan 1, Druten
 - Bijlage 1b – Het principeverzoek Meubellaan 1, Druten – Locatiestudie_Metropole museum Druten_Buro SRO
 - 4.2 Vervolg stand van zaken principeverzoek K3 Delta voor de Drutense Waarden
 - Dossier 7776 voorblad
 - Beslisnota college – vervolg stand van zaken principeverzoek K3 Delta voor de Drutense Waarden
 - Informatienota raad – vervolg stand van zaken principeverzoek K3 Delta voor de Drutense Waarden
 - 4.3 Beleidsregels kabelgoten Druten
 - Dossier 7763 voorblad
 - Beslisnota college – Kabelgoten Druten
 - Bijlage 1 – Beleidsregels kabelgoten Druten

- 4.4 Antwoord op schriftelijke vragen Kernachtig Druten over het planten van 1000 bomen.
Dossier 7781 voorblad
Informatienota raad – Antwoord BenW schriftelijke vragen K8D –1000 bomen
Bijlage 1 – Schriftelijke vragen Kernachtig Druten – 1000 bomen

Gemeente Druten

College BenW publicatie Druten

Dossiernummer	7790
Extern Zaak ID	Z/26/346767
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 april 2026
Agendapunt	3.1
Titel	Woonbehoefteonderzoek 2025 Groene Metropoolregio
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Druten	Brink, W. (Willy)

Aanwezigen

Willy Brink, Nadine Huntink, Boy Janssen, S.W.P.J. Sengers en R.G.C.J. Thoonen

Bijlagen
Beslisnota college – Woonbehoefteonderzoek 2025 GMR
Bijlage 1 – Informatienota raad – Woonbehoefteonderzoek 2025 GMR
Bijlage 2 – Woonbehoefteonderzoek 2025 Groene Metropoolregio

Geagendeerd	Vergaderdatum
College BenW publicatie Druten	7 april 2026
College BenW openbaar Druten	7 april 2026

Voorgesteld besluit

het College van B&W besluit:

De gemeenteraad te informeren over de uitkomsten van het woonbehoefteonderzoek 2025 middels bijgevoegde informatienota.

Besluit (Aangenomen)

het College van B&W besluit:

De gemeenteraad te informeren over de uitkomsten van het woonbehoefteonderzoek 2025 middels bijgevoegde informatienota.

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Woonbehoefteonderzoek 2025 Groene Metropoolregio

Collegedatum: 7 april 2026

Voorgesteld besluit

het College van B&W besluit:

De gemeenteraad te informeren over de uitkomsten van het woonbehoefteonderzoek 2025 middels bijgevoegde informatienota.

Aanleiding

In onze regio doen we elke 3 jaar woonbehoefteonderzoek. Dit gebeurt op het moment dat de uitkomsten van het WoonOnderzoek Nederland (WoON) bekend zijn. Het rapport is opgesteld door het bureau Companen, in opdracht van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) met een begeleidende projectgroep waarin gemeenten, de provincie Gelderland, WoonKr8 (het regionaal samenwerkingsverband van woningcorporaties) en de GMR zijn vertegenwoordigd. Bij de opstelling van het rapport is gebruik gemaakt van diverse databronnen en zijn bijeenkomsten georganiseerd voor marktpartijen, overheden en woningcorporaties.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
28 maart 2023	Woonbehoefteonderzoek 2022 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (Z/23/112332)

Gewenst resultaat

De ambitie is om een gemeente te zijn met gemengde wijken en een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners. Het woonbehoefteonderzoek geeft inzicht in deze vraag en vormt hiermee belangrijke input voor beleid en advisering bij woningbouwprojecten.

Argumenten

- De uitkomsten vormen input voor actualisatie van regionale afspraken en lokaal beleid*

Met de vaststelling van de informatienota wordt de raad actief geïnformeerd over de uitkomsten van het woonbehoefteonderzoek. Dit is van belang, omdat de onderzoeken gebruikt worden als input voor actualisatie van regionale afspraken en lokaal beleid zoals actualisatie van de Omgevingsvisie en de opstelling van een volkshuisvestingsprogramma, ruimtelijk en woonbeleid en voor regionale en lokale woonzorgvisies. Het volkshuisvestingsprogramma komt, na besluitvorming door het Rijk over de Wet versterking regie volkshuisvesting, in plaats van lokale woon- en woonzorgvisies. Het in de beide visies opgenomen beleid blijft uitgangspunt totdat het volkshuisvestingsprogramma is vastgesteld.

2. Dit onderzoek is nodig voor onderbouwing bij project- en gebiedsontwikkeling
Het onderzoek geeft waardevolle informatie en kwalitatieve data voor invulling van woningbouwprojecten en onderbouwing bij planologische procedures.

Tegenargumenten en risico's

Er zijn geen kanttekeningen bij dit voorstel.

Financiële gevolgen

Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Communicatie

Communicatie over en verspreiding van het onderzoek vindt plaats vanuit de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Inwonersparticipatie

Het onderzoek is gebaseerd op het landelijk WoON onderzoek waarvoor in het land en in de regio grootschalig enquête onderzoek heeft plaatsgevonden. Daarnaast hebben er verschillende bijeenkomsten met stakeholders plaatsgevonden. De uitkomsten zullen gebruikt worden bij participatiebijeenkomsten voor actualisatie van de Omgevingsvisie en voor opstelling van een volkshuisvestingsprogramma.

Uitvoering of Vervolgstappen

De raad wordt geïnformeerd met bijgevoegde informatienota.
College en raad worden te zijner tijd geïnformeerd over en betrokken bij de ontwikkeling van het volkshuisvestingsprogramma.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Voorstel

Advies

FL GO-Wonen

Bijlage:

1. Informatienota Woonbehoefteonderzoek 2025 Groene Metropoolregio
2. Woonbehoefteonderzoek 2025 Groene Metropoolregio

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Woonbehoefteonderzoek 2025 Groene Metropoolregio

Collegedatum: 7 april 2026

Kernboodschap

Het woonbehoefteonderzoek 2025 van de Groene Metropoolregio laat zien wat de woonbehoefte in de regio is. Dat doet het onderzoek voor de hele regio, voor de subregio's (Nijmegen e.o., Arnhem e.o. en de Liemers) en voor elke gemeente. Het geeft ook adviezen over de verschillende woonopgaven.

Het onderzoek laat geen grote veranderingen zien ten opzichte van het vorige onderzoek van 3 jaar geleden. De vraag naar woningen is wel toegenomen en wat groter dan 3 jaar geleden. Onze regio blijft dus een aantrekkelijke plek om te wonen.

De behoefte aan betaalbare woningen blijft groot. Dit past bij de regionale afspraken dat twee derde van de nieuwe woningen betaalbaar moet zijn, waarvan 30% sociale huur.

Voor Druten zien we dat de afspraken uit de Woondeal goed aansluiten bij de vraag naar woningen, zowel in aantallen als in de verdeling betaalbare en dure woningen.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
25 mei 2023	Informatienota Woonbehoefteonderzoek 2022 Groene metropoolregio Arnhem-Nijmegen (Z/23/112332)

Toelichting

Het woonbehoefteonderzoek 2025 Groene Metropoolregio geeft inzicht in de kwantitatieve en kwalitatieve woonbehoefte op regionaal, subregionaal en lokaal niveau en geeft aanbevelingen over verschillende woonopgaven die hier uit voortkomen. In deze informatienota informeren we u over de belangrijkste uitkomsten. Het rapport is als bijlage toegevoegd.

Periodiek doen we onderzoek

In onze regio doen we elke 3 jaar woonbehoefteonderzoek. Dit gebeurt op het moment dat de uitkomsten van het WoonOnderzoek Nederland (WoON) bekend zijn. Het rapport is opgesteld door het bureau Companen, in opdracht van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) met een begeleidende projectgroep waarin gemeenten, de provincie Gelderland, WoonKr8 (het regionaal samenwerkingsverband van woningcorporaties) en de GMR zijn vertegenwoordigd. Bij de opstelling van het rapport is gebruik gemaakt van diverse databronnen en zijn bijeenkomsten georganiseerd voor marktpartijen, overheden en woningcorporaties. De methodologie wordt in het onderzoek toegelicht.

Uitkomsten

Het onderzoek geeft een behoefte in de GMR van 2025 tot 2050 van bijna 70.000 woningen of andere vormen van (tijdelijke) huisvesting. Het gaat om ruim 56.000 woningen en zo'n 11.000 tot 14.000 andere vormen van (tijdelijke) huisvesting.

Voor de periode 2025 tot en met 2034 komt de behoefte uit op bijna 40.000 extra woningen. Inclusief compensatie voor verwachte sloop komt deze uit op bijna 44.000 woningen. Daarmee ligt de behoefte vrijwel in lijn met de afspraken in de Woondeal (circa 45.000 woningen).

Het onderzoek geeft daarnaast een aanvullende vraag aan van 7.300 tot bijna 10.000 tijdelijke plekken voor arbeidsmigranten, van 1.800 plekken voor (dreigend) dak- en thuisloze mensen en een behoefte van zo'n 400 woonwagendplaatsen in de regio. In Nijmegen is ook een aanvullende vraag van 2.400 eenheden voor studenten.

Na 2035 blijft er behoefte aan extra woningen. Deze behoefte vlakt echter wel wat af. In de periode tot 2040 gaat het om bijna 8.000 extra woningen in de regio, in de tien jaar daarna aan nog eens ruim 9.000 woningen.

Het grootste deel van de behoefte komt voort uit de verwachte huishoudensgroei. Deze raming valt hoger uit dan bij de vorige prognose, vooral door een groei van het aantal buitenlandse vestigers, maar ook door een toename van het aantal vestigers uit de rest van Nederland. Daarnaast is het woningtekort toegenomen: van 5,1% van de woningvoorraad (2022) naar 5,5% in 2025.

De woningbehoefte tot en met 2034 in de subregio's Arnhem en Nijmegen is van vergelijkbare omvang (ruim 17.000 woningen in de periode 2025 tot en met 2034). In De Liemers is deze met 4.000 woningen in aantallen kleiner.

De woningbehoefte naar prijs-, en huur- en koopklassen tot en met 2034 is als volgt verdeeld:

- Sociale huur 30%
- Middenhuur 2%
- Goedkope koop 22%
- Betaalbare koop 15%
- Vrije sectorhuur 1%
- Dure koop 30%

Daarmee is het aandeel "betaalbaar" (sociale huur, middenhuur, goedkope en betaalbare koop) 69%. Het aandeel behoefte aan appartementen of nultredenwoningen is 54% en aan eengezinswoningen 46%.

Het onderzoek gaat dieper in op verschillende ontwikkelingen zoals: groei door buitenlandse vestigers, meer behoefte aan appartementen, de groeiende vraag naar sociale huurappartementen, een beperkte opgave voor middenhuur en de groeiende vraag naar geclusterde woonvormen voor ouderen.

Er is ook sprake van een groeiende behoefte aan huisvesting voor aandachtsgroepen. Het gaat om mensen die om uiteenlopende redenen niet zelfstandig in staat zijn passende woonruimte te vinden. Vaak speelt een zorg- of kwetsbaarheidsachtergrond een rol, zoals bij mensen met psychische problematiek, jongeren die uitstromen uit jeugdzorg, of mensen die uit een beschermde woonomgeving komen. Soms gaat het juist om huishoudens met een zeer specifieke woningvraag, bijvoorbeeld vanwege fysieke beperkingen of een noodzaak tot begeleiding aan huis.

Uitkomsten voor Druten

De lokale uitkomsten, waaronder die voor Druten, kunt u vinden via [deze link](#). De link staat ook op pagina 3 van het rapport.

Specifiek voor gemeente Druten zien we voor de periode 2025-2034 een behoefte aan 1.070 extra woningen. Die behoefte is daarmee in lijn met de afspraken die Druten met de regio in de Woondeal voor deze periode heeft gemaakt, zo'n 1.050 woningen. De behoefte sluit ook aan op de woningbouwambitie in woonvisie en woonzorgvisie. En ook op de uitgangspunten in de omgevingsvisie, waarin we vanaf 2030 koersen op gemiddeld 100 woningen per jaar.

Kwalitatief gezien, de woningbehoefte naar prijs-, en huur- en koopklassen, wijkt Druten niet af van de verdeling in de hele regio, zoals hierboven beschreven. Deze percentages liggen daarnaast grotendeels in lijn met het Drutense woonbeleid waarin wordt ingezet op twee derde betaalbare woningen en minimaal 30% sociale huur. Verder zien we ook in Druten dat de behoefte aan grondgebonden woningen en aan appartementen vrijwel met elkaar in evenwicht zijn.

Het woonbehoefteonderzoek laat dus zien dat Druten zowel kwantitatief als kwalitatief prima op koers ligt.

Gevolgen

Het woonbehoefteonderzoek geeft inzicht in de vraag naar woningen en vormt hiermee belangrijke input voor beleid en advisering bij woningbouwprojecten.

Communicatie

Communicatie over en verspreiding van het onderzoek vindt plaats vanuit de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.

Uitvoering of Vervolgstappen

De uitkomsten van dit onderzoek gebruiken we bij actualisatie van regionale afspraken en lokaal beleid zoals de opstelling van een volkshuisvestingsprogramma. Dit programma komt, na besluitvorming door het Rijk over de Wet versterking regie volkshuisvesting, in plaats van lokale woon- en woonzorgvisies.

Het onderzoek vormt ook belangrijke input voor beleid en advisering bij woningbouwprojecten.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Bijlage:

- 1- Woonbehoefteonderzoek 2025 Groene Metropoolregio

WOONBEHOEFTEONDERZOEK 2025

COLOFON

Publicatie

Februari 2026

Opdrachtgever

Groene Metropoolregio
Arnhem-Nijmegen

Bureau

Companen

Auteurs

Jeroen Lijzenga
Pim Tiggeloven
Laurens van Dongen

Projectnummer

2202.125/G

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3	5	5	BETAALBAARHEID EN SOCIALE HUUR	36
1.1	Aanleiding en vraagstelling	3		5.1	Behoeftte aan sociale huurwoningen	36
1.2	Vraagstelling	4		5.2	Positie van starters en middeninkomens	39
1.3	Leeswijzer	4				
2	SAMENVATTING, CONCLUSIES EN ADVIEZEN	5		6	WONINGVRAAG SPECIFIEKE AANDACHTSGROEPEN	40
3	HUIDIGE WONINGMARKTSITUATIE	11		6.1	Ouderen	40
3.1	Woningvoorraad	11		6.2	Mensen die uitstromen uit een instelling	41
3.2	Ontwikkeling van de bevolking	13		6.3	(Dreigend) daklozen	42
3.3	Verhuisbewegingen	16		6.4	Arbeidsmigranten	43
3.4	Betaalbaarheid en beschikbaarheid	18		6.5	Studenten in Nijmegen	43
				6.6	Statushouders	45
				6.7	Woonwagenstandplaatsen	46
4	ONTWIKKELING VAN DE REGIONALE WONINGBEHOEFTE	21		BIJLAGE 1	ACCENTEN IN DE BEHOEFTERAMING	48
4.1	Huishoudensontwikkeling	22		BIJLAGE 2	NADERE TOELICHTING OP DE METHODOLOGIE	50
4.2	Woningtekort	24				
4.3	Kwantitatieve woningbehoefte	25				
4.4	Vergelijking met de afspraken	26				
4.5	Kwalitatieve woningbehoefte	28				
4.6	Vergelijking met de planvoorraad	33				
4.7	Doorkijk naar de periode 2035 tot 2040 en verder	34				
4.8	Vraag naar bijzondere woonvormen	34				

BEKIJK DE DIGITOEKANKELIJKE SAMENVATTING

1 INLEIDING

■ 1.1 Aanleiding en vraagstelling

In de Groene Metropoolregio werken de gezamenlijke overheden samen aan een beter functionerende woningmarkt. Om vinger aan de pols te houden voor de juiste woning, op de juiste plek, op het juiste moment, voeren zij periodiek een regionaal woonbehoefteonderzoek uit. Dit gebeurt steeds na het beschikbaar komen van de actuele WoON-gegevens. In de uitwerking van het woonbehoefteonderzoek werkt de regio nauw samen met de in Woonkr8 georganiseerde woningcorporaties en betrokken marktpartijen.

De actualisatie van het woonbehoefteonderzoek komt op een belangrijk moment. De woondeal tussen de regio, de provincie en het Rijk is recent geactualiseerd. Het onderzoek biedt de mogelijkheid om scherp na te gaan hoe de gemaakte afspraken aansluiten bij de ontwikkeling van de woningbehoefte in de regio en de drie subregio's.

Naast de (sub)regionale uitwerking is ook uitwerking op lokaal niveau een must. Immers de uitwerking van het woonbeleid en vertaling hiervan naar ruimtelijke plannen gebeurt op dat niveau. Goed zicht op de lokale situatie is noodzakelijk, temeer daar discussies over fair share in sociale huur zowel lokale als regionale afwegingen vraagt. Een goede onderzoeksmatige basis helpt om de discussie hierover te voeren aan de hand van feiten.

Companen heeft het regionale woonbehoefteonderzoek uitgevoerd. Zij heeft dit onderzoek opgepakt in samenspraak met een werkgroep met een afvaardiging uit de drie subregio's en een afvaardiging namens de provincie. Daarnaast zijn uitkomsten getoetst en verdiept in samenspraak met alle gemeenten, corporaties, marktpartijen en provincie.

Lokale uitkomsten zijn hier beschikbaar in de vorm van handzame factsheets.

■ 1.2 Vraagstelling

Met het onderzoek wil de regio actuele inzichten krijgen in de woningbehoefte en geadviseerd worden over de aanpak van de opgaven. In het bijzonder is er aandacht voor betaalbaarheid van de huur- en de koopsector.

In dit onderzoek wordt inzicht geboden in:

- de huidige situatie op de regionale en subregionale woningmarkt;
- de opgaven op de woningmarkt naar huur en koop, naar zowel prijsklassen als woningtypes;
- speciale aandacht voor de woningbehoefte in het licht van de woondeal;
- de woonvraag van de aandachtsgroepen in het kader van de voorgestelde Wet versterking regio op de volkshuisvesting;
- resultaten op korte termijn (tot 2030), middellange termijn (tot 2035) en op de lange termijn (tot 2040 met een doorkijk naar 2050).

■ 1.3 Leeswijzer

We belichten in deze rapportage verschillende onderwerpen die van belang zijn voor de regionale woningmarktontwikkelingen. Het gaat dan om de huidige situatie op de woningmarkt, de groei van de woningbehoefte, samenstelling van de woningbehoefte, behoefte aan sociale huur, kansen voor middengroepen en de omvang en samenstelling van de woonbehoefte in het licht van de woondealafspraken en de woonbehoefte van specifieke aandachtsgroepen. Deze onderwerpen zijn in deze rapportage successievelijk beschreven. Waar relevant om verschillen binnen de regio en de subregio's te duiden, wordt ingezoomd op uitkomsten per gemeente. De uitwerking per gemeente is zoals aangegeven, vormgegeven in factsheets. In de [bijlage](#) van het onderzoek beschrijven we de gekozen aanpak.

2 SAMENVATTING, CONCLUSIES EN ADVIEZEN

1 Grotere huishoudensgroei verwacht

De woningbehoefte in de Groene Metropoolregio komt voor de periode 2025 tot en met 2034 uit op 43.700 woningen. Dat is inclusief een compensatie van voorgenomen sloop (4.000 woningen). Daarmee ligt de behoefte vrijwel in lijn met de afspraken in de Woondeal (45.040 woningen). Het verschil is ruim 1.000 woningen.

Het advies is om vol in te blijven zetten op realisatie van de Woondealambitie, ook omdat de geraamde behoefte de afgelopen jaren bij iedere actualisatie hoger is komen te liggen.

Het grootste deel van deze behoefte komt voort uit de verwachte huishoudensgroei (+26.850 huishoudens). Deze raming valt hoger uit dan bij de vorige prognose, vooral door een groei van het aantal buitenlandse vestigers, maar ook door een toename van het aantal vestigers uit de rest van Nederland. Een andere factor in de woningbehoefte is het bestaande woningtekort dat ingelopen moet worden (12.850 woningen). Ook hierin is een toename ten opzichte van het vorige onderzoek te zien; van 5,1% van de woningvoorraad (2022) naar 5,5% in 2025. Vooral in de subregio Nijmegen is het woningtekort toegenomen.

De woningbehoefte in de subregio's Arnhem en Nijmegen is van vergelijkbare omvang (ruim 17.000 woningen in de periode 2025 tot en met 2034). De woningbehoefte in De Liemers is met 4.000 woningen in aantallen kleiner.

Het advies is toch om vast te houden aan de beoogde woningbouwlocaties in De Liemers. Woningbouw in deze subregio kan de druk op de woningmarkt in de andere subregio's (in de eerste plaats de subregio Arnhem) deels wegnemen.

Na 2035 blijft er woningbehoefte in de regio en in de drie subregio's. De behoefte aan extra woningen vlakt op basis van de huishoudensprognose echter wel wat af. In de periode tot 2040 is er op basis van de prognose een behoefte aan bijna 8.000 extra woningen in de regio, in de tien jaar daarna aan nog eens ruim 9.000 woningen. Nieuwbouw is niet de enige manier om te voorzien in de extra woningbehoefte.

Blijf inzetten op mogelijkheden om de bestaande woningvoorraad beter te benutten, door het transformeren van niet-woongebouwen naar woningen, het indien mogelijk optoppen van gebouwen en door het splitsen van grotere woningen in meerdere kleine woningen.

2 Regio groeide vooral door buitenlandse vestigers

De afgelopen jaren is het aantal inwoners in de Groene Metropoolregio verder toegenomen. Deze groei kwam niet door natuurlijke bevolkingsgroei. Al enkele jaren overlijden er meer mensen in de regio dan er geboren worden. De groei wordt vooral veroorzaakt door migratie. De grootste factor daarin zijn vestigers vanuit het buitenland. Vooral het aantal buitenlandse vestigers van buiten Europa is de laatste jaren sterk toegenomen (deels vluchtelingen, deels arbeidsmigranten). Daarnaast is er een positief binnenlands migratiesaldo. Het grote aandeel buitenlandse instromers in de bevolkingsgroei maakt de groei in de toekomst ook wat minder goed voorspelbaar. De buitenlandse instroom wordt in belangrijke mate bepaald door brandhaarden in de wereld en het landelijke beleid ten aanzien van de instroom van buitenlandse werknemers en studenten. Dat zijn factoren die snel kunnen veranderen en waarop de regio nauwelijks of geen invloed heeft.

Blijf deze ontwikkeling nauwgezet monitoren.

Arnhem en Nijmegen trekken veel jonge, kleine huishoudens van buiten de regio aan. Beide gemeenten hebben hoger onderwijs en trekken jonge mensen die voor de studie naar de steden komen. Een deel van deze mensen blijft na de studie in de stad wonen.

Zorg dat jonge mensen in de steden een betaalbare (studenten)woning kunnen vinden en na hun studie kunnen doorstromen naar een betaalbare eerste zelfstandige woning.

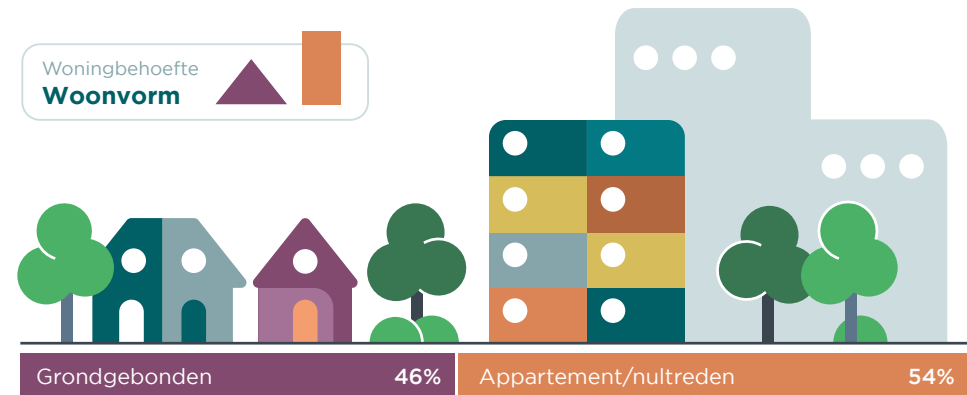
In een volgende levensfase vinden zij vaak een ruimere woning in een van de omliggende gemeenten; de stedelijke roltrap, waar de hele regio van profiteert. Ook de gemeenten aan de noord en noordwestkant van de regio (met name Renkum en Rheden) trekken relatief veel jonge kleine huishoudens aan.

De toestroom van gezinnen van buiten de regio is veel gelijkmatiger verdeeld over de regiogemeenten, hoewel ook bij deze groep naar verhouding veel huishoudens een plek vinden aan de noord en noordwestrand van de regio.

3 Meer behoefte aan appartementen

Een belangrijk deel van de huishoudensgroei wordt veroorzaakt door het toenemend aantal eenpersoons- en tweepersoonshuishoudens. Dat was ook al het geval bij het vorige onderzoek, maar hun aandeel neemt verder toe. Daarbij gaat het om oudere huishoudens (de vergrijzing zet verder door de komende jaren), maar zeker ook jongeren die de woningmarkt betreden. Dit heeft gevolgen voor de kwalitatieve woningvraag.

Met name onder jongeren zien we een sterkere oriëntatie op appartementen dan in het verleden het geval was (zowel in de huur als betaalbare koop). Die vraag manifesteert zich overigens wel vooral in de twee steden (Arnhem en Nijmegen), waar ongeveer twee derde van de jongeren op zoek is naar een appartement. In andere gemeenten gaat ongeveer 70% van de vraag van jongeren uit naar een grondgebonden woning. Hoewel veel van deze jongeren de voorkeur geven aan een grondgebonden woning, neigt een steeds groter deel naar een appartement als betaalbaar alternatief voor de relatief dure grondgebonden woning. Uit gesprekken met jongeren blijkt ook dat meer jongeren bereid zijn te starten in een appartement, als er perspectief is om na een paar jaar de stap te zetten naar de gewenste grondgebonden woning. Dit beeld werd bij de presentatie van de resultaten tijdens de Tempotafel ook herkend.

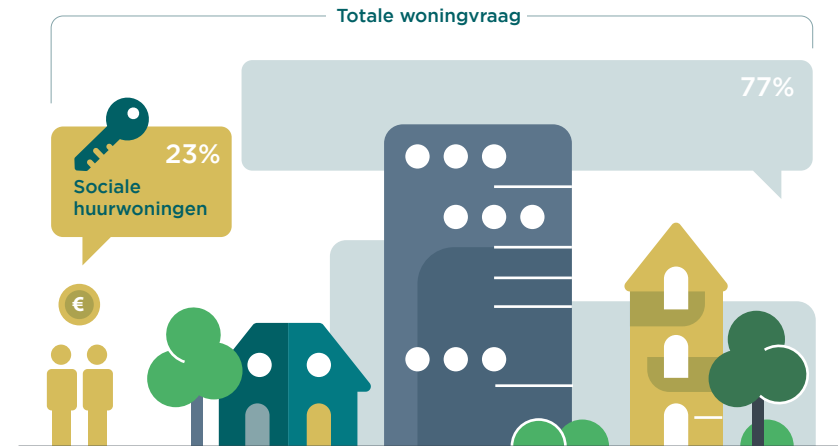
Er is daarnaast ook een toename van de vraag naar duurdere koopappartementen vanaf € 289.000 te zien, waarbij een flink deel van de vraag appartementen met een prijs vanaf € 405.000 betreft. Deze vraag is vooral afkomstig van ouderen die vanuit een grondgebonden koopwoning willen doorstromen naar een nultredenwoning. Waar bij jongeren een scherp onderscheid te zien is tussen stad en ommeland qua oriëntatie op appartementen, is dat onderscheid bij ouderen minder groot. In de steden geeft 83% van de verhuisgeneigde ouderen de voorkeur aan een appartement. In de minst stedelijke gemeenten ligt dat percentage op 61%.

4 Vraag grondgebonden koop afgenomen; uitzondering goedkope segment

Er is nog steeds veel behoefte aan grondgebonden koopwoningen. De vraag naar duurdere grondgebonden koop (> € 405.000) is en blijft een van de meest gewilde marktsegmenten in de regio, vooral gelet op de woonkwaliteit die daarbij hoort (ruimte, zowel in als rondom de woning). Maar de behoefte aan dit segment is wel iets afgenomen ten opzichte van het vorige onderzoek. Dat geldt ook voor de prijsklasse daar net onder (€ 289.000 - € 405.000). Hierin klinken vooral de aankomende demografische trends door; een toename van één- en tweepersoonshuishoudens waardoor de vraag naar ruime grondgebonden koopwoningen in de loop van de periode 2025 tot en met 2034 wat zal afnemen.

Een uitzondering hierop vormt het segment van de goedkope grondgebonden koop (< € 289.000). De vraag naar dit segment is verder toegenomen. Tegelijkertijd blijft de realisatie van dit segment een groot aandachtspunt. De bouwkosten zijn de afgelopen jaren verder gestegen. Aan de andere kant worden de mogelijkheden om op een industriële manier efficiënt betaalbare woningen te realiseren (modulaire bouw), steeds groter. Wel is het belangrijk dat starters (de belangrijkste doelgroep voor goedkope koop) een reële prijs-kwaliteitverhouding voor ogen hebben. Het eerlijke verhaal is dat een grondgebonden nieuwbouwwoning in het betaalbare segment kleiner in omvang zal zijn dan de woningen die 20 tot 30 jaar geleden in dit prijssegment werden gebouwd.

5 Veel vraag naar sociale huurappartementen

In de periode 2025 tot en met 2034 is er behoefte aan bijna 12.000 sociale huurwoningen; 30% van de totale woningbehoefte in de Groene Metropoolregio. Daarmee ligt het aandeel sociale huur in de totale woningbehoefte redelijk in lijn met het vorige onderzoek (29%). De behoefte ligt ook in lijn met de Woondealafspraken en het Wetsvoorstel versterking regie op de volkshuisvesting. De behoefte aan sociale huur is niet in alle gemeenten even groot. De fair share afspraken borgen de solidariteit binnen de regio op dit punt.

De vraag in de sociale huur is het grootst naar appartementen. Ongeveer 23% van de totale woningbehoefte in de regio gaat uit naar sociale huurappartementen. Deze behoefte is deels afkomstig van jongeren, deels van ouderen die een nultredenwoning zoeken. Verreweg het grootste deel van de vraag naar sociale huurwoningen heeft betrekking op het huurprijssegment tot de eerste aftoppingsgrens (€ 683, prijspeil 2025). De behoefte aan sociale huurwoningen naar huurprijsklasse is afgeleid aan de hand van de indeling van de vraag naar de product-markt-combinaties van de Woonstandaard van Aedes. Omdat de vraag veelal afkomstig is van kleine huishoudens (1 of 2 personen), horen daar volgens de Woonstandaard huurprijzen bij in de huurprijsklasse tot de eerste aftoppingsgrens. De vraag naar grondgebonden woningen in de sociale huursector is veel kleiner dan de vraag naar appartementen, maar wel aanzienlijk toegenomen ten opzichte van het vorige onderzoek. De behoefte aan dit woningtype is met name in de Liemers goed te zien.

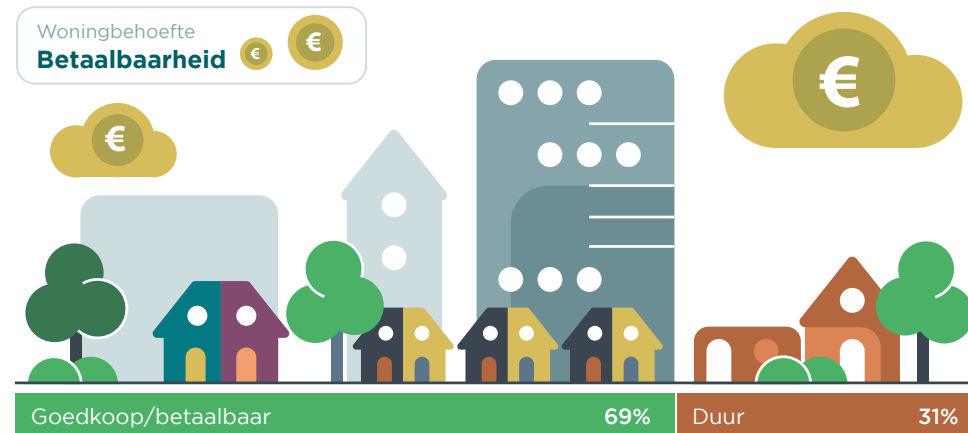
6 Middenhuur

Er geldt voor de periode 2025 tot en met 2034 een beperkte opgave voor uitbreiding van het aantal middeldure huurwoningen. Net als in het verleden wordt middenhuur vooral als een substituut gezien door huishoudens die een voorkeur hebben voor een koopwoning, maar hierin geen betaalbaar aanbod vinden. Er is behoefte aan ruim 2.000 appartementen in het middenhuursegment, 2% van de totale woningvraag in deze periode. In de steden is de vraag in belangrijke mate afkomstig van starters en jonge kleine huishoudens en in mindere mate van senioren. In de kleinere gemeenten worden deze woningen naar verhouding het meest gevraagd door oudere huishoudens die een nulredenwoning willen.

Voeg appartementen in de middenhuur met name toe in de stedelijke en centrum-dorpse woonmilieus binnen de regio.

De vraag naar grondgebonden woningen in de middenhuur is beperkt. Veel huishoudens die deze woningen betrekken, hadden liever een betaalbare koopwoning willen kopen.

Zet in op het toevoegen van de afgesproken aantallen betaalbare grondgebonden koopwoningen.

Als het niet lukt om voldoende betaalbare koopwoningen toe te voegen, zijn grondgebonden woningen in de middenhuur wel degelijk een belangrijk segment. Tegelijk zien we dat deze woningen door beleggers momenteel veel op de markt gebracht worden en daarmee voorzien in een deel van de vraag naar goedkopere koopwoningen.

7 Veel vraag naar woonvormen ouderen

De komende jaren zal het aantal oudere huishoudens verder toenemen. Anno 2025 is 26% van alle huishoudens in de Groene Metropoolregio 65 jaar of ouder. In 2050 zal dat aandeel zijn toegenomen naar 32%. Deze vergrijzing manifesteert zich met name in de subregio's Arnhem en De Liemers. De subregio Nijmegen vergrijsst nauwelijks door de grote instroom aan jonge huishoudens. Een groot deel van de ouderen blijft steeds langer vitaal en kan daardoor ook langer in een reguliere zelfstandige woning blijven wonen. Veel ouderen stellen de verhuizing naar een woning die speciaal geschikt is en waar men eventueel op termijn zorg kan ontvangen uit. Men is gehecht aan de huidige woning en woonomgeving, men heeft het sociale netwerk in de buurt en men heeft doorgaans lage woonlasten. Een verhuizing is dan vaak geen aantrekkelijk vooruitzicht als het vanwege de gezondheid nog niet hoeft. Maar hoe ouder men wordt, hoe groter de kans dat de gezondheidssituatie wel verandert en er een zorgvraag ontstaat. Ook deze ouderen met een matige tot zware zorgvraag zullen in de toekomst zoveel mogelijk zelfstandig blijven wonen. Maar daarvoor is een aangepaste woonvorm noodzakelijk. Op landelijk niveau wordt hiervoor een onderscheid gemaakt in drie typen ouderenwoningen: nulredenwoningen, geclusterde woonvormen en zorggeschikte woningen. De komende jaren is er vooral behoefte aan meer nulredenwoningen in de regio (+8.600 woningen in de periode 2022 tot en met 2031). Daarnaast is er behoefte aan 5.900 geclusterde woningen, waarvan 2.240 zorggeschikt. Deze behoefte ligt redelijk in lijn met de afspraken die hierover binnen de regio gemaakt zijn (Regionaal Afsprakenkader Huisvesting Aandachtsgroepen).

Bij het toevoegen van geclusterde woningen en geclusterde zorggeschikte woningen hoort ook een passende zorginfrastructuur. Het gaat bijvoorbeeld om nabijheid van een ontmoetingsplek, een sociaal netwerk van mensen waarop men terug kan vallen en bereikbaarheid van eerstelijnszorg. Blijf hier scherp op.

8 Huisvesting aandachtsgroepen

De aankomende Wet versterking regie op de Volkshuisvesting bepaalt dat iedere gemeente in haar Volkshuisvestingsprogramma de huisvestingsopgave voor de landelijke aandachtsgroepen weergeeft. Dit zijn doelgroepen die om verschillende redenen (vaak vanwege een zorg- of kwetsbare achtergrond, soms vanwege een zeer specifieke woningvraag) moeite hebben om zelfstandig aan passende woonruimte te komen. De meest kwetsbare aandachtsgroepen komen bovendien in aanmerking voor urgentie. De regio geeft in het Afsprakenkader Huisvesting Aandachtsgroepen invulling aan het faciliteren van huisvesting voor de diverse aandachtsgroepen.

Drie grootste aandachtsgroepen

Aantal nieuwe woningen per jaar, 2022 - 2031

voor mensen die **dakloos zijn of dreigen te raken**

voor mensen die **uitstromen uit een instelling**

voor **statushouders**

- Een belangrijk deel van deze urgente groepen zijn mensen die vanuit een beschermde woningomgeving uitstromen naar een reguliere (vaak zelfstandige) woning. De verwachting is dat er in de periode 2022 tot en met 2031 jaarlijks behoefte is aan ongeveer 1.750 woningen voor de uitstroom van mensen vanuit een instelling. Hieronder vallen mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking, mensen die uitstromen uit Beschermd Wonen, Jeugdhulp met verblijf, Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang. Deze mensen hebben doorgaans behoefte aan goedkope, kleinere corporatiewoningen. Daarnaast valt onder de genoemde 1.750 woningen per jaar de

woonbehoefte van sociaal en medisch urgenten en mantelzorgurgenten.

- Daarnaast is er een groep mensen die geen woning heeft of hun woning op korte termijn dreigt te verliezen. Deze groep (dreigend) daklozen heeft met spoed een (andere) woning nodig. De omvang van deze groep bedraagt op dit moment naar schatting 1.850 personen, waaronder ook kinderen.
- Er is op dit moment een tekort van 1.600 studentenwoningen in Nijmegen. Dit tekort loopt op tot 2.400 woningen in het studiejaar '32-'33. Er zijn plannen voor het toevoegen van 1.600 studentenwoningen. De gemeente en SSH& gaan ervan uit dat de overige 800 benodigde woningen door marktpartijen worden toegevoegd.
- Voor de huisvesting van statushouders zijn de komende periode naar schatting jaarlijks 400 tot 700 woningen nodig. Dit zijn in de praktijk vooral corporatiewoningen.
- Daarnaast is er veel behoefte aan goed short stay en mid stay plekken voor de huisvesting van arbeidsmigranten. De behoefte aan short stay plekken valt in de bandbreedte van 5.400 tot 7.300 plekken, de behoefte aan mid stay plekken in de bandbreedte van 1.900 tot 2.600 plekken. Dit is de behoefte voor de periode tot 2030. Het betreft geen vraag naar zelfstandige woonruimte maar een vraag naar kwalitatief volwaardige tijdelijke woonplekken.
- Er is behoefte aan ongeveer 400 woonwagendplaatsen in de regio. Dit aantal moet als een ondergrens worden gezien, omdat gemeenten op verschillende manieren de behoefte onderzocht hebben. Niet alle gemeenten hebben naar de mogelijke behoefte van spijtoptanten (die verhuisd zijn naar een stenen woning) en van uit de gemeente vertrokken woonwagendbewoners die willen terugkeren gekeken.

De vraag van veel specifieke aandachtsgroepen als statushouders, mensen met een beperking en mensen die uitstromen uit Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang en de Jeugdzorg is vaak een vraag naar een sociale huurwoning.

Zorg voor voldoende beschikbare betaalbare woningen. Uitbreiding van deze voorraad is een mogelijkheid om hierin te voorzien. Het Afsprakenkader Huisvesting Aandachtsgroepen biedt hiervoor de kaders. Blijf monitoren of de afspraken nog bij de vraagontwikkeling passen.

3 HUIDIGE WONINGMARKTSITUATIE

HOOFDUITKOMSTEN

- 30% van de woningen in de regio zijn corporatiewoningen. Ook op subregionaal niveau is dit het geval. Er zijn echter grote verschillen tussen gemeenten.
- De helft van de koopwoningen in de regio heeft een WOZ-waarde boven de landelijke betaalbaarheidsgrens van € 405.000 (prijsspeel 2025).
- De bevolking van de Groene Metropoolregio is de afgelopen jaren structureel gegroeid. De instroom van mensen uit het buitenland is daarin de belangrijkste factor. De instroom van inwoners van buiten Europa is de laatste jaren aanmerkelijk toegenomen.
- De steden Arnhem en Nijmegen trekken nog steeds veel huishoudens van buiten de regio, met name kleine, jonge huishoudens. Een deel van hen vindt later een plek in de omliggende gemeenten.
- Er is sprake van een grote schaarste in de koopsector. De woningprijzen zijn blijven stijgen, woningen staan kort te koop en potentiële woningkopers hebben erg weinig keus. In Nijmegen is de druk het hoogst.
- Ook in de sociale huursector is de druk verder opgelopen en ook hier is de druk in Nijmegen het hoogst.

■ 3.1 Woningvoorraad

Op regionaal en subregionaal niveau 30% corporatiewoningen, aandeel verschilt sterk per gemeente

Er staan bijna 350.000 woningen in de Groene Metropoolregio. Van deze woningen is 30% eigendom van een woningcorporatie. Op regioniveau ligt dit aandeel dus in lijn met de landelijke lijn om te streven naar 30% sociale huurwoningen op de woningvoorraad.

Tabel 3.1 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Woningvoorraad naar eigendom, 2025

	Aantal	%
Huur corporatie	104.500	30%
Huur particulier	45.600	13%
Koop	196.300	57%
Totaal	346.400	100%

Bron: WOZ-registratie gemeenten

Ook op subregionaal niveau ligt het aandeel corporatiewoningen rond de 30%. De verschillen tussen gemeenten zijn echter aanzienlijk.

- Binnen de subregio Arnhem hebben alleen de gemeenten Arnhem en Rheden een aandeel gereguleerde corporatiehuur van 30% of hoger, in de andere gemeenten is dat aanmerkelijk lager, rond de 20%.
- In de Liemers is het aandeel corporatiewoningen meer gelijk verdeeld, waarbij Doesburg een aandeel corporatiewoningen heeft dat veel hoger ligt dan gemiddeld (38%) en Duiven iets achter blijft bij het gemiddelde (26%).

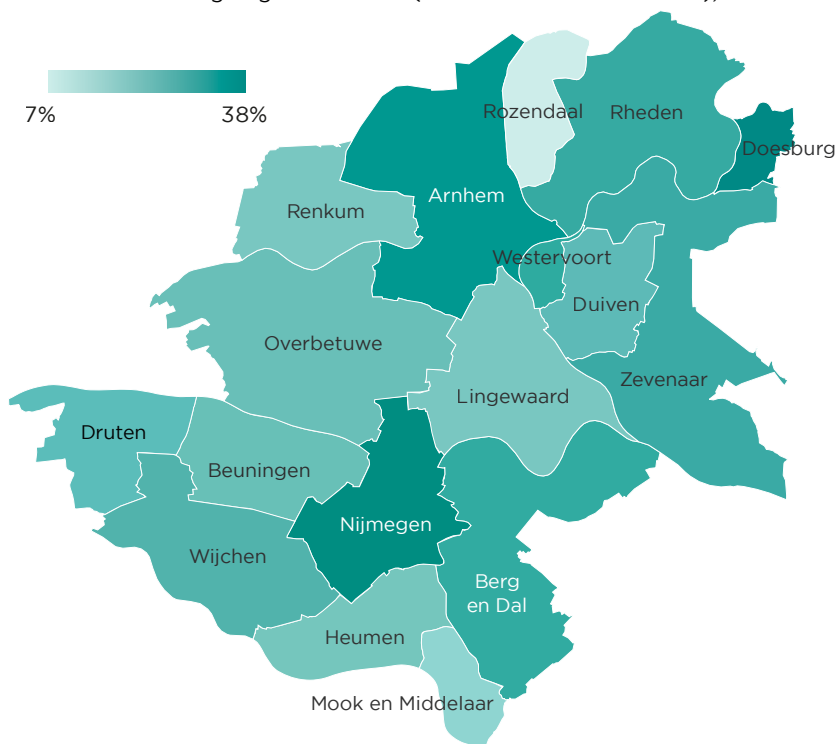
.....

- In de subregio Nijmegen bepaalt de gemeente Nijmegen in belangrijke mate het subregionale gemiddelde (37%). Berg en Dal (29%) en Wijchen (26%) komen in de buurt van de 30% sociale huur, in de andere gemeenten is het aandeel een stuk lager.

Verreweg de meeste corporatiewoningen hebben een huur tot de sociale huurgrens van € 900 (prijspeil 2025). Een beperkt deel valt in het middenhuursegment.

Bijna 15% van de woningvoorraad is in eigendom van particuliere verhuurders. Bijna 60% van de woningen in de regio zijn koopwoningen. In de Liemers is het aandeel koopwoningen hoger dan in de andere twee subregio's.

Figuur 3.1 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Aandeel corporatiewoningen met een gereguleerde huur (sociale huur + middenhuur), 2024

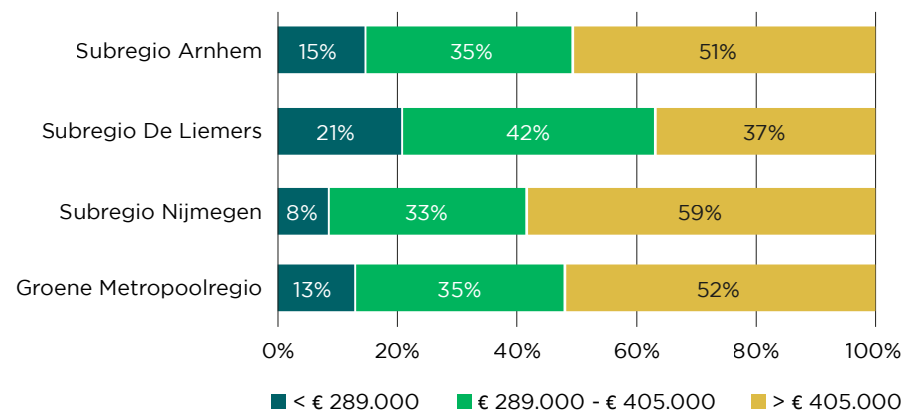

Bron: Gemeentelijke WOZ-registraties en VHE-bestanden corporaties

Helpt koopwoningvoorraad heeft WOZ-waarde boven betaalbaarheidsgrens

Van de koopwoningen in de regio heeft de helft een WOZ-waarde die boven de landelijke betaalbaarheidsgrens van € 405.000 ligt. De WOZ-waarde ligt in de huidige markt over het algemeen lager dan de verkoopwaarde van woningen. Minder dan 15% van de koopwoningen heeft een WOZ-waarde onder de grens voor sociale koop (€ 289.000). Ruim een derde van de koopwoningen heeft een WOZ-waarde tussen € 289.000 en € 405.000.

Figuur 3.2 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Koopvoorraad naar prijsniveau

Bron: Gemeentelijke WOZ-registraties

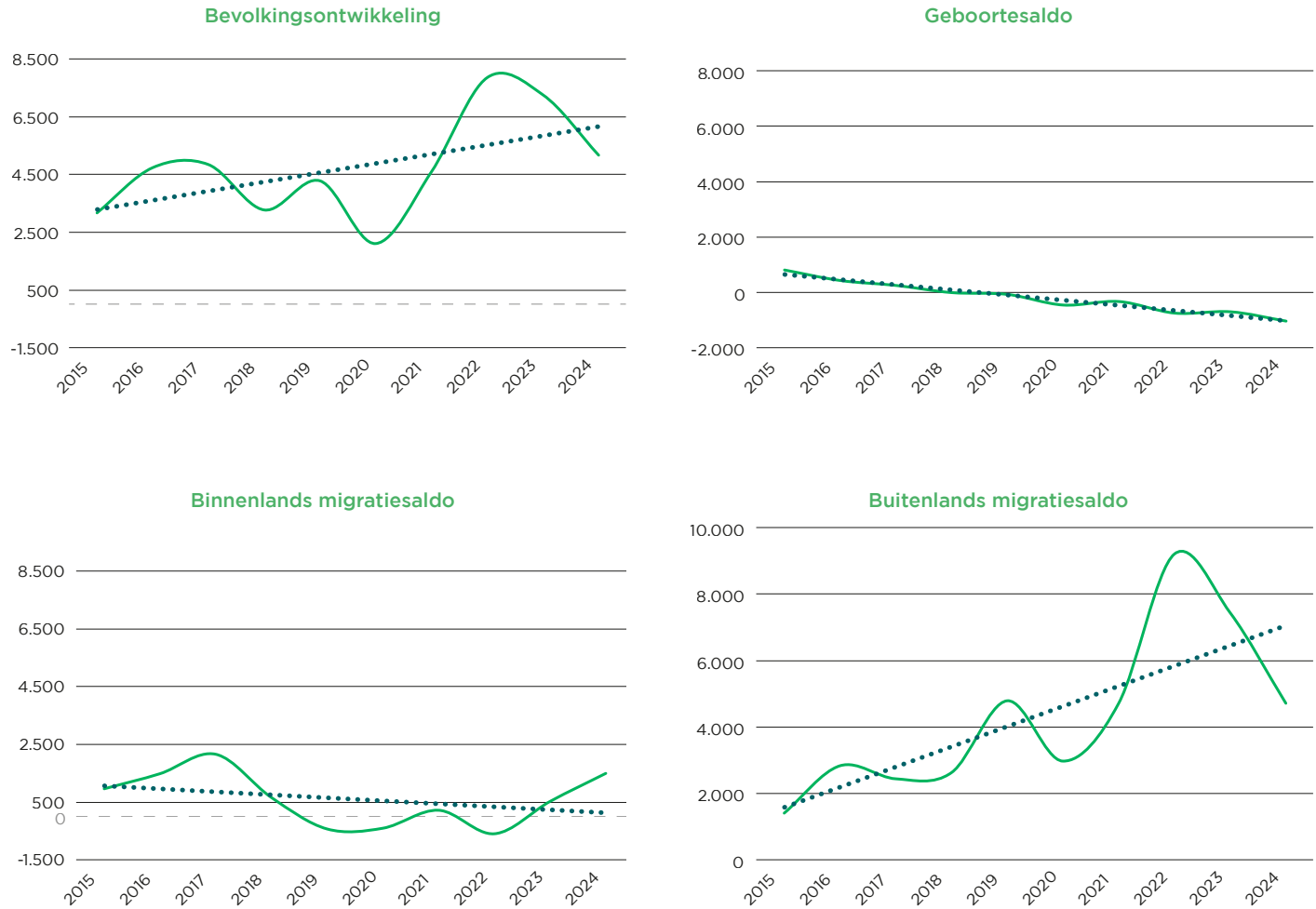
- De koopvoorraad in de subregio Nijmegen heeft gemiddeld een hogere WOZ-waarde dan in de andere twee subregio's. In de subregio Nijmegen heeft bijna 60% van de koopwoningen een WOZ-waarde boven € 405.000 en minder dan 10% een WOZ-waarde onder € 289.000.
- In De Liemers is de waarde van koopwoningen gemiddeld juist lager dan in de andere twee subregio's.
- In de subregio Arnhem ligt de gemiddelde WOZ-waarde van koopwoningen redelijk in lijn met het regionale gemiddelde.

.....

3.2 Ontwikkeling van de bevolking

Figuur 3.3 Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen. Bevolkingsontwikkeling naar achtergronden, 2015 - 2024

Bron: CBS

Regio groeit door instroom uit het buitenland

De bevolking van de Groene Metropoolregio neemt jaarlijks toe. De afgelopen tien jaar was elk jaar sprake van bevolkingsgroei. Deze groei komt niet door natuurlijke aanwas. Er overlijden sinds enkele jaren meer mensen dan er geboren worden in de regio. De groei is het gevolg van een positief migratiesaldo. Het binnenlandse migratiesaldo was de afgelopen tijd in de meeste jaren licht positief. Maar het is vooral het buitenlandse migratiesaldo dat zorgt voor de bevolkingsgroei in de regio. Dit saldo is de afgelopen tien jaar steeds positief. Hoewel de omvang van de groei per jaar wisselt, is de jaarlijkse groei gemiddeld stijgende; steeds meer mensen vinden vanuit het buitenland hun weg naar de gemeenten in de Groene Metropoolregio. Deze buitenlandse groei bestaat deels uit vluchtelingen die in Nederland een veilige plek vinden en deels uit buitenlandse werknemers. Ter referentie: in 2021 was het buitenlandse migratiesaldo in de regio + 4.700 en bedroeg de taakstelling 1.100. In 2024 was dit + 4.700 respectievelijk 1.600. Het merendeel van de vestigers betreft dus mensen die vanwege werk naar de regio komen. 2022 en 2023 zijn minder representatief vanwege de grote instroom van ontheemden uit Oekraïne. Dit zijn mensen die wel in de grafiek met het migratiesaldo staan, maar geen status hebben gekregen.

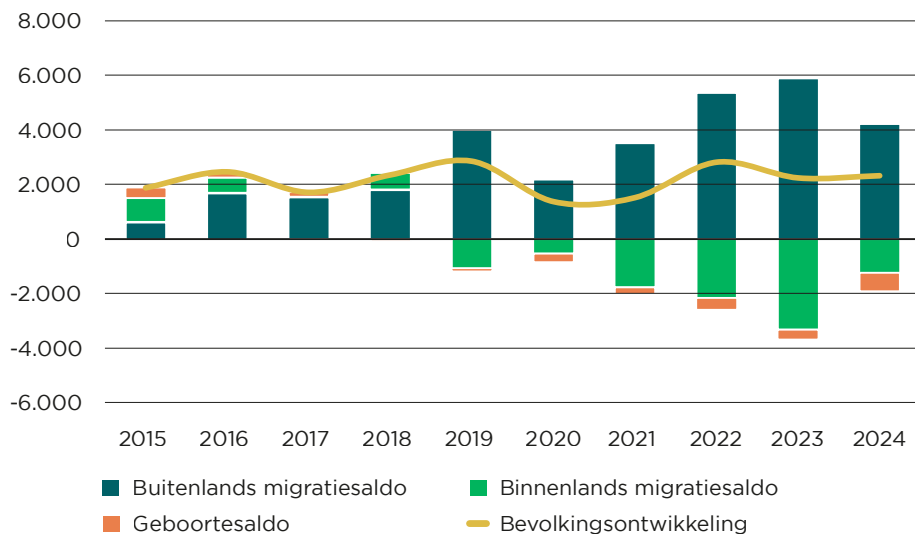
.....

Bevolkingsontwikkeling in de subregio's

De omvang en de achtergronden van de bevolkingsontwikkeling verschillen per subregio.

Subregio Arnhem: veel instroom uit het buitenland, binnenlands vertrekoverschot

Figuur 3.4 Subregio Arnhem. Demografische ontwikkeling naar achtergronden, 2015 - 2024

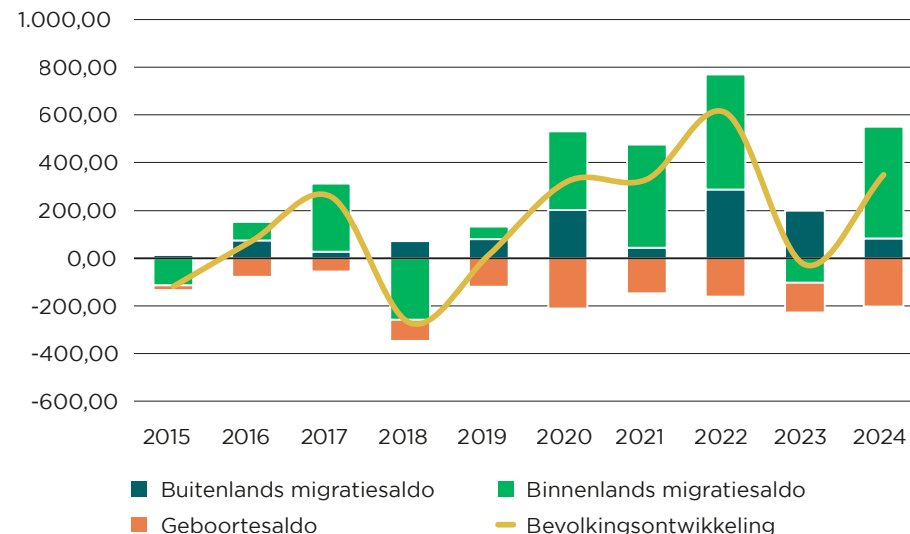
Bron: CBS

- De subregio Arnhem groeit vooral door instroom van mensen uit het buitenland.
- Het geboortesaldo is licht negatief.
- Het binnenlandse migratiesaldo is de laatste jaren negatief; er vertrekken per saldo meer inwoners naar gemeenten buiten de regio dan er zich vestigen uit deze gemeenten.
- In de subregio Arnhem speelt dat veel mensen uit het buitenland instromen in het AZC. Als zij een status krijgen en verhuizen naar een andere gemeente, wordt dat geteld als binnenlandse migratie. Dit verklaart een deel van de hoge instroom uit het buitenland en uitstroom naar andere Nederlandse gemeenten.

- Het hoge buitenlandse migratiesaldo in 2022 en 2023 hangt mede samen met de komst van ontheemden uit Oekraïne.

Subregio De Liemers: binnenlands vestigingsoverschot, negatief geboortesaldo

Figuur 3.5 Subregio De Liemers. Demografische ontwikkeling naar achtergronden, 2015 - 2024

Bron: CBS

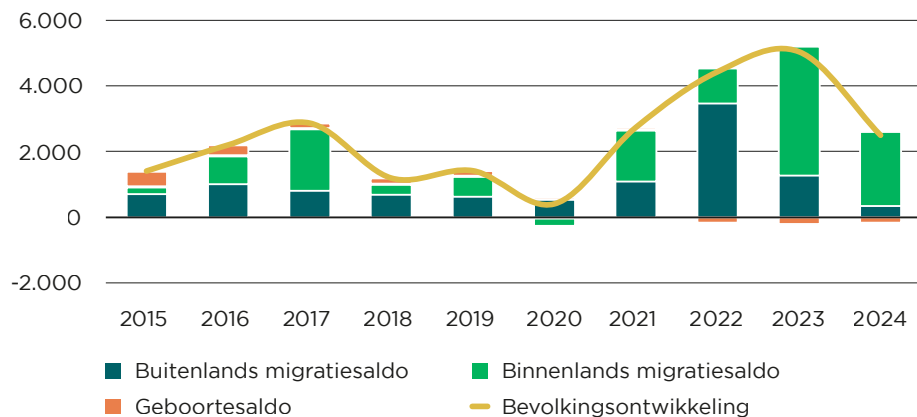
- De Liemers heeft van de drie subregio's naar verhouding het hoogste sterfteoverschot. Dit is al een aantal jaren het geval. De Liemers is meer vergrijsd dan de subregio Arnhem en de subregio Nijmegen.
- De Liemers kent een naar verhouding hoog binnenlands migratiesaldo. Veel inwoners van buiten de regio vinden een woonplek in De Liemers.

.....

Subregio Nijmegen: veel instroom uit binnenland én buitenland

Figuur 3.6 Subregio Nijmegen. Demografische ontwikkeling naar achtergronden, 2015 - 2024

Bron: CBS

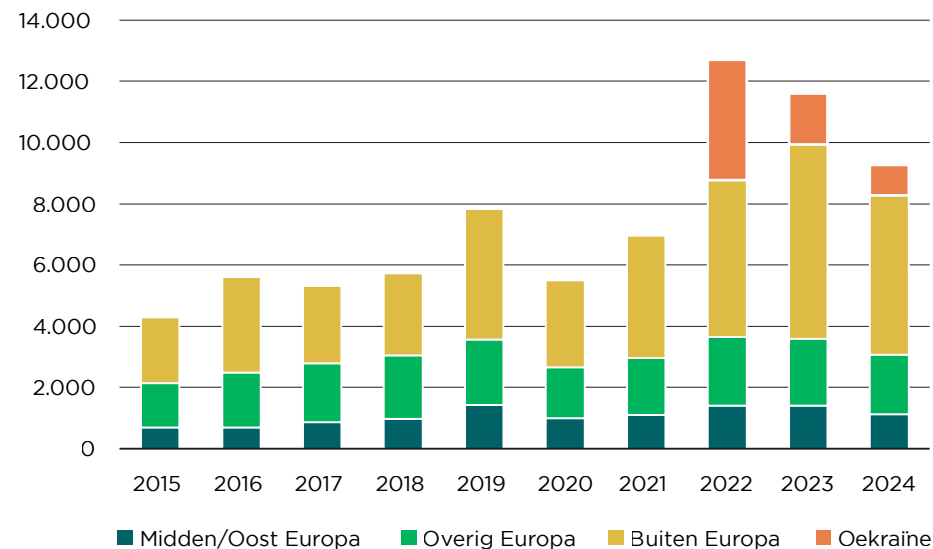
- Nijmegen heeft een naar verhouding jonge bevolking. Geboorte en sterfte zijn in evenwicht.
- Zowel de binnenlandse als de buitenlandse migratie in de subregio is per saldo positief.

Buitenlandse instroom

De Groene Metropoolregio heeft een sterk positief buitenlands migratiesaldo. Ook de drie subregio's hebben een positief buitenlands migratiesaldo. De omvang en samenstelling van de buitenlandse migratie is de afgelopen jaren veranderd.

Steeds meer instroom van buiten Europa

Figuur 3.7 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Buitenlandse instroom naar herkomst, 2015 - 2024

Bron: CBS

- Buitenlandse instroom uit Midden en Oost-Europa ligt al een aantal jaar redelijk op hetzelfde niveau. Dat geldt ook voor de instroom uit overig Europa. Deze instroom bestaat doorgaans uit mensen die vanwege werk voor kortere of langere tijd naar de regio komen.
- De afgelopen jaren is de instroom van buiten Europa fors toegenomen. Deels betreft ook dit instroom vanwege werk, maar deels ook betreft het vluchtelingen die naar Nederland komen. In de data is dit onderscheid overigens niet te maken.
- In 2022 en in mindere mate 2023 kwamen veel ontheemden uit Oekraïne naar de regio.

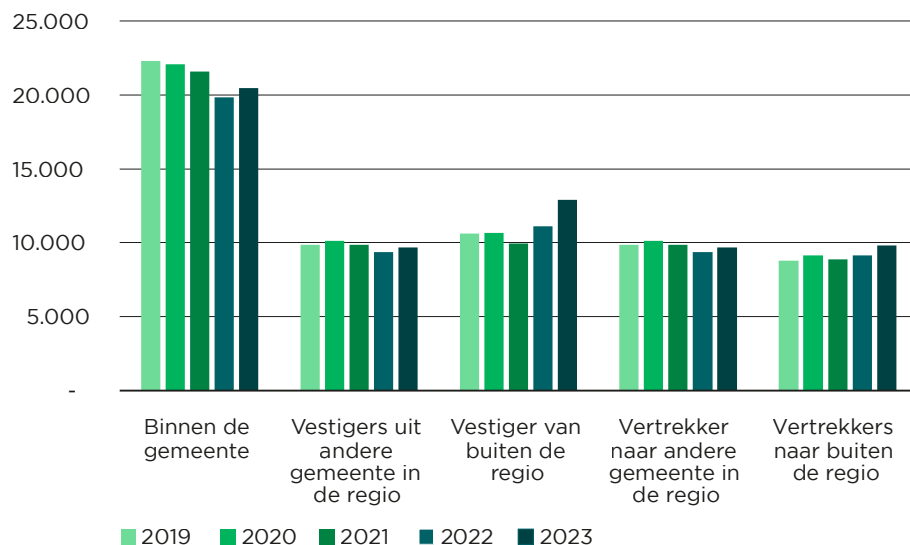
.....

3.3 Verhuisbewegingen

Veruit de meeste huishoudens verhuizen binnen de eigen gemeente; meer vestigers van buiten de regio

Het aantal huishoudens in de Groene Metropoolregio dat binnen de eigen gemeente verhuist, is de afgelopen jaren afgenomen. Dit hangt samen met de krappe woningmarkt. Huishoudens hebben minder mogelijkheden om te verhuizen.

Figuur 3.8 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Verhuisbewegingen naar herkomst (huishoudens), 2019 - 2023.

Bron: CBS

Ondanks de krappe woningmarkt, nam de laatste jaren het aantal huishoudens dat zich van buiten de regio vestigden toe. Ook het aantal vertrekkende huishoudens nam overigens toe, maar dit waren er minder dan de vestigers.

Arnhem en Nijmegen trekken veel vestigers van buiten de regio

Figuur 3.9 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Binnenlandse vestigers naar relatieve grootte van de verhuisstroom, 2017 - 2023

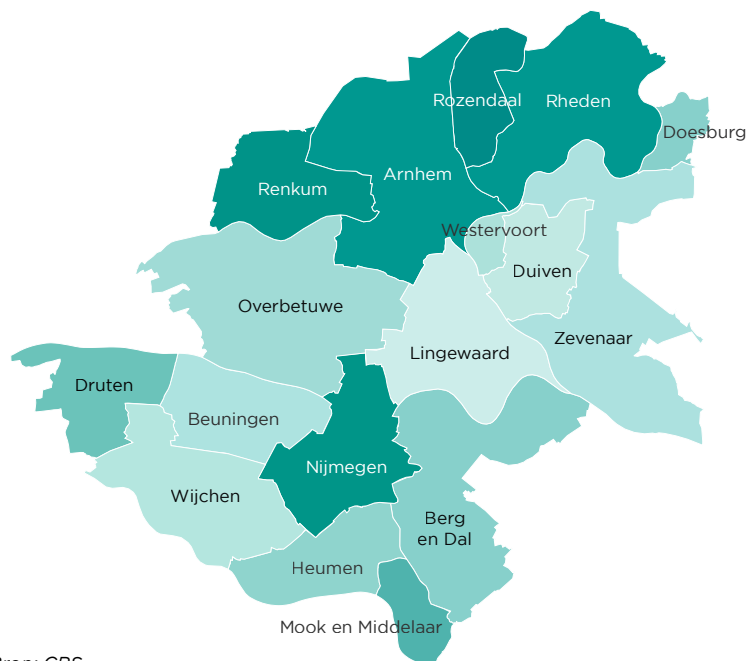
Bron: CBS

- Arnhem en in nog sterkere mate Nijmegen, trekken naar verhouding (gerelateerd aan de bevolkingsomvang) veel vestigers van buiten de regio.
- De noordwestkant van de regio trekt naar verhouding meer vestigers van buiten de regio dan de zuidoostkant.
- Een deel van de vestigers komt uit de Randstad, waar de druk op de woningmarkt in Nederland het hoogst is. Toegenomen mogelijkheden om op afstand

te werken hebben gemaakt dat over grotere afstanden wordt verhuisd. Dat betekent niet dat op grote schaal vanuit de Randstad naar de randen van het land wordt verhuisd. Eerder is sprake van een olievlek; de regio's rond de Randstad merken dat de druk oploopt, wat leidt tot meer verhuizingen naar de regio's die daar weer aan grenzen. Een analyse in opdracht van de provincies Gelderland en Overijssel¹ van de verhuisbewegingen van het westen van het land richting het oosten bevestigt dit beeld. De regio's binnen Gelderland die de meeste instroom hebben van vestigers uit de Randstad, zijn de regio's Rivierenland en Foodvalley, die grenzen aan Randstadprovincies. In de Groene Metropoolregio is het aandeel vestigers dat rechtstreeks uit de Randstad komt veel kleiner. Wel neemt dit aandeel door de jaren wat toe.

Stedelijke roltrap Arnhem en Nijmegen

Figuur 3.10 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Binnenlandse vestigers - kleine huishoudens tot 35 jaar, naar relatieve grootte van de verhuisstroom, 2017 - 2023

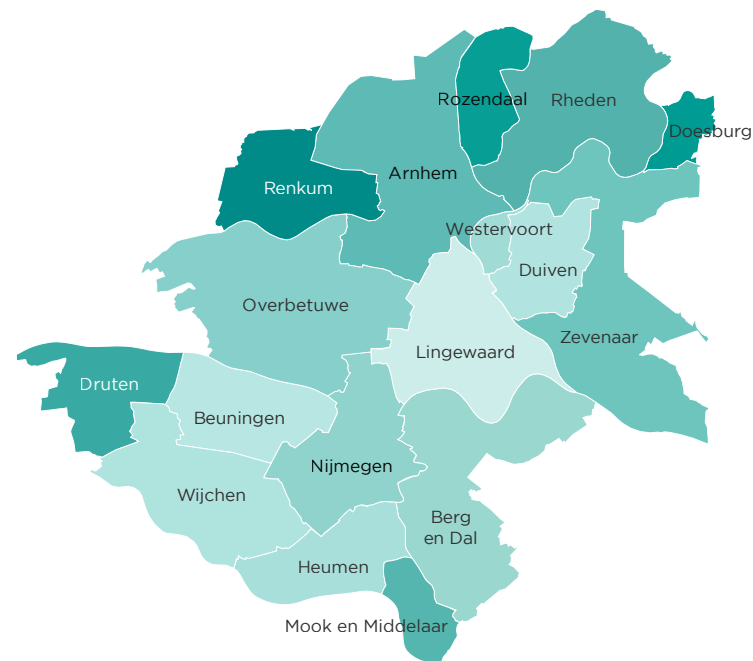
Bron: CBS

¹ *Komen en Gaan, inzicht in verhuisbewegingen - Rigo, 2025*

- Arnhem en Nijmegen trekken veel jonge, kleine huishoudens van buiten de regio aan. Beide gemeenten hebben hoger onderwijs en trekken jonge mensen die voor de studie naar de steden komen. Een deel van deze mensen blijft na de studie in de stad wonen. In een volgende levensfase vinden zij vaak een ruimere woning in een van de omliggende gemeenten. Dit principe wordt de stedelijke roltrap genoemd.
- Naast Arnhem en Nijmegen trekken gemeenten aan de noordwestkant van de regio naar verhouding veel jonge kleine huishoudens aan. Het betreft de gemeenten Renkum, Rheden en Rozendaal. Bij deze laatste gemeente moet worden aangetekend dat het om een relatief hoge instroom gaat, maar om kleine aantallen.

Toestroom gezinnen gelijkmatiger verdeeld over de regio

Figuur 3.11 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Binnenlandse vestigers - gezinnen, naar relatieve grootte van de verhuisstroom, 2017 - 2023

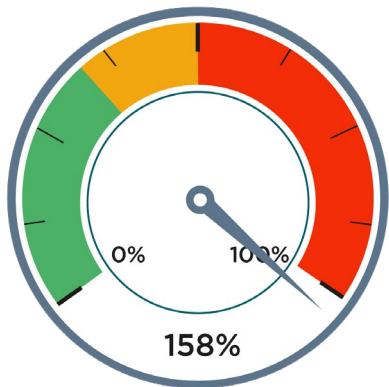

Bron: CBS.

- De toestroom van gezinnen van buiten de regio is veel gelijkmatiger verdeeld over de regiogemeenten, hoewel ook bij deze groep naar verhouding veel huishoudens een plek vinden aan de noordwestrand van de regio.
- Gemeenten als Renkum, Druten, Rozendaal, Doesburg en Mook en Middelaar trekken naar verhouding de meeste gezinnen.
- Het centraal binnen de regio gelegen Lingewaard, trekt naar verhouding de minste gezinnen van buiten de regio.

■ 3.4 Betaalbaarheid en beschikbaarheid

Koopsector

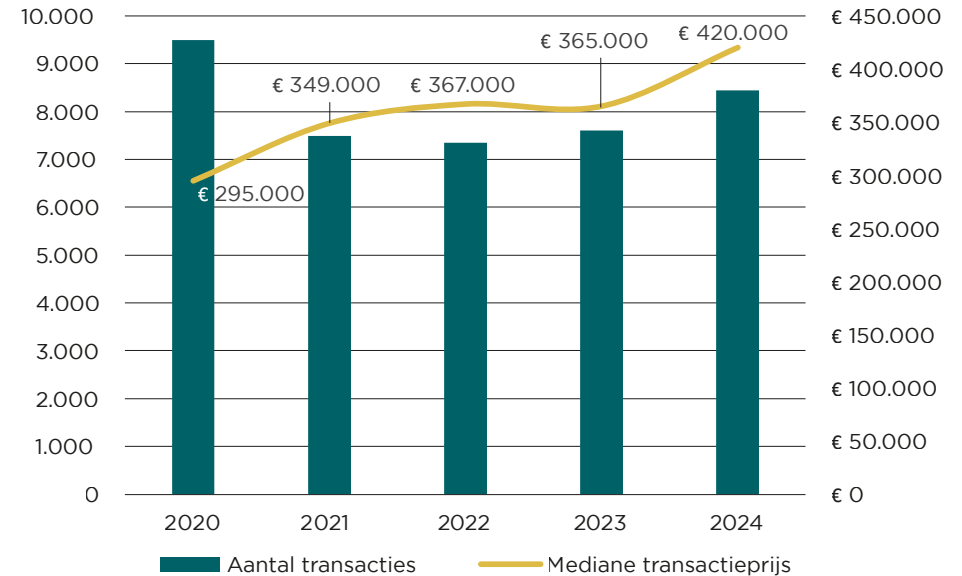

Zeer overspannen koopmarkt: weinig keus voor kopers

De koopmarkt in de Groene Metropoolregio is al langer zeer krap. De verhouding tussen vraag en aanbod is zeer uit balans. De marktratio van de NVM, de verhouding tussen het aantal verkopen in een periode en het aanbod aan het eind van die periode, staat zwaar in het rood. In 2024 was deze marktratio bijna 160%. Ook in de jaren daarvoor was al sprake van een veel te hoge marktratio. Dit betekent dat de voorraad koopwoningen dat op de markt is steeds verder opdroogt. Er is structureel te weinig aanbod in verhouding met het aantal potentiële woningkopers, waardoor er zeer weinig keus is. De marktratio was in 2024 het hoogst in de gemeenten Beuningen, Nijmegen en Doesburg.

Koopwoningen in vijf jaar 40% duurder geworden

Figuur 3.12 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Aantal transacties en gemiddelde transactieprijs koopwoningen, 2020 - 2024

Bron: NVM.

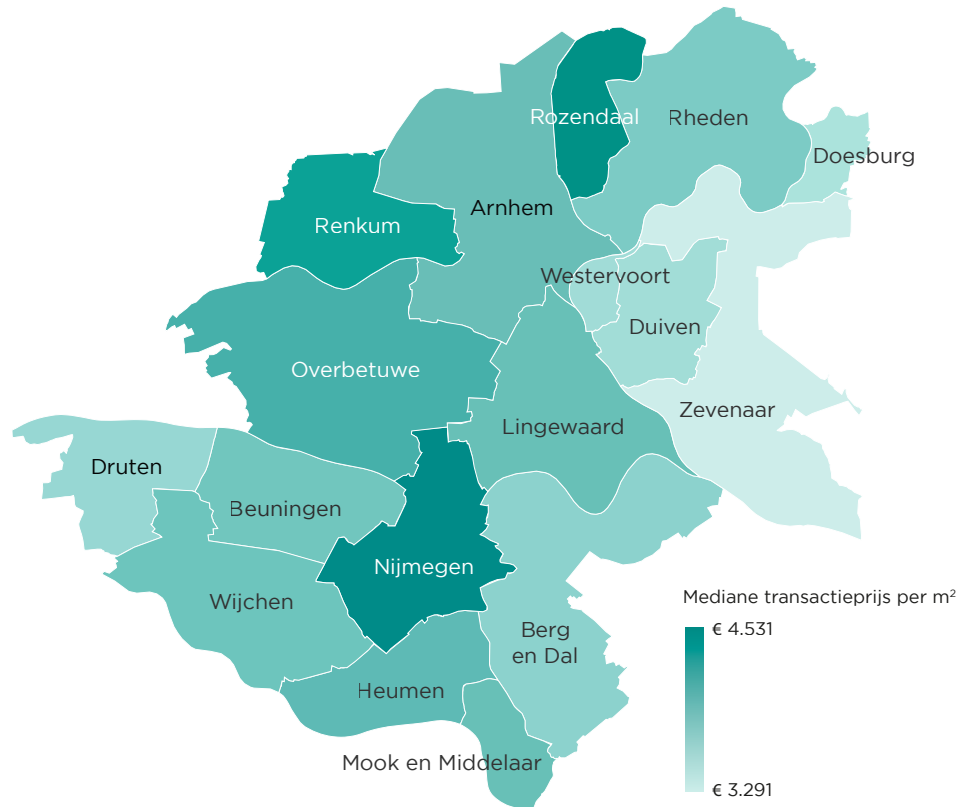
- De gemiddelde transactieprijs van koopwoningen nam in de afgelopen vijf jaar toe van € 295.000 in 2020 tot € 420.000 in 2024. Dat is een toename met meer dan 40%.
- Het gemiddelde aantal transacties nam tussen 2020 en 2022 gestaag af. In 2023 en 2024 was weer sprake van een stijging van het gemiddelde aantal transacties.

Koopwoning naar verhouding in Nijmegen het duurst

De prijs van een woning wordt in belangrijke mate bepaald door de grootte van de woning. De duurste woningen zijn vaak grote woningen. Door de prijs van een woning uit te drukken in een prijs per m², ontstaat een beeld van de relatieve kooprijzen.

.....

Figuur 3.13 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Mediane transactieprijs per m² koopwoningen, 2024

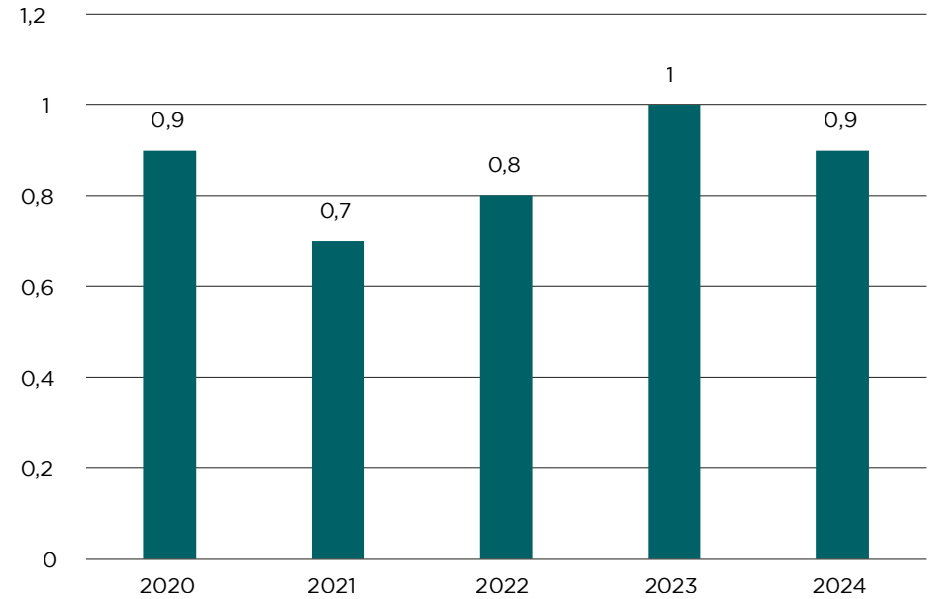

Bron: NVM.

- Koopwoningen in de gemeente Nijmegen zijn naar verhouding, gecorrigeerd voor woninggrootte, het duurst in de regio. In Nijmegen betaalde een woningkoper in 2024 gemiddeld meer dan € 4.500 per m². In Zevenaar, relatief gezien de goedkoopste gemeente voor woningkopers in de regio, was dit zo'n € 3.300 per m².
- Andere relatief dure gemeenten zijn Rozendaal, Renkum, Overbetuwe en Heumen.

Gemiddeld stond een woning minder dan een maand te koop

Figuur 3.14 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Mediane verkooptijd koopwoningen in maanden, 2020 - 2024

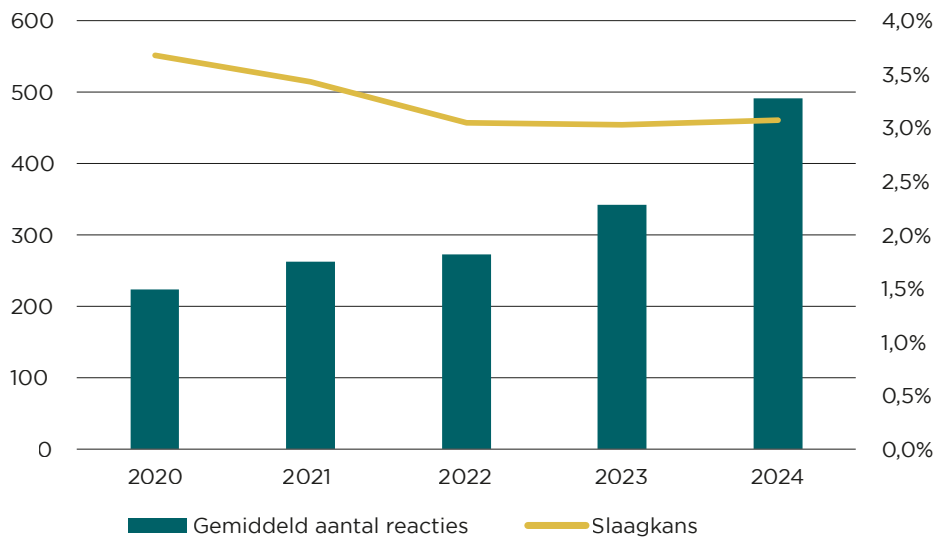
Bron: NVM.

- Een koopwoning stond in de Groene Metropoolregio in 2025 gemiddeld minder dan een maand te koop.
- De gemiddelde verkooptijd ligt al een aantal jaren op dit lage niveau.

Sociale huursector

Druk in de sociale huursector opgelopen

Figuur 3.15 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Gemiddeld aantal reacties op aangeboden corporatiewoningen en gemiddelde slaagkans, 2020 - 2024

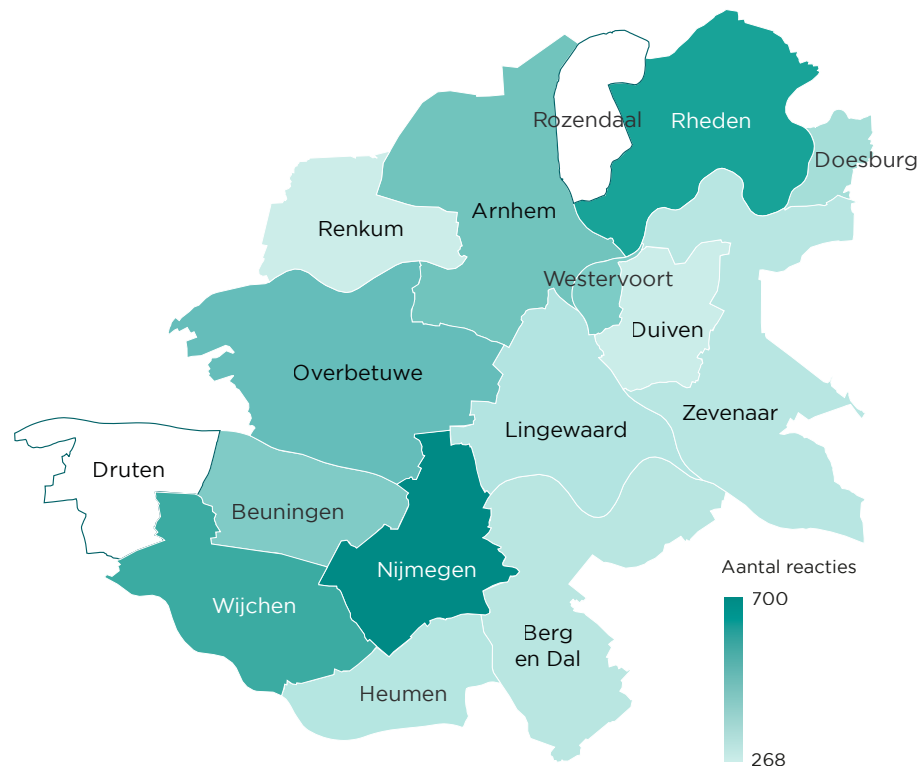

Bron: Woningcorporaties.

- Het gemiddelde aantal reacties op aangeboden corporatiewoningen is de afgelopen jaren aanmerkelijk opgelopen, van rond 200 reacties in 2020 naar bijna 500 reacties in 2024. Actief woningzoekenden reageren gemiddeld vaker op aangeboden woningen.
- De gemiddelde slaagkans, de verhouding tussen het aantal woningen dat een nieuwe huurder kreeg en het aantal actief woningzoekenden, is tussen 2020 en 2022 gedaald en sindsdien stabiel, maar laag. De gemiddelde slaagkans is 3%, wat betekent dat in dat jaar van de 100 actief woningzoekenden, er drie in slaagden een corporatiewoning te bemachtigen.

Gemiddeld aantal reacties op corporatiewoningen het hoogst in Nijmegen

Figuur 3.16 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Gemiddeld aantal reacties op aangeboden corporatiewoningen, 2024

Bron: Woningcorporaties.

- In de gemeente Nijmegen werd in 2024 gemiddeld 700 keer gereageerd op een aangeboden corporatiewoning.
- Ook in Rheden en Wijchen werd naar verhouding veel gereageerd op aangeboden woningen.
- In Duiven en Renkum was de druk op sociale huurwoningen, afgelezen aan het aantal reacties op aangeboden woningen, naar verhouding tot andere regiogemeenten, minder groot. Maar ook in deze gemeenten werd 200 tot 300 keer gereageerd op een aangeboden corporatiewoning.

4 ONTWIKKELING VAN DE REGIONALE WONINGBEHOEFTE

HOOFDUITKOMSTEN

- De woningbehoefte in de regio is de afgelopen jaren weer aanmerkelijk toegenomen. De nieuwe Gelderse Primos-prognose laat een grotere huishoudensgroei zien dan bij de vorige prognose in 2022 werd aangenomen. In de periode tot 2040 komen er in de regio volgens de nieuwe prognose 34.300 huishoudens bij, waarvan 24.700 huishoudens in de periode tot 2035.
- Ook het woningtekort in de regio is de afgelopen jaren verder toegenomen, van 5,1% van de woningvoorraad in 2022 naar 5,5% van de woningvoorraad nu.
- Om in de woningbehoefte te voorzien die voortkomt uit de huishoudensgroei en het inlopen van het woningtekort zijn tot 2035 39.700 woningen in de regio nodig.
- Tussen 2035 en 2040 groeit de woningbehoefte in de regio met nog eens ruim 7.800.

De kwalitatieve woningbehoefte in deze periode is als volgt verdeeld naar eigendom, betaalbaarheid en woonvorm:

Eigendom	Aandeel
Sociale huur	30%
Middenhuur	2%
Vrije sectorhuur	1%
Goedkope koop	22%
Betaalbare koop	15%
Dure koop	30%

Betaalbaarheid	Aandeel
Goedkoop/betaalbaar	69%
Duur	31%

Woonvorm	Aandeel
Grondgebonden	46%
Appartement/nultreden	54%

- De planvoorraad voor de periode tot en met 2034 voorziet in 137% van de woningbehoefte in deze periode en is daarmee voldoende om ook vertraging en planuitval te kunnen opvangen. De harde planvoorraad is echter veel kleiner. Het concretiseren van voldoende plannen om tempo te kunnen houden in de woningrealisatie is een blijvend aandachtspunt.

4.1 Huishoudensontwikkeling

Nieuwste Primos-prognose laat grotere huishoudensgroei zien

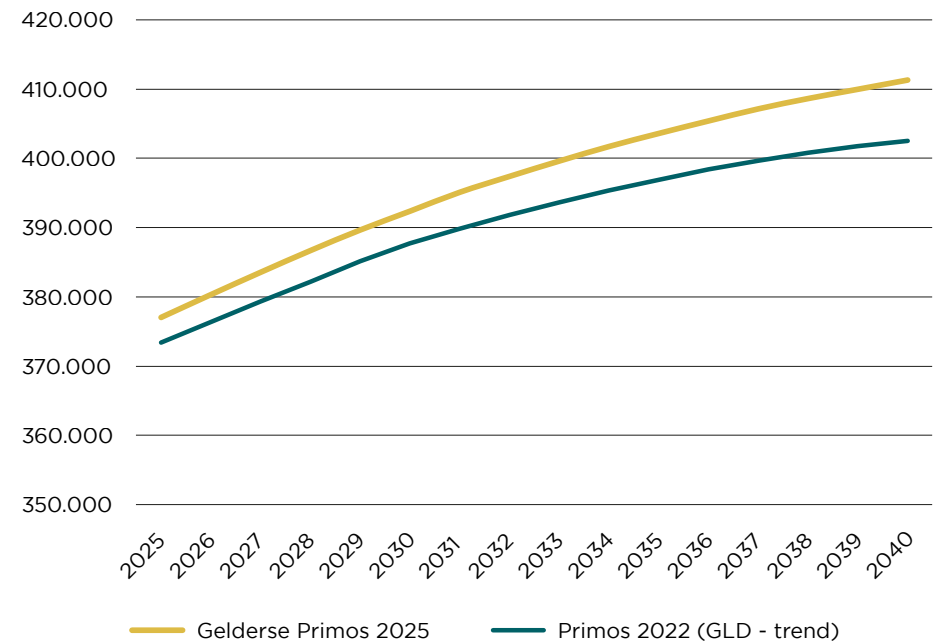
Recent is de nieuwe Primos-prognose 2025 beschikbaar gekomen. De provincie Gelderland heeft zoals gebruikelijk een Gelderse variant van de prognose opgesteld. Deze Gelderse variant van Primos 2025 vormt de basis voor het bepalen van de woningbehoefte voor de komende jaren in de provincie. De nieuwe huishoudensprognose laat voor de Groene Metropoolregio een hogere huishoudensontwikkeling zien dan de vorige versie van de prognose uit 2022. Op dit moment ligt het aantal huishoudens in de regio al ruim boven de prognose van 2022 en de afstand tussen de vorige prognose en de nieuwe actuele prognose neemt naar de toekomst verder toe.

Uitgangspunten nieuwe versie Primosprognose

De nieuwe Primosprognose kent een aantal uitgangspunten die van invloed zijn op de raming van de bevolkings- en huishoudensontwikkeling. Ten opzichte van eerdere prognoses is de buitenlandse migratie belangrijker geworden in de bevolkingsontwikkeling. Ook is een sterkere doorwerking zichtbaar van de woningbouwverwachtingen op basis van nationaal beleid (Nota Ruimte/Novex-locaties) en zien we meer doorwerking van verhuisstromen naar middelgrote steden en de randen van het land. Voor de Groene Metropoolregio betekent dit een grotere huishoudensgroei dan in de vorige Gelderse Variant van Primos werd voorzien.

Belangrijk om op te merken is dat de woondealafspraken die recent zijn herijkt, niet zijn gebaseerd op deze laatste actuele Gelderse prognose, maar op voor gaande landelijke versies van de Primos prognose. Hoewel de Gelderse variant van Primos 2025 voor de Groene Metropoolregio hoger uitkomt dan de vorige Gelderse variant van Primos (2022) is de geprognosticeerde huishoudensgroei wat lager dan de landelijke Primos 2024 voor de regio liet zien.

Figuur 4.1 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Huishoudensprognose 2025 - 2040

Bron: Primosprognose 2022 en 2025, Gelderse Variant.

- De huishoudensgroei in 2040 zal op basis van de nieuwste Gelderse variant van de Primosprognose in 2040 ongeveer 8.900 huishoudens hoger uitkomen dan met Primos 2022 werd geraamd.
- Volgens de nieuwe prognose wonen er in 2040 411.300 huishoudens in de regio. Dat is een huishoudensgroei met 34.300 huishoudens in de periode 2025 - 2040. In de komende 10 jaar groeit de regio volgens de nieuwe prognose met 24.700 huishoudens.

Vergrijzing in subregio's Arnhem en De Liemers, niet in subregio Nijmegen

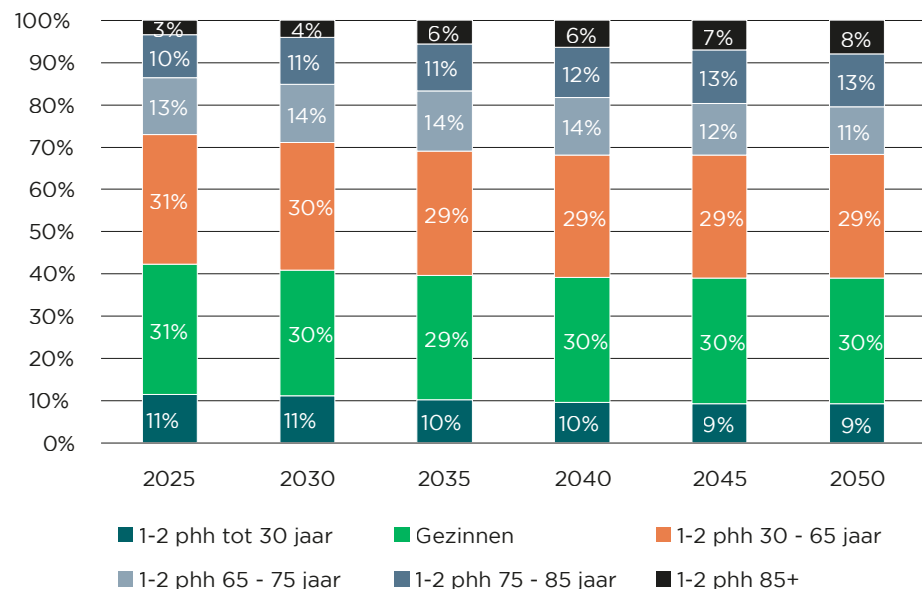
- In de subregio Arnhem neemt in de periode tot 2040 het aantal huishoudens in de leeftijd van 75 jaar en ouder toe van 13% naar 18%. Dat is een toename met bijna 40%. Het aantal huishoudens in de leeftijd van 85 jaar en ouder

.....

verdubbelt zelfs. In 2050 is 21% van de huishoudens een 75+ huishouden. Ten opzichte van 2025 is in deze periode sprake van bijna een verdriedubbeling van het aandeel huishoudens van 85 jaar of ouder.

- De andere leeftijdsgroepen nemen naar verhouding wat in omvang af, maar redelijk gelijk gespreid over de groepen.

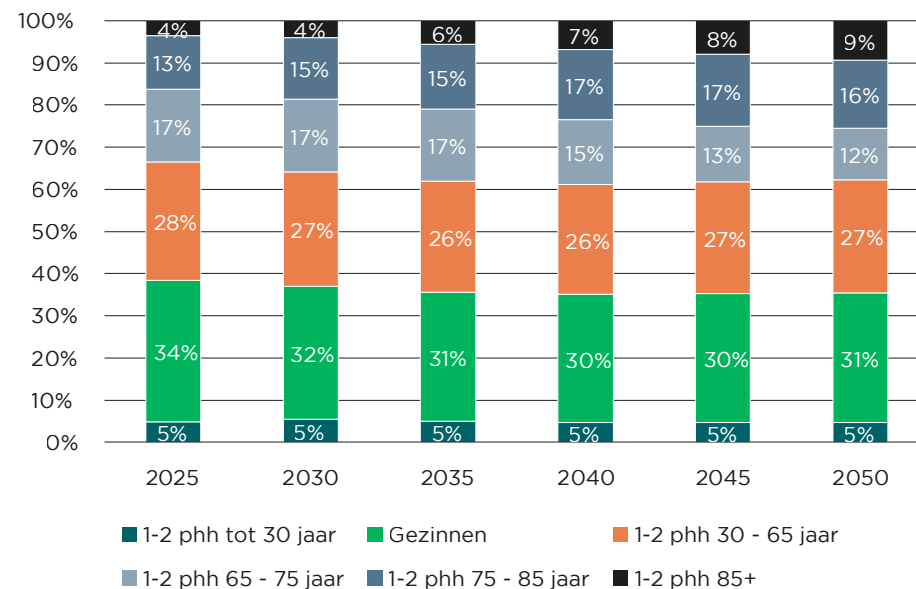
Figuur 4.2 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Huishoudensontwikkeling subregio Arnhem naar leeftijd en samenstelling, 2025 - 2050

Bron: Primos 2025 Gelderse Variant.

In hoofdstuk 6 wordt specifiek stilgestaan bij de behoefte aan wonen met zorg van oudere huishoudens.

Figuur 4.3 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Huishoudensontwikkeling subregio De Liemers naar leeftijd en samenstelling, 2025 - 2050

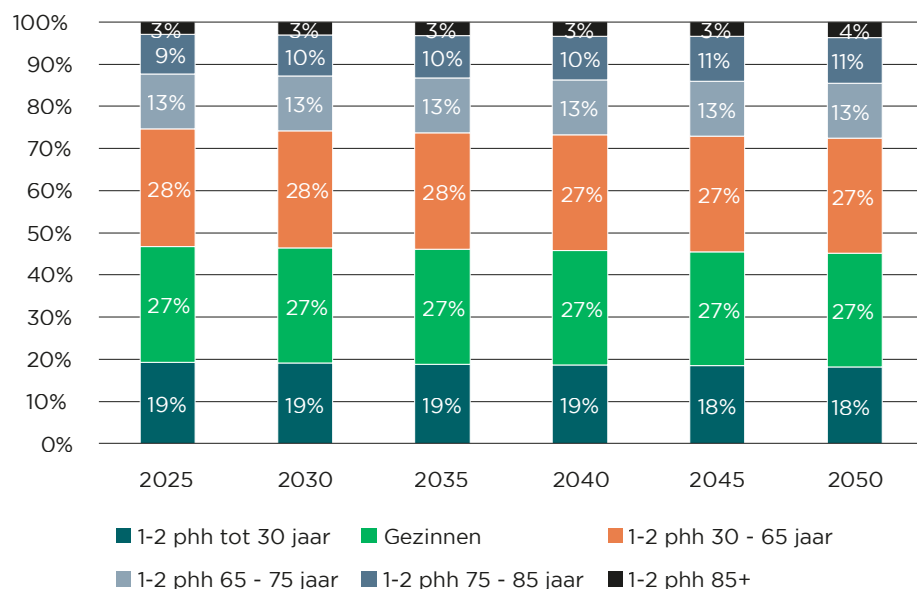

Bron: Primos 2025 Gelderse Variant.

- De bevolking van De Liemers is op dit moment gemiddeld al ouder dan in de andere twee subregio's. 17% van de huishoudens is 75 jaar of ouder. In 2040 zal dit aandeel volgens de nieuwe prognose zijn toegenomen tot 24% en in 2050 tot 25%. Vanaf 2040 is volgens de prognose dus één op de vier huishoudens in De Liemers 75 jaar of ouder.
- Het aandeel 85+ huishoudens neemt toe van 4% naar 7% in 2040 en 9% in 2050. Dan is bijna één op de tien huishoudens in De Liemers 85 jaar of ouder.

Figuur 4.4 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Huishoudensontwikkeling subregio Nijmegen naar leeftijd en samenstelling, 2025 - 2050

Bron: Primos 2025 Gelderse Variant.

- In tegenstelling tot de andere twee subregio's vergrijsd de subregio Nijmegen volgens de nieuw prognose nauwelijks. Dit hangt samen met het feit dat de subregio Nijmegen veel meer jonge huishoudens heeft dan de subregio's Arnhem en De Liemers en er in Nijmegen ook meer jonge mensen instromen.
- De huishoudensopbouw naar samenstelling en leeftijd verandert in Nijmegen nauwelijks in de komende jaren. De groep huishoudens in de leeftijd van 75 jaar of ouder groeit met één procentpunt in de periode tot 2040. Het aandeel jonge kleine huishoudens en het aandeel gezinnen blijven in deze periode gelijk.

4.2 Woningtekort

Woningtekort toegenomen, verschillen tussen subregio's groter geworden

De druk op de woningmarkt is hoog. De komende jaren komen er veel huishoudens bij die een woning vragen in de regio. Daarnaast is er op dit moment al sprake van een woningtekort. Het woningtekort in de Groene Metropoolregio hoort bij de hoogste van Nederland en is vergelijkbaar met het tekort in de Randstadregio's. Het tekort is sinds het vorige regionale woningmarktonderzoek ook verder opgelopen.

Op dit moment is in de Groene Metropoolregio sprake van een woningtekort van 5,5% van de woningvoorraad. Ten tijde van het vorige onderzoek was het tekort 5,1% van de voorraad.

Tabel 4.1 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Ontwikkeling woningtekort, naar subregio en totaal, 2022 - 2025

	Woningtekort 2025	Woningtekort 2022
Subregio Arnhem	5,1%	5,4%
Subregio De Liemers	2,8%	2,1%
Subregio Nijmegen	6,8%	5,8%
Groene Metropoolregio	5,5%	5,1%

Bron: Primos prognose Gelderse Variant.

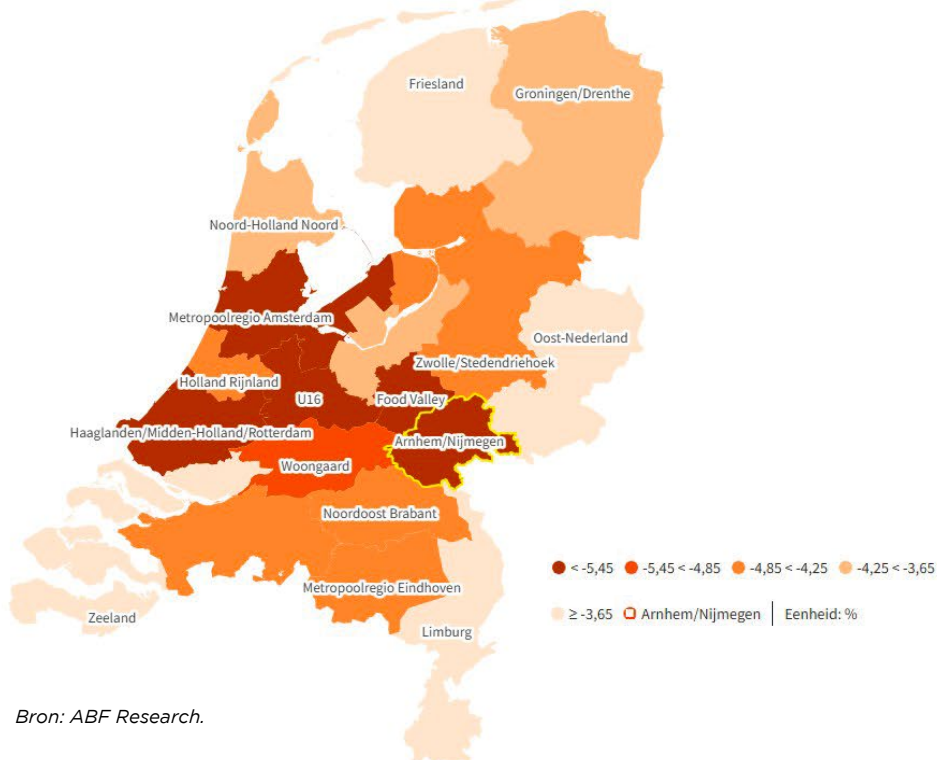
De verschillen tussen de subregio's zijn groter geworden.

- In de subregio Nijmegen is het tekort verder opgelopen, van 5,8% van de woningvoorraad in 2022 naar 6,8% nu.
- In de subregio Arnhem is het tekort juist wat afgenomen. In 2022 was het tekort in de subregio Arnhem 5,4% van de woningvoorraad, nu 5,1%. Dat is overigens nog steeds een zeer hoog woningtekort in vergelijking met veel andere gebieden in Nederland.
- In De Liemers nam het woningtekort toe van 2,1% in 2022 naar 2,8% nu. Hierbij moet worden aangetekend dat sinds het vorige onderzoek de samenstelling van de regio is veranderd, de gemeente Montferland is overgegaan naar de regio Achterhoek.

Spreiding van de druk binnen de subregio's

Binnen de regio zijn de woningtekorten in de twee steden aanmerkelijk groter dan in de kleinere gemeenten. De woningmarkt functioneert echter niet op gemeentelijk niveau maar op subregionaal en regionaal niveau. De grote druk in de steden heeft effect op de woningvraag in de omliggende gemeenten. Dat is de reden waarom het woningtekort in dit onderzoek op subregionaal niveau wordt gebruikt. De Liemers heeft als enige subregio geen stad. Het berekende woningtekort in deze subregio ligt daarom meer in lijn met dat in de kleinere gemeenten in de andere twee subregio's. In de Liemers wordt door de nabijheid van Arnhem in de praktijk echter wel degelijk een hoge marktdruk ervaren, zoals ook in de andere subregio's de tekorten in de steden zorgen voor meer druk in de kleinere gemeenten.

Figuur 4.5 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Woningtekort per woningmarktregio, 2025

Bron: ABF Research.

4.3 Kwantitatieve woningbehoefte

De woningbehoefte in de komende jaren komt voort uit de geprognosticeerde huishoudensontwikkeling en uit het terugdringen van het woningtekort naar een 'gezond' niveau. We gaan bij het berekenen van de kwantitatieve woningbehoefte uit van de huishoudensgroei en het inlopen van het woningtekort naar 2% in de periode tot 2035.

Tabel 4.2 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Kwantitatieve (netto) woningbehoefte naar subregio en totaal, 2025 - 2034

	Huishoudensgroei 2025 - 2034	Woningtekort	Netto woningbehoefte
Subregio Arnhem	12.800	5.000	17.800
Subregio De Liemers	3.650	350	4.000
Subregio Nijmegen	10.400	7.500	17.900
Groene Metropoolregio	26.850	12.850	39.700

Bron: Primos 2025 Gelderse Variant, ABF Research, bewerking Companen.

- In de periode tot 2035 zijn er in de Groene Metropoolregio ongeveer 39.700 extra woningen nodig. Deze woningvraag kan worden ingevuld door nieuwbouw en door transformaties binnen de bestaande voorraad door deze beter te benutten. Denk aan woningsplitsen, transformeren van niet woningen naar woningen en optoppen op bestaande (woon)gebouwen.
- De extra woningbehoefte komt voort uit de huishoudensgroei met 26.850 huishoudens en 12.850 woningen die nodig zijn om het woningtekort grotendeels in te lopen.
- De groei van de woningbehoefte hangt samen met de toestroom van huishoudens naar de regio en met de huishoudensverdunding, de toename van het aantal kleine huishoudens. In de toestroom van huishoudens is, zoals in paragraaf 3.2 behandeld, per saldo de buitenlandse migratie een belangrijke factor. Dat maakt de groei wat minder goed voorspelbaar. De buitenlandse instroom wordt in belangrijke mate bepaald door brandhaarden in de wereld en het landelijke beleid ten aanzien van de instroom van buitenlandse werknemers en studenten. Dat zijn factoren die snel kunnen veranderen en waarop de regio nauwelijks of geen invloed heeft.

.....

Tabel 4.3 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Kwantitatieve woningbehoefte naar gemeente, subregio en totaal, per periode, 2025 – 2049

	2025 - 2029	2030 - 2034	2035 - 2039	2040 - 2049
Arnhem	6.550	4.620	2.815	3.820
Lingewaard	1.320	855	545	375
Overbetuwe	935	900	325	440
Renkum	540	350	140	295
Rheden	985	760	135	145
Rozendaal	0	10	50	-35
Subregio Arnhem	10.330	7.495	4.010	5.040
Doesburg	170	50	10	-35
Duiven	745	410	315	310
Westervoort	350	255	195	225
Zevenaar	1.025	1.005	525	540
Subregio De Liemers	2.290	1.720	1.045	1.040
Berg en Dal	665	630	160	220
Beuningen	455	765	470	355
Druten	520	550	180	330
Heumen	400	325	135	135
Mook en Middelaar	300	165	105	25
Nijmegen	5.620	5.110	1.505	1.655
Wijchen	1.370	945	205	285
Subregio Nijmegen	9.330	8.490	2.760	3.005
Groene metropoolregio	21.950	17.705	7.815	9.085

Bron: Primos 2025 Gelderse Variant, ABF Research, bewerking Companen.

Op regioniveau ligt de kwantitatieve woningbehoefte in lijn met de uitkomsten van het vorige onderzoek. Op gemeenteniveau kunnen uitkomsten afwijken. Dit hangt samen met uitgangspunten van de nieuwe Primos prognose (zie ook het kader hierover in paragraaf 4.1) en in verschuivingen in de binnenlandse en buitenlandse migratie in de prognose. De woningmarkt functioneert in belangrijke mate op regionaal niveau, in een grote regio als de Groene Metropoolregio op het niveau van de subregio's. Huishoudens die zich van buiten een (sub)regio vestigen en geen binding hebben met een specifieke woonplaats in de (sub)regio, kiezen vooral voor een woonmilieu niet zozeer voor een specifieke gemeente. Zij doen dat primair op basis van de prijs-

kwaliteitverhouding van de woning, het aanwezige voorzieningenniveau en de bereikbaarheid van de woonplek.

4.4 Vergelijking met de afspraken

Woondealafspraken in lijn met de geraamde woningbehoefte

De kwantitatieve woningbehoefte voor de periode 2025 tot en met 2034 ligt redelijk in lijn met de geactualiseerde woondealafspraken voor deze periode. De woondealafspraken hebben betrekking op bruto aantallen. Om de netto woningbehoefte te kunnen vergelijken met de bruto afspraken, rekenen we met de te verwachten onttrekkingen aan de woningvoorraad. Als woningen aan de voorraad worden onttrokken, moeten deze worden gecompenseerd. Er moeten dan meer woningen worden toegevoegd dan de netto behoefte. De verwachting op basis van de trendmatige ontwikkeling is dat er in de periode tot 2034 in de regio ongeveer 4.000 zullen worden gesloopt (bron: ABF Research). Om deze sloop te compenseren, moeten daarom 4.000 woningen extra worden toegevoegd om in de netto woningbehoefte te kunnen voorzien. De bruto woningbehoefte komt daarmee op 43.700 woningen. Dit is iets lager dan de woondealafpraak voor het toevoegen van bruto 45.000 woningen, maar het verschil is niet groot.

Tabel 4.4 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Vergelijking woningbehoefte en woondealafspraken, naar subregio en totaal, 2025 – 2034

	Woning-behoefte (netto)	Sloop (trendmatig)	Woning-behoefte (bruto)	Woondeal-afspraken (bruto)	Vershil behoefte - afspraken
Subregio Arnhem	17.800	2.000	19.800	18.300	1.700
Subregio De Liemers	4.000	300	4.300	4.400	0
Subregio Nijmegen	17.900	1.700	19.600	22.300	-2.700
Groene Metropoolregio	39.700	4.000	43.700	45.000	-1.300

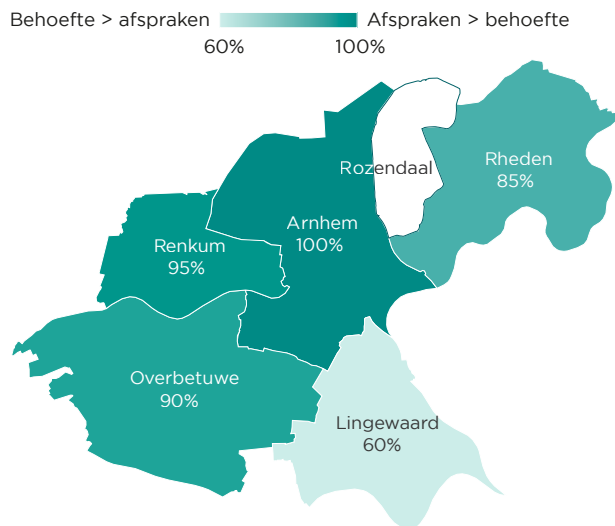
Bron: Primos 2025 Gelderse Variant, ABF Research, Addendum regionale woondeal Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, bewerking Companen.

.....

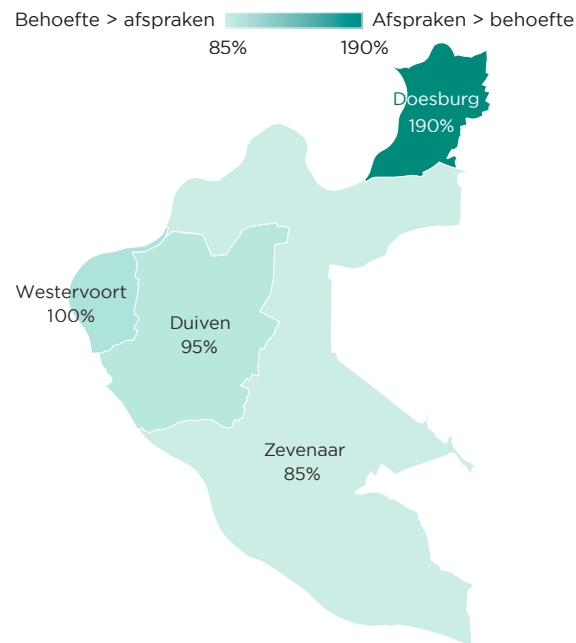
Figuur 4.6

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Aandeel woondealafpraak op de geraamde woningbehoefte (bruto), 2025 - 2034

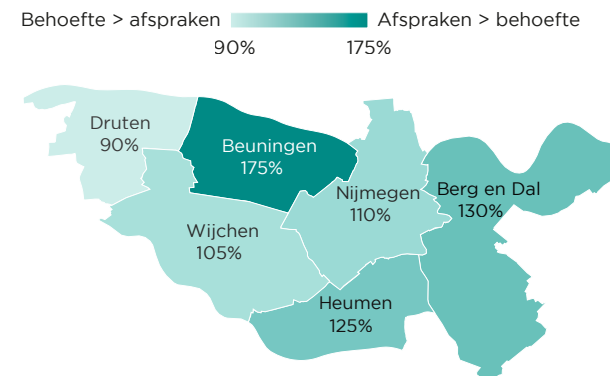
Subregio Arnhem

Subregio De Liemers

Subregio Nijmegen

Bron: Addendum regionale woondeal Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, Primos 2025 Gelderse Variant, bewerking Companen.

Wel zijn er verschillen tussen de subregio's.

- In de subregio's Nijmegen en De Liemers zijn de afspraken voldoende om in de geraamde kwantitatieve woningbehoefte te voorzien.
- In de subregio Arnhem is er ruimte om meer woningen toe te voegen dan in de geactualiseerde woondeal is afgesproken.

In de meeste gemeenten liggen de kwantitatieve woningbehoefte en de geactualiseerde woondealafspraken behoorlijk in lijn. Er zijn enkele uitzonderingen.

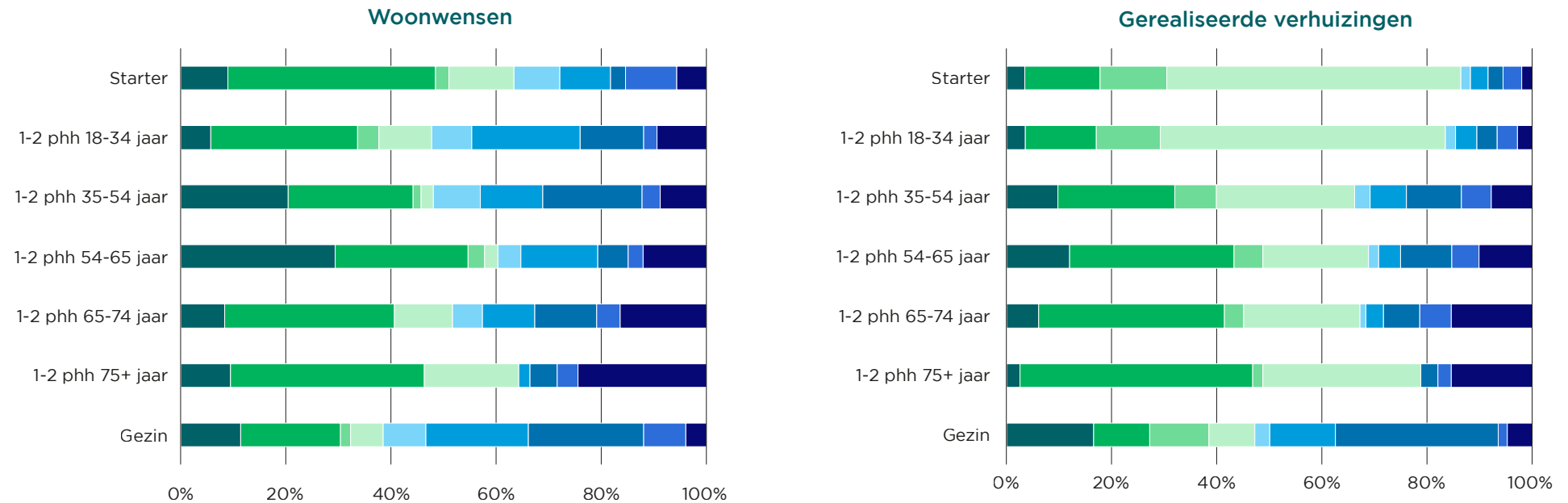
- In de gemeente Lingewaard is de geraamde woningbehoefte voor de komende tien jaar aanmerkelijk hoger dan de woondealafspraken die voor deze gemeente zijn gemaakt. De afspraken voorzien in 60% van de geraamde woningbehoefte.
- In Beuningen en Doesburg zijn de gemaakt afspraken juist veel hoger dan de trendmatige ontwikkeling van de woningbehoefte. Deze gemeenten kunnen daarmee bijdragen aan het verlagen van de druk in andere gemeenten in de regio.

.....

4.5 Kwalitatieve woningbehoefte

Wens en realiteit

Figuur 4.7 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Woonwensen en gerealiseerde verhuizingen huishoudens naar leeftijd en samenstelling, stedelijk profiel 2024

Bron: WoON 2024, CBS-Microdata.

De woonwensen van huishoudens en de daadwerkelijke verhuizingen die plaatsvinden lopen uiteen. Een woonwens kan te ambitieus zijn en daarom niet realistisch of het gewenste aanbod ontbreekt. Vaak speelt daarbij mee dat het beschikbare aanbod voor de woningzoekende niet de juiste prijs-kwaliteitverhouding heeft. In de bovenstaande figuur is inzichtelijk gemaakt hoe woonwensen van verschillende soorten huishoudens verschillen van de verhuizingen die daadwerkelijk plaatsvinden. Het betreft in deze figuur het stedelijke profiel dat van toepassing is op de gemeenten Arnhem en Nijmegen.

- Huur grondgebonden sociaal
- Huur appartement sociaal
- Huur grondgebonden middenhuur/vrije sector
- Huur appartement middenhuur/vrije sector
- Koop eengezins < €289.000
- Koop eengezins €289.000 - €405.000
- Koop eengezins > €405.000
- Koop appartement < €289.000
- Koop appartement > €289.000

.....

- In de huursector is de wens vaak een sociale huurwoning te vinden. In de stedelijke context is dit vaak een appartement. In de praktijk betrekken huishoudens veel vaker een woning met een middelhuur of een dure huur.
- Huishoudens slagen er minder vaak in een woning te kopen dan zij zouden willen. In realiteit verhuizen mensen met een koopwens vaak naar een huurwoning met een middenhuur of een dure huur.
- De verschillen zijn bij jonge en kleine huishoudens groter dan bij gezinnen en ouderen, hoewel bij ouderen de koopwens ook groter is dan men in de praktijk realiseert.

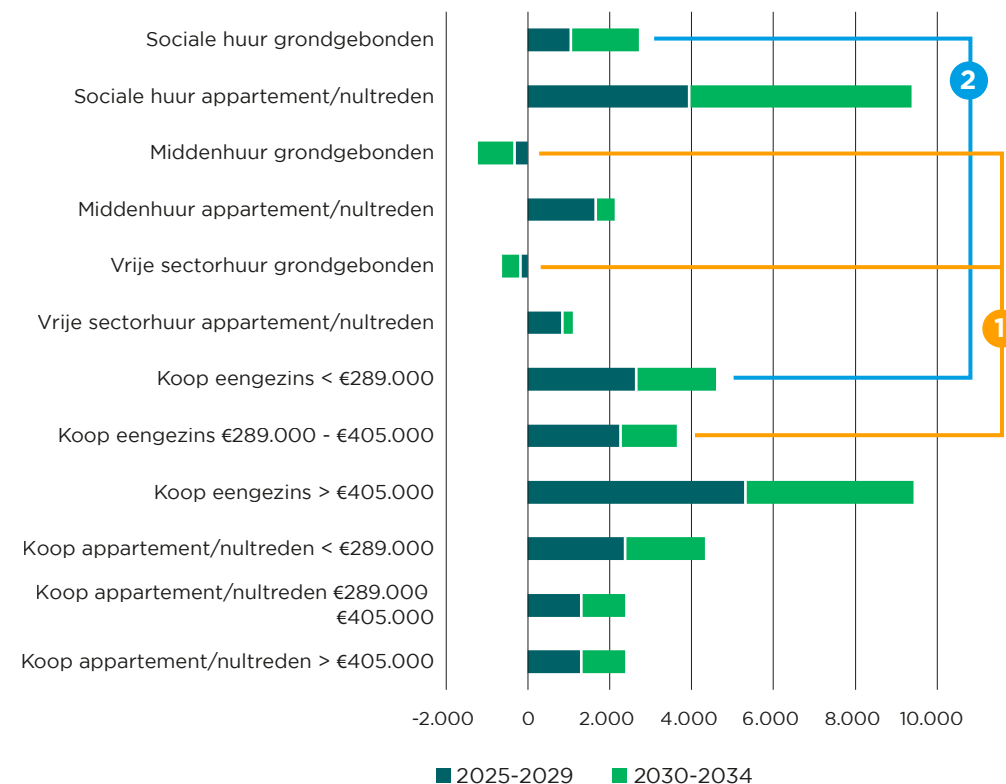
In de minder stedelijke gemeenten is eenzelfde beeld zichtbaar (figuur niet opgenomen), zij het dat hier de nadruk vaker ligt op grondgebonden woningen.

- Huishoudens slagen er minder vaak dan zij zouden willen in om een woning te kopen. Er is veel behoefte aan een goedkope of betaalbare koopwoning. In de praktijk verhuizen veel huishoudens naar de middeldure of dure huurwoning.
- Bij jonge en kleine huishoudens zijn de verschillen tussen verhuiscwens en gerealiseerde verhuizingen het grootst. Gezinnen slagen er vaker dan andere groepen in hun kwalitatieve verhuiscwensen te realiseren.
- Oudere huishoudens zouden vaker een appartement willen kopen dan zij in werkelijkheid doen. Vaak hangt dit samen met gebrek aan aanbod en de prijs-kwaliteitverhouding van het beschikbare aanbod.

Per saldo heeft 69% van de vraag aan woningen die de komende jaren door nieuwbouw of transformatie aan de voorraad zouden moeten worden toegevoegd betrekking op goedkope en betaalbare woningen. Dit zijn sociale huurwoningen, middenhuurwoningen en goedkope en betaalbare koopwoningen. De vraag naar sociale huurwoningen betreft 30% van de extra benodigde woningen.

In de huidige afspraken wordt uitgegaan van het toevoegen van 66% woningen in het betaalbare segment. Ten opzichte van deze afspraken is de behoefte aan betaalbare woningen dus iets toegenomen. Dit onderstreept het belang van het toevoegen van voldoende woningen in dit segment, zowel in de huursector als in de koopsector.

Figuur 4.8 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Kwalitatieve woningbehoefte naar eigendom, woonvorm en prijssegment, 2025 - 2029 en 2030 - 2034

Bron: Primos 2025 Gelderse Variant, WoON 2024, CBS-Microdata, bewerking Companen.

- 1 Deze situatie doet zich voor als er voldoende goedkoop en betaalbaar aanbod wordt toegevoegd in de koopsector. Als dat niet het geval is blijft er (extra) vraag naar huurwoningen in de middenhuur en de vrije huursector.
- 2 Een deel van de vraag naar goedkope koopwoningen is afkomstig van huishoudens die zouden willen doorstromen vanuit een sociale huurwoning. Als deze woningen niet beschikbaar zijn, legt dit extra druk op de sociale huursector.

Sociale huursector: appartementen, maar ook grondgebonden woningen

In de sociale huursector ligt het accent bij de woningen die moeten worden toegevoegd op appartementen en grondgebonden nultredenwoningen voor ouderen. Toch is er ook een behoorlijke vraag naar extra grondgebonden woningen in de sociale huursector. Deze vraag is vooral afkomstig van kleine, jongere huishoudens en gezinnen.

Middenhuur/vrije sectorhuur: appartementen

De middenhuur en vrije sectorhuur is voor veel huishoudens niet het segment waar men zich in eerste instantie op zou richten. Vaak gaat de voorkeur eerder uit naar een sociale huurwoning maar verdient men teveel, of naar een koopwoning maar verdient men (nog) te weinig. In de praktijk worden deze woningen echter veel betrokken. Ze vormen een belangrijk segment op de woningmarkt voor mensen die snel een woning nodig hebben en mensen die een eerste stap zetten voordat zij hun werkelijke woonwensen kunnen vervullen. Appartementen in de middenhuur en de vrije sectorhuur zijn vaak aantrekkelijk voor mensen die flexibiliteit zoeken of ontzorgd willen worden. Hier is de komende jaren vraag naar extra woningen. Grondgebonden woningen in de middenhuur en dure huur zijn vaak een substituut voor een betaalbare koopwoning die moeilijk te vinden is. Als voldoende betaalbare koopwoningen worden toegevoegd, ontstaat in deze huursector meer aanbod dan er vraag is. Hierbij moet worden aangetekend dat door de maatregelen die zijn genomen om het opkopen van woningen voor verhuur minder aantrekkelijk te maken (verhogen overdrachtsbelasting, opkoopbescherming, fiscale maatregelen box 3, Wet betaalbare huur), veel kleinere beleggers er nu voor kiezen hun woningen te verkopen. Daarmee komen ook weer meer betaalbare koopwoningen op de markt. Twee derde van de vraag naar middeldure en vrije sectorhuurwoningen heeft betrekking op de middenhuur.

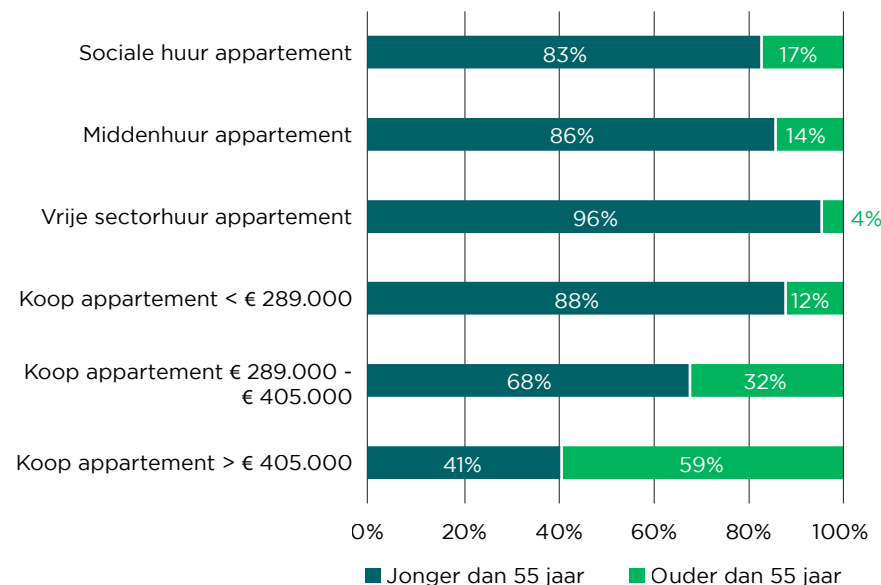
Koopsector: vraag naar goedkope en betaalbare woningen maar ook naar dure grondgebonden woningen

In de koopsector is er zoals aangegeven veel vraag naar goedkope en betaalbare woningen, maar er is ook een substantiële extra vraag naar grondgebonden koopwoningen in het dure segment (vanaf de betaalbaarheidsgrens van € 405.000; prijspeil 2025). De grootste vraag is er naar grondgebonden woningen. In de appartementensfeer is er veel vraag naar goedkope en betaalbare koopappartementen, maar ook een extra vraag naar bijna 2.500 dure koopappartementen.

Appartementenvraag is vaak een vraag van jongeren

Een belangrijk deel van de woningbehoefte bestaat uit appartementen. In een vergrijzende samenleving is de gedachte snel dat dit een vraag is van ouderen die een nultredenwoning nodig hebben. Ten dele klopt dit beeld, maar de meeste vraag naar appartementen is afkomstig van jongere huishoudens. Jongeren kiezen vaker dan in het verleden voor een appartement. De achtergrond is dat in de huidige woningmarkt een grondgebonden woning vaak (nog) onbereikbaar is. Jongeren verhuizen ook veel vaker dan ouderen, wat bijdraagt aan hun hoge aandeel in de appartementenvraag.

Figuur 4.9 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Leeftijd huishoudens met een appartementenvraag, 2024

Bron: WoON 2024, CBS-Microdata, bewerking Companen.

- 80% tot 90% van de vraag naar huurappartementen is een vraag van huishoudens in de leeftijd tot 55 jaar. Dit is zowel in de sociale huursector als in de middenhuur/vrije sectorhuur het geval.
- De vraag naar goedkope koopappartementen is grotendeels een vraag van jongere huishoudens.

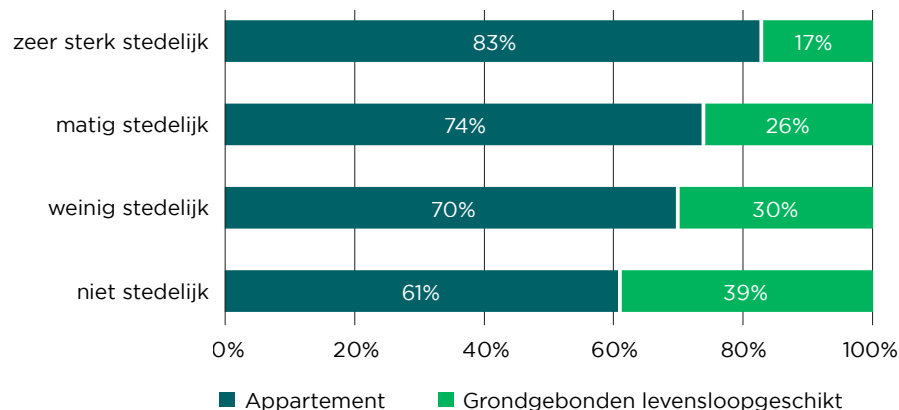
.....

- De vraag naar duurdere koopappartementen is veel vaker een vraag van oudere huishoudens. Als jongere huishoudens deze appartementen wensen, is dat vaak in de steden. Oudere huishoudens kiezen er vaker dan in het verleden voor ook op hogere leeftijd nog een woning te kopen. In het dure segment vanaf € 405.000 is de vraag van ouderen dominant.

Vraag naar grondgebonden seniorenwoningen

Oudere huishoudens verhuizen doorgaans naar een nultredenwoning, omdat zij te maken krijgen met een achteruitgang in de gezondheid of hier op anticiperen. Dat kan een appartement zijn, of een grondgebonden nultredenwoning, bijvoorbeeld een patiobungalow of vergelijkbaar. Het WoON 2024 geeft inzicht in hoe de vraag naar nultredenwoningen voor ouderen is verdeeld naar appartementen en grondgebonden woningen.

Figuur 4.10 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Kwalitatieve woningvraag van ouderen (65+), naar stedelijkheid van de gemeente, 2024

Bron: WoON 2024.

- De verhouding tussen appartementen en grondgebonden woningen voor ouderen verschilt naarmate de stedelijkheid van gemeenten. In meer stedelijke gemeenten is het aandeel appartementen binnen de vraag naar nultredenwoningen voor ouderen groter dan in minder stedelijke gemeenten.
- Ook in minder stedelijke gemeenten is de vraag van ouderen echter vaker een vraag naar een appartement dan naar een grondgebonden nultredenwoning.

In (zeer) sterk stedelijke gebieden is de verhouding appartementen versus grondgebonden nultredenwoningen ongeveer 80% - 15%, in minder stedelijke gebieden beslaat de vraag naar appartementen ongeveer twee derde tot driekwart van de vraag van ouderen.

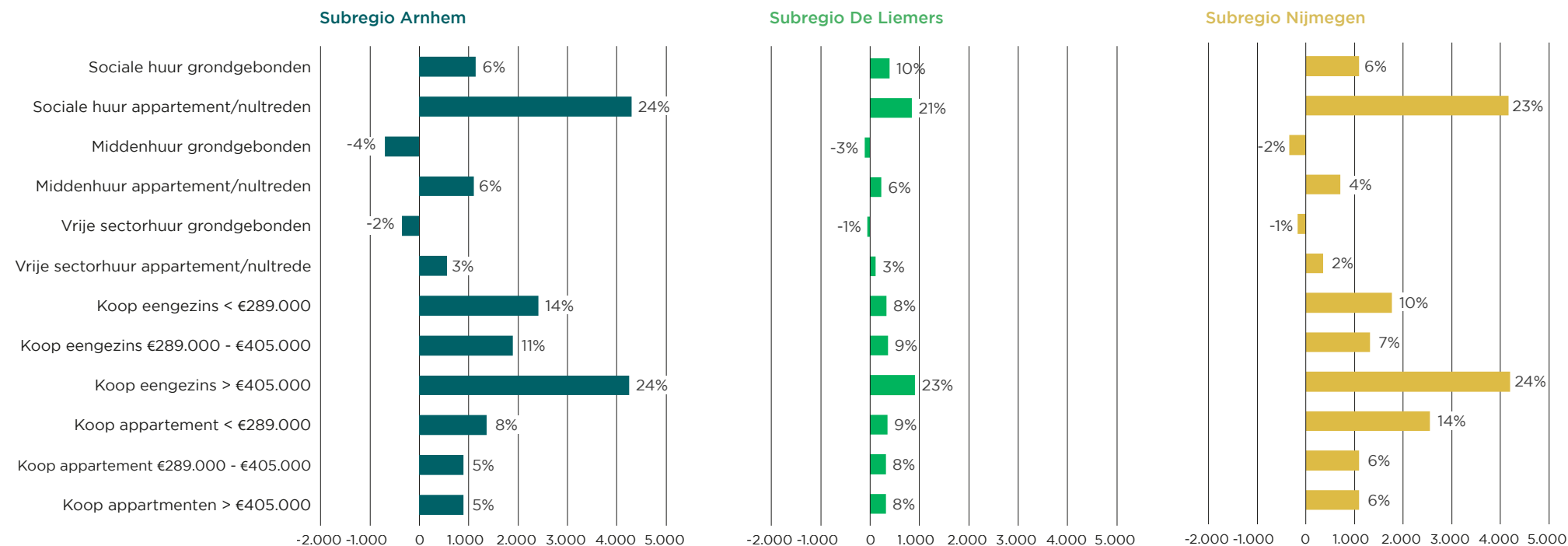
Verschillen ten opzichte van het vorige onderzoek

Het beeld van de kwalitatieve woningbehoefte ligt in lijn met het beeld dat uit het vorige onderzoek in 2022 naar voren kwam. Er zijn op een aantal punten verschillen.

- De vraag naar grondgebonden sociale huurwoningen is groter dan uit het vorige onderzoek bleek. Meer mensen doen een beroep op een sociale huurwoning en doordat minder mensen kunnen doorstromen naar een woning in de middenhuur of een koopwoning, komen er minder woningen vrij. Ook ten tijde van het vorige onderzoek was de vraag naar grondgebonden sociale huurwoningen al groter dan uit het onderzoek dáárvoor bleek.
- Het potentiële overschot aan grondgebonden huurwoningen in de middenhuur en de vrije sectorhuur is nog iets toegenomen ten opzichte van het vorige onderzoek. Woningzoekenden geven de voorkeur aan een betaalbare koopwoning.
- De vraag naar goedkope grondgebonden koopwoningen is nog wat verder toegenomen.
- In de middeldure en dure koop is een verschuiving zichtbaar van grondgebonden woningen naar koopappartementen. De vraag naar middeldure en dure koopappartementen is aanmerkelijk gestegen ten opzichte van het vorige onderzoek. Dit hangt mede samen met het ouder worden van de babyboom generatie.

Vraag en aanbod per subregio

Figuur 4.11 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Kwalitatieve woningbehoefte naar eigendom, woonvorm en prijssegment, 2025 - 2034

Bron: Primos 2025 Gelderse Variant, WoON 2024, CBS-Microdata, bewerking Companen.

Op subregionaal niveau zijn vergelijkbare patronen zichtbaar in de woningbehoefte voor de komende periode. Verschillen tussen de regio's:

- In de subregio Arnhem is er naar verhouding meer vraag naar goedkope en betaalbare grondgebonden woningen dan in de beide andere subregio's.
- In De Liemers is in de huursector de vraag naar grondgebonden woningen naar verhouding groter dan in de beide andere subregio's. Ook is in De Liemers de vraag naar koopappartementen naar verhouding hoger.

- In de subregio Nijmegen is er naar verhouding meer vraag naar goedkope koopappartementen, een vraag die in belangrijke mate afkomstig is van jonge huishoudens die een woning willen kopen in een stedelijk woonmilieu.

4.6 Vergelijking met de planvoorraad

De regionale woningmarktmonitor geeft op basis van de provinciale planmonitor inzicht in de woningbouwplannen van gemeenten in de regio naar planstatus. Het betreft de stand van zaken aan het begin van 2025.

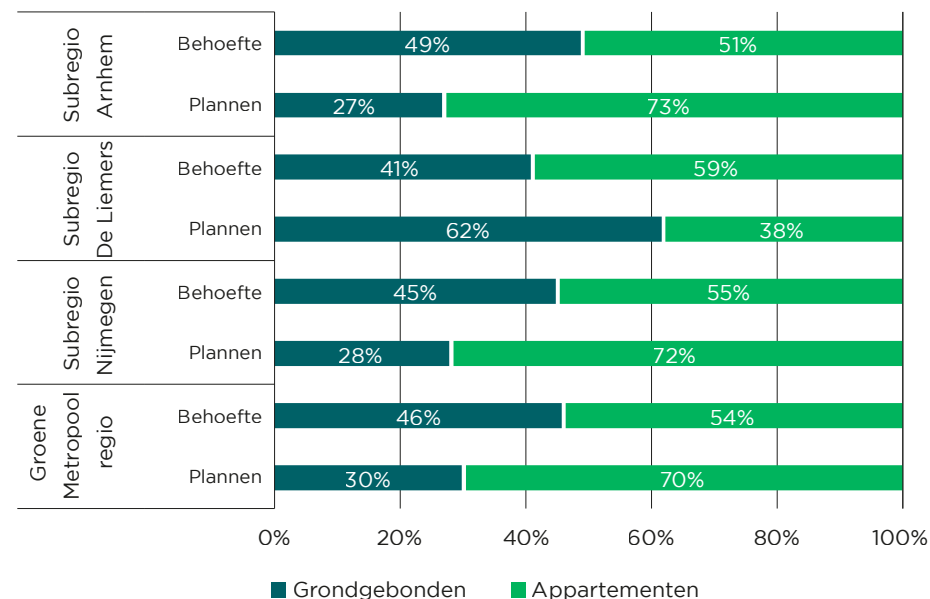
Tabel 4.5 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Vergelijking woningbehoefte en planvoorraad, naar subregio en totaal, 2025 - 2034

	Woning-behoefte (netto)	Woondeal-afspraken (bruto)	Harde plan-voorraad	Totale plan-voorraad	Planvoor-raad t.o.v. behoefte
Subregio Arnhem	17.800	18.300	6.200	21.000	118%
Subregio De Liemers	4.000	4.400	900	5.400	135%
Subregio Nijmegen	17.900	22.300	14.900	25.500	142%
Groene Metropoolregio	39.700	45.000	22.000	52.000	131%

Bron: Primos 2025 Gelderse Variant, ABF Research, Addendum regionale woondeal Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, provinciale planmonitor Gelderland, bewerking Companen.

Begin 2025 bestond de planvoorraad op regionaal niveau uit plannen voor 52.000 woningen, zo'n 130% van de netto woningbehoefte en zo'n 115% van de bruto woningbehoefte. Een vuistregel is dat de planvoorraad 130% van de woningbehoefte moet zijn, om vertraging en planuitval op te kunnen vangen. De planvoorraad in de regio ligt in deze orde van grootte, zij het dat er uitgaande van de vuistregel van 130% wat te weinig plannen zijn om ook de onttrekking van woningen door sloop of samenvoeging te compenseren. De harde planvoorraad is aanmerkelijk kleiner dan de totale planvoorraad. Er zijn harde plannen voor het realiseren van zo'n 22.000 woningen in de periode tot en met 2034. Het concretiseren van voldoende plannen om tempo te kunnen houden in de woningrealisatie is een blijvend aandachtspunt.

Figuur 4.12 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Vergelijking kwalitatieve woningbehoefte en planvoorraad naar woonvorm², 2025 - 2034

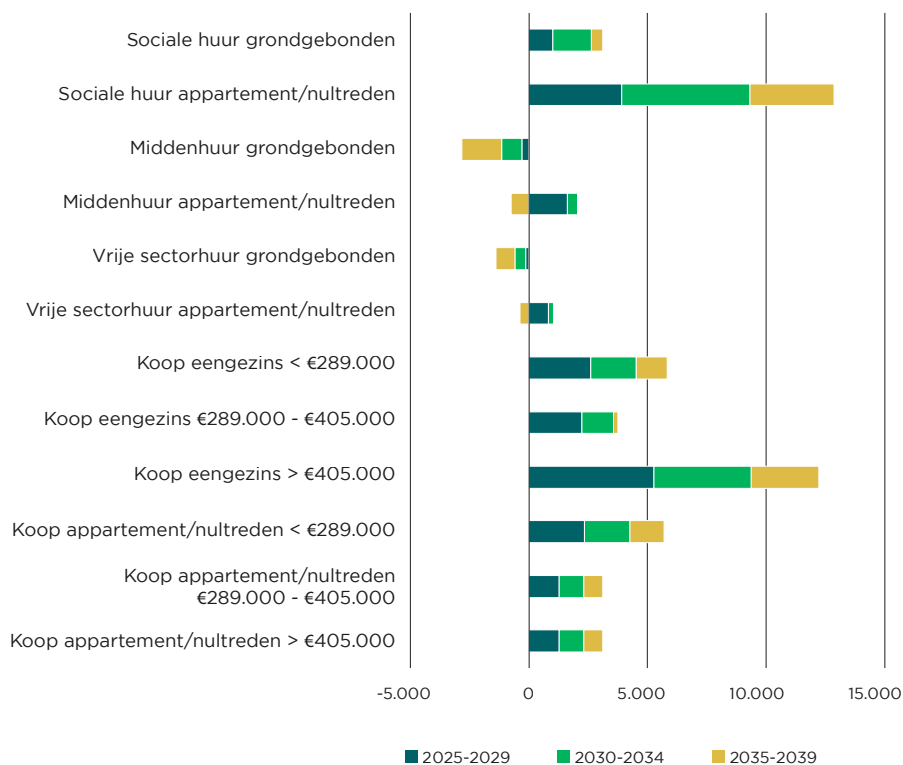
Bron: Primos 2025 Gelderse Variant, WoON 2024, CBS-Microdata, provinciale planmonitor Gelderland, bewerking Companen.

- In de planvoorraad ligt een wat groter accent op appartementen dan in de raming van de kwalitatieve woningbehoefte. Ruim de helft van de kwalitatieve woningbehoefte in de regio is een vraag naar een appartement. De planvoorraad voor de periode 2025 - 2034 bestaat voor 70% uit plannen voor appartementen. Ook bij het vorige onderzoek was het aandeel appartementen op de planvoorraad wat groter dan de geraamde behoefte.
- In de subregio's Arnhem en Nijmegen zijn meer appartementen gepland dan uit de geraamde behoefte blijkt. In De Liemers is dit beeld omgekeerd, hier zijn ten opzichte van de geraamde behoefte juist relatief weinig appartementen gepland.

² In de gepresenteerde vergelijking zijn plannen waarvan onbekend is of het om grondgebonden woningen of appartementen gaat buiten beschouwing gelaten. Voor de periode 2025 - 2034 is van 7% van de plannen onbekend om welke woonvorm het gaat.

■ 4.7 Doorkijk naar de periode 2035 tot 2040 en verder

Figuur 4.13 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Kwalitatieve woningbehoefte naar eigendom, woonvorm en prijssegment, 2025 - 2029 en 2030 - 2034

Bron: Primos 2025 Gelderse Variant, WoON 2024, CBS-Microdata, bewerking Companen.

Na 2035 groeit de woningbehoefte in de regio verder door, maar minder hard dan in de periode daarvoor. Tussen 2035 en 2040 groeit de woningbehoefte in de regio op basis van de nieuwste Gelderse variant van Primos met nog eens ruim 7.800. In alle drie de subregio's blijft het aantal huishoudens en daarmee de woningbehoefte groeien.

- De vraag naar appartementen in de sociale huursector blijft ook na 2035 groeien. In de middenhuur en vrije huursector ontstaat echter mogelijk vraaguitval. Dit beeld was ook in het vorige onderzoek zichtbaar.
- De vraag naar koopappartementen neemt wel verder toe tussen 2035 en 2040.
- Ook is er na 2035 nog een behoorlijke extra vraag naar grondgebonden woningen in het dure segment.

In de periode 2040 tot 2050 neemt het aantal huishoudens met nog ruim 9.000 toe.

■ 4.8 Vraag naar bijzondere woonvormen

Companen heeft voor verschillende gemeenten en regio's onderzoek gedaan naar de behoefte aan alternatieve woonvormen. Op basis van ervaringen in andere gemeenten en regio's beschrijven we een aantal algemene trends:

- Uit enquêtes onder inwoners met verhuisplannen blijkt de laatste jaren doorgaans dat een aanzienlijk deel van de respondenten mogelijk interesse heeft in alternatieve woonvormen. Echter blijkt de groep die vervolgens serieuze interesse toont en bijvoorbeeld ook actief op zoek gaat naar deze woonvormen of zelf initiatief neemt om een dergelijke woonvorm te ontwikkelen een stuk kleiner.
- Jongeren en starters zijn doorgaans meer geïnteresseerd in alternatieve woonvormen dan huishoudens die verder in hun wooncarrière zijn, met uitzondering van senioren. Jongeren en starters hebben vaak interesse in concepten als zelfbouw, wonen in een verbouwd kantoor, school, kerk, klooster, etc., of een tiny house. De vraag van starters wordt in de huidige markt ook ingegeven door de wens om überhaupt een woning te vinden. Alternatieve woonvormen bieden dan naar hun inschatting een mogelijkheid. Toch constateren we in gesprekken met jonge mensen die willen starten op de woningmarkt dat de behoefte zich meer op een zelfstandige woning richt naarmate men al langer probeert een woning te vinden. Jonge mensen die inmiddels bijna 30 zijn, geven in dergelijke gesprekken aan niet meer als een student te willen leven in een onzelfstandige woonruimte of in een gedeelde woning, maar een 'echte start' te willen maken.
- Onder ouderen zien we in verschillende onderzoeken een interesse

in wonen met gemeenschappelijke voorzieningen. Zeker onder ouderen met een zorgvraag is relatief veel behoefte aan kleinschalige geclusterde woonzorgprojecten (zoals hofjesconcepten) waarin ook een gemeenschappelijke leefruimte beschikbaar is. Ouderen geven relatief vaak aan geïnteresseerd te zijn in woonconcepten waar zij met leeftijdgenoten en gelijkgestemden kunnen samenwonen. Dit betekent niet dat dit in brede zin de wens is, maar de wens is groter dan onder andere leeftijdsgroepen. Hoofdstuk 6 gaat nader in op de behoefte aan woonvormen voor ouderen, waaronder geclusterde woonvormen waarbij de mogelijkheid tot onderling contact doorgaans een uitgangspunt is.

- Onder gezinnen en kleine huishoudens tot 65 jaar richt vraag naar bijzondere woonconcepten zich vooral op zelfbouw of CPO (collectief particulier opdrachtgeverschap; het samen met anderen ontwikkelen van woningen). Bij een klein deel van de huishoudens tot 65 jaar is er doorgaans belangstelling voor een meergeneratiewoning, waar kinderen voor ouders kunnen zorgen en grootouders op kleinkinderen kunnen passen.
- Het WoON 2024 geeft een nader inzicht in het aandeel woningzoekenden dat open staat voor collectieve bouwprojecten en het wonen in een gebouw met een voormalige niet-woonfunctie, zoals een kerk, school, kantoor of winkel. De belangstelling voor beide concepten is relatief beperkt. Van de huishoudens met een verhuishwens staat een kleine 5% open voor collectief particulier opdrachtgeverschap en minder dan 3% voor het wonen in een gebouw met een voormalige niet-woonfunctie.

5 BETAALBAARHEID EN SOCIALE HUUR

HOOFDUITKOMSTEN

- Er is in de periode 2025 tot en met 2034 behoefte aan 12.000 extra sociale huurwoningen in de regio. Dit is 30% van de totale woningbehoefte voor deze periode.
- In alle drie de subregio's ligt de behoefte aan sociale huurwoningen ongeveer op dit aandeel.
- Er is een vertaling gemaakt van de behoefte aan sociale huurwoningen naar de Woonstandaard van Netwerk Conceptueel Bouwen en Aedes.
- De positie van starters en middeninkomens op de koopmarkt is lastig. Voor mensen die niet hebben geprofiteerd van de waarde stijging van een woning is het door de gestegen huizenprijzen lastiger geworden om een woning te kunnen kopen. Dat zijn (koop)starters, die geen overwaarde hebben opgebouwd in een koopwoning. Deze groep heeft doorgaans alleen mogelijkheden om een woning te kopen in het goedkope en betaalbare segment.

■ 5.1 Behoeftte aan sociale huurwoningen

Gemeenten en corporaties hebben een verantwoordelijkheid voor de huisvesting van groepen die hier op eigen gelegenheid niet toe in staat zijn. Zij zijn grotendeels aangewezen op sociale huurwoningen.

De behoefte aan sociale huur wordt deels bepaald op basis van de woonwensen die huishoudens hebben. Maar minstens zo belangrijk zijn de toewijzingseisen. Wettelijk is hierbij vastgelegd dat eenpersoonshuishoudens met een inkomen tot € 49.699 en meerpersoonshuishoudens met een inkomen tot € 54.847 tot de doelgroep van woningcorporaties behoren. Voor hen zijn sociale huurwoningen tot de liberalisatiegrens van € 900 (prijsspeil 2025) bedoeld. Daarnaast mogen corporaties sinds 2022 7,5% van de vrijkomende woningen vrij toewijzen aan huishoudens die niet tot de corporatiedoelgroep behoren. Deze 7,5% mag verhoogd worden naar 15% als de corporatie hierover afspraken maakt met de gemeente en de huurdersorganisatie en dit vastlegt in prestatieafspraken.

Op grond van verschillende (on)zekere ontwikkelingen hebben we een inschatting gemaakt van de behoefteontwikkeling aan sociale huur vanuit de doelgroep van woningcorporaties. We richten ons hierbij op meetbare economische, demografische en maatschappelijke trends:

- effect van de huishoudensgroei;
- effect van veranderende bevolkingssamenstelling en veranderende huur-kooporiëntatie (generatie-effect);
- effect van de koopkrachtontwikkeling.

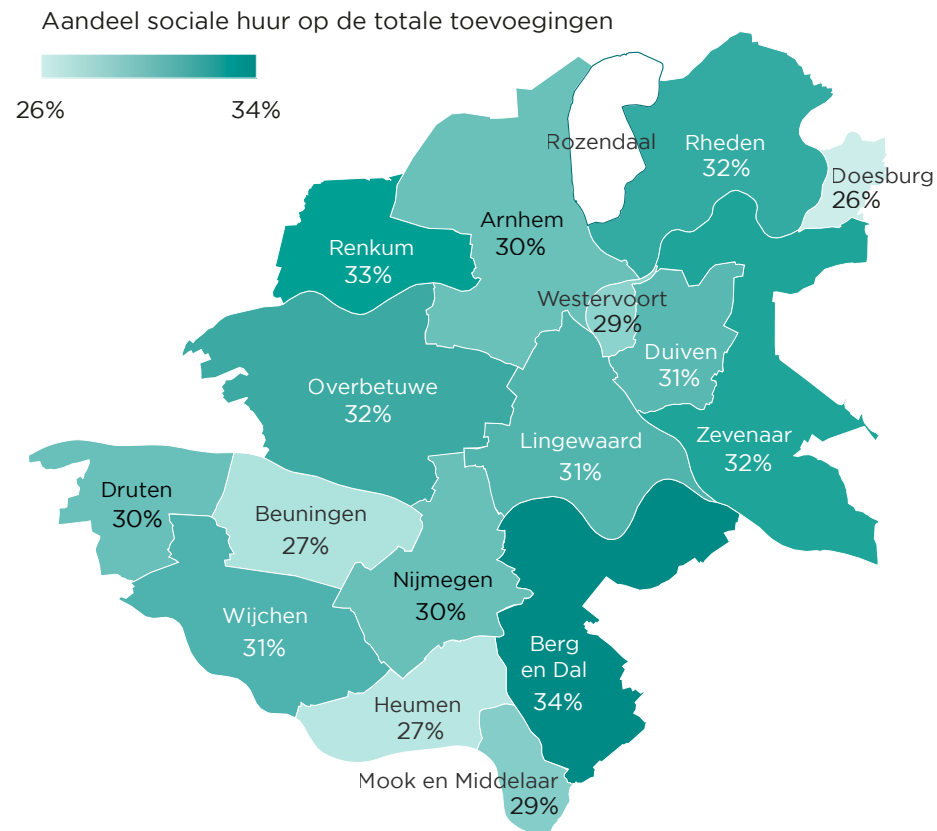
Tabel 5.1 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Behoefte aan sociale huurwoningen volgens twee economische scenario's, 2025 - 2034

	Economisch scenario laag		Woningbehoefte	
	Benodigde toevoegingen sociale huur	Aandeel op totale benodigde toevoegingen	Benodigde toevoegingen sociale huur	Aandeel op totale benodigde toevoegingen
Subregio Arnhem	5.500	31%	4.500	25%
Subregio De Liemers	1.200	31%	1.000	24%
Subregio Nijmegen	5.300	30%	4.500	25%
Groene Metropoolregio	12.000	30%	10.000	25%

Bron: Primos 2025 Gelderse variant, WoON 2024, CBS Microdata, bewerking Companen.

- We ramen de extra behoefte aan sociale huurwoningen van corporaties in de Groene Metropoolregio op (afgerond) 10.000 tot 12.000 in de periode tot en met 2034, afhankelijk van de economische ontwikkeling.
- Dit is de behoefte die is gebaseerd op een trendmatige ontwikkeling van de bevolking en economische scenario's van het Centraal Planbureau. Bij een boven trendmatige vraag kan de behoefte hoger zijn. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn bij een hogere huishoudensgroei dan verwacht, of als bijvoorbeeld de taakstelling voor de huisvesting van statushouders sterk zou toenemen, zie ook hoofdstuk 6.
- De behoefte aan sociale huurwoningen bedraagt aan de bovenkant van de geraamde bandbreedte 30% van de totale woningbehoefte. Dat sluit aan bij landelijk beleid en de regionale woondeal. Wij raden aan te sturen op dit aandeel sociale huur op de woningproductie.
- Het aandeel van de behoefte aan sociale huurwoningen op de totale woningbehoefte ligt in alle drie de subregio's rond de 30%. Per gemeente zijn er wel (beperkte) verschillen.

Figuur 5.1 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Aandeel behoefte sociale huur op de totale woningbehoefte, 2025 - 2034

Bron: Primos 2025 Gelderse variant, WoON 2024, CBS Microdata, bewerking Companen.

Op het niveau van de individuele gemeenten varieert het aandeel van de behoefte aan sociale huur op de totale woningbehoefte iets, maar ligt overal in de buurt van 30%. Sommige gemeenten zitten daar iets boven, sommige gemeenten zitten daar iets onder. Gemeenten met een lagere behoefte dan 30% zijn in de positie om bij te dragen in het terugdringen van het (sub)regionale tekort aan sociale huurwoningen.

Behoeft aan sociale huur naar Pmc's

De Woonstandaard is een praktisch hulpmiddel om de minimale kwaliteit en eigenschappen van veelvoorkomende woningtypen in de sociale nieuwbouw eenduidig te beschrijven. De Woonstandaard is ontwikkeld door het Netwerk Conceptueel Bouwen in samenwerking met Aedes en wordt gebruikt door corporaties, marktpartijen en toeleverende industrie. De laatste versie van de Woonstandaard (4.0) omvat 20 product-marktcombinaties (Pmc's), combinaties van woningtype en huurklasse of doelgroep.

Product markt combinaties (pmc)

		Grondgebonden	Gestapeld	Tijdelijk (Bbl)	Nultreden (Gestapeld of grondgebonden)	Zorggeschikt wonen (Gestapeld of grondgebonden)
	Kwaliteitskortingsgrens	PMC 1	PMC 6	PMC 11	PMC 15 – Gestapeld	
	Eerste aftoppingsgrens	PMC 2	PMC 7	PMC 12	PMC 16 – Gestapeld PMC 17 – Grondgebonden	PMC 19 – Individueel PMC 20 – Geclusterd
	Tweede aftoppingsgrens	PMC 3	PMC 8	PMC 13	PMC 17 – Grondgebonden	PMC 19 – Individueel PMC 20 – Geclusterd
	Sociale huurgrens	PMC 4	PMC 9	PMC 14	PMC 17 PMC 18 – Grondgebonden	PMC 19 – Individueel PMC 20 – Geclusterd
	Geliberaliseerde huur (middenhuur en vrije sector)	PMC 5	PMC 10		PMC 18 – Grondgebonden	PMC 19 – Individueel PMC 20 – Geclusterd

Pmc's 1 tot en met 5 hebben betrekking op grondgebonden woningen, pmc's 6 tot en met 10 op gestapelde woningen. Pmc's 11 tot en met 14 gaan over tijdelijke woningen, pmc's 15 tot en met 18 over nultredenwoningen en pmc's 19 en 20 over zorggeschikte woningen. De Woonstandaard.

We hebben op basis van het gevraagde woningtype en de doelgroep achter de vraag een vertaling gemaakt van de kwalitatieve woningbehoefte voor de sociale huursector zoals beschreven in het vorige hoofdstuk, naar de pmc's van de Woonstandaard.

Tabel 5.2 Groene Metropoolregio. Behoeft huurwoningen in indeling Woonstandaard 4.0, 2025 – 2034

PMC	hh-grootte	Huurprijsklasse	Woonvorm	Aantal	Aandeel
PMC 1	1	tot kwaliteitskortingsgrens	Ggb.	190	2%
PMC 2	2	tot eerste aftoppingsgrens	Ggb.	1.860	16%
PMC 3	3 of meer	tot tweede aftoppingsgrens	Ggb.	430	4%
PMC 4	3 of meer	tot sociale huurgrens	Ggb.	160	1%
PMC 5	3 of meer	middenhuur en vrije huursector	Ggb.	-190	-2%
PMC 6	1	tot kwaliteitskortingsgrens	Gestpld.	940	8%
PMC 7	2	tot eerste aftoppingsgrens	Gestpld.	7.780	66%
PMC 8	3 of meer	tot tweede aftoppingsgrens	Gestpld.	440	4%
PMC 9	3 of meer	tot sociale huurgrens	Gestpld.	160	1%
PMC 10	3 of meer	middenhuur en vrije huursector	Gestpld.	100	1%
Totaal				11.870	100%

Bron: Primos 2025 Gelderse variant, WoON 2024, CBS Microdata, Netwerk Conceptueel Bouwen, bewerking Companen.

Enkele kanttekeningen:

- We hebben de vertaling naar pmc's beperkt tot de eerste 10. De reden hiervoor is dat geen raming is gemaakt van de vraag naar tijdelijke woningen. Dit is doorgaans een woonvorm die wordt ingezet om het woningtekort voor specifieke groepen sneller het hoofd te kunnen bieden en geen primaire woonwens. Als tijdelijke woningen wordt ingezet, voorzien deze in een woningbehoefte die nu is ingerekend in de pmc's 1 tot en met 10.
- De vraag naar nultredenwoningen is een vraag die grotendeels moet worden ingevuld met appartementen en deels met grondgebonden woningen. De totale vraag naar nultredenwoningen voor ouderen wordt beschreven in hoofdstuk 6 en bedraagt voor de regio ongeveer 8.600 woningen. Dit zijn overigens niet allemaal sociale huurwoningen. De vraag naar nultredenwoningen, geclusterde woningen en zorggeschikte woningen is door bureau HHM en In.Fact.Research in opdracht van de provincie Gelderland onderzocht. In dit onderzoek is echter niet in beeld gebracht wat de inkomenspositie is van de huishoudens met een vraag naar deze woonvormen. Het is daarom niet mogelijk een uitsplitsing te maken naar de pmc's 15 tot en met 20. Waar het zelfstandige woningen betreft, overlapt de vraag met de aantallen die zijn toegedeeld aan de pmc's 1 tot en met 10.

- Een belangrijk deel van de vraag naar sociale huurwoningen in de regio is afkomstig van eenpersoonshuishoudens. In de indeling van de Woonstandaard krijgen al deze huishoudens een huur tot de kwaliteitskortingsgrens (pmc's 1 en 6). In de praktijk betalen veel eenpersoonshuishoudens een huur tussen de kwaliteitskortingsgrens en de eerste aftoppingsgrens, zonder dat dit tot problematische huurquotes³ leidt. We hebben daarom een deel van de vraag in pmc's 1 en 6 in pmc's 2 en 7 laten vallen, op basis van de daadwerkelijke woon-situatie van eenpersoonshuishoudens zoals die blijkt uit het WoON 2024.

De vraag naar de verschillende pmc's in de sociale huursector per subregio, met de genoemde kanttekeningen, is als volgt:

Tabel 5.3 Groene Metropoolregio. Behoeftte huurwoningen in indeling Woonstandaard 4.0, naar subregio's en totaal, 2025 - 2034

PMC	Subregio Arnhem	Subregio De Liemers	Subregio Nijmegen	Groene Metropoolregio
PMC 1	95	20	75	190
PMC 2	820	295	745	1.860
PMC 3	170	60	200	430
PMC 4	65	20	75	160
PMC 5	-110	-20	-60	-190
PMC 6	445	55	440	940
PMC 7	3.525	755	3.500	7.780
PMC 8	250	30	160	440
PMC 9	90	10	60	160
PMC 10	70	5	25	100
Totaal	5.420	1.230	5.220	11.870

Bron: Primos 2025 Gelderse variant, WoON 2024, CBS Microdata, Netwerk Conceptueel Bouwen, bewerking Companen.

■ 5.2 Positie van starters en middeninkomens

De corporatiesector is gebonden aan strakke regels ten aanzien van inkomensgroepen die in aanmerking komen voor een corporatiewoning met een gereguleerde huur. Slechts een beperkt deel van de vrijkomende voorraad mag worden toegewezen aan huishoudens met een hoger inkomen. Een alternatief is

³ De huurquote is het aandeel van het besteedbare inkomen dat aan de huur en eventuele servicekosten wordt betaald.

dan een woning met een middenhuur (€ 900 tot € 1.184, prijspeil 2025). Zoals in het vorige hoofdstuk gaat de voorkeur van woningzoekenden eerder uit naar een goedkope of betaalbare koopwoning. Die woningen zijn er maar in beperkte mate.

Tabel 5.4 Maximale hypotheek bij verschillende jaarinkomens, 2025

Bruto jaarinkomen	Indicatie maximale hypotheek*
€ 45.000	€ 211.552
€ 50.000	€ 233.169
€ 55.000	€ 254.789
€ 60.000	€ 276.403
€ 65.000	€ 303.999
€ 70.000	€ 332.515
€ 75.000	€ 361.951
€ 80.000	€ 392.307

*Op basis van geen studieschuld en 3,57% 10 jaar vaste rente met NHG.
Bron: Rabobank.

Voor mensen die niet hebben geprofiteerd van de waardeestijging van een woning is het lastiger geworden om een woning te kunnen kopen. Dat zijn (koop) starters, die geen overwaarde hebben opgebouwd in een koopwoning. Deze groep heeft doorgaans alleen mogelijkheden om een woning te kopen in het goedkope en betaalbare segment. Om een woning met een hypotheek van € 300.000 te kunnen kopen, is een jaarinkomen nodig van bijna € 65.000. Dat is bijna anderhalf keer het modale inkomen (prijspeil 2025). De goedkope koopvoorraad is daarmee net bereikbaar voor huishoudens met hoog middeninkomen. Het aanbod in deze prijs categorie is echter zeer beperkt. Voor een woning met een prijs op het niveau van de landelijke betaalbaarheidsgrens (€ 405.000) is een jaarinkomen nodig van € 85.000. Dat is bijna twee keer het modale inkomen. Veel huishoudens hebben twee inkomens nodig om een woning te kunnen kopen. Dit beperkt de mogelijkheden van eenpersoonshuishoudens aanzienlijk.

Koopwoningen met een prijs tot ongeveer € 300.000 zijn niet eenvoudig te realiseren in een kwaliteit die aansluit bij de woonwensen van potentiële kopers. Een substitutiemarkt voor dit segment zijn zoals beschreven woningen in het middenhuursegment.

6 WONINGVRAAG SPECIFIEKE AANDACHTSGROEPEN

HOOFDUITKOMSTEN

- De behoefte aan voor ouderen geschikte woningen is redelijk in lijn met de afspraken uit het Regionaal Afsprakenkader Huisvesting Aandachtsgroepen.
- Er is behoefte aan zo'n 8.600 nultredenwoningen en 5.900 geclusterde woningen, waarvan zo'n 2.250 zorggeschikt.
- Voor de huisvesting van mensen die uitstromen uit een instelling en urgent woningzoekenden met sociale of medische urgentie zijn tot 2030 jaarlijks 1.750 beschikbare woningen nodig.
- Er zijn in de regio op dit moment naar schatting ongeveer 1.850 (dreigend) daklozen die snel een woning nodig hebben.
- Er is de komende jaren behoefte aan 5.400 tot 7.300 short stay en 1.900 tot 2.600 mid stay plekken voor arbeidsmigranten.
- In Nijmegen zijn de komende jaren 2.400 extra studentenwoningen nodig.
- De komende jaren zijn er naar schatting jaarlijks 400 tot 700 woningen nodig voor de huisvesting van statushouders.

6.1 Ouderen

Behoefte voor ouderen geschikte woningen redelijk in lijn met afspraken

De provincie Gelderland heeft recent onderzoek laten uitvoeren naar de behoefte aan wonen en wonen met zorg voor aandachtsgroepen in de provincie. De gehanteerde indeling van de aandachtsgroepen sluit aan bij de indeling in het voorstel voor de Wet versterking regie op de volkshuisvesting⁴. Ouderen zijn een belangrijke aandachtsgroep, vanwege het grote en toenemende aantal oudere huishoudens in de regio en vanwege de specifieke combinaties van woningen en zorgaanbod dat nodig is voor de huisvesting van oudere huishoudens.

Tabel 6.1 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Behoefte aan voor ouderen geschikte woningen en vergelijking met Afsprakenkader huisvesting aandachtsgroepen, 2022 tot en met 2030

	Behoefte	Afsprakenkader
Nultreden	8.595	7.641
Geclusterd	5.900	5.495*
Waarvan zorggeschikt	2.240	1.855

* 3.640 geclusterd + 1.855 zorggeschikt.

Bron: Woonzorganalyse aandachtsgroepen Gelderland, bureau HHM en In.Fact.Research, 2024; Afsprakenkader huisvesting aandachtsgroepen GMR.

- Het onderzoek in opdracht van de provincie laat voor de Groene Metropoolregio voor de periode tot en met 2030 een behoefte zien aan bijna 8.600 nultredenwoningen voor ouderen. Dit zijn woningen die zowel intern als extern toegankelijk zijn zonder trappenlopen. Dit houdt in dat je de woningen kan bereiken zonder trap te lopen (extern toegankelijk) en dat keuken, badkamer, toilet en minimaal één slaapkamer zonder trappen te bereiken zijn (intern toegankelijk).

⁴ De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen maakt binnen de categorie nultredenwoningen nog een onderscheid naar nultredenwoningen en levensloopgeschikte woningen, die het Rijk niet maakt.

.....

- Daarnaast is er een behoefte aan 5.900 geclusterde woningen. Dit zijn ruimtelijk geclusterde wooneenheden (minimaal vijf) waar (overwegend) ouderen zelfstandig wonen mét een fysieke, gezamenlijke ruimte voor ontmoeting.
- Van deze geclusterde woningen moeten er volgens het onderzoek van de provincie 2.240 zorggeschikt zijn. Dit zijn woningen waar intensieve zorgverlening mogelijk is. De woningen zijn toegankelijk met een rolstoel en hebben voorzieningen waardoor verpleegzorg geboden kan worden.
- De geraamde behoefte ligt iets boven de afspraken die in het Regionale Afsprakenkader Huisvesting Aandachtsgroepen zijn gemaakt over de huisvesting van ouderen, maar wijkt niet heel sterk af.

Het provinciale onderzoek maakt geen uitsplitsing naar de subregio's binnen de Groene Metropoolregio. Op basis van de spreiding van huishoudens in de leeftijd van 65 jaar of ouder over de regio is wel een toedeling te maken.

Tabel 6.2 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Behoeftte aan voor ouderen geschikte woningen, naar subregio's en totaal, 2022

	Nultreden	Geclusterd	Waarvan zorggeschikt
Subregio Arnhem e.o.	3.765	2.585	980
Subregio De Liemers	1.250	860	330
Subregio Nijmegen e.o.	3.580	2.455	930
Regio	8.595	5.900	2.240

Bron: Woonzorganalyse aandachtsgroepen Gelderland, bureau HHM en In.Fact.Research, 2024; Afsprakenkader huisvesting aandachtsgroepen GMR, bewerking Companen.

In [bijlage 1](#) is een overzicht opgenomen van de behoefte per gemeente.

■ 6.2 Mensen die uitstromen uit een instelling

Jaarlijks tot 2030 1.750 woningen nodig voor opvang uitstroom en urgenten

Het provinciale onderzoek naar de behoefte naar wonen en wonen met zorg geeft ook inzicht in de uitstroom van mensen uit instellingen die een woning, al dan niet met zorg of begeleiding nodig hebben. Vaak betreft het goedkope, kleinere corporatiewoningen.

Tabel 6.3 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Jaarlijkse huisvestingsbehoefte aandachtsgroepen, 2022 - 2030.

Aandachtsgroepen	Huisvestingsbehoefte
Mensen met een verstandelijke beperking	
• Uitstroom	39
• Extra vraag geclusterd wonen	26
• Totaal	65
Mensen met een lichamelijke beperking	
• Extra vraag geclusterd wonen	2
Uitstroom Bescherm Wonen ¹	380
Uitstroom Jeugdhulp met verblijf	385
Uitstroom Maatschappelijke Opvang ²	305
Uitstroom Vrouwenopvang ³	50
Sociaal en medisch urgenten	527
Mantelzorgurgenten	36
Totaal regio	1.750

¹ Inclusief uitstroom klinische geestelijke gezondheidszorg.

² Inclusief uitstroom detentie en forensische zorg.

³ Inclusief uitstappende sekswerkers.

Bron: HHM en In.Fact.Research, Woonzorganalyse aandachtsgroepen Gelderland, 2024.

- De totale behoefte aan woningen voor mensen die uitstromen uit een instelling bedraagt volgens het provinciale onderzoek voor de periode 2022 - 2030 in de Groene Metropoolregio jaarlijks 1.750 woningen.
- De grootste woningvraag is er getalsmatig voor sociaal en medisch urgenten, mensen die uitstromen uit Jeugdhulp met verblijf, uit Bescherm Wonen en uit de Maatschappelijke Opvang.
- De geraamde aantallen zijn afgestemd met wat is opgenomen in het Regionale Afsprakenkader Huisvesting Aandachtsgroepen.

.....

Tabel 6.4 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Jaarlijkse huisvestingsbehoefte aandachtsgroepen tot 2022 - 2030, per subregio en totaal

Gemeenten	Huisvestingsbehoefte
Subregio Arnhem	775
De Liemers	215
Subregio Nijmegen	760
Regio	1.750

Bron: HHM en In.Fact.Research, Woonzorganalyse aandachtsgroepen Gelderland, 2024, bewerking Companen.

- De vraag naar huisvesting voor aandachtsgroepen die uitstromen uit een instelling bedraagt voor de periode 2022 - 2030 in de subregio Arnhem jaarlijks 775 woningen, in De Liemers jaarlijks 215 woningen en in de subregio Nijmegen jaarlijks 760 woningen.
- In [bijlage 1](#) is een overzicht opgenomen van de opgave per gemeente. Een nadere uitsplitsing naar de verschillende aandachtsgroepen is in het provinciale onderzoek alleen op regioniveau gegeven.

■ 6.3 (Dreigend) daklozen

1.850 (dreigend) daklozen hebben met spoed een woning nodig

Er zijn mensen die zeer dringend een woning nodig hebben, omdat zij dakloos zijn of omdat zij dakloos dreigen te raken. Op veel plaatsen in het land worden zogenoemde ETHOS-tellingen gehouden. Gedurende een dag worden door de organisaties die betrokken zijn bij dak- en thuisloze mensen de situaties in beeld gebracht die bij deze organisaties bekend zijn. Een ETHOS-telling is daarom een momentopname van de situatie en geeft een beeld van de groep die op dat moment met spoed woonruimte nodig heeft. Bij een ETHOS-telling worden de volgende mensen/situaties geteld:

- in de openbare ruimte
- in noodopvang
- in tijdelijke opvang
- in een instelling
- in niet-conventionele woonruimte
- bij familie en vrienden
- dreigende huisuitzetting

In de regio Gelderland Zuid is in 2024 een ETHOS-telling gehouden. We gebruiken deze telling als basis voor een raming van het aantal (dreigend) daklozen in de Groene Metropoolregio en de subregio's. We doen dit door het gemiddelde aandeel (dreigend) daklozen dat is waargenomen op de totale bevolking in gemeenten waar geteld is te projecteren op gemeenten waar niet is geteld. We maken daarbij een onderscheid tussen de grote stad en de omliggende gemeenten. In gemeenten waar een waarneming was, is dit exacte aantal genomen.

Tabel 6.5 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Aantal (dreigend) daklozen, per subregio en totaal, 2024

Deelgebieden	Daklozen
Subregio Arnhem e.o.	845
Subregio De Liemers	135
Subregio Nijmegen e.o.	875
Regio	1.855

Bron: Ethos telling Gelderland-Zuid 2024, bewerking Companen.

- Op basis van de beschreven werkwijze ramen we het aantal daklozen en dreigend daklozen in de regio op ruim 1.850. Voor deze mensen is op korte termijn een woning nodig. Doorgaans zal het een goedkope of betaalbare woning betreffen, in de huursector.
- In de subregio Arnhem bedraagt het geraamde aantal (dreigend) daklozen zo'n 850, in De Liemers een kleine 150 en in de subregio Nijmegen een kleine 900 personen.
- Omdat ook mensen in een instelling worden geteld waarvan bekend is dat zij dakloos dreigen te raken, is er sprake van enige overlap met het aantal uitstromers dat wordt geraamd in het onderzoek van HHM/In.Fact (zie paragraaf 6.2). In de ETHOS-telling maken mensen in een instelling een kleine 10% uit van de totale groep die is geteld. Dat betekent dat er een overlap zou kunnen zijn van een kleine 200 personen tussen beide onderzoeken.

■ 6.4 Arbeidsmigranten

Grote behoefte aan short stay en mid stay plekken

In 2024 is in de Groene Metropoolregio onderzoek gedaan naar de huisvestingssituatie van arbeidsmigranten en de ontwikkeling van de behoefte aan short stay en mid stay faciliteiten in de komende jaren. Het gaat om een behoefte die in de praktijk geregeld wordt ingevuld in de reguliere woningvoorraad, waar het drukt op de mogelijkheden van reguliere woningzoekenden om een woning te vinden, op bedrijventerreinen, op vakantieparken en in panden die geen woonbestemming hebben. De geraamde behoefte is een behoefte aan kwalitatief goede plekken, bij voorkeur in de buurt van de plek waar de arbeidsmigranten ook werken.

Tabel 6.6 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
Huisvestingbehoefte short stay en mid stay arbeidsmigranten, 2024 - 2030

	Short stay	Mid stay	Totaal
Subregio Arnhem e.o.	2.700 - 3.500	1.000 - 1.300	3.700 - 4.800
Subregio De Liemers	700 - 1.000	100 - 200	800 - 1.200
Subregio Nijmegen e.o.	2.000 - 2.800	800 - 1.100	2.800 - 3.900
Regio	5.400 - 7.300	1.900 - 2.600	7.300 - 9.900

Bron: *Arbeidsmigranten in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, Companen en Decisio, 2024.*

- De bandbreedte in de vraag naar short stay en mid stay plekken in de periode 2024 - 2030 bedraagt in de Groene Metropoolregio 7.300 tot 9.900. De bandbreedte komt voort uit het verschil tussen een laag en een hoog scenario dat is uitgewerkt, afhankelijk van de economische ontwikkeling in de regio.
- De behoefte aan short stay plekken valt volgens de raming binnen de bandbreedte van 5.400 tot 7.300 plekken, de behoefte aan mid stay plekken in de bandbreedte van 1.900 tot 2.600 plekken.
- Het betreft geen vraag naar zelfstandige woonruimte maar zoals aangegeven een vraag naar kwalitatief volwaardige tijdelijke woonplekken. Het SNF-keurmerk is een goede norm hiervoor.

■ 6.5 Studenten in Nijmegen

Op verzoek van de gemeente Nijmegen is de vraag naar studentenwoningen in Nijmegen in beeld gebracht.

Komende jaren behoefte aan 2.400 extra studentenwoningen in Nijmegen

De Landelijke Monitor Studentenhuisvesting van Kences geeft inzicht in de woonsituatie en de woonwensen van studenten in de Nederlandse studenten-steden. In 2025 waren er 18.600 hbo- en wo-studenten woonachtig in Nijmegen. Van deze groep studeert 89% in Nijmegen zelf en woont 11% in Nijmegen, maar studeert ergens anders. Daarnaast studeren in Nijmegen 9.000 Mbo studenten.

Van de hbo- en wo-studenten in Nijmegen zijn 3.000 internationale studenten.

Tabel 6.7 Gemeente Nijmegen. Woonsituatie studerende hbo en wo in Nijmegen, naar woongemeente en woonvorm, 2025

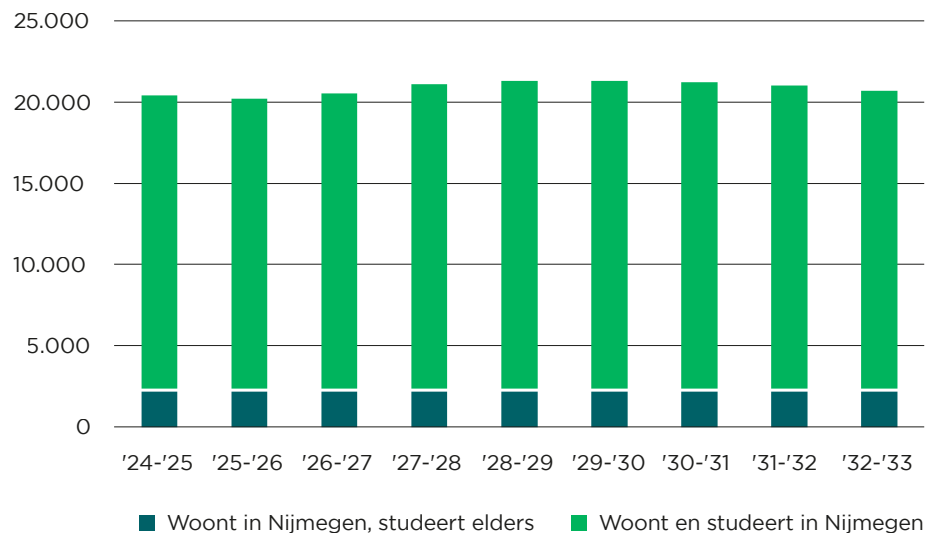
Woonsituatie	Aantal	%
Woont én studeert in Nijmegen	16.600	89%
• Woont op kamers (onzelfstandig)	11.500	61%
• Woont in éénkamerwoning (studio)	2.700	14%
• Woont in meerkamerwoning	2.400	13%
Woont in Nijmegen, studeert elders	2.100	11%
• Woont op kamers (onzelfstandig)	1.100	6%
• Woont in éénkamerwoning (studio)	400	2%
• Woont in meerkamerwoning	500	3%
Totaal in Nijmegen woonachtige studenten	18.600	100%

Bron: *Kences monitor studentenhuisvesting, 2025.*

- De groep studenten die in Nijmegen woont én studeert is 16.600 mensen groot. Van deze groep woont meer dan 60% op kamers. Samen met de groep studenten die in Nijmegen op kamers woont maar elders studeert, zijn er 12.600 uitwonende studenten in Nijmegen die op een kamer wonen. Het betreft ongeveer twee derde van alle uitwonende studenten in Nijmegen.
- Een veel kleiner deel van de studenten in Nijmegen woont in een studio (16%) of een meerkamerwoning (eveneens 16%; doorgaans betreft dit appartementen).

.....

Figuur 6.1 Gemeente Nijmegen. Prognose woonvraag studenten hbo en wo (gewenste situatie) volgens het hoge vraag scenario, naar studielocatie, studiejaar '24-'25 tot '32-'33.

Bron: Kences.

- Op dit moment zijn er 18.100 studenten aan hbo en wo die in Nijmegen studeren en uitwonend zouden willen zijn in Nijmegen. Nog eens 2.200 studenten willen uitwonend zijn in Nijmegen en studeren elders. Samen zijn dit 20.300 studenten die uitwonend zouden willen zijn in Nijmegen.
- Dit aantal neemt licht toe naar 20.600 in het studiejaar '32-'33.
- Deze ontwikkeling is de ontwikkeling volgens het hoge vraag scenario van Kences. Dit scenario sluit in de beleving van studentenhuysvesters het beste aan bij de ontwikkeling die voor de komende tijd te verwachten is.
- Het betreft hier de totale vraag. Omdat er een tekort is aan studentenwoningen in Nijmegen, is de vervulde vraag lager.
- Het aantal internationale hbo- en wo-studenten in Nijmegen neemt volgens de prognose van Kences in de periode tot studiejaar '32-'33 af met zo'n 200, naar 2.800 studenten.

Naast de hbo- en wo-studenten, zijn er in studiejaar '32-'33 naar schatting zo'n 450 mbo-studenten uitwonend in Nijmegen.

Tabel 6.8 Gemeente Nijmegen. Opgave studentenhuysvesting hbo en wo studiejaar '24-'25 tot '32-'33

	'24 - '25	'32 - '33
Aantal uitwonende studenten (vervulde vraag)	18.600	18.300
Gewenst aantal uitwonende studenten (totale vraag)	20.300	20.600
Aanbod studenten huysvesting	18.700	18.300
Tekort/opgave	-1.600	-2.400*

* verschil door afronding.

Bron: Kences.

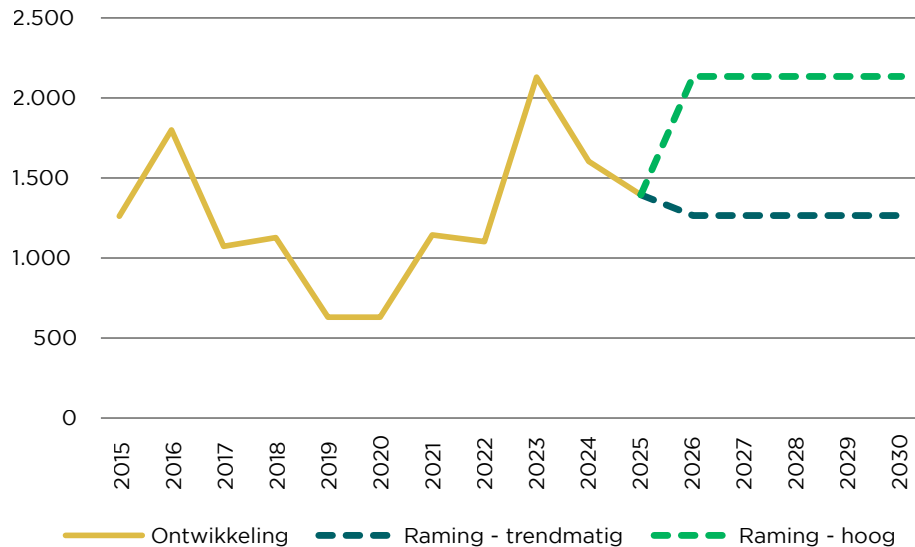
- Er is op dit moment een tekort aan 1.600 studentenwoningen in Nijmegen. Volgens de hoge vraag variant van de Kences prognose loopt dit aantal op tot een tekort van 2.400 in het studiejaar '32-'33.
- SSH& heeft voor Nijmegen plannen voor het toevoegen van 950 studentenwoningen in de periode tot 2030 en nog eens 650 woningen in de periode 2030 tot 2035. Bij elkaar betekent dit dat 1.600 woningen zullen worden toegevoegd, waarmee het huidige tekort per saldo wordt ingelopen.
- De opgave volgens de prognose bedraagt 2.400 woningen. SSH& en de gemeente Nijmegen gaan ervan uit dat de resterende 800 woningen door de particuliere markt worden ingevuld.
- Er is maar beperkt overlap tussen de Primos prognose, die gaat over zelfstandige huishoudens, en de prognose van de extra woningvraag van studenten. De vraag van studenten is daarom grotendeels een vraag boven op de geraamde reguliere woningbehoefte. Een vraag die vooral betrekking heeft op de corporatiesector.

6.6 Statushouders

Jaarlijks 400 tot 700 woningen voor statushouders nodig

De huisvesting van vergunninghouders is een specifiek aandachtspunt. Over het huisvesten van deze groep worden afspraken gemaakt met de woningcorporaties. Hoewel niet goed te voorspellen is hoe de omvang van deze doelgroep zich gaat ontwikkelen, kan wel een richting gegeven worden. Voor de kortere termijn is er zicht op de aantallen vergunninghouders die gemeenten moeten huisvesten. Om voor de komende jaren een bandbreedte te geven, kijken we naar de gemiddelde taakstelling van de afgelopen jaren en de hoogste piek in de afgelopen jaren (2023).

Figuur 6.2 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Taakstelling huisvesting statushouders, historisch (2015 - 2025) en raming trendmatig en hoog (2026 - 2030)

Bron: Taakstelling huisvesting statushouders, Rijksoverheid, bewerking Companen.

- Op basis van de beschreven aannames varieert de taakstelling de komende jaren tussen 1.250 en 2.200 statushouders per jaar.

Tabel 6.9 Groene Metropoolregio. Benodigde woningen voor de huisvesting van statushouders, 2025 en 2026 e.v.

	2025	2026 en verder	
		Trendmatig	Hoog
Subregio Arnhem	190	180	310
Subregio De Liemers	60	50	90
Subregio Nijmegen	190	170	300
Regio	440	400	710

Bron: Rijksoverheid, woningcorporaties, bewerking Companen.

- Bij een trendmatige huisvestingsopgave zijn jaarlijks 400 woningen nodig. Dit betreft in grote mate corporatiewoningen. Bij het hoge scenario gaat het jaarlijks om 710 woningen.
- De hoge raming komt voor de komende jaren uit op zo'n 100 woningen per jaar méér dan ten tijde van het vorige onderzoek werd geraamd.
- De trendmatige ontwikkeling van de woningbehoefte is onderdeel van de geraamde woningbehoefte op basis van de Primos prognose. De plus ten opzichte hiervan in het hoge scenario komt boven op de geraamde ontwikkeling van de woningbehoefte.

6.7 Woonwagendstandplaatsen

Er is geen actueel, integraal, regionaal onderzoek naar de behoefte aan woonwagendstandplaatsen. De behoefte aan woonwagendstandplaatsen is daarom in beeld gebracht op basis van bestaande gemeentelijke onderzoeken. Er zijn gemeenten die (nog) geen onderzoek hebben verricht of alleen beschikken over onderzoek van enkele jaren geleden.⁵ Waar gemeenten geen recent eigen onderzoek hebben, is een inschatting gemaakt op basis van de BRP. Dit betekent dat niet in elke gemeente de behoefte op gelijkwaardige manier in beeld is gebracht. We geven in de tekst zo goed mogelijk aan welke onzekerheden van toepassing zijn.

De totale behoefte aan woonwagendstandplaatsen bestaat, met de bovenstaande kanttekeningen, uit 360 tot 410 standplaatsen. De behoefte aan extra standplaatsen is het grootst in Nijmegen en Arnhem. Ook in Wijchen en Overbetuwe is sprake van een grote vraag.

Eerst kijken we naar de gemeenten die de behoefte aan woonwagendstandplaatsen in beeld hebben gebracht op basis van een enquête of door het aanleggen van een wachtlijst. In deze gemeenten is goed inzichtelijk welk deel van de woonwagendbewoners daadwerkelijk op zoek is naar een standplaats.

Tabel 6.10 Groene Metropoolregio. Behoeftte aan woonwagendstandplaatsen, per gemeente, 2025 op basis van wachtlijst/behoefte-onderzoek

Gemeente	Inwonende kinderen (18+)	Woonachtig in stenen woning	Woonachtig buiten gemeente	Onbekend	Behoefte Totaal
Arnhem ¹	?	?	?	98	98
Beuningen ²	0	3	2		5
Druten ²	0	0	2		2
Duiven ²	4	6	8		18
Lingewaard ²	?	?	?	14	14
Nijmegen ¹		45	25	8	78
Overbetuwe ²	4	13	26		43
Rheden ²	11	1	0		12
Wijchen ¹	6	21	26		53
Zevenaar ²	8	13	0		21
Totaal	33	102	89	128	352

¹Bron: Behoefteonderzoek gemeente. ²Bron: Actuele wachtlijst gemeente.

⁵ Van Heumen en Rozendaal hebben we geen gegevens ontvangen.

Diverse gemeenten beschikken niet over een actuele wachtlijst of (recent) onderzoek naar standplaatsen. Voor deze gemeenten is een analyse gemaakt van de Basisregistratiepersonen (BRP). Op basis van leeftijd en huishoudenssamenstelling is een aanname gedaan in de verwachte behoefte aan standplaatsen. Hierbij hebben we een laag en hoog scenario aangehouden, omdat op basis van persoonskenmerken alleen geen absolute zekerheid kan worden verkregen of personen daadwerkelijk verhuiscapabel zijn.

Tabel 6.11 Groene Metropoolregio. Behoefte aan woonwagendstandplaatsen, per gemeente, 2025 op basis van BRP-administratie.

Gemeente	Inwonende kinderen (18+) - laag scenario	Inwonende kinderen (18+) - hoog scenario
Berg en Dal	5	12
Duiven	0	4
Mook en Middelaar	1	1
Nijmegen	15	50
Renkum	1	3
Totaal	22	70

Bron: BRP gemeenten.

- Over het algemeen kan gesteld worden dat de behoefte van kinderen die inwonend zijn in een woonwagen de meeste urgente woningvraag is. Deze groep heeft immers nog geen eigen woonplek. Deze behoefte bestaat uit minimaal 50 tot 100 standplaatsen (op basis van een combinatie van tabel 6.10 en 6.11), maar zal in de praktijk wellicht groter zijn, omdat niet iedere gemeente dit onderscheid in de behoefte maakt.
- Een tweede groep vormen woonwagendbewoners die wel in de gemeente wonen, maar niet (meer) in een woonwagen, maar daar wel graag naar terug zouden willen keren. Deze behoefte bestaat uit minimaal 102 standplaatsen (op basis van tabel 6.10).
- Daarnaast is er nog een grote groep geïnteresseerde woonwagendbewoners die niet in de gemeente woont, maar wel familiebanden heeft met woonwagendbewoners en daarom graag een woonwagen in de gemeente wil betrekken (minimaal 89, op basis van tabel 6.10). In de praktijk is deze

.....

groep zeer divers. Er zitten woonwagenbewoners bij met zeer sterke familieverbanden waardoor het zeer logisch is dat zij behoefte hebben aan een woonwagenstandplaats in een gemeente waar zij nu nog niet wonen. Maar er zijn ook woonwagenbewoners die (mede vanwege het beperkte aanbod aan standplaatsen) in verschillende gemeenten zich aanmelden op een wachtlijst, ook als zij daar geen of weinig familie hebben wonen. Daardoor is niet uit te sluiten dat er dubbelingen ontstaan in de behoefte. Die kans wordt groter op het moment dat een woonwagenlocatie zeer dicht bij de gemeentegrens aan ligt (bijvoorbeeld de woonwagenlocatie Nijmegen die op de grens met de gemeente Wijchen ligt).

Zeven van de 17 gemeenten hebben zicht op de omvang van de drie te onderscheiden doelgroepen binnen de woonwagenbewoners. Dat betekent niet dat er in de overige gemeenten geen vraag is van woonwagenbewoners die (1) vanuit een stenen woning willen verhuizen naar een woonwagen en/of (2) vanuit een andere gemeente willen vestigen op een woonwagenlocatie in de gemeente (omdat ze er bijvoorbeeld nauwe familiebanden hebben met de huidige bewoners). De kans is daarom groot dat de werkelijke behoefte aan woonwagenstandplaatsen groter is (zeker in gemeenten met alleen de BRP als bron).

Bij het bepalen van de opgave voor woonwagenstandplaatsen wordt niet alleen gekeken naar de behoefte, maar ook wie tot de doelgroep woonwagenbewoners behoort. Hierbij wordt doorgaans het afstammingsbeginsel toegepast; iemand komt in aanmerking voor een woonwagen als hij/zij zelf, de ouders of grootouders in een woonwagen hebben gewoond. Dit houdt dus in dat men in ieder geval tot een woonwagenfamilie moeten behoren, maar het kan dus zijn dat men zelf nog nooit in een woonwagen gewoond heeft.

De gemeentelijke opgave bestaat daarmee in ieder geval uit de doelgroep 1e en 2e graadsfamilieleden van de huidige bewoners van standplaatsen in de gemeente. Of een gemeente daarnaast ook een opgave woonwagenbewoners die niet tot de 1e of 2e graadsfamilie behoren én niet in de gemeente woonachtig zijn, is een afweging die de gemeente zelf kan maken.

Huidige aanbod en plannen voor uitbreiding

Op dit moment zijn er ruim 400 woonwagenstandplaatsen in de regio, verdeeld over ruim 50 locaties. Veel gemeenten hebben plannen voor uitbreiding van het aantal standplaatsen. In totaal gaat het om een netto uitbreiding van ongeveer 130 standplaatsen. Dit aantal is nog onvoldoende om te voorzien in de behoefte, zelfs als we ervan uitgaan dat er in de vorige tabel sprake is van enige dubbeling.

Tabel 6.12 Groene Metropoolregio. Huidig aanbod en plannen voor woonwagenstandplaatsen, per gemeente, subregio en totaal, 2025

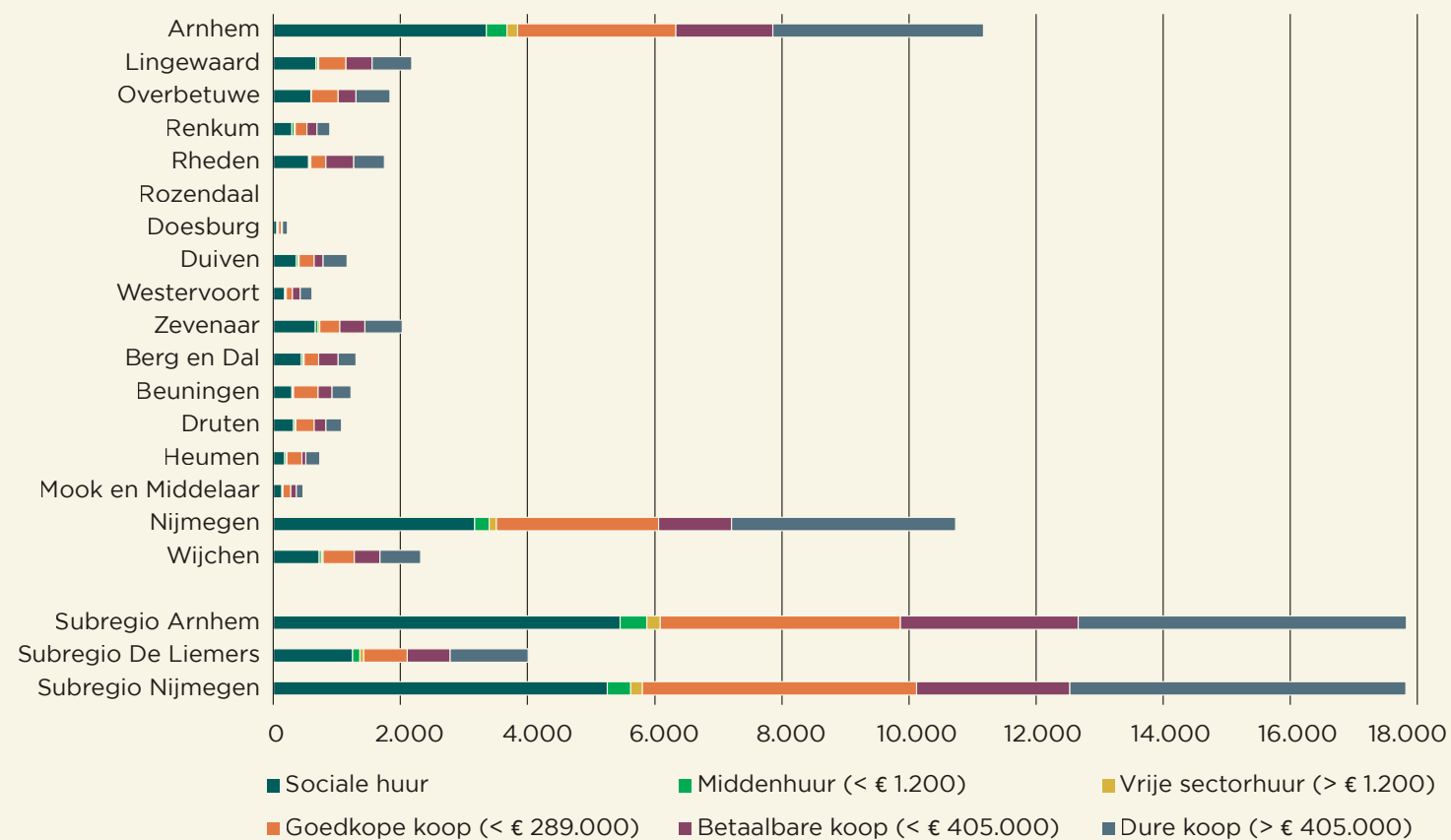
Gemeente	Huidig aantal locaties	Huidig aantal standplaatsen	Plannen voor uitbreiding
Arnhem	15	124	26
Lingewaard	3	22	3
Overbetuwe	3	9	4 tot 6
Renkum	2	21	Onbekend
Rheden	9	24	12
Rozendaal	0	0	Onbekend
<i>Subregio Arnhem</i>	<i>32</i>	<i>200</i>	<i>45 tot 47</i>
Doesburg	2	8	0
Duiven	2	7	4 tot 6
Westervoort	1	8	0
Zevenaar	5	18	10 tot 15
<i>Subregio Liemers</i>	<i>10</i>	<i>41</i>	<i>14 tot 21</i>
Berg en Dal	2	18	12
Beuningen	1	17	0
Druten	1	2	0
Heumen	1	11	0
Mook en Middelaar	1	4	0
Nijmegen	5	107	32
Wijchen	1	13	20
<i>Subregio Nijmegen</i>	<i>12</i>	<i>172</i>	<i>64</i>
Totaal	54	413	123 tot 130

Bron: Gemeenten.

BIJLAGE 1

ACCENTEN IN DE BEHOEFTERAMING

Figuur 1 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Aanvullende woningbehoefte naar eigendom en prijsklasse, per gemeente en per subregio, 2025 - 2034

Bron: Primos 2025 Gelderse Variant, WoON 2024, CBS-Microdata, bewerking Companen.

Tabel 1 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Behoeftte aan voor ouderen geschikte woningen, naar gemeenten en totaal, 2022

Gemeente	Nultreden	Geclusterd	Waarvan zorggeschikt
Arnhem	1.445	995	375
Berg en Dal	500	345	130
Beuningen	315	215	80
Doesburg	170	115	45
Druten	225	155	60
Duiven	290	200	75
Heumen	230	160	60
Lingewaard	615	425	160
Mook en Middelaar	125	85	35
Nijmegen	1.670	1.140	430
Overbetuwe	555	380	145
Renkum	495	340	130
Rheden	630	430	165
Rozendaal	25	15	5
Westervoort	185	130	50
Wijchen	515	355	135
Zevenaar	605	415	160
Groene Metropoolregio	8.595	5.900	2.240

Bron: Woonzorganalyse aandachtsgroepen Gelderland, bureau HHM en In.Fact.Research, 2024; Afsprakenkader huisvesting aandachtsgroepen GMR, bewerking Companen.

Tabel 2 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Jaarlijkse huisvestingsbehoefte aandachtsgroepen⁶ tot 2022 - 2030, per gemeente en totaal

Gemeente	Huisvestingsbehoefte
Arnhem	380
Berg en Dal	80
Beuningen	60
Doesburg	25
Druten	45
Duiven	55
Heumen	40
Lingewaard	110
Mook en Middelaar	20
Nijmegen	420
Overbetuwe	110
Renkum	70
Rheden	100
Rozendaal	5
Westervoort	35
Wijchen	95
Zevenaar	100
Groene Metropoolregio	1.750

Bron: HHM en In.Fact.Research, Woonzorganalyse aandachtsgroepen Gelderland, 2024, bewerking Companen.

⁶ Mensen met een verstandelijke beperking, mensen met een lichamelijke beperking, uitstroom Bescherm Wonen (inclusief uitstroom klinische geestelijke gezondheidszorg), uitstroom Jeugdhulp met verblijf, Uitstroom Maatschappelijke Opvang (inclusief uitstroom detentie en forensische zorg), Uitstroom Vrouwenopvang (inclusief uitstappende sekswerkers), Sociaal en medisch urgenten, Mantelzorgurgenten.

Tabel 3 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Aantal (dreigend) daklozen, per gemeente en totaal, 2024

Gemeente	Huisvestingsbehoefte
Arnhem	590
Berg en Dal	110
Beuningen	10
Doesburg	15
Druten	10
Duiven	35
Heumen	40
Lingewaard	70
Mook en Middelaar	15
Nijmegen	660
Overbetuwe	70
Renkum	45
Rheden	65
Rozendaal	5
Westervoort	20
Wijchen	30
Zevenaar	65
Groene Metropoolregio	1.855

Bron: Ethos telling Gelderland-Zuid 2024, bewerking Companen.

BIJLAGE 2

NADERE TOELICHTING OP DE METHODOLOGIE

■ Kwalitatieve woningbehoefte

Vraag en aanbod van de volgende doelgroepen is opgenomen:

Starters	onzelfstandig wonenden (veelal inwonende kinderen) die een zelfstandige woning binnen de gemeente/regio betrekken en bij verhuizing geen woning achterlaten. Gaat ook om studenten die zelfstandig gaan wonen.
Doorstromers	zelfstandig wonende huishoudens die de komende vijf jaar een zelfstandige woning binnen de gemeente/regio betrekken.
Verlaters	huishoudens die door overlijden of vertrek een zelfstandige woning achterlaten.

Bij deze doorrekening baseren we ons op de volgende uitgangspunten:

- We nemen 1 januari 2025 als nulpunt voor de doorrekeningen.
- Voor de omvang van de woningbehoefte gaan we uit van de huishoudensgroei volgens de prognose Primos Gelderse variant 2025 van de Provincie Gelderland en de inloop van het woningtekort naar 2% tot en met 2034.
- De verhuigeneidheid per huishoudensgroep baseren we op het werkelijk aantal verhuizingen van verschillende huishoudens. Ook de achter te laten woningen baseren we op het feitelijk vrijkomend aanbod, geïndexeerd naar het huidige prijspeil van woningen.
- De woonvoorkeuren baseren we primair op WoON 2024.

Doordat de markt in de regio Arnhem-Nijmegen onder druk staat is bijna elk woningaanbod in trek bij woningzoekers. De huidige woningmarkt is in belangrijke mate een aanbiedersmarkt. Mensen verhuizen vaak niet naar de woning die exact aansluit bij hun wensen, maar vooral naar woningen die binnen hun mogelijkheden beschikbaar zijn. Verhuishwensen zijn in deze markt vaak ondergeschikt aan verhuismogelijkheden. Toch is juist in deze markt het beleidsmatig minder interessant om te zien wat mensen daadwerkelijk doen, maar vooral naar wat mensen willen: het accentueren van de vraag in een aanbiedersmarkt.

Het nationale woononderzoek WoON 2024 geeft hier inzicht in. Via dit groot-schalige enquêteonderzoek zijn woonwensen in beeld gebracht. In grote lijnen biedt dit een beeld van de vraag. Toch zijn hierbij enkele nuanceringen te maken:

- Voor de sociale huur zien we dat het wettelijk systeem van toewijzingsnormen naar inkomen bepaalt wie hiervoor in aanmerking komt. Dit is een 'systeemgedreven' segment. De wens is meer secundair.
- Een deel van de verhuizingen komt niet voort vanuit een woonwens, maar vanuit een noodzaak. Te denken is aan een verhuizing als gevolg van echtscheiding, zorgsituatie of naar een tijdelijke (tussen)woning. In woonwensenonderzoek komt deze vraag niet of hoogstens zeer beperkt in beeld. Omdat die vraag in de praktijk wel aanwezig is, is het noodzakelijk dit wel in beeld te brengen. Dat kan door dit deel van de vraag te baseren op daadwerkelijke verhuizingen. In deze situatie gaat het vaak om verhuizingen naar vrije sector huurwoningen en/of naar woonzorgvormen. Daarom baseren we de vraag naar vrije sector huur voor een deel op feitelijke verhuizingen.
- Het enquêteonderzoek is uitgevoerd in 2023 en 2024. Sindsdien zijn de prijzen van woningen blijven stijgen. Om een reële inschatting van vraag en aanbod te kunnen maken hebben we daarom de prijsopbouw van het potentiële woningaanbod in de enquête geïndexeerd op de prijsontwikkeling op de woningmarkt. Aan de vraagkant is de koopkracht in dezelfde periode maar beperkt gegroeid. We nemen daarom aan dat dit minder effect heeft op de woningvraag.

Bij het ramen van de extra woningbehoefte is rekening gehouden met het vrijkomen van woningen door doorstroming, woningen die weer door een ander huishouden worden betrokken. De gepresenteerde aanvullende woningbehoefte naar eigendom, woonvorm en prijssegment is de behoefte die per saldo niet wordt ingevuld door vrijkomend aanbod.

■ Benodigde sociale huurvoorraad

De gemeenten en corporaties hebben een bijzondere verantwoordelijkheid om in huisvesting te voorzien van mensen die op basis van hun inkomen dit niet volledig zelfstandig kunnen. Wettelijk is vastgelegd dat eenpersoonshuishoudens met een inkomen tot € 49.669 en meerpersoonshuishoudens met een inkomen tot € 54.847 (prijsspeil 2025) tot de doelgroep van de woningcorporaties behoren. Voor hen zijn sociale huurwoningen met een huurprijs tot € 900 bedoeld (prijsspeil 2025). Huishoudens met een laag inkomen kunnen huurtoeslag krijgen. De inkomensgrenzen voor de huurtoeslag zijn in 2020 komen te vervallen en zijn vervangen voor een eigen bijdrage. Deze eigen bijdrage is hoger naarmate het inkomen hoger is. Als de eigen bijdrage hoger is dan de feitelijke huur dan krijgt een huishouden geen huurtoeslag meer. In het kader van het passend toewijzen van woningen door corporaties zijn er nog wel inkomensgrenzen. Deze zijn in 2025 als volgt:

- Eenpersoonshuishoudens tot de AOW-leeftijd: € 28.375
- Eenpersoonshuishoudens vanaf de AOW-leeftijd: € 27.775
- Meerpersoonshuishoudens tot de AOW-leeftijd: € 38.500
- Meerpersoonshuishoudens vanaf de AOW-leeftijd: € 37.350

Huishoudens in deze inkomensgroepen zijn aangewezen op de meest betaalbare sociale huurwoningen met een huurprijs tot de aftoppingsgrenzen: € 683 voor 1- en 2-persoonshuishoudens en € 732 voor 3- en meerpersoonshuishoudens. Om goed invulling te kunnen geven aan de huisvestingsopgave van deze doelgroepen, passend binnen de wettelijke kaders, hebben we de behoefte aan sociale huurwoningen in beeld gebracht. De toekomstige ontwikkeling van de behoefte aan sociale huurwoningen is afhankelijk van verschillende ontwikkelingen die niet altijd beïnvloedbaar zijn. Het is belangrijk om op te

merken dat de gepresenteerde extra woningbehoefte de netto behoefte is. Als corporatiewoningen worden gesloopt of verkocht is sprake van een navenant hogere opgave. De netto behoefte aan sociale huurwoningen is in de rapportage vertaald naar pmc's volgens de Woonstandaard 4.0 van Aedes en het Netwerk Conceptueel Bouwen.

1 Gevolgen demografische trends voor sociale huur

De factor met de grootste invloed op de behoefte aan sociale huur is de verwachte huishoudensgroei. De groei van het aantal huishoudens spreidt zich demografisch over verschillende marktsegmenten.

2 Inlopen van het woningtekort

Voor de toekomstige woningbehoefte houden we naast de huishoudensgroei rekening met het inlopen van een bestaand woningtekort (naar 2% van de woningvoorraad). Het woningtekort heeft vooral betrekking op doelgroepen die een zelfstandige woning wensen maar daar nu niet of nauwelijks mogelijkheden toe hebben (vanwege gebrek aan woningaanbod of beperkte financiële mogelijkheden) en daardoor onzelfstandig wonen. Het gaat met name om starters op de woningmarkt en eenpersoonshuishoudens. Deze doelgroepen aan het begin van hun wooncarrière zijn, blijkend uit hun woonwens volgens WoON 2024, meer dan gemiddeld georiënteerd op een sociale huurwoning. Dit betekent dat een naar verhouding groot deel van het in te lopen woningtekort op basis van woonwensen terecht komt in de sociale huur.

3 Generatie-effect: ouderen verhuizen minder van koopwoning naar sociale huur

Een andere ontwikkeling die van invloed is op de behoefte aan sociale huur is het zogenaamde generatie-effect. Door beleid van de Rijksoverheid is jarenlang het kopen van woningen gestimuleerd. Hierdoor hebben generaties die na 1945 geboren zijn vaker een koopwoning dan de generaties van voor 1945. Juist die

laatste groep woont verhoudingsgewijs veel in een sociale huurwoning. De generatie geboren voor de Tweede Wereldoorlog zal de komende jaren steeds vaker uit hun woning gaan. De naoorlogse generatie (babyboom) vult dit slechts beperkt op door hun grotere oriëntatie op de koopsector. Hierdoor daalt de behoefte aan sociale huur tussen de generaties.

4 Verwachte koopkrachtontwikkeling en ontwikkeling tweedeling

De huishoudensgroei is de belangrijkste graadmeter voor de totale woningvraag. De koopkrachtontwikkeling geeft inzicht in welke inkomensgroepen binnen de totale huishoudensgroepen zullen toe- of afnemen. Een sterke positieve koopkrachtontwikkeling leidt tot een relatief kleine groei (of zelfs stagnatie) van de lage inkomensgroep. Bij een stagnatie van de koopkrachtontwikkeling (of zelfs afname) neemt de groep huishoudens met een laag inkomen juist toe (en de midden- en hogere inkomens juist veel minder). Echter laten economische ontwikkelingen zich niet één op één vertalen naar inkomensgroei bij de doelgroepen van de sociale huur. Veel belangrijker is in welke mate de economische tweedeling zich ontwikkelt. De koopkrachtontwikkeling in Nederland was de afgelopen jaren positief, lonen stegen harder dan de inflatie. In de corporatiesector is een echter een veel groter deel van de inwoners dan gemiddeld afhankelijk van een (bijstands-)uitkering of AOW/pensioen. De koopkracht van deze groepen steeg de afgelopen jaren aanmerkelijk minder hard dan van werkenden (CBS). De tweedeling tussen mensen die werken en mensen die afhankelijk zijn van een uitkering of pensioen is daardoor verder toegenomen. Daarbij is de werkloosheid, hoewel historisch gezien nog laag, aan het stijgen in Nederland. Ook de beschikbaarheid van vrijkomende woningen voor mensen die snel een sociale huurwoning van een woningcorporatie nodig hebben is een aandachtspunt. Het gaat dan om statushouders, mensen die moeten uitstromen uit een instelling, mensen die dakloos zijn of dit dreigen te worden etc. We gaan daarom voor de behoefteontwikkeling voorsnog uit van het lage scenario. Dit scenario sluit aan bij de afspraken die zijn gemaakt in de regionale woondeal met de provincie en de Rijksoverheid.

■ Behoeftte aan woonwagenstandplaatsen

De verschillende gemeenten binnen de Groene Metropoolregio hanteren verschillende methoden om de behoefte aan woonwagenstandplaatsen bij te houden.

Behoeftte op basis van wachtlijst of enquête

Diverse gemeenten houden een wachtlijst bij van woonwagenbewoners die behoefte hebben aan een standplaats (inclusief diverse kenmerken, zoals leeftijd, huishoudenssamenstelling, huidige woonsituatie, eventuele voorkeur voor een specifieke locatie). Zo'n wachtlijst vormt doorgaans de beste bron om de behoefte binnen een gemeente te bepalen, omdat het de actuele vraag weergeeft.

Sommige gemeenten hebben een enquête onder woonwagenbewoners gehouden. Zeker als zo'n enquête relatief recent is gehouden, geeft deze bron een goede weergave van de vraag. Is de enquête al enkele jaren geleden afgenomen, dan is dit als bron voor de behoefte minder betrouwbaar. Met deze bronnen is er vaak ook zicht op de eventuele behoefte van woonwagenbewoners die vanuit een andere gemeente zich in een gemeente willen vestigen. Omdat de verschillende enquêtes niet gelijktijdig zijn afgenomen en er geen regionale wachtlijst bestaat, is het mogelijk dat er een dubbeling zit in de behoefte van woonwagenbewoners, afkomstig van andere gemeenten. Bijvoorbeeld doordat men zich op meerdere gemeenten oriënteert als het gaat om de toekomstige woonlocatie. Zeker als een woonwagenlocatie in de ene gemeente dichtbij een of meerdere woonwagenlocaties van de buurgemeente zit, is er een zekere overlap in de vraag mogelijk. Dat geldt ook als er hechte familiebanden bestaan tussen bewoners van woonwagenlocaties in verschillende gemeenten.

De kenmerken per woonwagenlocatie (en daarmee ook de aantrekkingskracht op woonwagenbewoners van buiten de gemeente) verschilt echter sterk per locatie. Het is daardoor niet mogelijk om op uniforme wijze een aanname te doen in de eventuele overlap in de behoefte bij gemeenten.

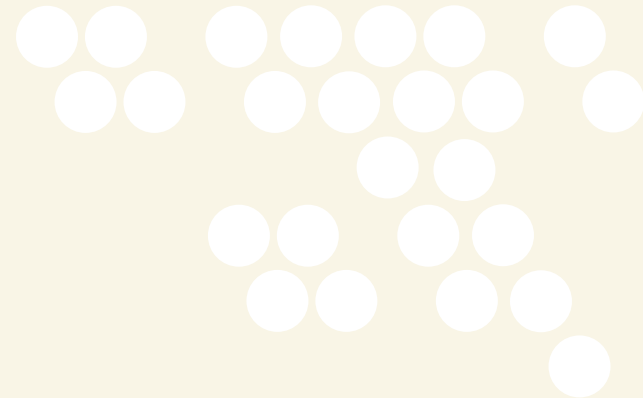
Behoeftte op basis van leeftijden huidige bewoners standplaatsen

Daarnaast zijn er diverse gemeenten waarbij we op basis van de BRP registratie een aanname hebben gedaan voor de te verwachte behoefte, door te kijken

naar de leeftijden van de huidige bewoners van woonwagendplaatsen. Op het moment dat iemand 18 jaar of ouder is en woont op een adres waar ook mensen wonen die minimaal 20 jaar ouder zijn, dan is dat een indicatie dat er thuiswonende kinderen zijn die mogelijk op zichzelf willen wonen. Als er meerdere 18-plussers bij oudere bewoners wonen, kan het gaan mogelijk om kinderen van dezelfde ouders gaan, maar ook om een inwonend stel. Daarom hebben we voor de gemeenten met BRP cijfers een bandbreedte voor de behoefte gehanteerd:

- Laag scenario: Alleen behoefte aan een standplaats als er inwonende 25-plussers in de woonwagendplaats zijn in combinatie met minimaal één ouder persoon (+ 20 jaar). Per twee 25-plussers is er behoefte aan één standplaats
- Hoog scenario: Behoefte aan een standplaats als inwonende kinderen 18 jaar of ouder zijn, in combinatie met minimaal één ouder persoon (+20 jaar). Per 18-plusser is er behoefte aan één standplaats.

Met een BRP analyse kan alleen een analyse van inwonende kinderen bij woonwagendplaatsen worden gemaakt. Er is dan nog geen zicht op een eventuele behoefte van woonwagendbewoners die in een reguliere (stenen) woning in de gemeente wonen en eventuele woonwagendbewoners die vanuit een andere gemeente zich willen vestigen in de gemeente. Het is aannemelijk dat de werkelijke behoefte in gemeenten met alleen een BRP-analyse hoger is dan nu in tabel 6.11 staat weergegeven.

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Post- en bezoekadres

Nieuwe Stationsstraat 10
6811 KS Arnhem

Rijntoren – WTC Arnhem
(7^e verdieping)

info@gmr.nl
www.gmr.nl

Companen

Bezoekadres

Tivolilaan 205
6824 BV Arnhem

Postadres

Postbus 1174
6801 BD Arnhem

info@companen.nl
026 351 25 32

Gemeente Druten

College BenW publicatie Druten

Dossiernummer	7784
Extern Zaak ID	Z/26/347702
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 april 2026
Agendapunt	3.2
Titel	Regionale zienswijze op ontwerp Omgevingsverordening Gelderland 2025–2026
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Druten	Brink, W. (Willy)

Aanwezigen

Willy Brink, Nadine Huntink, Boy Janssen, S.W.P.J. Sengers en R.G.C.J. Thoonen

Bijlagen
Beslisnota college – Regionale zienswijze Omgevingsverordening Gelderland 2025–2026
Bijlage 1 – Regionale zienswijze Gelderse Omgevingsverordening
Bijlage 2 – Ontwerp Omgevingsverordening Gelderland 2025–2026

Geagendeerd	Vergaderdatum
College BenW publicatie Druten	7 april 2026
College BenW openbaar Druten	7 april 2026

Voorgesteld besluit

het College van B&W besluit:

1. De regionale zienswijze op het ontwerp van de *Omgevingsverordening Gelderland 2025–2026* te ondersteunen (bijlage 1).

Besluit (Aangenomen)

het College van B&W besluit:

1. De regionale zienswijze op het ontwerp van de *Omgevingsverordening Gelderland 2025–2026* te ondersteunen (bijlage 1).

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Regionale zienswijze op ontwerp Omgevingsverordening Gelderland 2025-2026

Collegedatum: 7 april 2026

Voorgesteld besluit

het College van B&W besluit:

1 – De regionale zienswijze op het ontwerp van de *Omgevingsverordening Gelderland 2025-2026* te ondersteunen (bijlage 1).

Aanleiding

De provincie Gelderland heeft een omgevingsverordening met regels over de fysieke leefomgeving. Op 10 februari 2026 stelde de provincie wijzigingen voor in deze verordening. Deze zijn opgenomen in [het ontwerp van de Omgevingsverordening Gelderland 2025-2026](#) (bijlage 2). Het ontwerp lag tot en met 25 maart ter inzage voor zienswijzen.

In de collegevergadering van 24 maart 2026 stemde uw college in met een **gemeentelijke** zienswijze op de *Omgevingsverordening Gelderland 2025-2026*. Deze zienswijze is 25 maart ingediend bij de provincie.

De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) heeft daarnaast een regionale zienswijze opgesteld over onderwerpen die gemeenten gezamenlijk raken. Alle 17 gemeenten hebben hieraan bijgedragen. Het concept is begin maart met alle gemeenten afgestemd. De definitieve regionale zienswijze is gegeven in bijlage 1 van deze beslisnota.

De officiële sluitingsdatum voor indiening van zienswijzen is 25 maart 2026. Die datum is inmiddels voorbij. De GMR heeft echter uitstel gekregen tot 8 april, zodat alle colleges hun besluit kunnen nemen. De GMR heeft voor 25 maart een pro-forma zienswijze ingediend bij de provincie.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
24-03-2026	Zienswijze van de gemeente Druten op het Ontwerp Omgevingsverordening Gelderland 2025-2026 (Z/26/346491)

Gewenst resultaat

De zienswijze gaat in op het bereiken van gezamenlijke doelen in de regio, zoals de energietransitie, Woondeal, klimaatadaptatie en het Regionaal Programma Werklocaties (RPW). We beschrijven hoe de regels en vooral de manier waarop ze zijn opgeschreven, kunnen helpen om deze doelen beter te realiseren. Dat doen we vanuit het belang van een goede samenwerking tussen de provincie en de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR).

Argumenten

1.1 Versterken realisatiekracht voor gezamenlijke ambities

De provinciale omgevingsverordening richt zich op thema's die voor de provincie belangrijk zijn. Vaak sluiten de regels goed aan bij de gezamenlijke ambities die we met de GMR hebben afgestemd. Toch helpen sommige formuleringen in de verordening niet altijd om deze ambities goed uit te voeren. In die gevallen stellen wij duidelijkere formuleringen voor of doen we een alternatief voorstel om het probleem op te lossen.

1.2 Collectieve kracht gezamenlijke zienswijze

Sommige voorstellen van de provincie hebben gevolgen voor alle gemeenten in de GMR. Als 17 regionaal samenwerkende gemeenten zijn wij een sterke gesprekspartner voor de provincie om samen de wijzigingsvoorstellen verder te verbeteren. De provincie moet immers rekening houden met in totaal 51 gemeenten in Gelderland.

1.3 Slimme verbinding met regionale programma's

Een deel van de aangepaste regels in de verordening is duidelijk afgestemd op onze afspraken met de provincie in regionale programma's, zoals de Woondeal, het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) en de Regionale Energie Strategie (RES). Dat is goed om te lezen.

De voorgestelde instemmingsplicht voor het nieuwe Regionaal Programma Netbewust Prioriteren en de regels voor het afwijken van het RPW vragen echter aandacht. Deze extra procedurele stappen lijken weinig toe te voegen aan de al goed functionerende regionale samenwerking. Processen kunnen hierdoor juist langer duren en ingewikkelder worden. Terwijl vooral maatwerk en bestuurlijke flexibiliteit belangrijk zijn bij deze thema's. We adviseren daarom de provincie deze extra procedurele verplichtingen niet op te nemen.

Tegenargumenten en risico's

1.1 De zienswijze is alleen gericht op regionale belangen.

De zienswijze is opgesteld vanuit het belang van een goede samenwerking tussen de provincie en de GMR. Daarom zijn alleen onderwerpen opgenomen die voor de hele regio belangrijk zijn. Onderwerpen die vooral van belang zijn voor één of enkele gemeenten zijn niet genoemd.

De regionale zienswijze gaat daarnaast vooral over het maken van regionale plannen en minder over de praktische uitvoering daarvan. Om deze redenen is op 25 maart 2026 apart een gemeentelijke zienswijze ingediend.

Financiële gevolgen

n.v.t.

Communicatie

n.v.t.

Inwonersparticipatie

n.v.t.

Uitvoering of Vervolgstappen

1. Uiterlijk 7 april 2026 nemen de regiogemeenten een besluit in het college. Daarna stuurt de voorzitter van het Dagelijks Bestuur van de GMR de zienswijze namens de regio naar de provincie.
2. De provincie verzamelt alle zienswijzen in een reactienota. In deze nota geeft de provincie per zienswijze aan of zij het voorstel aanpast en waarom. Het College van Gedeputeerde Staten stelt deze reactienota vast.
3. Daarna gaat de reactienota samen met het aangepaste voorstel voor de omgevingsverordening naar Provinciale Staten. Zij nemen het definitieve besluit over de Omgevingsverordening Gelderland 2025-2026. De planning is dat dit besluit in het najaar van 2026 wordt genomen.
4. De bedoeling is dat de wijzigingen in oktober 2026 ingaan.

Provincie Gelderland
College van Gedeputeerde Staten van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

Datum	20 maart 2026	Contactpersoon	S.Tempelman
Uw kenmerk	2026-000561	Telefoonnummer	0481 362114
Ons kenmerk	2026-011	E-mailadres	stefan.tempelman@gmr.nl
Onderwerp	Regionale zienswijze Gelderse omgevingsverordening – GMR		

Geacht college,

Graag reageren we op het ontwerp van de geactualiseerde Gelderse Omgevingsverordening. Onze reactie gaat in op het bereiken van gezamenlijke doelen én beschrijft hoe (formulering van) regels dat kan versterken. We doen dat vanuit het perspectief van een goede samenwerking tussen provincie en Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR). Inhoudelijk gaan we in op energietransitie, Woondeal, klimaatadaptatie en het Regionaal Programma Werklocaties (RPW).

WONEN > WOONDEAL

Wij herkennen de in [artikel 5.62a](#) voorgestelde begrenzing van onze woningbouwregio. Deze sluit aan op de afspraken in de Woondeal. Ook komt het overeen met de eerdere aanwijzing van de woningmarktregio in 2016 door de minister van Wonen. Wij vertrouwen erop dat door alle betrokken provincies (Limburg; Mook en Middelaar) de lopende afspraken en gekozen begrenzing worden gehandhaafd en dat Gelderland hierover zo nodig in gesprek treedt.

Op basis van inspiratie die wij vonden in artikel 5.86 (energie), willen wij u bij wonen ook vragen om [artikel 5.64](#) zodanig te formuleren, dat kleine woonplannen buiten het toepassingsbereik vallen van dit artikel. Wellicht kunt u aansluiten bij de focus die de Woondeal legt op plannen vanaf minimaal 250 woningen (minimaal 500 woningen in Arnhem en Nijmegen). Het toepassingsbereik van de verordening lijkt voorbij te gaan aan het uitgangspunt dat alleen grotere woningbouwplannen ruimtelijk gezien te kwalificeren zijn als 'provinciaal belang'.

[Artikel 5.63](#) gaat in op regionale afspraken over wonen. In onze Woondeal-samenwerking gaat het vaak over onrendabele toppen en betaalbaarheid van woningbouw. Op twee thema's zien we een mogelijk prijsopdrijvend effect. Wij vragen u te verduidelijken hoe ambities op het gebied van betaalbaarheid in stand blijven, met effecten die voortkomen uit de navolgende instructieregels:

- We onderschrijven het idee uit [artikel 5.85](#) voor een risicoanalyse klimaatadaptatie. Dit biedt inzicht aan de voorkant, maar geeft helaas weinig oplossingen verder in het proces. Het kan namelijk vragen oproepen over extra ruimte en/of kosten. Hoe hiermee om te gaan, bespreken we graag in Woondeal-verband.
- We verzoeken om concretisering van de begrippen 'nieuwe activiteit' en 'nieuwe ontwikkeling' in [artikel 5.85](#). Deze begrippen moeten worden ingekaderd, om de uitvoerbaarheid te bespoedigen, om geen plannen te raken die niet van 'provinciaal belang' zijn. Tevens om buitenproportionele onderzoeks- en motiveringslast te voorkomen. Wellicht is ook hier

plangrootte een relevant criterium; kunt u dit concreet beschrijven? Vervolgens kan voor kleinere plannen de huidige generieke motivatieplicht van toepassing blijven.

- De regel netbewuste woningbouw in [artikel 5.98](#) en [5.99](#) kan ook zorgen voor meerkosten per woning. Het omgaan met dergelijke effecten bespreken we graag in Woondeal-verband.
- We verzoeken u daarnaast om [artikel 5.98](#) en [5.99](#) aandacht te besteden aan (de overgangstermijn in) lopende projecten waar in voorovereenkomst, anterieure overeenkomst en/of (ontwerp) Omgevingsplan al kaders zijn opgenomen.

ENERGIE > NETBEWUSTE WONINGBOUW

Wij begrijpen de aanleiding van de voorgestelde regels in [artikel 5.99](#) en [5.100](#). Het kan bijdragen aan een energiezuinig en toekomstbestendig energiesysteem. Hiermee wordt de kans vergroot dat we de woningbouwopgave in onze regio ook daadwerkelijk kunnen (blijven) realiseren. Wij denken wel dat de regeling duidelijker kan om de uitvoering te verbeteren. Zie onderstaande suggesties. In het onderdeel 'Woondeal' zijn we al ingegaan op mogelijke financiële consequenties.

- Wij vragen u om integrale gebiedsontwikkeling ('functiemix') met de voorgestelde (reken) regels niet te bemoeilijken. Hoe worden de ruimtelijke kaders van het netbudget in [artikel 5.100](#) bepaald? Wij bepleiten dat dit ook geldt voor en/of rekening houdt met de (maatschappelijke, sociale of economische) voorzieningen die in een wijk ontwikkeld dienen te worden. Inclusief een eventuele collectieve warmtevoorziening.
- Wellicht dat het inleidende [artikel 5.98](#) hierbij ook meer duiding kan geven door een duidelijker afbakening van de reikwijdte van dit artikel ten opzichte van de daaropvolgende artikelen die uitsluitend woningbouw betreffen.
- Er wordt in [artikel 5.100](#) expliciet uitgesloten dat gemeenten het netbudget en de rekenregels kunnen aanvullen of versoepelen. Dit beperkt de mogelijkheid voor gebied specifieke oplossingen (bijv. collectieve energieconcepten) mee te wegen en/of innovatieve of experimentele projecten mogelijk te maken die per saldo netbewust zijn, maar niet strikt binnen de standaardrekenregels vallen. Ons voorstel is dan ook een gemotiveerde afwijkingsmogelijkheid te introduceren, gekoppeld aan aantoonbare netbewuste effecten.
- In [artikel 5.99](#) wordt gesproken over zuinig gebruik van elektriciteit tijdens piekmomenten door nieuwe woningbouw. Wat is 'zuinig gebruik'? Zijn dat piekmomenten gedurende de gebruiksfase? Onduidelijk is hoe hierop gestuurd gaat worden en of dit via de provincie afdwingbaar is. Daarnaast valt 'zuinig gebruik' ons inziens ook onder 'doelmatig gebruik'. Zou u dit kunnen verduidelijken?
- Kunt u bij [artikel 5.9](#) en [5.100](#) borgen dat toepassing (incl. kosten en onderzoek) proportioneel is en de uitvoerbaarheid niet ondermijnt? Dit speelt in ieder geval bij bodemenergiesystemen. Diverse regiogemeenten hebben praktische suggesties gedaan om dit te verbeteren.
- Naar aanleiding van [artikel 5.99](#) merken wij op dat een evenwichtige en toekomstbestendige woningvoorraad niet primair het resultaat is van netbewust bouwen. We vragen daarom normatieve begrippen (zoals 'zuinig gebruik' en 'evenwichtige en toekomstbestendige woningvoorraad') te verduidelijken of te schrappen indien zij niet handhaafbaar zijn.
- Kan in de toelichting op [artikel 5.99](#) duidelijker aangegeven worden wanneer er sprake is van een nieuwe woningbouwactiviteit? Denk aan inbreidingslocatie, een enkele nieuwbouwwoning, woningsplitsing, optoppen of functieverandering?

ENERGIE > NETBEWUST PRIORITEREN

De Groene Metropoolregio erkent het belang van een gezamenlijke aanpak van netcongestie. De juridische insteek die u nu kiest in [artikel 5.101](#) en [5.102](#) op het niveau van onderstations lijkt ons niet doelmatig, moeilijk uitvoerbaar én vormt een forse ingreep in de beleids- en afwegingsruimte van regionaal samenwerkende gemeenten.

- Wij herkennen de in [artikel 5.98](#) geschetste doelen, maar denken dat de voorgestelde regeling niet doelmatig is. Het voorstel mist allereerst de vereiste motivering waarom dit een 'provinciaal belang' zou zijn. Daarmee is de regel in strijd met het subsidiariteitsbeginsel en onvoldoende evenredig. Tevens volgen we niet waarom vooruitlopend op twee pilots in Culemborg en Harderwijk door u al ingeschat wordt dat regels nodig kunnen zijn. Zonder onderbouwing van noodzaak en proportionaliteit is de instructieregel juridisch kwetsbaar.

Waarom zouden de gestelde doelen niet gehaald worden met landelijke regelgeving in combinatie met inzet van netbeheerders én regionaal samenwerkende gemeenten? Wij vragen u daarom om de resultaten uit de pilots eerst met alle regio's te bespreken, waarbij wij (lessen en ervaringen uit) onze pilots ook graag inbrengen. Denk ook aan de afspraak dat dergelijke algemeen verbindende regels consultatie van de energyboard vereisen. Daarna is beter in te schatten of de regels doelmatig en van meerwaarde zijn.

- Door in een vroeg stadium de netbeheerders bij (duurzame) ruimtelijke ontwikkelingen te betrekken, wordt in de planning al rekening gehouden met beschikbare capaciteit. Ook het ACM-prioriteringskader voorziet daarin al. Bovendien wordt via verplichte warmtevisies/ programma's al gestuurd op (duurzame) bronnen. Daarmee overlapt de regel met landelijke kaders en is daarmee in onze ogen niet doelmatig en niet proportioneel.
- De voorgestelde juridische regel vereist dat er zicht is op de restcapaciteit. Onze ervaring leert dat deze vraag moeilijk te beantwoorden is, zeker in juridische zin. Deze onduidelijkheid zorgt volgens ons voor een 'wankele basis' voor een op te stellen regionaal programma.
- Door de koppeling aan het regionale programma wordt dit feitelijk een juridisch vereiste planvoorwaarde, waardoor nieuwe ontwikkelingen uitsluitend kunnen worden toegestaan indien zij prioriteit toegekend krijgen. Dit vormt een disproportionele beperking van gemeentelijke afwegingsruimte.

We vragen u daarom, net als de provincies Utrecht en Flevoland, af te zien van het introduceren van het netbewust prioriteren in de verordening. Gelderland doet dit als enige provincie wel. Naast bovenstaande inhoudelijke argumenten wordt hiermee ook onevenwichtig speelveld voor investeringen in wonen en werken in Nederland gecreëerd.

ENERGIE > AFSTANDSNORM WINDENERGIE

Wij raden u af om de haalbaarheid van ons gezamenlijke RES-doel te beperken door de afstandsnorm in [artikel 5.93](#). Deze doet - in tegenstelling tot milieunormering - niets om de leefomgeving te beschermen. De afstandsnorm kent geen milieutechnische onderbouwing en heeft geen causaal verband met verbeterde leefomgevingskwaliteit.

Door deze disproportionele beperking, staat het de realisatie van een regionaal energiesysteem wél in de weg. U brengt zo de RES-afpraak om in 2030 1,62 TWh duurzame elektriciteit op te wekken verder in gevaar. Net als de afspraak om de verhouding tussen wind en zon te verbeteren voor de nodige balans op het elektriciteitsnet. Deze conclusies zijn door de regio tijdens de inspraakronde begin mei 2025 gedeeld met Provinciale Staten.

ECONOMIE > COMPENSATIEPLICHT

De kaders uit ons recent vastgestelde Regionaal Programma Werklocaties 2025-2028 (RPW) sluiten in belangrijke mate aan bij de uitgangspunten van de Omgevingsverordening. De exacte juridische formulering in het gewijzigde [artikel 5.68](#), [5.69](#) en [5.71a](#) maakt echter dat er in uitwerking of toepassing soms discrepantie lijkt op te treden. Graag voorkomen we dit; ons verzoek is om de onderstaande suggesties door te voeren in de verordening.

Wij ondersteunen het voornemen om bescherming en compensatie van werklocaties explicieter te verankeren in de verordening ([artikel 5.71a](#)). In het RPW 2025–2028 is reeds vastgelegd dat bij transformatie of afwaardering van bedrijventerreinen een compensatieplan moet worden opgesteld. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar hectares, bruto vloeroppervlak, arbeidsplaatsen of milieugebruiksruimte, maar wordt ook getoetst vanuit het perspectief van brede welvaart. Compensatievraagstukken met hoge milieucategorieën zijn complex en raken zowel ruimtelijke, financiële als economische aspecten. Niet iedere afname van capaciteit is één-op-één te compenseren, bijvoorbeeld door netcongestie, fysieke beperkingen of marktomstandigheden. Ook bij het intensiveren, herstructureren en nieuw aanleggen van bedrijventerreinen spelen deze uitvoeringsvraagstukken een belangrijke rol. Om toepasbaarheid en uitvoerbaarheid te stimuleren, stellen wij daarom voor om in [artikel 5.71a](#) expliciet op te nemen dat bij de

toepassing van compensatie ruimte bestaat voor gemotiveerd maatwerk, mits dit regionaal is afgestemd. Dit draagt bij aan een werkbare toepassing van de regeling in de praktijk.

In [artikel 5.69](#) staat een aanvulling die ingaat op 'zoekgebieden voor grootschalige bedrijvigheid'. De praktijk leert dat dit verschillende verschijningsvormen kan hebben. In ons recente RPW staan alleen zoeklocaties voor 'grootschalige logistieke bedrijvigheid'. We verzoeken daarom om een duidelijke definitie op te nemen van de term "grootschalige bedrijvigheid" zodat duidelijk wordt wat daar wel en niet onder valt en de link met ons RPW helder is.

Tenslotte is een heldere rolverdeling tussen gemeenten, regio en provincie van belang. De bescherming, intensivering, herstructurering en compensatie van bedrijventerreinen overstijgt in veel gevallen het lokale schaalniveau en vraagt om bovenlokale afstemming. Een regionale benadering, met provinciale borging, ligt hierbij voor de hand en waarborgt dat bescherming en compensatie plaatsvinden vanuit een gezamenlijk belang, conform de afspraken in het RPW. Daarbij is het van belang om de bevoegdheden tussen gemeenten, regio en provincie helder af te bakenen. Wij gaan hierover graag met provincie en gemeenten verder in gesprek om te verkennen hoe deze rolverdeling in de toepassing van de verordening het beste kan worden vormgegeven.

SAMENWERKING

Graag continueren we de goede samenwerking met de provincie Gelderland. Het bundelen van krachten helpt om gezamenlijke ambities te realiseren. We laten samen het belang zien van regionale afstemming en gezamenlijke programmering

Aandachtspunt is de nieuw voorgestelde instemmingsplicht van GS, bij onder andere afwijkingen van het RPW ([artikel 5.71a](#)) en het Regionaal Programma Netbewust Prioriteren ([artikel 5.102](#) en [artikel 6:19, lid 4](#)). In de praktijk is de provincie nu al een vaste en vroege overlegpartner bij grotere ruimtelijke ontwikkelingen, wat bijna altijd leidt tot overeenstemming in een vroeg stadium. Een formele instemmingsplicht biedt ons inziens weinig meerwaarde bovenop dit goed functionerende proces. Daarnaast zien we het risico dat trajecten langer en zwaarder worden, óók als er in het voortraject al overeenstemming is bereikt. Wij pleiten er daarom voor om de nadruk te blijven leggen op regionale samenwerking, maatwerk en bestuurlijke wendbaarheid, in lijn met de uitgangspunten van de Omgevingswet. Daarom stellen wij voor om de genoemde procedurele verplichtingen te schrappen.

TEN SLOTTE

Wij vertrouwen erop dat bovenstaande punten verwerkt worden in (het vervolg van) uw Omgevingsverordening. Als gewenst gaan we het gesprek hierover graag aan. Daarnaast zullen we met elkaar in gesprek blijven over de aanstaande Omgevingsvisie Gelderland.

Met vriendelijke groet,

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Drs H.M.F. Bruls

Voorzitter

In afschrift aan:

- Algemeen Bestuur Groene Metropoolregio Arnhem - Nijmegen
- Colleges van B&W, 17 regiogemeenten
- Waterschappen Vallei & Veluwe, Rivierenland en Rijn & IJssel
- Woonkr8, Samenwerkingsverband van woningcorporaties
- Regio Foodvalley

Vaststelling ontwerp Omgevingsverordening 2025-2026

Gedeputeerde Staten van Gelderland

Besluiten:

Artikel I

Het ontwerpbesluit Omgevingsverordening Gelderland conform concept overeenkomstig 'bijlage A' vast te stellen en de bijbehorende stukken (het milieueffectrapport plan-MER stikstofstroken en de Notitie Afstandsnorm Windturbines en leefomgeving in Gelderland, Sweco 11-11-2025) vrij te geven voor inspraak.

Artikel II

Publicatie bekendmaking Provinciaal blad vast te stellen conform concept.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

*Daniël Wigboldus - Commissaris van de Koning
Johan Osinga - Secretaris*

*Dit document bevat
verschilmarkering t.o.v.
eerdere regelingtekst.*

*Tekst en afbeeldingen die
worden toegevoegd zijn
onderstreept en groen
gemarkeerd, of van een
groen kader voorzien.*

*Tekst en afbeeldingen die
worden verwijderd zijn
doorgestreept en rood
gemarkeerd, of van een rood
kader voorzien.*

*Dit document is een
ontwerpbesluit.*

Bijlage A Omgevingsverordening Gelderland

A

Artikel 4.62 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 4.62 (toepassingsbereik en oogmerk regels over ontgrondingsactiviteiten)

- 1 Deze afdeling is van toepassing op ontgrondingsactiviteiten.
- 2 In aanvulling op paragraaf 16.2.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving worden ontgrondingen die in elkaars nabijheid liggen of die volgtijdelijk worden uitgevoerd en waarbij een onderlinge technische, organisatorische of functionele binding bestaat, aangemerkt als één ontgrondingsactiviteit.
- 2 3 Deze afdeling is opgenomen met het oog op het opnemen van een aanvullend verbod voor en van vergunningvrije gevallen van ontgrondingsactiviteiten, waarvoor Gedeputeerde Staten bevoegd gezag zijn.

B

Artikel 4.64 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 4.64 (aanvullende vrijstellingen ontgrondingsactiviteit)

- 1 In aanvulling op artikel 16.7 van het Besluit activiteiten leefomgeving geldt het verbod, bedoeld in artikel 5.1 van de wet, om zonder omgevingsvergunning een ontgrondingsactiviteit te verrichten, niet als de grondlagen dieper dan drie meter onder het oorspronkelijke maaiveld ongemoeid blijven en niet meer dan zowel 3.000 kubieke meter aan volume als 3.000 vierkante meter aan oppervlakte wordt ontgraven.
- 2 In afwijking van artikel 16.7 van het Besluit activiteiten leefomgeving en het eerste lid geldt geen vergunningplicht voor een ontgrondingsactiviteit voor het aanleggen, veranderen of verwijderen van een plein, park, plantsoen, tuin, sportterrein, woningbouwterrein, parkeerterrein, speelterrein, industrieterrein, weg, spoorweg of luchthaven als de grondlagen dieper dan drie meter onder het oorspronkelijke maaiveld ongemoeid blijven.
- 3 In aanvulling op artikel 16.7, aanhef en onder g, onder 1°, van het Besluit activiteiten leefomgeving geldt geen vergunningplicht voor een ontgrondingsactiviteit voor een noodzakelijke voorlandverbetering voor een dijk, met uitzondering van dijken die geen waterkerende functie hebben.
- 4 Voor de gevallen, genoemd in artikel 16.7, aanhef en onder h, van het Besluit activiteiten leefomgeving en het eerste lid, geldt geen vergunningplicht voor een ontgrondingsactiviteit voor het aanbrengen van een afdichtende kleilaag tot vier en een halve meter diep waarbij het uiteindelijke opleveringspeil ten hoogste drie meter beneden het oorspronkelijke maaiveld ligt.
- 5 In aanvulling op, en zo nodig in afwijking van, artikel 16.7 van het Besluit activiteiten leefomgeving geldt geen vergunningplicht voor een ontgrondingsactiviteit voor een sanering als bedoeld in de Wet bodembescherming of artikel 3.48h van het Besluit activiteiten leefomgeving.

C

Artikel 4.65 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 4.65 (melding ontgrondingsactiviteit)

Het is verboden een ontgrondingsactiviteit te verrichten waarvoor op grond van artikel 16.7, aanhef en onder b, c, g, onder 1°, h of j, van het Besluit activiteiten leefomgeving of op grond van artikel

4.64, eerste lid, geen vergunningplicht geldt en waar 1.000 kubieke meter of meer wordt ontgraven zonder dit tenminste vier weken voor het begin ervan aan Gedeputeerde Staten te melden.

D

Na hoofdstuk 4 wordt een hoofdstuk ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk 4a Stikstofreductiegebied

Artikel 4a.1 (oogmerk en toepassingsbereik regels reductie emissie stikstof)

- 1 De regels in dit hoofdstuk over het beperken van emissies in de lucht van stikstofverbindingen binnen het stikstofreductiegebied zijn opgenomen met het oog op natuurbescherming.
- 2 Als 50% of meer van de totale stikstofemissie van een bedrijf uit emissiepunten komt die binnen het stikstofreductiegebied zijn gelegen, dan is dit hoofdstuk van toepassing op het hele bedrijf.
- 3 In afwijking van het tweede lid geldt voor agrarische bedrijven dat:
 - a. als 50% of meer van de totale stikstofemissie van een dierenverblijf uit emissiepunten komt die binnen het stikstofreductiegebied zijn gelegen, dan is dit hoofdstuk van toepassing op het hele dierenverblijf;
 - b. als een kadastraal perceel landbouwgrond voor 50% binnen het stikstofreductiegebied ligt, dan is dit hoofdstuk van toepassing op het gehele kadastrale perceel; en
 - c. als een dierenverblijf of landbouwgrond op een ander kadastraal perceel van hetzelfde veehouderijbedrijf buiten het stikstofreductiegebied ligt, is dit hoofdstuk daarop niet van toepassing.

Artikel 4a.2 (regels reductie emissie stikstof: stookinstallaties)

- 1 Dit artikel is van toepassing op het exploiteren van stookinstallaties als bedoeld in het Besluit activiteiten leefomgeving en op kleinere stookinstallaties met een totaal geïnstalleerd nominaal thermisch ingangsvermogen van 400 kW of meer.
- 2 Met ingang van 1 januari 2027 geldt een verbod op de emissie van stikstofoxiden in de lucht bij het in gebruik nemen en exploiteren van een extra stookinstallatie binnen het stikstofreductiegebied.
- 3 Met ingang van 1 januari 2035 worden bij het exploiteren van een stookinstallatie binnen stikstofreductiegebied in afwijking van de paragrafen 4.3, 4.126, 4.127 en 5.4.4 van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor de emissie van stikstofoxiden in de lucht de volgende waarden in acht genomen:
 - a. voor ketels gestookt op aardgas een emissiegrenswaarde van 40 mg/Nm³ bij een zuurstofgehalte van 3%;
 - b. voor gasmotoren een emissiegrenswaarde van 35 mg/Nm³ bij een zuurstofgehalte van 15%;
 - c. voor ketels gestookt op biomassa een reductie van minimaal 60% ten opzichte van voor die installaties in de paragrafen 4.3, 4.126, 4.127 en 5.4.4 van het Besluit activiteiten leefomgeving aangegeven emissiegrenswaarde, voor zover die paragrafen op deze ketels van toepassing zijn;
 - d. voor andere typen stookinstallaties en stookinstallaties op andere brandstoffen minimaal 40%-reductie ten opzichte van voor die typen installaties of brandstoffen in de paragrafen 4.3, 4.126, 4.127 en 5.4.4 van het Besluit activiteiten leefomgeving aangegeven emissiegrenswaarde.
- 4 In afwijking van het derde lid voldoet een grote stookinstallatie minimaal aan de onderkant van de BBT GEN-range als die emissiegrenswaarde strenger is dan de in het derde lid voor die stookinstallatie aangegeven waarde.

Artikel 4a.3 (regels reductie emissie stikstof: gasverbruik)

Onverminderd artikel 4a.2 vermindert degene die een milieubelastende activiteit verricht, waarop paragraaf 5.4.1 van het Besluit activiteiten leefomgeving van toepassing is, het energiegebruik van

die milieubelastende activiteit, uitgedrukt in kubieke meters aardgasequivalent en gemeten over enig kalenderjaar, met 35% ten opzichte van het energieverbruik over het kalenderjaar 2017.

Artikel 4a.4 (tijdelijke regels reductie emissie stikstof: vestigingsverbod veehouderij)

- 1 Het is verboden om binnen het stikstofreductiegebied een veehouderijbedrijf of veehouderijtak nieuw te vestigen.
- 2 Dit verbod geldt totdat het omgevingsplan, bedoeld in artikel 5.83a, onherroepelijk is.

Artikel 4a.5 (tijdelijke regels reductie emissie stikstof: uitbreidingsverbod veehouderij)

- 1 Het is verboden om binnen het stikstofreductiegebied een niet-grondgebonden veehouderijtak uit te breiden.
- 2 Het eerste lid is niet van toepassing als wordt voldaan aan één van de criteria, genoemd in artikel 4a.7.
- 3 Dit verbod geldt totdat het omgevingsplan, bedoeld in artikel 5.83a, onherroepelijk is.

Artikel 4a.6 (regels reductie emissie stikstof: stalmodernisering)

- 1 Uiterlijk op 1 januari 2035 is de ammoniakemissie van elk dierenverblijf van een veehouderij gelegen binnen het stikstofreductiegebied met minimaal de in de bijlage Tabel reductiefactor per diercategorie aangegeven reductiefactor gereduceerd tot de plafondwaarde, uitgaande van:
 - a. het feitelijk aantal gehouden dieren op 23 april 2025; of
 - b. het maximum aantal gehouden dieren in het kalenderjaar 2024 als een veehouder aannekelijk maakt dat het feitelijk aantal aanwezige dieren op 23 april 2025 niet representatief is.
- 2 De ammoniakemissie wordt berekend volgens de rekenregels in artikel 4.6 van de Omgevingsregeling.
- 3 De plafondwaarde wordt berekend volgens de rekenregels in de bijlage Bepaling plafondwaarde veehouderij.
- 4 De reductie tot de plafondwaarde wordt bereikt door:
 - a. aanpassing van het huisvestingssysteem, bedoeld in bijlage V van de Omgevingsregeling;
 - b. toepassing van aanvullende technieken als bedoeld in bijlage VI van de Omgevingsregeling;
 - c. reductie van het feitelijk aantal gehouden dieren; of
 - d. reductie van de emissie op basis van een andere, landelijk erkende en juridisch geborgde wijze.
- 5 Als een veehouderij over meerdere dierenverblijven binnen het stikstofreductiegebied beschikt, mogen de plafondwaarden van deze dierenverblijven onderling verrekend worden, zolang de totale plafondwaarde voor die gezamenlijke dierenverblijven niet wordt overschreden.
- 6 Het eerste lid is niet van toepassing als wordt voldaan aan één van de criteria, genoemd in artikel 4a.7.

Artikel 4a.7 (regels reductie emissie stikstof: criteria vrijstelling)

- 1 Een veehouderij is vrijgesteld van het verbod, bedoeld in artikel 4a.5, eerste lid, of de verplichting, bedoeld in artikel 4a.6, eerste lid, als:
 - a. het bedrijf biologisch gecertificeerd is;
 - b. de veebezetting op bedrijfsniveau lager ligt dan 1,5 GVE/ha;
 - c. een beheersovereenkomst voor agrarisch natuurbeheer is gesloten voor minimaal 20% van de gronden waar de veehouder rechten op heeft;
 - d. gedurende minimaal 3020 uur per melkkoe per jaar weidegang wordt toegepast; of
 - e. er per kalenderjaar sprake is van tijdelijke leegstand van de huisvesting gedurende minimaal 18 weken per jaar.

- 2 Jaarlijks voor 1 april verstrekt degene die binnen het stikstofreductiegebied een veehouderij exploiteert gegevens en bescheiden aan Gedeputeerde Staten waaruit blijkt dat is voldaan aan het eerste lid.

Artikel 4a.8 (regels reductie emissie stikstof: verbod toepassing stikstofkunstmest)

Met ingang van 1 januari 2030 geldt een verbod om stikstofkunstmest op of in de bodem te brengen binnen het stikstofreductiegebied, met uitzondering van de toepassing van stikstofkunstmest bij het bemesten van een tuin bij een particulier huishouden.

Artikel 4a.9 (regels reductie emissie stikstof: verbod omzetten en scheuren grasland)

- 1 Binnen het stikstofreductiegebied wordt vanaf 23 oktober 2026 op weidegronden met blijvend en natuurlijk grasland de zode van gras niet vernietigd.
- 2 Het eerste lid is niet van toepassing in de periode van 11 mei tot en met 31 augustus als aansluitend op het vernietigen van de zode van gras de teelt van gras begint.

Artikel 4a.10 (regels reductie emissie stikstof: beperking stikstofemissie bij gebruik mobiele werktuigen)

- 1 Bij het bedrijfsmatig gebruik van mobiele werktuigen binnen het stikstofreductiegebied worden vanaf 1 januari 2035 de eisen op het minimumniveau voor periode 4, bedoeld in paragraaf 3.6 en tabel 8 van de routekaart Schoon en Emissieloos Bouwen, in acht genomen.
- 2 In afwijking van het eerste lid worden bij een publieke opdrachtgever:
 - a. vanaf 1 januari 2028 de eisen op tenminste het basisniveau voor periode 3, bedoeld in paragraaf 3.6 en tabel 9 van de routekaart Schoon en Emissieloos Bouwen, in acht genomen;
 - b. vanaf 1 januari 2030 de eisen op het ambitieuze niveau voor periode 4, bedoeld in paragraaf 3.6 en de tabellen 10 en 12 van de routekaart Schoon en Emissieloos Bouwen, in acht genomen.
- 3 Dit artikel is niet van toepassing op het verrichten van bouw- en sloopwerkzaamheden als bedoeld in artikel 7.19a van het Besluit bouwwerken leefomgeving.

E

Artikel 5.2 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 5.2 (geheel of gedeeltelijk buiten toepassing laten van afwijkingsmogelijkheden)

- 1 De artikelen 1.6 en 1.7 zijn niet van toepassing op:
 - a. ~~de paragrafen~~ paragraaf 5.2.4, 5.4.1 en 5.4.2;
 - b. de artikelen 5.9, 5.10 en 5.11; en
 - c. afdeling 5.5.
- 2 Artikel 1.6 is van toepassing op afdeling 5.4 voor zover:
 - a. het gaat om activiteiten die in overeenstemming zijn met het belang van het behoud van de uitzonderlijke universele waarde van werelderfgoed; en
 - b. rekening wordt gehouden met de nader uitgewerkte kernkwaliteiten, bedoeld in de artikelen 5.46 of 5.49.

F

Na artikel 5.62 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5.62a (aanwijzing woningbouwregio's)

De binnen de provincie Gelderland gelegen gemeenten worden ingedeeld in de volgende woningbouwregio's:

- a. woningbouwregio Achterhoek;
- b. woningbouwregio Foodvalley;
- c. woningbouwregio Groene Metropool Arnhem-Nijmegen;
- d. woningbouwregio Noord-Veluwe;
- e. woningbouwregio Rivierenland; en
- f. woningbouwregio Stedendriehoek.

G

Artikel 5.63 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 5.63 (regionale afspraken wonen)

- 1 Per regio woningbouwregio maken Gedeputeerde Staten samen met de gemeentebesturen afspraken over:
 - a. het aantal te realiseren woningen;
 - b. het aandeel betaalbare woningen;
 - c. het toewerken naar voldoende plancapaciteit;
 - d. het toekomstbestendig realiseren van woningen en woonwijken;
 - e. de ontwikkeling van de bestaande woningvoorraad; en
 - f. de huisvesting van aandachtsgroepen, inclusief ouderen.
- 2 Deze regionale woonafspraken worden ten minste eenmaal in de vier jaar geactualiseerd en worden voorts tussentijds geactualiseerd zodra gewijzigde omstandigheden daartoe aanleiding geven.

H

Artikel 5.64 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 5.64 (doorwerking regionale woonafspraken)

- 1 Een omgevingsplan laat nieuwe woningen alleen toe als die ontwikkeling past binnen de regionale woonafspraken.
- 2 Als een ontwikkeling niet past binnen de regionale woonafspraken, kan een omgevingsplan vooruitlopend op de eerstvolgende actualisatie van de regionale woonafspraken die ontwikkeling toch toelaten als:
 - a. de gemeentebesturen in de regio woningbouwregio in de gelegenheid zijn gesteld een zienswijze daarover naar voren te brengen; en
 - b. Gedeputeerde Staten met deze ontwikkeling instemmen.

I

Artikel 5.69 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 5.69 (inhoud regionaal programma werklocaties)

- 1 Het regionaal programma werklocaties geeft voor de werklocaties binnen de regio inzicht in:
 - a. ~~de toekomstbestendigheid van de bestaande voorraad;~~
 - ~~b a.~~ het profiel van de bestaande werklocaties en de onderlinge complementariteit voorraad, zowel qua:
 1. toekomstbestendigheid;
 2. kansen voor ruimtelijk en functioneel beter benutten; als
 3. het profiel van de bestaande werklocaties en de onderlinge complementariteit;
 - ~~c b.~~ de toekomstige vraag, rekening houdend met trends en bestaande knelpunten bij bedrijven, zowel kwalitatief als kwantitatief; en
 - ~~d c.~~ de verhouding tussen vraag en aanbod, zowel kwalitatief als kwantitatief.
- 2 Het regionaal programma werklocaties bevat een visie op en afspraken over:
 - a. het gewenste economisch profiel van de regio en de regionale meerwaarde van bedrijven;

- b. het beschermen en behouden van de bestaande voorraad aan oppervlakte en milieugebruiksruimte inclusief compensatie bij verlies daarvan;
 - ~~b c.~~ het juiste bedrijf op de juiste plek; en functiemenging of ontmenging;
 - d. profiel van de werklocaties en onderlinge complementariteit;
 - e. ruimtelijk en functioneel beter benutten van werklocaties;
 - ~~e f.~~ het toekomstbestendig maken van ~~de bestaande voorraad en de ontwikkeling van~~ ~~nieuwe~~ werklocaties;
 - g. zorgen voor voldoende fysieke en milieugebruiksruimte voor werken en het in evenwicht houden van vraag en aanbod, zowel kwalitatief als kwantitatief;
 - h. de randvoorwaarden waaronder nieuwe werklocaties kunnen worden ontwikkeld, met in ieder geval de volgende uitgangspunten:
 - 1. de ladder voor duurzame verstedelijking, bedoeld in paragraaf 5.1.5.4 van het Besluit kwaliteit leefomgeving;
 - 2. het juiste bedrijf op de juiste plek en een duidelijk economisch profiel;
 - 3. een integrale locatiekeuze en een goede landschappelijke inpassing;
 - 4. een toekomstbestendige inrichting van het terrein;
 - i. zoekgebieden voor grootschalige bedrijvigheid;
 - j. de rolverdeling en procedure bij de besluitvorming over nieuwe initiatieven; en
 - k. de monitoring.
- 3 Het regionaal programma werklocaties bevat afspraken over:
Een toekomstbestendige inrichting van een nieuwe werklocatie vraagt in ieder geval aandacht voor:
- a. het toekomstbestendig maken van de bestaande voorraad aan werklocaties organiserend vermogen;
 - b. de gewenste toevoegingen aan de bestaande voorraad aan werklocaties intensief en meervoudig ruimtegebruik;
 - c. het in evenwicht houden van vraag naar en aanbod van werklocaties; energietransitie en netbewust bouwen;
 - d. de randvoorwaarden waaronder nieuwe initiatieven kunnen worden ontwikkeld, met in ieder geval de volgende uitgangspunten:
circulariteit;
 - 1. de ladder voor duurzame verstedelijking, bedoeld in paragraaf 5.1.5.4 van het Besluit kwaliteit leefomgeving;
 - 2. het juiste bedrijf op de juiste plek; en
 - 3. een, met name qua duurzaamheid, toekomstbestendige inrichting van het terrein;
 - e. de rolverdeling en procedure bij de besluitvorming over nieuwe initiatieven; en biodiversiteit en klimaatadaptatie;
 - f. de monitoring; waterbeschikbaarheid en waterkwaliteit;
 - g. mobiliteit en laadinfrastructuur; en
 - h. weerbaarheid.
- 4 Als in een regionaal programma werklocaties afspraken worden gemaakt over detailhandelsvoorzieningen, wordt bij die afspraken paragraaf 5.7.3 betrokken.

J

Na artikel 5.71 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5.71a beschermen milieugebruiksruimte bedrijventerreinen voor hoogste milieucategorie

- 1 Een omgevingsplan kan de capaciteit en oppervlakte van een bedrijventerrein alleen verminderen als die ontwikkeling past binnen het vastgestelde regionaal programma werklocaties.
- 2 Een omgevingsplan kan de op een bedrijventerrein aan een milieubelastende activiteit met de hoogste milieucategorie toegekende bedrijfskavel, oppervlakte, zone of maximale milieugebruiksruimte alleen beperken als die ontwikkeling past binnen het vastgestelde regionaal programma werklocaties.
- 3 Als een ontwikkeling als bedoeld in het eerste of tweede lid niet past binnen het regionaal programma werklocaties, kan een omgevingsplan vooruitlopend op de eerstvolgende actualisatie van het programma die ontwikkeling toch toelaten als:

- a. door de gemeente een compensatieplan is opgesteld;
 - b. gemeentebesturen in de regio in de gelegenheid zijn gesteld een zienswijze over die ontwikkeling en het compensatieplan naar voren te brengen; en
 - c. Gedeputeerde Staten met die ontwikkeling en het compensatieplan instemmen.
- 4 In het tweede lid wordt onder een milieubelastende activiteit met de hoogste milieucategorie verstaan een activiteit:
- a. met een milieucategorie 4.1 of hoger als bedoeld in de VNG-handreiking Bedrijven en milieuzonering uit 2009;
 - b. vastgelegd in een geluidzone 4 of een geurzone 3 als bedoeld in de VNG-handreiking Milieuzonering nieuwe stijl uit 2019; of
 - c. vastgelegd in een zone verruimd voor geluid of geur, als bedoeld in de VNG-handreiking Activiteiten en milieuzonering uit 2024.

K

Na artikel 5.83 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 5.83a (verbod omgevingsplan nieuwvestiging en uitbreiding veehouderij binnen het stikstofreductiegebied)

De gemeenteraad stelt uiterlijk op het in artikel 22.4 van de Omgevingswet bedoelde tijdstip bij omgevingsplan regels over de veehouderij binnen stikstofreductiegebied met dezelfde strekking als de artikelen 4a.4 en 4a.5.

L

Artikel 5.85 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 5.85 (klimaatadaptatie)

- 1 Voor zover een omgevingsplan een nieuwe activiteit of ontwikkeling toelaat, bevat de toelichting op het omgevingsplan een ~~beschrijvinganalyse van de maatregelen voor die activiteit of voorzieningen die worden getroffen om de ontwikkeling redelijkerwijs te verwachten~~ risico's van klimaatverandering te voorkomen of te beperken en de afweging die daarbij is gemaakt.
- 2 In de beschrijving worden in ieder geval de volgende aspecten betrokken: De risicoanalyse gaat in ieder geval in op de volgende thema's:
 - a. waterveiligheid;
 - b. wateroverlast;
 - c. droogte; en
 - d. hitte; bodemdaling;
 - e. hitte; en
 - f. natuurbranden.
- 3 De beschrijving wordt opgesteld na overleg met in ieder geval het dagelijks bestuur van het waterschap waar de activiteit wordt verricht of de ontwikkeling plaatsvindt. Bij het opstellen van de risicoanalyse wordt de Handreiking toekomstbestendig bouwen betrokken.
- 4 Voor de relevante risico's die in de risicoanalyse zijn vastgesteld, bevat het omgevingsplan een beschrijving van de maatregelen ter voorkoming, beperking dan wel beheersing daarvan.
- 5 Het gemeentebestuur stelt het dagelijks bestuur van het betreffende waterschap in de gelegenheid advies uit te brengen over de risicoanalyse, de risico's en de maatregelen.
- 6 Het gemeentebestuur stelt de veiligheidsregio in de gelegenheid advies uit te brengen over de risicoanalyse, de risico's en de maatregelen met betrekking tot het onderdeel natuurbranden.

M

Artikel 5.86 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 5.86 (toepassingsbereik en oogmerk instructieregels over energietransitie)

- 1 Deze paragraaf is, met uitzondering van de artikelen 5.96 en 5.97, niet van toepassing op:
 - a. een zonnepark tot en met een vermogen van 15 kilowattpiek; of
 - b. een erfmoen voor eigen gebruik met een tiphoogte tot en met 35 meter.
- 2 Deze paragraaf is opgenomen met het oog op:
 - a. de bijdrage van zonne- en windenergie aan de energietransitie;
 - b. zorgvuldig ruimtegebruik; en
 - c. het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied.

N

Het opschrift van artikel 5.90a wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel ~~5.90a~~ 5.91 (ruimtelijke inpassing zonneparken)

O

Artikel 5.91 wordt geplaatst na artikel 5.90a. Het opschrift van artikel 5.91 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel ~~5.91~~ 5.92 (ruimtelijke inpassing windturbines)

P

Na artikel 5.91 worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 5.93 (afstandsnorm nieuwe windturbines)

- 1 Onverminderd artikel 5.92 laat een omgevingsplan een nieuwe windturbine alleen toe als de afstand tussen de windturbine en een geluidgevoelig gebouw als bedoeld in artikel 3.21 van het Besluit kwaliteit leefomgeving meer bedraagt dan twee keer de tiphoogte.
- 2 De afstand wordt gemeten van het midden van de voet van de windturbine:
 - a. tot de gevel van een geluidgevoelig gebouw;
 - b. voor nieuw te bouwen gebouwen: tot de locatie waar een gevel mag komen; of
 - c. tot de begrenzing van de locatie voor het plaatsen van een woonschip of woonwagen.

Artikel 5.94 (uitzonderingen afstandsnorm nieuwe windturbines)

Artikel 5.93 is niet van toepassing als:

- a. de locatie voor een windturbine en het geluidsgevoelig gebouw op hetzelfde bedrijven- of industrieterrein of binnen een afstand van twee keer de tiphoogte van dezelfde grens van een bedrijven- of industrieterrein zijn gelegen;
- b. de locatie voor een windturbine en het geluidsgevoelig gebouw binnen een afstand van twee keer de tiphoogte van de rand van een rijksweg zijn gelegen;
- c. er sprake is van een geluidgevoelig gebouw binnen de afstand van twee keer de tiphoogte van de windturbine en dat gebouw een functionele binding heeft met de windturbine of op die locatie is toegelaten voor een duur van ten hoogste tien jaar; of
- d. er sprake is van vervanging van een bestaande windturbine.

Q

Artikel 5.90b wordt geplaatst na artikel 5.94. Artikel 5.90b wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel ~~5.90b~~ 5.95 (participatie bij de aanleg van een wind- of zonnepark)

- 1 Als een omgevingsplan de aanleg van een wind- of zonnepark in het buitengebied mogelijk maakt, besteedt de toelichting aandacht aan de wijze waarop uitvoering is gegeven aan de procedurele en financiële participatie door omwonenden.
- 2 In de toelichting wordt in ieder geval aangegeven:
 - a. hoe en wanneer initiatiefnemer gewerkt heeft aan het verkrijgen van draagvlak bij de omwonenden; welke inspanningen initiatiefnemer heeft verricht om mede-eigendom ten aanzien van de voorgenomen installatie en de exploitatie daarvan te bevorderen;
 - b. welk percentage mede-eigendom is overeengekomen; en
 - c. de mate waarin en de wijze waarop is gestreefd naar minimaal 50% financiële participatie door omwonenden en het resultaat daarvan; voor zover minder dan 50 procent mede-eigendom is overeengekomen, wat de redenen daarvan zijn en of er andere vormen van financiële participatie zijn overeengekomen.

R

Na artikel 5.90b worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 5.96 (kleinschalige energie-opwek voor eigen gebruik)

- 1 Een omgevingsplan laat in het buitengebied een zonnepark tot en met een vermogen van 15 kilowattpiek alleen toe op een locatie met de functie wonen of een agrarisch bouwvlak.
- 2 Een omgevingsplan laat een erfmolen met een maximale tiphoogte van 35 meter alleen toe binnen een agrarisch bouwvlak of een bouwvlak van een ander type bedrijf en als die erfmolen is voorzien van drie wieken.

Artikel 5.97 (stilstandverplichting bij erfmolens)

- 1 Bij toepassing van artikel 5.96, tweede lid, bevat het omgevingsplan met het oog op de bescherming van vleermuizen bij een afstand tussen de erfmolen en bouwwerken, landschapselementen of groenstructuren:
 - a. gelijk aan of groter dan 25 meter: een stilstandverplichting in de periode van 1 april tot 1 november tussen zonsondergang en zonsopkomst;
 - b. kleiner dan 25 meter: een volledige stilstandverplichting in de periode van 1 mei tot 1 augustus.
- 2 Het omgevingsplan bepaalt dat de stilstandverplichting, bedoeld in het eerste lid, onder a, niet van toepassing is tijdens de volgende weersomstandigheden:
 - a. bij avond- en nachttemperaturen lager dan 12 graden;
 - b. bij windsnelheden op ashoogte hoger dan of gelijk aan 6 meter per seconde; of
 - c. bij regen boven een hoeveelheid van 3 millimeter per uur.
- 3 Bij toepassing van artikel 5.96, tweede lid, bevat het omgevingsplan met het oog op de bescherming van vogelsoorten een stilstandverplichting in de periode van 15 maart tot 15 september tussen zonsopkomst en zonsondergang.
- 4 Een stilstandverplichting kan achterwege blijven als met een ecologisch onderzoek is aangetoond dat die verplichting niet nodig is ter bescherming van vleermuizen of vogels.

S

Na paragraaf 5.7.7 wordt een paragraaf ingevoegd, luidende:

Paragraaf 5.7.8 Netcongestie

Artikel 5.98 (oogmerk instructieregels netcongestie en toekomstig energiesysteem)

- 1 Deze paragraaf is opgenomen met het oog op:
 - a. het doelmatig gebruik van elektriciteit in relatie tot een evenwichtige toedeling van functies aan locaties ter vervulling van maatschappelijke behoeften;
 - b. het bereiken van een energiebewuste inrichting en doelmatig gebruik van de fysieke leefomgeving;
 - c. het bevorderen van een duurzame ontwikkeling van de fysieke leefomgeving in samenhang met het voorkomen en verminderen van netcongestie.
- 2 Voor zover deze paragraaf van toepassing is op het produceren, transporteren, opslaan of leveren van elektriciteit zijn de regels niet gesteld met het oog op de energievoorziening.

Artikel 5.99 (oogmerk en toepassingsbereik instructieregel netbewuste woningbouw)

- 1 Artikel 5.100 is gesteld met het oog op:
 - a. het doelmatig en zuinig gebruik van elektriciteit tijdens piekmomenten door nieuwe woningbouw;
 - b. een evenwichtige en toekomstbestendige woningvoorraad;
 - c. het voorkomen of beperken van vertraging in de woningbouwopgave door netcongestie.
- 2 Artikel 5.100 is van toepassing op nieuwe woningbouwactiviteiten die tot belasting van de elektriciteitsinfrastructuur leiden.

Artikel 5.100 (instructieregel netbewuste woningbouw)

- 1 Voor zover een omgevingsplan een nieuwe woningbouwontwikkeling toelaat, wordt:
 - a. het netbudget voor netbewuste woningbouw, bedoeld in de bijlage Netbewuste woningbouw, in acht genomen;
 - b. voor die woningbouwontwikkeling bepaald of een bodemenergiesysteem kan worden toegepast.
- 2 Bij het beoordelen of een woningbouwontwikkeling aan het netbudget voldoet zijn de rekenregels in de bijlage Netbewuste woningbouw van toepassing.
- 3 Het omgevingsplan kan het netbudget en de rekenregels niet aanvullen of versoepelen.

Artikel 5.101 (regionaal programma netbewust prioriteren)

- 1 Voor de gemeenten of delen daarvan die door één verdeelstation van elektriciteit worden voorzien en waarvoor netcongestie is aangekondigd, stellen de betrokken gemeentebesturen en Gedeputeerde Staten in afstemming met de netbeheerder een regionaal programma op, waarin afspraken worden gemaakt over de prioritering van nieuwe projecten en andere ontwikkelingen met het oog op een duurzaam gebruik van de daarvoor benodigde en beschikbare netcapaciteit.
- 2 Het regionaal programma netbewust prioriteren bevat in ieder geval afspraken over de prioritering van ruimtelijke ontwikkelingen, gelet op:
 - a. de maatschappelijke behoefte aan de desbetreffende ruimtelijke ontwikkelingen; en
 - b. de voor die ruimtelijke ontwikkelingen beschikbare en benodigde netcapaciteit, gelet op de totale elektriciteitsvraag in de regio.
- 3 Een regionaal programma netbewust prioriteren wordt eenmaal in de vier jaar geactualiseerd en wordt voorts tussentijds geactualiseerd zodra gewijzigde omstandigheden daartoe aanleiding geven.

Artikel 5.102 (doorwerking regionaal programma in omgevingsplan)

- 1 Een omgevingsplan laat een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling alleen toe als aan die ontwikkeling prioriteit is toegekend in het regionaal programma netbewust prioriteren.
- 2 Als een nieuwe ontwikkeling niet past binnen het regionaal programma netbewust prioriteren, kan een omgevingsplan vooruitlopend op de eerstvolgende actualisatie van het programma die ontwikkeling toch toelaten als:

- a. de betrokken gemeentebesturen in die regio en de netbeheerder in de gelegenheid zijn gesteld een zienswijze daarover naar voren te brengen; en
- b. Gedeputeerde Staten met deze ontwikkeling instemmen.

T

Artikel 6.19 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 6.19 (regionale programma's)

- 1 Als naar het oordeel van Gedeputeerde Staten in een regio de woonafspraken niet tijdig worden geactualiseerd of bij het opstellen van die afspraken onvoldoende rekening is gehouden met de inhoudelijke eisen gesteld in artikel 5.63, eerste lid, kunnen Gedeputeerde Staten de woonafspraken voor die regio wijzigen.
- 2 Als naar het oordeel van Gedeputeerde Staten in een regio een regionaal programma werklocaties niet tijdig wordt geactualiseerd, of bij het opstellen van het programma onvoldoende rekening is gehouden met de inhoudelijke eisen gesteld in artikel 5.69, kunnen Gedeputeerde Staten het programma voor die regio wijzigen.
- 3 Als naar het oordeel van Gedeputeerde Staten in een regio een regionaal programma energiestrategie niet tijdig wordt ~~opgesteld of~~ geactualiseerd, of bij het opstellen van het programma onvoldoende rekening is gehouden met de inhoudelijke eisen gesteld in het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie of artikel 5.87, kunnen Gedeputeerde Staten zelf het programma voor die regio wijzigen.
- 4 Als naar het oordeel van Gedeputeerde Staten in een regio een regionaal programma netbewust prioriteren niet tijdig wordt opgesteld of geactualiseerd, of bij het opstellen van het programma onvoldoende rekening is gehouden met de inhoudelijke eisen gesteld in artikel 5.101, kunnen Gedeputeerde Staten zelf het programma voor die regio opstellen of wijzigen.
- 4 5 Gedeputeerde Staten maken van hun bevoegdheid alleen gebruik, nadat zij de bij het regionale programma betrokken bestuursorganen en, voor zover van toepassing, andere deelnemende partijen een redelijke termijn hebben gegeven om het programma alsnog op te stellen, te actualiseren of de kwaliteit daarvan te verbeteren.

U

Na paragraaf 7.2.7 wordt een paragraaf ingevoegd, luidende:

Paragraaf 7.2.8 Beoordelingsregel aanvraag omgevingsvergunning: bodemenergiesysteem

Artikel 7.16b (masterplan bodemenergie)

- 1 Gedeputeerde Staten kunnen voor een interferentiegebied een masterplan bodemenergie vaststellen.
- 2 Het masterplan bodemenergie bevat ordeningsregels per type bodemenergiesysteem en geeft inzicht in:
 - a. de verwachte vraag naar bodemenergie;
 - b. de motivering van de gekozen ordening van de verschillende typen bodemenergiesystemen;
 - c. de belangen die mogelijk invloed kunnen ondervinden van de installatie van bodemenergiesystemen in het plangebied; en
 - d. de mogelijke hydrologische en thermische effecten van de uitvoering van het masterplan bodemenergie.
- 3 Bij de beslissing op een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een bodemenergiesysteem wordt rekening gehouden met het door Gedeputeerde Staten vastgestelde masterplan bodemenergie.

- 4 Een omgevingsvergunning voor een bodemenergiesysteem wordt geweigerd als het aangevraagde bodemenergiesysteem in strijd is met de ordeningsregels uit het masterplan bodemenergie.

V

Na paragraaf 7.3.2 wordt een paragraaf ingevoegd, luidende:

Paragraaf 7.3.3 Meldingen voor ontgrondingsactiviteiten

Artikel 7.18a (termijn melding ontgrondingsactiviteit)

Binnen twee jaar na melding van een ontgrondingsactiviteit zijn de werkzaamheden uitgevoerd.

W

Artikel 7.27 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 7.27 (beoordelingsregel maatwerkvoorschrift herbeplanting op andere grond)

- 1 Gedeputeerde Staten kunnen op grond van artikel 11.130, onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving bij maatwerkvoorschrift toestaan dat herbeplanting op andere grond plaatsvindt als:
 - a. de te vellen of tenietgegane houtopstand wordt vervangen door heide, schraalland, een poel of een biotoop voor bijzondere planten of dieren;
 - b. de te vellen of tenietgegane houtopstand gelegen is in een boskern, bestaande uit een aaneengesloten complex van houtopstanden met een oppervlakte van ten minste vijf hectare, en de herbeplanting op andere grond een uitbreiding van diezelfde boskern of een elders gelegen boskern van die omvang tot stand brengt;
 - c. de houtopstand geveld wordt of tenietgaat ter uitvoering van een ruimtelijke ingreep in overeenstemming met een onherroepelijk omgevingsplan, of
 - d. de herbeplanting op andere grond een gunstigere invloed heeft op het landschap dan herbeplanting op dezelfde grond.
- 2 Gedeputeerde Staten staan herbeplanting op andere grond niet toe als:
 - a. de andere grond is gelegen buiten de provincie Gelderland;
 - b. op de andere grond al sprake is van een verplichting tot herbeplanting, compensatie of mitigerende maatregelen op grond waarvan bomen worden aangeplant;
 - c. voor herbeplanting op de andere grond subsidie is aangevraagd voor de aanplant van houtopstanden;
 - d. de herbeplanting op andere grond een negatief effect heeft op de beschermde natuurwaarden en bijzondere landschappelijke waarden in het gebied waarin de andere grond is gelegen;
 - e. de gevelde of tenietgegane houtopstand een landschapselement betreft of een andere kleine houtopstand met een belangrijke ecologische of landschappelijke functie;
 - f. de gevelde of tenietgegane houtopstand bijdraagt aan de instandhoudingsdoelstellingen, bedoeld in de wet; of
 - g. de gevelde of tenietgegane houtopstand op een locatie stond waar:
 1. een oude bosgroeiplaats ligt; en
 2. het landgebruik sinds 1832 zonder onderbrekingen uit bos heeft bestaan.
- 3 Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing bij een gevelde of tenietgegane houtopstand op een locatie waar een oude bosgroeiplaats ligt buiten Natura 2000-gebied en het Gelders natuurnetwerk als:
 - a. in de toelichting bij het omgevingsplan wordt gemotiveerd dat maatschappelijke belangen deze locatiekeuze voor een functiewijziging rechtvaardigen; en
 - b. wordt aangetoond dat:
 1. de oude bosgroeiplaats niet actueel wordt gedomineerd door inheemse loofbomen;
 2. de oude bosgroeiplaats niet groter is dan 1 hectare; en
 3. de gevelde of tenietgegane houtopstand op die locatie ten hoogste 50 jaar oud is.

- 34 De herbepanting op andere grond vindt plaats door:
- a. fysieke compensatie zo dicht mogelijk bij het aangetaste gebied; of
 - b. gebruik te maken van een compensatiepool als bedoeld in artikel 5.13, als:
 1. voldoende grond beschikbaar is als bedoeld in bijlage Compensatiepool Gelders natuurnetwerk;
 2. een nader te bepalen vergoeding aan de provincie wordt betaald; en
 3. de omvang van de tenietgegane houtopstand, inclusief eventuele hectaretoeslag, kleiner is dan 0,5 hectare.

X

Artikel 9.7 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 9.7 (overgangsrecht ~~aanleg zonneparkafstandsnorm~~ nieuwe windturbines)

~~Artikel 5.90 is niet van toepassing op een project voor de aanleg van een zonnepark, waarvan het participatietraject op 19 december 2023 al in een vergevorderd stadium was.~~

Artikel 5.93 is niet van toepassing op een project voor de aanleg van een windturbine, waarvan het ontwerpbesluit voor de planologische medewerking aan de locatie voor die windturbine vóór 1 juli 2025 ter inzage is gelegd.

Y

Het opschrift van artikel 9.8 wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 9.8 (citeertitel)

Z

Bijlage II wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Bijlage II Overzicht Informatieobjecten

<i>aandachtsgebied windturbines rondom de Veluwe</i>	/join/id/regdata/pv25/2025/gebiedsaanwijzing_caf47c28fb3842d69a8607fcefa3e05/nld@2025-02-19;1
<i>aanvoergebied vanuit het IJsselmeergebied</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_ff96d5fab5494c7485b9dd8eafab212e/nld@2023-11-30;1
<i>ammoniakbuffergebied</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_eaa137425cc74000ae2c041f88f48f/nld@2023-11-30;1
<i>Arkervaart</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_68630c202abb459c84255eb4f552233c/nld@2023-11-30;1
<i>beperkingengebied met betrekking tot een provinciale weg</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_a3be227602c9420c8ed748b6cdbc35af/nld@2025-04-24;5
<i>beperkingengebied zorgplicht provinciale weg</i>	/join/id/regdata/pv25/2025/gebiedsaanwijzing_53c5553992af44218c238977f05041da/nld@2025-04-24;2
<i>beschermingszone natte landnatuur</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_9c797eb338eb435e828fccf77bafaa1d/nld@2025-11-12;3
<i>boringsvrije zone</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_93bbf858b5004aecbc3b647e1493a27c/nld@2025-02-20;3
<i>bufferzone van de Neder-Germaanse Limes</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_58ce8ddf32b248a1ad1e226bb625e378/nld@2023-11-30;1
<i>de Linge</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_5a1f87e6cfee4378a655345a7324f882/nld@2023-11-30;1
<i>de Oude IJssel</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_42ea711d1ebb41d3a91630e67ad80158/nld@2023-11-30;1
<i>dijktraject 1 op 30</i>	/join/id/regdata/pv25/2025/norm_72769de6d6dc4ef3a389a2d6f3412fd5/nld@2025-04-18;1
<i>dijktraject 1 op 100</i>	/join/id/regdata/pv25/2025/norm_17029035d5fe4668946ca30d5137a93e/nld@2025-04-18;1
<i>dijktraject 1 op 300</i>	/join/id/regdata/pv25/2025/norm_09769f9e6f7a43868e8e04fe4166028a/nld@2025-04-18;1
<i>dijktraject 1 op 1250</i>	/join/id/regdata/pv25/2025/norm_ce4aca0df64c4fe0978697663415cd411/nld@2025-04-18;1
<i>dijktraject handhaven huidige situatie</i>	/join/id/regdata/pv25/2025/norm_350082e32c414b8dac71ce0c049b3f7e/nld@2025-04-18;1

<i>ganzenrustgebied</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_826c6a5e3dae4c4cac6502b6c4e1a537/nld@2025-02-20;3
<i>gekanaliseerde Linge</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_bd6bfb96a1054434840a0ce5c754a6c3/nld@2023-11-30;1
<i>Gelders natuurnetwerk</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_5210fd6845e344ed99757a637297b5c8/nld@2025-11-12;7
<i>Gelders natuurnetwerk windturbines onder voorwaarden mogelijk</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_7a68dbbc4a7f4096922ed57956f5b1de/nld@2025-02-20;4
<i>Gelderse streek Achterhoek</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_a5fb298441934b46b424e0c1359acc3b/nld@2023-11-30;1
<i>Gelderse streek Betuwe en Tielerwaard</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_8fc835adde4b478697d854df18f32804/nld@2023-11-30;1
<i>Gelderse streek Bommelerwaard</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_1fa6c0f45f6e4d069c8346506be88350/nld@2023-11-30;1
<i>Gelderse streek Gelderse Vallei</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_c458f7e4e95d420085cd39282876a4c4/nld@2023-11-30;1
<i>Gelderse streek IJsselvallei</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_4114b266a66f4eb38dee9467b2a8deea/nld@2023-11-30;1
<i>Gelderse streek Land van Maas en Waal</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_c1b8ea843bae4ad38f0907c6482134fa/nld@2023-11-30;1
<i>Gelderse streek Liemers</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_724a8f9662a24c13923fbee470a46a69/nld@2023-11-30;1
<i>Gelderse streek Over-Betuwe</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_502af37844614e65b08c8edf27e335e3/nld@2023-11-30;1
<i>Gelderse streek Randmeerkust</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_ff382f9498ba4072a1645ad66bfef01c/nld@2023-11-30;1
<i>Gelderse streek Rijk van Nijmegen</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_59725e7f19aa4bdbbf1e6e6e862a3cea/nld@2023-11-30;1
<i>Gelderse streek Veluwe</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_c31337e4e90540cf9a2dbba7f3da44eb/nld@2023-11-30;1
<i>gesloten stortplaats</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_61f3f83a58a34e55ae61618869b39510/nld@2023-11-30;1
<i>glastuinbouwbedrijf buiten een glastuinbouwtwikkingsgebied</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_887f9fb4534341e0a500ce20d0b48286/nld@2025-02-20;2
<i>glastuinbouwtwikkingsgebied</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_2fa1310b26ac40e6b51e6689a690511a/nld@2025-02-20;2

<i>Groene ontwikkelingszone</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_418949736ee5474ca4fd00f77860f33c/nld@2025-11-12;6
<i>grondwaterbeschermingsgebied</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_c34a242588074cb7b03ad4bae6b4f95e/nld@2025-11-12;4
<i>Hollandse Waterlinies</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_c17cab080b8d41aab547cf95f8833cbf/nld@2023-11-30;1
<i>intrekgebied</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_a644fe058a3b482e88f0ff40327f0fed/nld@2025-02-20;3
<i>kernzone van de Neder-Germaanse Limes Hunerberg</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_109eb71e19e840ecbbc1ca4c13bbe0a3/nld@2023-11-30;1
<i>Korne, delen van de Oude IJssel en delen van de Linge</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_a024d3c4653b45658eb23d3124ce0c23/nld@2023-11-30;1
<i>koude-warmte-opslagvrije zone</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_9582ffdfe9314db195dfa33874f3714d/nld@2025-02-20;3
<i>kwetsbaar drinkwaterreserveringsgebied</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_7fd4ad8aef047c68c1d5a3c230cc91d/nld@2025-02-20;3
<i>minder kwetsbaar drinkwaterreserveringsgebied</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_661f50bd15e348409cad26efa1c4adb2/nld@2025-02-20;3
<i>molenbiotoop</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_fe5579a5115e4b53937112cab603d3e9/nld@2024-04-25;2
<i>ationale landschappen</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_fab537005b3b47c29bdc8688f44e7601/nld@2023-11-30;1
<i>Neder-Germaanse Limes</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_7c6a1537b9564d808485f5bcb2fa9d72/nld@2023-11-30;1
<i>Neder-Germaanse Limes bufferzone Aquaduct</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_872e1950ddec40f9bd8db20c83961324/nld@2023-11-30;1
<i>oude bosgroeiplaats</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_1f8d13161cd049beb23060ee64721314/nld@2023-11-30;1 /join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_1f8d13161cd049beb23060ee64721314/nld@2026-02-06;2
<i>peilbesluitgebied</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_4d8c6871d3944df2be4d644ba51c497b/nld@2023-11-30;1
<i>provinciale weg</i>	/join/id/regdata/pv25/2025/gebiedsaanwijzing_02eb1d1234854ed6a66a1fce6f4ff5ff/nld@2025-02-19;1
<i>stikstofreductiegebied</i>	/join/id/regdata/pv25/2026/gebiedsaanwijzing_8c12b06ff8804f5aaf65293d378c4c5c/nld@2026-02-05;1
<i>stiltegebied</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_02f5607bc3a74877bf85642abd88f354/nld@2025-02-20;3

<i>verbodsgebied windturbines Veluwe</i>	/join/id/regdata/pv25/2025/gebiedsaanwijzing_5de-ab47f56fd41dcaa479115161bbe49/nld@2025-02-19;1
<i>verkenningengebied bijzondere voorwaarden natuurbegraven Gelders natuurnetwerk</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_a5e65b12690b49958d95e718238258a2/nld@2025-02-20;4
<i>verkenningengebied voorwaarden natuurbegraven Gelders natuurnetwerk</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_cacb2ca7a6334d61a0302d02660aaad7/nld@2025-04-24;5
<i>wateroverlast in het beheergebied van waterschap Rijn en IJssel</i>	/join/id/regdata/pv25/2025/norm_4f49f6a005a3404fab88aeeb335f5503/nld@2025-04-18;1
<i>wateroverlast in het beheergebied van waterschap Rivierenland</i>	/join/id/regdata/pv25/2025/norm_5e412bbe6464d579ff330fb3d904731/nld@2025-04-18;1
<i>wateroverlast in het beheergebied van waterschap Vallei en Veluwe</i>	/join/id/regdata/pv25/2025/norm_34a9d202099b411db5a02fde06e68d51/nld@2025-04-18;1
<i>waterschap Rijn en IJssel</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/locatie-groep_0e6cecd7d169499c88d8b0676c3ed820/nld@2023-11-30;1
<i>waterschap Rivierenland</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/locatie-groep_b1cc7a1fd4cf497b92e3a50de93e24c5/nld@2023-11-30;1
<i>waterschap Vallei en Veluwe</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/locatie-groep_a8db1e4a8a1e40a4bb71476556210a86/nld@2023-11-30;1
<i>waterschap Vechtstromen</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/locatie-groep_4eb80288e63e4b9dadefcd00fcbf60ec5/nld@2023-11-30;1
<i>waterwingebied</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_cb4853536a74433c8f5cca0e9eac2e42/nld@2025-11-12;4
<i>weidevogelgebied</i>	/join/id/regdata/pv25/2023/gebiedsaanwijzing_1d0fefc09d594a7194dec293ea991115/nld@2025-11-12;4
<i>werkgebied van Faunabeheereenheid Gelderland</i>	/join/id/regdata/pv25/2025/gebiedsaanwijzing_fe81a9c549504851b7f8f7aac773b390/nld@2025-04-18;1
<u>woningbouwregio Achterhoek</u>	/join/id/regdata/pv25/2026/gebiedsaanwijzing_7bf240a81a5f4020b2d6e0b766aec41/nld@2026-02-05;1
<u>woningbouwregio Foodvalley</u>	/join/id/regdata/pv25/2026/gebiedsaanwijzing_592b7160b47c427d9dd54a975238d995/nld@2026-02-05;1
<u>woningbouwregio Groene Metropool Arnhem-Nijmegen</u>	/join/id/regdata/pv25/2026/gebiedsaanwijzing_680f718aa56a4b3c94102b3c425661e1/nld@2026-02-05;1
<u>woningbouwregio Noord-Veluwe</u>	/join/id/regdata/pv25/2026/gebiedsaanwijzing_d26abb337374461c847a712f838079b5/nld@2026-02-05;1
<u>woningbouwregio Rivierenland</u>	/join/id/regdata/pv25/2026/gebiedsaanwijzing_36842751c3e542c4a8fb6724abc60c58/nld@2026-02-05;1
<u>woningbouwregio Stedendriehoek</u>	/join/id/regdata/pv25/2026/gebiedsaanwijzing_e2d28594bf3245c792cb69ea92c8ae72/nld@2026-02-05;1

AA

Binnen bijlage III wordt na sectie 'Grondwaterbedreigende activiteiten in kwetsbare drinkwaterreservingsgebieden' twee secties ingevoegd, luidende:

Tabel reductiefactor per diercategorie

Bijlage bij artikel 4a.6.

<u>Code</u>	<u>Diercategorie uit Bijlage V</u>	<u>Reductiefactor ten behoeve van de te berekenen plafondwaarde</u>
	<u>Melkkoeien</u>	
<u>HA1</u>	<u>Melkkoeien van twee jaar en ouder en kalfkoeien van twee jaar en ouder die niet worden beweid</u>	<u>34%</u>
<u>HA1</u>	<u>Idem, als het gaat om bedrijven met in totaal meer dan 100 stuks melkvee (exclusief jongvee, aanwezig op 23 april 2025).</u>	<u>54%</u>
<u>HA2</u>	<u>Melkkoeien van twee jaar en ouder en kalfkoeien van twee jaar en ouder die worden beweid</u>	<u>34%</u>
<u>HA2</u>	<u>Idem, als het gaat om bedrijven met in totaal meer dan 100 stuks melkvee (exclusief jongvee, aanwezig op 23 april 2025).</u>	<u>54%</u>
<u>HA3</u>	<u>Vleeskalveren</u>	<u>85%</u>
	<u>Geiten</u>	
<u>HC1</u>	<u>Geiten van 1 jaar en ouder</u>	<u>80%</u>
<u>HC2</u>	<u>Geiten vanaf 61 dagen tot 1 jaar</u>	<u>80%</u>
<u>HC3</u>	<u>Geiten tot 61 dagen</u>	<u>80%</u>
	<u>Varkens</u>	
<u>HD1</u>	<u>Gespeende biggen van minder dan 25 kg</u>	<u>70%</u>
<u>HD2</u>	<u>Kraamzeugen</u>	<u>70%</u>
<u>HD3</u>	<u>Guste en dragende zeugen</u>	<u>69%</u>
<u>HD4</u>	<u>Dekberen van 7 maanden en ouder</u>	<u>0%</u>
<u>HD5</u>	<u>Vleesvarkens van 25 kg en meer, opfokberen van 25 kg en meer en jonger dan zeven maanden en opfokzeugen van 25 kg en meer</u>	<u>85%</u>
	<u>Kippen</u>	
<u>HE1</u>	<u>Opfokhennen en hanen van legkippen jonger dan 18 weken:</u>	
	<u>- batterijhuisvesting zonder geïntegreerd droogtunnel</u>	<u>87%</u>
	<u>- batterijhuisvesting met geïntegreerd droogtunnel</u>	<u>64%</u>
	<u>- niet-batterijhuisvesting</u>	<u>70%</u>

<u>Code</u>	<u>Diercategorie uit Bijlage V</u>	<u>Reductiefactor ten behoeve van de te berekenen plafondwaarde</u>
<u>HE2</u>	<u>Legkippen van 18 weken en ouder en ouderdieren van legkippen van 18 weken en ouder</u>	<u>78%</u>
<u>HE3</u>	<u>Ouderdieren van vleeskuikens in opfok, jonger dan 19 weken</u>	<u>80%</u>
<u>HE4</u>	<u>Ouderdieren van vleeskuikens van 19 weken en ouder</u>	<u>80%</u>
<u>HE5</u>	<u>Vleeskuikens</u>	<u>80%</u>
<u>HF1</u>	<u>Vleesparelhoenders</u>	<u>80%</u>
	<u>Kalkoenen</u>	
<u>HG1</u>	<u>Ouderdieren van vleeskalkoenen jonger dan 6 weken</u>	<u>80%</u>
<u>HG2</u>	<u>Ouderdieren van vleeskalkoenen van 6 weken en ouder en jonger dan 30 weken</u>	<u>80%</u>
<u>HG3</u>	<u>Ouderdieren van vleeskalkoenen van 30 weken en ouder</u>	<u>80%</u>
<u>HG4</u>	<u>Vleeskalkoenen</u>	<u>80%</u>
	<u>Eenden</u>	
<u>HH1</u>	<u>Ouderdieren van vleeseenden</u>	<u>80%</u>
<u>HH2</u>	<u>Vleeseenden</u>	
	<u>- binnen</u>	<u>80%</u>
	<u>- buiten</u>	<u>0%</u>
	<u>Konijnen</u>	
<u>HK1</u>	<u>Voedster</u>	<u>80%</u>
<u>HK2</u>	<u>Vlees- en opfokkonijnen tot dekleeftijd</u>	<u>80%</u>
<u>HB1</u>	<u>Schape</u>	<u>0%</u>
	<u>Struisvogels</u>	
<u>HI1</u>	<u>Struisvogels jonger dan 4 maanden</u>	<u>0%</u>
<u>HI2</u>	<u>Struisvogels van 4 maanden en ouder en jonger dan 12 maanden</u>	<u>0%</u>
<u>HI3</u>	<u>Struisvogels van 12 maanden en ouder</u>	<u>0%</u>
	<u>Paarden</u>	
<u>HL1</u>	<u>Paarden van 3 jaar en ouder</u>	<u>0%</u>
<u>HL2</u>	<u>Paarden jonger dan 3 jaar</u>	<u>0%</u>
<u>HL3</u>	<u>Pony's van 3 jaar en ouder</u>	<u>0%</u>
<u>HL4</u>	<u>Pony's jonger dan 3 jaar</u>	<u>0%</u>

Bepaling plafondwaarde veehouderij

Bijlage bij artikel 4a.6

Begripsbepaling

De plafondwaarde is de maximale emissie vanuit de dierenverblijven van een veehouderij in het stikstofreductiegebied, die per 1 januari 2035 wordt toegestaan. Deze wordt uitgedrukt in kg ammoniak per jaar.

Rekenregel

De plafondwaarde wordt in enkele stappen berekend.

1. Eerst dient voor de dierenverblijven de referentiewaarde te worden bepaald, ten opzichte waarvan moet worden gereduceerd. Hiertoe wordt de emissie per dierenverblijf berekend op basis van het feitelijk aantal gehouden dieren per 23 april 2025, vermenigvuldigd met de van toepassing zijnde emissiefactor die behoort bij een 'traditionele stal'. De emissiefactor voor een 'traditionele stal' is de emissiefactor die in bijlage V (huisvestingssystemen) van de Omgevingsregeling bij elke diercategorie staat bij de 'Overige huisvestingssystemen'.
2. Vervolgens wordt voor elk dierenverblijf de referentiewaarde gereduceerd met een percentage, genaamd de reductiefactor. De reductiefactor is opgenomen in de tabel bij de regeling, en is per diercategorie gespecificeerd.
3. De (optelsom van de) hieruit ontstane waarde(n) is de plafondwaarde.

*Voorbeeld: voor een melkveehouderij met - op 23 april 2025 - 50 gehouden melkkoeien van twee jaar en ouder is de emissiefactor 'Overig' 13 kg NH₃/jr/dierplaats, en de referentiewaarde dus (50 * 13 =) 650 kg NH₃/jr. De reductiefactor in de tabel is voor deze diercategorie 34%. Daarmee is de plafondwaarde (650 - (34% van 650 =) 221 =) 429 kg NH₃/jr.*

4. Heeft een veehouder meerdere dierenverblijven in het stikstofreductiegebied, eventueel ook met meerdere diersoorten, dan mag hij onderling verrekenen. Hij berekent per dierenverblijf de referentiewaarde en de plafondwaarde, en telt de plafondwaarden van de betreffende dierenverblijven bij elkaar op tot de voor hem van toepassing zijnde totale plafondwaarde. Vervolgens mag hij op verschillende manieren - zie hiertoe artikel 4a.6, lid 5 - per dierenverblijf reductiemaatregelen nemen, zolang de optelsom van de daaruit resulterende emissiewaarden de totale plafondwaarde maar niet overschrijdt. Zo zou hij het ene dierenverblijf bijvoorbeeld 'traditioneel' kunnen houden, mits hij bij een ander dierenverblijf extra gaat reduceren en de totale emissiewaarde kleiner of gelijk is dan de berekende totale plafondwaarde.

BB

Binnen bijlage III wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

Kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies

Bijlage bij paragraaf 5.4.1.

Deze bijlage licht de planologische bescherming toe van de uitzonderlijke universele waarde (UOV) van de Hollandse Waterlinies op Gelders grondgebied als onderdeel van het UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies.

Sinds 2021 vormen de historische waterlinies Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie samen het UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies. De provinciale bescherming is gebaseerd op rijksregels uit (afdeling 7.2 van) het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Deze op grondslag van de Omgevingswet vastgestelde rijksregels zijn bedoeld om de 'uitzonderlijke universele waarde' van werelderfgoed te behouden en beschadiging of vernieling van werelderfgoed te voorkomen. De Omgevingswet geeft zo uitvoering aan het internationale Werelderfgoedverdrag dat Nederland in 1992 ratificeerde.

Vrij vertaald is de OUV van de Hollandse Waterlinies:

- een buitengewoon voorbeeld van een Europees verdedigingssysteem van de moderne tijd dat intact is gebleven;
- een ingenieus systeem van militaire verdediging door inundatie dat gebruik maakt van eigenschappen en elementen van het aanwezige landschap;
- uniek in de Europese architectuurgeschiedenis;
- een illustratie van Nederlandse inventiviteit in land- en waterbeheersing.

Deze 'uitzonderlijke universele waarde' van de Hollandse Waterlinies is voor de planologische bescherming uitgewerkt in drie kernkwaliteiten. Kernkwaliteiten zijn volgens het Bkl in het belang van het behoud van de uitzonderlijke universele waarde essentiële kenmerken van het aanwezige landschap en cultureel erfgoed.

Het betreft de kernkwaliteiten:

Deze 'uitzonderlijke universele waarde' van de Hollandse Waterlinies is voor de planologische bescherming uitgewerkt in drie kernkwaliteiten. Kernkwaliteiten van de Hollandse Waterlinies zijn het samenhangende en overwegend goed bewaard gebleven geheel van:

- a. het strategisch landschap;
het strategisch landschap, als oorspronkelijk voor de militaire verdediging bestemd aaneengesloten gebied dat op veel plaatsen gekenmerkt wordt door grote openheid en een overwegend groen karakter, bestaande uit:
 1. de hoofdverdedigingslijn: een lineaire, hoger gelegen structuur in het landschap, als begrenzing van het te verdedigen gebied;
 2. inundatiegebieden;
 3. de voormalige schootsvelden en verboden kringen rondom militaire versterkingen, gekenmerkt door visueel open en merendeels onbebouwd gebied;
 4. de accessen, als kwetsbare onderdelen in het verdedigingssysteem in samenhang met de daartoe ingerichte versterkingen; en
 5. de houten Kringenwet-bouwwerken;
- b. het watermanagementsysteem; en
het watermanagementsysteem, als samenhangend stelsel van waterbouwkundige werken en waterlichamen, in te zetten voor gecontroleerde inundatie, bestaande uit:
 1. inundatie-, toevoerkanalen en rivieren;
 2. inundatiekaden, sluizen, inlaten, dammen, uitlozings- en kwelkommen, functionerend in samenhang met verdedigingswerken en inundatiegebieden; en
 3. gemalen en schotbalkloodsen; en
- c. de militaire werken.
de militaire werken: de voormalige militaire versterkingen en overige ondersteunende militaire onderdelen, mede in hun onderlinge samenhang en met de landschappelijke inpassing en camouflage van de versterkingen en onderdelen, bestaande uit:
 1. forten en batterijen;
 2. stellingen en verspreide werken, groepsschuilplaatsen, kazematten en andere militaire werken; en
 3. de historische vestingstructuur van de vestingsteden Muiden, Weesp, Naarden, Nieuwersluis, Gorinchem en Woudrichem.

Harmonisatie afweging ruimtelijke ontwikkeling in de Hollandse Waterlinies

Het Werelderfgoed 'Hollandse Waterlinies' loopt van de provincie Noord-Holland, via Utrecht en Gelderland tot in Noord-Brabant en een klein puntje van Zuid-Holland (vestingstad Gorinchem). De linieprovincies zijn als siteholder verantwoordelijk voor het behoud en de bescherming van dit werelderfgoed. Om de 'Hollandse Waterlinies' goed te kunnen beschermen, stemmen provincies onderling het ruimtelijk beleid voor dit Werelderfgoed op elkaar af. Deze harmonisatie van het ruimtelijk beleid maakt het mogelijk om ruimtelijke ontwikkelingen overal binnen de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam op eenzelfde manier af te wegen, ongeacht binnen welke provincie die ontwikkelingen zich voordoen.

De gebiedsanalyses kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies leggen de basis voor deze harmonisatie door de kernkwaliteiten via dezelfde systematiek uit te werken en per deelgebied uitgangspunten voor ontwikkeling te formuleren. Wat in een gebied uiteindelijk kan, blijft echter maatwerk.

Bij visie- en planvorming is een integrale afweging van aanwezige belangen nodig. Daarbij blijft de hoofdregel dat het Werelderfgoed niet wordt aangetast, beschadigd of vernield.

Gebiedsanalyses op Gelders grondgebied

De gebiedsanalyses vormen een document waarin nader staat uitgewerkt wat de kernkwaliteiten in elk deelgebied van de Hollandse Waterlinies zijn. De gebiedsanalyses zijn daardoor een hulpmiddel voor overheden en initiatiefnemers bij het toepassen van de regel dat de uitzonderlijke universele waarde (vertaald in de kernkwaliteiten) niet mag worden aangetast. Daarnaast kunnen de gebiedsanalyses gebruikt worden als inspiratiebron en bouwsteen voor verdere visie en planvorming in

het gebied. In Gelderland zijn er gebiedsanalyses opgesteld voor de deelgebieden: Culemborgerwaard, Tielervaard, Bommelerwaard, Inundatiekanaal Tiel en Fort Pannerden.

Deze gebiedsanalyses zijn hier te vinden: [Gelderland.nl/themas/cultuur-en-erfgoed/erfgoed/hollandse-waterlinies](http:// Gelderland.nl/themas/cultuur-en-erfgoed/erfgoed/hollandse-waterlinies).

CC

Binnen bijlage III wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

Kernkwaliteiten Neder-Germaanse Limes

Bijlage bij paragraaf 5.4.2.

Kernkwaliteiten van de Neder-Germaanse Limes zijn de unieke, samenhangende en goed bewaard gebleven resten van de (militaire) grens van het voormalige Romeinse Rijk, bestaande uit archeologische monumenten uit de periode 20 voor tot 450 na Christus langs, en samenhangend met, de toenmalige loop van de Rijn:

- a. de unieke, samenhangende en goed bewaard gebleven (militaire) grens van het voormalige Romeinse Rijk; en
militaire versterkingen, bestaande uit legioenvestigingen, forten en wachttorens;
- b. archeologische overblijfselen uit de periode van 20 voor Christus tot 450 na Christus langs en samenhangend met de toenmalige loop van de Rijn, bestaande uit:
overige militaire infrastructuur, bestaande uit wegen, bruggen, havens, oeverwerken, een kanaal, een aquaduct en een pannembakkerij;
 1. militaire versterkingen (legioenvestigingen, forten, wachttorens, burgerlijke nederzettingen, tempel en grafvelden;
 2. overige militaire infrastructuur, bestaande uit wegen, havens, oeverwerken, kanaal, aquaduct, pannembakkerij; en
 3. verlende delen van de rivier met scheepswrakken en afvallagen.
- c. burgerlijke nederzettingen, een tempel en grafvelden; en
- d. verlende delen van de rivier met scheepswrakken en afvallagen.

De beschrijvingen zijn ontleend aan het Nominatiedossier Neder-Germaanse Limes 2021.

ARNHEM- MEINERSWIJK

Auxiliary fort, civil settlement. The remains of a succession of forts have been discovered, as well as parts of the associated civil settlement.

Vertaling: De overblijfselen van een Romeins hulpfort, met burgerlijke nederzetting. De overblijfselen van een opeenvolging van forten zijn ontdekt, evenals delen van de bijbehorende civiele nederzetting.

ELST - GROTE KERK

Sanctuary, the remains of a Roman temple. One of the largest temples of this type in the Gaulish and German provinces

Vertaling: Een Romeins heiligdom, de overblijfselen van een Romeinse tempel. Een van de grootste tempels van dit type in de Gallische en Duitse provincies

NIJMEGEN - VALKHOF AREA/HUNNERPARK

Early Roman town, Late Roman fort. The property encompasses two elements of the frontier infrastructure: an Early Roman town and a Late Roman fort.

Vertaling: De restanten van een vroeg-Romeinse stad, en een laat-Romeins fort als onderdeel van de grensinfrastructuur.

NIJMEGEN - HUNERBERG

Operational base, legionary fortress, civil settlement. The Hunerberg holds the remains of two large fortifications and of the civil settlement surrounding the later of these. The earlier fortification was a unique operational base. This is the earliest military base in the Rhineland and may be considered as the cradle of the Lower German frontier. Located in an elevated position overlooking the Rhine

valley to the north and east it was established as the springboard for a punitive expedition in Germanic territory across the Rhine.

Vertaling: De restanten van operationele basis, legioensfort, civiele nederzetting. De Hunerberg herbergt de overblijfselen van twee grote vestingwerken en van de burgerlijke nederzetting rondom de laatste daarvan. Het eerdere fort was een unieke operationele basis. Dit is de vroegste militaire basis in het Rijnland en kan worden beschouwd als de bakermat van de Nederduitse grens. Gelegen in een verhoogde positie met uitzicht op de Rijnvallei in het noorden en oosten werd het opgericht als de springplank voor een punitieve expeditie op Duits grondgebied over de Rijn.

NIJMEGEN - KOPS PLATEAU

Contains the remains of an irregularly shaped Early Roman fortification. It includes a section of the fort defenses and some probable burials belonging to the later legionary fortress of Nijmegen-Hunerberg and its civil settlement and a Cemetery.

Vertaling: De overblijfselen van een onregelmatig gevormd vroeg-Romeins fort. Het omvat een deel van de fortverdediging en enkele waarschijnlijke begravingen die behoren tot het latere legioensfort van Nijmegen-Hunerberg en haar civiele nederzetting en een begraafplaats

BERG EN DAL - AQUEDUCT

The property includes the water sources and earthworks of an aqueduct that supplied the legionary fortress of Nijmegen -Hunerberg. Although they have suffered from some erosion over the centuries, the earthwork are still largely intact.

Vertaling: Het object omvat de waterbronnen en aardwerken van een aqueduct dat het legioensfort van Nijmegen-Hunerberg heeft bevoorrad. Hoewel het door de eeuwen heen heeft geleden onder enige erosie, is het aardwerk nog grotendeels intact.

BERG EN DAL - DE HOLDEURN

Military tile and pottery kilns. The property of De Holdeurn includes the known and projected remains of an industrial site which produced bricks, tiles and pottery.

Vertaling: Restanten van militaire dakpan- en aardewerkovens. De Holdeurn omvat de bekende en geprojecteerde overblijfselen van een industriële site die bakstenen, dakpannen en aardewerk produceerde.

HERWEN - DE BIJLAND

Auxiliary fort, temporary camp. Eroded remains of a stone fort have been found at great depths during sand extraction, and there are still some remains in the resulting quarry pool known as De Bijland. Most of the dredged finds are dated c. AD 70-260, but there is an earlier inscription making explicit reference to a groyne or dam. This groyne is one of the most famous examples of Roman water management, a barrier built in the river c. 12-9 BC to increase the water volume of the northern branch of the Rhine in the delta.

Vertaling: Restanten van een hulpfort, tijdelijk kamp. De geërodeerde overblijfselen van een stenen fort zijn op grote diepte gevonden tijdens zandwinning, en er zijn nog enkele overblijfselen in de resterende zandwinplas bekend als De Bijland. De meeste gebaggerde vondsten zijn gedateerd c. AD 70-260, maar er is een eerdere inscriptie die expliciet verwijst naar een krib of dam. Deze kribbe is een van de beroemdste voorbeelden van Romeins waterbeheer, een barrière gebouwd in de rivier c. 12-9 v.Chr. om het watervolume van de noordelijke Rijntak in de delta te vergroten.

DD

Binnen bijlage III wordt na sectie 'Kernkwaliteiten Neder-Germaanse Limes' een sectie ingevoegd, luidende:

Netbewuste woningbouw

[Bijlage bij artikel 5.100](#)

Begripsbepaling

gestapelde woning: woning die geheel of gedeeltelijk boven of onder een andere woning is gelegen;

grondgebonden woning: woning die rechtstreeks toegankelijk is op het straatniveau en waarvan een van de bouwlagen aansluit op het maaiveld en die niet geheel of gedeeltelijk boven of onder een andere woningen is gelegen;

netbudget: totale maximum piekbelasting op het elektriciteitsnet van alle woningen en gemeenschappelijke installaties die gebruikt worden voor het verwarmen van die woningen bij weersomstandigheden van -10 graden Celsius in het gehele project waarvoor een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit of een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit wordt aangevraagd;

prestatienorm: maximum piekbelasting op het elektriciteitsnet per vierkante meter gebruiksoppervlakte van woningen en van gemeenschappelijke installaties die gebruikt worden voor het verwarmen van die woningen bij een weersituatie van -10 graden Celsius.

Het netbudget

Het netbudget uit artikel 5.100, eerste lid voor een woningbouwproject waar een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit (OPA) of een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) voor wordt aangevraagd, wordt berekend door het aantal m² gebruiksoppervlakte (GBO) van het totaal aantal woningen te vermenigvuldigen met de prestatienorm per m² uit onderstaande tabel.

<u>Prestatienorm netbewuste nieuwbouw</u>	<u>Woningentype</u>	<u>Bodemenergiesysteem</u>
<u>12 We/m² GBO</u>	<u>Grondgebonden</u>	<u>Wel toepasbaar</u>
<u>13 We/m² GBO</u>	<u>Gestapeld</u>	<u>Wel toepasbaar</u>
<u>13 We/m² GBO</u>	<u>Grondgebonden</u>	<u>Niet toepasbaar</u>
<u>14 We/m² GBO</u>	<u>Gestapeld</u>	<u>Niet toepasbaar</u>

De prestatienorm is dus afhankelijk van twee factoren:

- of de woning gestapeld is of grondgebonden; en
- of er voor het warmtesysteem van de woning wel of niet gebruik gemaakt kan worden van een bodemenergiesysteem.

Voorbeeldberekening Netbudget

Voor een vergunningsaanvraag voor een woningbouwproject met 200 grondgebonden woningen (gemiddeld 120 m² GBO per woning) en 200 gestapelde woningen (gemiddeld 85 m² GBO per woning), waarbij een bodemenergiesysteem wel kan worden toegepast, geldt het volgende:

- grondgebonden woningen: 200 woningen x 120 m² GBO x 12 We/m² = 288 kW gelijktijdige netbelasting;
- gestapelde woningen: 200 woningen x 85 m² GBO x 13 We/m² = 221 kW gelijktijdige netbelasting.

Het netbudget bedraagt dan: 288 kW + 221 kW = 509 kW

Het netbudget is de totale maximum piekbelasting op het elektriciteitsnet van alle woningen in het gehele project bij weersomstandigheden van -10 graden Celsius, inclusief gemeenschappelijke installaties die tot doel hebben om die woningen te verwarmen, zoals bijvoorbeeld een warmtenet of bodemenergiesysteem.

Toepassen netbudget

Gemeenten passen het netbudget toe bij de vergunningverlening voor een omgevingsplanactiviteit of buitenplanse omgevingsplanactiviteit voor een bouwactiviteit van woningbouwprojecten. De vergunningsaanvrager motiveert in de onderbouwing bij de vergunningaanvraag, met concrete maatregelen van gebouwontwerp, bouwtechnische aard en installatietechniek, hoe het woning-

bouwproject aan het netbudget voldoet. Daartoe hanteert de vergunningaanvrager de rekenregels uit artikel 5.100 en beoordeelt de gemeente de onderbouwing volgens dezelfde rekenregels. De voor de toepassing van de rekenregels benodigde informatie wordt verkregen uit de aanvraag voor de omgevingsvergunning voor de bouwactiviteit van het woningbouwproject. De gemeente stelt het uitvoeren van de maatregelen waarop de motivatie berust als randvoorwaardelijke eis aan de vergunning voor de omgevingsplanactiviteit of buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

Berekening Prestatienorm

De prestatienorm wordt vastgesteld in Watt aan elektrisch piekvermogen per vierkante meter gebruiksoppervlakte bij een weersituatie van -10 graden Celcius. De prestatienorm wordt berekend door de elektriciteitsvraag voor warmte en huishoudelijk gebruik bij elkaar op te tellen en te vermenigvuldigen met de gelijktijdigheidsfactor.

De elektriciteitsvraag voor warmte is gebaseerd op een weersituatie van -10 graden Celsius. De keuzes voor bouw- en installatietechniek leiden tot de hoogte van de elektriciteitsvraag voor warmte.

De elektriciteitsvraag voor huishoudelijk gebruik wordt vastgesteld op 6.7 Watt per vierkante meter voor grondgebonden woningen en 8.3 Watt per vierkante meter voor gestapelde woningen, op basis van ervaringsgetallen van de netbeheerders.

De gelijktijdigheidsfactor zorgt ervoor dat er rekening mee wordt gehouden dat de woningen in de woonwijken die op hetzelfde verdeelstation zijn aangesloten niet allemaal tegelijk op piekniveau elektriciteit gebruiken. Deze gelijktijdigheidsfactor is vastgesteld op 0.6 en is ook gebaseerd op ervaring van de netbeheerders. Hier mag bij de vergunningverlening niet van afgeweken worden.

- prestatienorm = (Ew * Gf) + Eh
- electriciteitsvraag voor warmte (Ew) = Wth /m² / COP
- electriciteitsvraag voor huishoudelijk gebruik (Eh) = 6.7 We/m² voor grondgebonden; 8.3 We/m² voor gestapeld.
- gelijktijdigheidsfactor (Gf) = 0.6

- Wth/m² = Warmtevraag per vierkante meter.
- COP = Coëfficiënt of Performance; hoe efficiënt elektriciteit wordt omgezet in warmte voor een warmtesysteem bij -10 °C.

Deze berekening ligt ten grondslag aan de hoogte van de vier prestatienormen waarop het netbudget wordt berekend.

Bodemenergiesysteem

De gemeente stelt gemotiveerd vast waar woningbouwprojecten wel of niet bodemenergiesystemen kunnen toepassen. Hierbij houdt de gemeente in ieder geval rekening met beschermingsgebieden voor het grondwater en bodemgesteldheid, zoals de grondsoort. De gemeente kan er bijvoorbeeld voor kiezen om in het bodemenergieplan te bepalen op welke locaties bodemenergiesystemen wel of niet kunnen worden toegepast.

Vergunningaanvragen met minder dan 15 woningen worden altijd beschouwd als niet toepasbaar voor een bodemenergiesysteem, vanwege kostenefficiëntie. Voor woningbouwprojecten van 15 woningen of meer is kostenefficiëntie nooit een overweging bij het bepalen of een bodemenergiesysteem toegepast kan worden.

Het kunnen toepassen van een bodemenergiesysteem verplicht de vergunningaanvrager niet om zo'n systeem daadwerkelijk toe te passen maar heeft wel effect op de hoogte van de prestatienorm.

EE

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 4.62 (toepassingsbereik en oogmerk regels over ontgrondingsactiviteiten)

Lid 2: Dit lid heeft als doel te voorkomen dat een activiteit wordt opgeknipt of dat activiteiten die in elkaars nabijheid plaatsvinden los van elkaar worden beoordeeld. Het heeft ook betrekking op ontgrondingsactiviteiten die op een verschillend moment beginnen en die op zichzelf vergunningvrij

zijn, maar als ze tezamen worden aangemeld wel vergunningplichtig zijn. Zo is het maken van een kleinschalige natuurplas vrijgesteld van de vergunningplicht. Als er meerdere natuurplassen in onderlinge samenhang in een gebied worden gerealiseerd en er daardoor geen sprake meer is van kleinschaligheid, dan is deze realisatie in zijn totaliteit vergunningplichtig. Hierbij is de feitelijke samenhang van de activiteiten van doorslaggevend betekenis en één binding voldoende om een samenhang tot stand te brengen.

Lid 3: Artikel 5.1 van de Omgevingswet bepaalt dat voor het verrichten van ontgrondingsactiviteiten een omgevingsvergunning nodig is. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn hiervoor in artikel 16.7 vergunningvrije gevallen aangewezen. Artikel 16.9 van het Bal geeft provincies de mogelijkheid af te wijken van de aanwijzing van vergunningvrije gevallen en hier ook zelf vrijstellingen aan toe te voegen. Van deze mogelijkheid wordt gebruikgemaakt om het bestaande provinciale regime van vrijstellingen en meldingsplicht te continueren.

FF

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 4.64 (aanvullende vrijstellingen ontgrondingsactiviteit)

Lid 1: Het eerste lid bevat een algemene vrijstelling voor ontgrondingsactiviteiten die vanwege hun geringe omvang niet hoeven te voldoen aan de vergunningplicht. Als er 1.000 m³ of meer wordt ontgraven, geldt wel een meldingsplicht op grond van artikel 4.65 (melding ontgrondingsactiviteit).

Lid 2: De volume- en oppervlakte-eis uit het eerste lid geldt niet voor het aanleggen, veranderen of verwijderen van de in het tweede lid genoemde terreinen. De eis dat niet dieper dan drie meter mag worden ontgraven, blijft wel staan. Dit lid is in afwijking van de vrijstelling in artikel 16.7, onder g en onder 2 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Deze aanvullende vrijstelling geldt niet voor een waterput, reservoir, bassin, vijver, poel of een daarmee vergelijkbare voorziening, ook niet als onderdeel van de in het tweede lid genoemde terreinen; de specifiek daarvoor geldende vrijstellingen blijven in stand.

Lid 3: Het derde lid voegt het aanleggen, veranderen of verwijderen van een noodzakelijke voorlandverbetering voor een dijk door of namens de waterbeheerder toe aan de vrijstellingen genoemd in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Artikel 16.7, onder g en onder 1o van het Bal bevat een vrijstelling voor ontgrondingsactiviteiten door of namens de waterbeheerder, als deze nodig zijn voor het aanleggen, veranderen of verwijderen van een waterstaatswerk en deze maatregel getroffen wordt op basis van een omgevingsplan, projectbesluit of een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsactiviteit. De vrijstelling geldt alleen voor voorlandverbeteringen bij dijken met een waterkerende functie.

Lid 4: De vrijstelling in het vierde lid is bedoeld voor die gevallen waar dieper dan drie meter onder het maaiveld wordt ontgraven, tot vier en een halve meter diep, om een afdichtende kleilaag aan te brengen met een dikte van maximaal anderhalve meter. Het uiteindelijke opleveringspeil moet op maximaal drie meter onder het oorspronkelijke maaiveld liggen. Vanuit technische overweging kan het nodig zijn om een extra kleilaag aan te brengen, bijvoorbeeld in geval van kwelvorming. Deze vrijstelling zorgt ervoor dat daarvoor dan niet een vergunning nodig is.

Lid 5: In de Wet bodembescherming (die onder het overgangsrecht van de Aanvullingswet bodem Omgevingswet nog op een sanering van toepassing kan zijn) en in paragraaf 3.2.23 van het Besluit activiteiten leefomgeving wordt al een volledige belangenafweging gemaakt waarbij het belang van het milieu tot sanering van de bodem een belangrijke rol speelt. Een vergunningprocedure voor een ontgrondingsactiviteit voegt hier niet veel meer aan toe en kan vanwege het milieubelang geen ander gewicht aan zaken toekennen. Voor het afgraven van verontreinigde grond, dat niet plaatsvindt binnen de kaders van de bodemverontreiniging, kan in voorkomende gevallen wel een ontgrondingsvergunning nodig zijn. Deze vrijstelling is een aanvulling op artikel 16.7, en zo nodig een afwijking van onderdeel h, van het Besluit activiteiten leefomgeving.

GG

Na sectie 4 wordt een sectie ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk 4a Stikstofreductiegebied

Geen toelichting.

Artikel 4a.1 (oogmerk en toepassingsbereik regels reductie emissie stikstof)

Lid 1 Dit hoofdstuk is opgenomen met het oog op het beperken van emissies in de lucht van stikstofverbindingen binnen het stikstofreductiegebied. Die emissies worden veroorzaakt door verschillende (bedrijfsmatige) activiteiten die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor de binnen het stikstofreductiegebied gelegen Natura 2000-gebieden kunnen hebben. De regels beogen concreet de stikstofemissie door stookinstallaties, veehouderijen en mobiele werktuigen te reduceren. De regels gelden als passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrictlijn.

Leden 2 en 3 Het stikstofreductiegebied heeft een grens. Objecten (zoals bedrijfshallen, percelen, woningen of stallen) die helemaal binnen deze grens vallen, liggen erbinnen en zullen moeten voldoen aan de regels die daar van toepassing worden. Als de geografische grens door een object, gebouw, bedrijf of perceel heenloopt, dan moet er een keuze gemaakt worden. Voor de werkbaarheid van de vergunningverlening in het natuurspoor, is het van belang dat projecten geheel binnen of buiten de strook vallen. Een bedrijf, is de meest geschikte eenheid. Binnen een bedrijf kunnen er verschillende activiteiten zijn die binnen of buiten de geografische grens vallen. Als een bedrijf niet in zijn geheel binnen het gebied valt, is bepalend hoeveel stikstof binnen de geografische grens wordt uitgestoten. Daarvoor wordt gekeken naar alle activiteiten die binnen het bedrijf vallen en stikstof uitstoten. Als 50% of meer van de totale stikstofemissie van een bedrijf uit emissiepunten komt binnen de geografische grens, dan valt het hele bedrijf binnen het gebied.

Lid 3 Voor de grondgebonden (melk)veehouderij en de akkerbouw ligt dit complexer, want bij dit type bedrijven is de bemesting van de grond een substantiële bron van stikstofemissie. De grond die hoort bij zo'n bedrijf is zelden een aaneengesloten kavel. Ook kan een dierenverblijf dat tot de (melk)veehouderij behoort buiten het werkingsgebied liggen. Toepassing van de rekenregels uit het tweede lid zou ertoe (kunnen) leiden dat ook percelen of stallen buiten het werkingsgebied moeten voldoen aan de regels voor binnen het stikstofreductiegebied. Voor dierenverblijven en voor landbouwgrond wordt daarom een aparte systematiek gehanteerd, waarbij er wordt gestuurd op perceelniveau en stalniveau in plaats van op bedrijfsniveau.

Sub a Voor stallen geldt dat als minstens 50% van de emissie uit emissiepunten binnen het werkingsgebied afkomstig is, zijn de regels van toepassing op de gehele stal. Voor gesloten stallen staan de emissiepunten geregistreerd in de omgevingsvergunning. Voor stallen zonder specifieke emissiepunten, uitlaten van mechanische ventilatie in gesloten stalsystemen, wordt als emissiepunt het meetkundige midden van het bouwoppervlak genomen.

Sub b Als een kadastraal perceel landbouwgrond voor tenminste 50% binnen het gebied ligt, dan dan de regels gelden voor het gehele kadastrale perceel.

Sub c Eventuele andere dierenverblijven of kadastrale percelen landbouwgrond van hetzelfde agrarische bedrijf buiten het stikstofreductiegebied hoeven niet aan de regels te voldoen.

Artikel 4a.2 (regels reductie emissie stikstof: stookinstallaties)

Lid 1 Met de keuze voor het criterium 'totaal geïnstalleerd vermogen' vallen ook bedrijven die niet één grote, maar veel kleinere stookinstallaties hebben onder de in deze paragraaf gestelde regels. De vermogens van alle in een bedrijf opgestelde stookinstallaties worden bij elkaar opgeteld. Dit is een (bewuste) afwijking van de systematiek van het Besluit activiteiten leefomgeving, waar in de regel gewerkt wordt met een ondergrens voor individuele stookinstallaties en soms met een 'samenstel van stookinstallaties' (artikel 4.1292). Door uit te gaan van het gezamenlijk of totaal opgestelde vermogen moeten alle (kleine) stookinstallaties die samen leiden tot een totaal opgesteld vermogen van meer dan 400 kW (individueel) voldoen aan de (ten opzichte van paragraaf 4.126 van het Besluit activiteiten leefomgeving) aangescherpte emissiegrenswaarden. Deze paragraaf kan dus ook van toepassing zijn op recreatiebedrijven als het gezamenlijke vermogen van de verwarmingsketels in de geëxploiteerde recreatiewoningen samen optellen tot meer dan 400 kW.

Deze ruimere reikwijdte brengt met zich mee dat de provincie de toezichhoudende taak op de naleving van deze reductieverplichting voor dergelijke kleinere stookinstallaties niet overlaat aan de gemeente, maar die bevoegdheid zelf uitoefent. Daarvoor is gekozen om dit toezicht op een doelmatige en doeltreffende wijze (en voor rekening van de provincie) te kunnen (laten) uitoefenen door

één van de Gelderse omgevingsdiensten (conform het subsidiariteitsvereiste in artikel 2.3, tweede lid, onder a, van de Omgevingswet).

Lid 2 Onder een extra stookinstallatie wordt niet verstaan een stookinstallatie die een bestaande (afgeschreven) stookinstallatie vervangt. Het gaat om een stookinstallatie die nieuw is ten opzichte van de vóór 1 januari 2027 binnen het stikstofreductiegebied opgestelde aantal stookinstallaties. Voor een vervangende stookinstallatie geldt dat deze met ingang van 1 januari 2035 moet (kunnen) gaan voldoen aan de reductie-eisen in lid 2. Het ligt in de rede om bij de vervangingsinvestering hier vast rekening mee te houden. Vervanging van een afgeschreven stookinstallatie door een nieuwe – stikstof emitterende – stookinstallatie blijft dus mogelijk. Deze regel beoogt een reductie van stikstofemissie door stookinstallaties, geen uitsterf beleid.

Lid 3 Uit zowel metingen aan stookinstallaties, opgaves van fabrikanten van branders en nageschakelde technieken als uit registraties in het SCIOS blijkt dat in de praktijk lagere emissies mogelijk zijn de emissienormen die worden voorgeschreven in de paragrafen 4.126 en 4.127 van het Besluit activiteiten. Voornamelijk bij nieuwe installaties worden in een aantal beleidsregels al lagere emissies voorgeschreven. De in dit artikellid gekozen normen en reductiepercentages zijn voor de desbetreffende ketels dus praktisch haalbaar.

Lid 3, sub b Deze eis geldt al voor gasmotoren boven 2,5 MWth (artikel 4.1348 van het Besluit activiteiten leefomgeving). Binnen het stikstofreductiegebied geldt deze emissiegrenswaarde met ingang van 2035 voor alle gasmotoren.

Lid 3, sub d Dit onderdeel ziet op andere type stookinstallaties of stookinstallaties met andere brandstoffen uit de paragrafen 4.3, 4.126, 4.127 en 5.4.4 van het Besluit activiteiten leefomgeving, die niet vallen onder de in de voorafgaande onderdelen (a tot en met c) bedoelde stookinstallaties. Een voorbeeld hiervan zijn de bij complexe papierindustrie binnen het stikstofreductiegebied opgestelde stookinstallaties. Dit onderdeel ziet ook op stookinstallaties beneden de ondergrens van 400 kW uit, die gestookt worden met deze 'andere brandstoffen'. Voor een aantal 'andere brandstoffen' (vloeibare brandstof, vergistingsgas en propaan- of butaangas) gelden de emissiegrenswaarden uit paragraaf 4.126 van het Besluit activiteiten leefomgeving alleen voor stookinstallaties van meer dan 400 kW. Voor stookinstallaties onder de 400 kW, die gestookt worden met deze 'andere brandstoffen' geldt een reductieverplichting, die is afgeleid uit de emissiegrenswaarden in tabel 4.1303 uit die paragraaf. Die stookinstallaties vallen wel onder de reikwijdte van dit artikel.

Lid 4 Met deze bepaling wordt rekening gehouden met de tekst van de herziene Richtlijn industriële emissies (RIE). De herziene RIE (richtlijn (EU) 2024/1785) is in augustus 2024 in werking getreden. Lidstaten hebben tot 1 juli 2026 de tijd gekregen om de herziene RIE in nationale wet- en regelgeving te implementeren. Zie hiervoor het voorstel tot wijziging van de Omgevingswet, de Wet milieubeheer en de Wet belastingen op milieugrondslag in verband met de implementatie van de herziening van de Richtlijn industriële emissies en de uitvoering van de PIE-verordening (Kamerstuknummer 36 864).

Uitgangspunt bij de implementatie van de herziene RIE is dat door het bevoegd gezag een omgevingsvergunning voor IPPC-installaties aan de onderkant van de BBT-range van een BBT-conclusie-document wordt verleend, tenzij het betreffende bedrijf gemotiveerd aantoont dat die emissiegrenswaarde technisch of economisch niet haalbaar is. In zo'n geval kan van dit vierde lid worden afgeweken met toepassing van afdeling 1.3 (afwegingsruimte), meer specifiek artikel 1.4 (maatwerkvoorschrift in afwijking van regels voor activiteiten).

Voor grote stookinstallaties (als bedoeld in paragraaf 4.3 van het Besluit activiteiten leefomgeving, dus inclusief de IPPC-installaties voor het stoken, bedoeld in categorie 1.1 van bijlage I bij de richtlijn industriële emissies) geldt altijd de strengste eis. Bijvoorbeeld geldt voor grote aardgasgestookte ketel op basis van de BREF-LCP dat voldaan moet worden aan een emissiegrenswaarde van 30 mg/Nm³. De in het tweede lid, onder a, gestelde norm van 40 mg/Nm³ geldt dus alleen voor kleine en middelgrote aardgasgestookte ketels.

Als in een voorkomend geval niet aan de gestelde emissie(reductie)eis kan worden voldaan, kan met toepassing van artikel 1.4 van deze verordening worden voorzien in maatwerk.

Artikel 4a.3 (regels reductie emissie stikstof: gasverbruik)

Aanvullend op artikel 4a.2 worden bedrijven en maatschappelijke instellingen binnen het stikstofreductiegebied verplicht om voor 2035 het gasverbruik met 35% te verminderen ten opzichte van

2017. Met deze regel wordt geborgd dat de emissie van stikstof, ondanks de toepassing van meer duurzame, minder stikstof emitterende, stookinstallaties of brandstoffen de emissie van stikstof alsnog toeneemt door een hoger brandstofverbruik. Gemiddeld genomen hebben bedrijven en maatschappelijke instellingen al een reductie van 20% bereikt: een aanvullende reductie binnen het stikstofreductiegebied met 15% is nodig en haalbaar.

Artikel 4a.4 (tijdelijke regels reductie emissie stikstof: vestigingsverbod veehouderij)

Dit verbod ziet op de nieuwvestiging van veehouderijen. Nieuwvestiging wil zeggen: vestiging op een locatie binnen het stikstofreductiegebied waar op 23 april 2025 (datum inwerkingtreding voorbereidingsbesluit, Provinciaal blad 2025 nr. 6530) nog geen veehouderij gevestigd was.

Het verbod betreft zowel grondgebonden als niet-grondgebonden veehouderijen.

In dit artikel wordt de term 'veehouderijtak' gebruikt aanvullend op de meer gangbare term 'veehouderijbedrijf', omdat in de provincie Gelderland veel gemengde bedrijven voorkomen. Een veehouderijtak is een onderdeel van een agrarisch bedrijf. Het verbod geldt dus ook voor omschakeling van een agrarisch bedrijf naar een gemengd bedrijf met als nieuwe activiteit het houden van landbouwhuisdieren.

Hervestiging van een veehouderijbedrijf of een gemengd bedrijf met een veehouderijtak binnen het stikstofreductiegebied is wel toegestaan. Het verschil met nieuwvestiging is, dat een hervestiging een verplaatsing van een veehouderijbedrijf of agrarisch bedrijf met een veehouderijtak betreft naar een bestaande locatie, d.w.z. een andere, reeds door een veehouderijbedrijf benutte locatie.

Artikel 4a.5 (tijdelijke regels reductie emissie stikstof: uitbreidingsverbod veehouderij)

Het verbod op uitbreiding geldt voor alle niet-grondgebonden veehouderijen, gemengd of ongemengd. Onder 'uitbreiding' wordt verstaan: vergroting van de agrarische bebouwing ten opzichte van de legale omvang van de veehouderijtak op 23 april 2025. Bij 'uitbreiding' gaat het om uitbreiding zoals in de begripsbepaling is aangegeven, dus om een uitbreiding in ruimtelijke zin, niet qua aantal gehuisveste dieren.

'Niet-grondgebonden' veehouderijen betreft de intensieve veehouderij; binnen het stikstofreductiegebied vooral kalverhouderijen, pluimveehouderijen en varkenshouderijen.

Bij uitbreiding wordt alleen de term 'veehouderijtak' gebruikt en niet 'veehouderijbedrijf' (vergeleijk artikel 5.82). De term uitbreiding veronderstelt immers dat er al een veehouderijbedrijf aanwezig is. Het verbod op uitbreidingen van dat bedrijf beperkt zich tot het houden van landbouwhuisdieren en geldt dus niet voor andere bedrijfsonderdelen, zoals het erf en omliggende – tot het bedrijf behorende – landerijen.

Onder dit verbod valt niet een noodzakelijke renovatie of verruiming van een bestaande stal met het oog op dierenwelzijn (meer bewegings- en leefruimte) in het kader van 'dierwaardige veehouderij in 2040', mits het aantal gehouden landbouwhuisdieren niet toeneemt. Deze uitzondering laat onverlet de eventueel voor zo'n uitbreiding benodigde omgevingsvergunningen (bouwactiviteit e/o Natura2000-activiteit).

Onderzocht wordt nog of een uitzondering op het uitbreidingsverbod van niet-grondgebonden veehouderijen kan worden verleend wanneer gelijk of beter doelbereik qua stikstofreductie kan worden bereikt én voldoende perspectief overblijft voor extensieve melkveehouderij.

Artikel 4a.6 (regels reductie emissie stikstof: stalmodernisering)

Lid 1 Voor de duiding of een veehouderij is gelegen binnen het stikstofreductiegebied wordt verwezen naar artikel 4a.1, tweede lid, en de voor de veehouderij relevante aanvullende bepaling in artikel 4a.1, derde lid.

Elk veehouderijbedrijf binnen het stikstofreductiegebied is verplicht om de totale stikstofemissie van de dierenverblijven in het stikstofreductiegebied te reduceren. De veehouder krijgt ruim de tijd om aan deze reductieverplichting te voldoen: tot 1 januari 2035.

Er moet worden gereduceerd tot de zogenoemde plafondwaarde. De plafondwaarde is de maximale emissie vanuit de dierenverblijven in het stikstofreductiegebied die per 1 januari 2035 wordt toegestaan. Deze wordt uitgedrukt in kg ammoniak per jaar.

Door uit te gaan van het *feitelijk* gehouden aantal dieren per 23 april 2025 - dat is de datum waarop de Voorbeschermingsregels beperkingengebied stikstofemissie in gingen - wordt voorkomen dat eventueel niet structureel benutte ruimte uit de natuurvergunning wordt ingezet.

Het kan zijn, dat een veehouder een dierenverblijf net leeg had staan op 23 april 2025, of door omstandigheden een lager aantal dieren had dan gebruikelijk. Dit bijvoorbeeld wanneer op een nieuwe ronde vleeskalveren of vleeskuikens wordt gewacht. Daarom mag een veehouder, indien hij aannemelijk kan maken dat het aantal gehouden dieren op 23 april 2025 niet representatief is, uitgaan van het maximum aantal dieren dat hij op enig moment hield in het kalenderjaar voorafgaand aan 23 april 2025. Hij dient de aannemelijkheid hiervan met bewijsstukken aan te tonen aan de provincie.

Lid 2 Voor een toelichting op deze rekenregel wordt verwezen naar de Staatscourant 2019 nr. 56288 van 22 november 2019, pag. 427-428.

Lid 3 De plafondwaarde wordt berekend zoals beschreven in de bijlage 'Bepaling plafondwaarde veehouderij'. Per dierenverblijf wordt eerst een referentiewaarde bepaald. Dat is de emissie op basis van het per 23 april 2025 gehouden aantal dieren, waarbij de emissiefactor van een 'traditionele stal' als uitgangspunt wordt genomen. Vervolgens wordt die waarde gereduceerd met de reductiefactor die per diercategorie is opgenomen in de tabel in de bijlage. De daaruit ontstane waarde is de plafondwaarde. Bij meerdere dierenverblijven worden de plafondwaarden bij elkaar opgeteld.

Lid 4 geeft aan op welke wijze(n) de plafondwaarde kan worden bereikt. Dit kan door een stalaanpassing (sub a), door toepassing van aanvullende technieken (sub b), door het aantal dieren in het dierenverblijf te verkleinen (sub c), of door een andere, landelijk erkende en juridisch geborgde wijze toe te passen (sub d).

Voor een stalaanpassing (sub a) kan worden gekozen uit de huisvestingssystemen uit bijlage V bij de Omgevingsregeling. Voor een aanvullende techniek (sub b) kan worden gekozen uit de aanvullende technieken in bijlage VI bij de Omgevingsregeling. Deze bijlagen worden regelmatig herzien: er komen nieuwe systemen en technieken bij, er vallen ook systemen en technieken af en op basis van wetenschappelijk onderzoek wijzigen de emissiefactoren.

In plaats van stalmodernisering of aanvullende technieken kan een veehouder er ook voor kiezen het aantal dieren te reduceren (sub c). Dit kan een optie zijn voor een veehouder die in een afbouw-fase van het bedrijf zit, of bijvoorbeeld in staat is met neveninkomsten de met de krimp gepaard gaande inkomensderving op te vangen.

Tenslotte (sub d) wordt voorgesorteerd op de mogelijkheid dat er tussen nu en 2035 nieuwe manieren komen om emissie te reduceren, zoals bijvoorbeeld voer- of management-maatregelen of een stelsel met doelvoorschriften. De ministers van LNV en van IenW hebben immers een stelselwijziging en de introductie van doelsturing aangekondigd in de regelgeving voor stikstofemissie en -reductie. Als deze nieuwe manieren landelijk erkend en juridisch geborgd worden in wet- en regelgeving, kan van die nieuwe manieren worden uitgegaan.

Als een veehouder een bepaalde emissiearme techniek heeft gerealiseerd om aan de reductieverplichting te voldoen en die techniek ook is geborgd in de omgevingsvergunning, maar die techniek blijkt volgens een latere wijziging van bijlage V of VI niet meer te volstaan, dan hoeft de veehouder niet opnieuw te investeren in weer een andere techniek om per 1 januari 2035 aan deze verplichte stikstofemissiereductie te voldoen. Als de met die techniek behaalde reductie aantoonbaar de plafondwaarde niet haalt, zal na 1 januari 2035 worden gezien of die waarde alsnog op een andere wijze kan en moet worden bereikt. Daarbij zal in het kader van maatwerk en 'hardheid' (evenredigheid) rekening worden gehouden met de gangbare afschrijvingstermijn van de te goeder trouw (immers uitgaande van de op dat moment geldende regelgeving) gedane investeringen.

Lid 5 Heeft een veehouder meerdere dierenverblijven in het stikstofreductiegebied, met wellicht ook meerdere diersoorten, dan mag hij onderling verrekenen. Hij berekent per dierenverblijf de referentiewaarde en de plafondwaarde, en telt de plafondwaarden bij elkaar op. Vervolgens mag hij op verschillende manieren (zie artikel 4a.6, lid 3) per dierenverblijf reductiemaatregelen nemen, zolang de optelsom van de daaruit resulterende emissies de totale plafondwaarde maar niet overschrijdt. Het ene dierenverblijf zou hij wellicht 'traditioneel' kunnen houden, mits hij bij een ander dierenverblijf extra reduceert.

Lid 6 Voor een toelichting op dit onderdeel wordt verwezen naar (de toelichting bij) artikel 4a.7 (criteria vrijstelling).

Toelichting op de Bijlage Tabel reductiefactor per diercategorie

De tabel in deze bijlage bevat de reductiefactoren per diercategorie. De indeling per diercategorie is ontleend aan de Omgevingsregeling, bijlage V. De reductiefactor per diercategorie is het percentage, waarmee de emissie moet worden gereduceerd, uitgaande van de emissiefactor 'Overig', dus van een traditionele stal. In de meeste gevallen is die factor bepaald door te kiezen voor de grenswaarden in kolom C (voor dierenverblijven opgericht op of na 1 januari 2018) in de tabellen 4.818 en 4.820 van het Besluit Activiteiten Leefomgeving.

Voor een aantal diercategorieën wordt een zwaardere reductiefactor per 1 januari 2035 opgelegd:

- Voor melkveehouderijen met meer dan 100 stuks melkvee (exclusief jongvee) wordt uitgegaan van een reductiefactor van 54%. Deze kan worden bereikt met bijvoorbeeld een koetilet of Lelysphere. Gelet op de hoeveelheid dieren op deze melkveebedrijven en de uitstoot in het stikstofreductiegebied is de noodzaak tot meer reductie groter. Verwachting is dat bij deze bedrijfsomvang een duurdere techniek gemakkelijker kan worden geëxploiteerd, mede omdat de provincie subsidiemiddelen beschikbaar zal stellen.
- Voor vleeskalveren is de grenswaarde uit artikel 4.819 van het Besluit Activiteiten Leefomgeving eveneens verhoogd. Deze kan worden bereikt door het stalsysteem te voorzien van een aanvullende techniek. Er zijn nu reeds technieken op de markt die meer kunnen reduceren. Er zijn drie verschillende chemische luchtwassers die tot 95% emissie reduceren. We gaan echter uit van wat redelijk (haalbaar en betaalbaar) is en leggen de lat iets lager.
- In het stikstofreductiegebied liggen enkele paardenfokbedrijven. Voor deze veehouderijen zijn geen staltechnieken en aanvullende technieken beschikbaar om de stikstofreductie te realiseren. De enige reductiemaatregel voor deze veehouderijtak zou dan het reduceren van het aantal gehouden paarden zijn. Zo'n maatregel is niet evenredig of proportioneel, omdat paardenhouderijen een relatief lage emissie en lage veebezetting hebben. Om die reden is deze veehouderijtak vrijgesteld van de reductieplicht. Voor dekberen, struisvogels en schapen is eveneens 0% aangehouden omdat daar geen emissiereducerende stalsystemen of technieken voor beschikbaar zijn. Schapen en struisvogels worden buiten gehouden. Het aantal dekberen is klein en zal niet snel in aantal toenemen omdat daar geen markt voor is.
- Mogelijk willen veehouders omschakelen naar kalkoenen, geiten, eenden of parelhoenders etc. Voor die diercategorieën zijn ook reductiefactoren opgesteld. We weten dat er voor deze diercategorieën nog geen emissiereducerende stalsystemen of technieken beschikbaar zijn, maar we gaan er echter van uit dat dit in 2035 wel het geval is. Door nu al een hoge reductiefactor op te nemen, wordt voorkomen dat veehouders omschakelen naar deze diercategorieën en zo een emissiereductieplicht te ontlopen. De reductiefactor bevat ook een uitdaging voor deze kleine sectoren om in de komende jaren reducerende technieken te ontwikkelen.
- De percentages die hier genoemd worden zijn niet vergelijkbaar met de percentages die voor vergunningverlening en de beleidsregels salderen worden gebruikt. Stalmodernisering en de beleidsregels hebben een andere grondslag en systematiek. De reductiepercentages voor stalmodernisering hebben als grondslag het aantal dieren op 23 april 2025, emissiewaarden traditionele stal op basis van Bijlage V uit de omgevingsregeling en de grenswaarde Bal kolom C. Voor melkvee met minder dan 100 dieren kom dat op 34% (zie bijlage Bepaling plafondwaarde veehouderij in dit stuk). Bij de beleidsregel intern salderen is de grondslag emissie volgens de aanwezige vergunning, het aantal dieren maal de stalemmissie op het moment van aanvraag, minus de niet structureel benutte ruimte. Daarvan wordt 35% afgeroomd voor de natuur.

Artikel 4a.7 (regels reductie emissie stikstof: criteria vrijstelling)

Lid 1 Voor (melk)veehouderijen geldt een aantal uitzonderingen op zowel het uitbreidingsverbod (artikel 4a.5) als de verplichte stalmodernisering (artikel 4a.6). Voor zover een vrijstelling uitbreiding mogelijk maakt, laat dit onverlet dat er voor die uitbreiding een omgevingsplicht kan gelden voor een Natura2000-activiteit.

De (onderbouwing voor deze) vrijstellingen worden hieronder toegelicht.

- a. Uit het WUR-rapport nr. 2025.159 'Overzicht en prioritering van landbouwmaatregelen voor lucht-, water- en bodemkwaliteit en agrobiodiversiteit' blijkt dat biologische bedrijven een 40 tot 50% lagere ammoniakemissie hebben ten opzichte van gangbare bedrijven. Biologische bedrijven zijn extensief; ze hebben een veebezetting van max. 1,6 GVE/ha. Of een bedrijf biologisch is, blijkt uit de SKAL-certificering, die de veehouder kan tonen. Deze certificering staat onder jaarlijks toezicht van een SKAL-inspecteur.
- b. Bij deze vrijstelling gaat het om het aantal stuks vee op het bedrijf, uitgedrukt in grootvee-eenheden (zie de rekentabel op Grootvee eenheden (GVE) nieuwe Controleverordening | Publicatie

- [NVWA), gedeeld door de bij het bedrijf in gebruik zijnde gronden. Het mag ook gaan om gronden die in gebruik zijn en die buiten het stikstofemissiegebied liggen. De gemiddelde veebezetting voor melkveehouderijen is in Gelderland 3,2 GVE/hectare. Met een norm van 1,5 GVE/ha is dus sprake van een halvering. Een lage veebezetting leidt automatisch tot een lagere ammoniakemissie. De veehouder kan de veebezetting aantonen via de Gecombineerde Opgave, die elke veehouder jaarlijks moet doen aan de RVO.
- c. Om in aanmerking te komen voor de vrijstelling moet de veehouder een overeenkomst voor agrarisch natuurbeheer kunnen overleggen. Die overeenkomst moet zijn afgesloten voor minimaal 20% van de gronden waar de veehouder rechten op heeft (dus: in eigendom, in pacht of anderszins in langdurig gebruik). In deze overeenkomst zijn maatregelen vastgelegd die gepaard gaan met extensiever beheer van de landbouwgrond, zoals bijvoorbeeld lagere mestgiften. Zo draagt agrarisch natuurbeheer bij aan emissiereductie. Agrarisch natuurbeheer is tevens gericht op een grotere biodiversiteit op de landbouwpercelen, en kan ook gaan om beheer van landschapselementen. Zulke maatregelen kunnen bijdragen aan herstel van de natuur. Daarom is agrarisch natuurbeheer in de nabije omgeving één van de herstelmaatregelen, opgenomen in natuurbeheerplannen. Het percentage van 20% is in de praktijk een hoog percentage, wat daarmee leidt tot een extensieve bedrijfsvoering, één van de perspectieven uit 'het trappetje van Remkes'. Ook hier mag het gaan om gronden waar de veehouder rechten op heeft, die buiten het stikstofemissiegebied liggen.
- d. Deze vrijstelling geldt als de veehouder gedurende minimaal 3020 uur per melkkoe per jaar weidegang toepast. Dit is ruim 500 uur meer dan de 2500 uur die verplicht is voor de eco-premie. Ook deze uitzondering wordt onderbouwd in het WUR-rapport nr. 2025.159 'Overzicht en prioritering van landbouwmaatregelen voor lucht-, water- en bodemkwaliteit en agrobiodiversiteit'. Daarin staat, dat 500 uur meer weidegang maar liefst tot 50% emissiereductie kan opleveren.
- e. Bij de vrijstelling voor tijdelijke leegstand gaat het erom dat per kalenderjaar sprake is van tijdelijke leegstand van de huisvesting. Deze uitzondering is er voor veehouders die niet één van bovenstaande vrijstellingen (a tot en met d) kunnen profiteren. Met de tijdelijke leegstand in de huisvesting is bedoeld dat er tijdelijk geen vee aanwezig is op het bedrijf. De verplichte periode is gedurende 18 aaneengesloten weken. Dat is 35% van het jaar. Deze vrijstelling leidt dan ook naar verwachting tot een emissiereductie van ca. 35%. Het kan zijn, dat het vee in die periode elders gehuisvest moeten worden. De bewijslast ligt bij de veehouder. Degenen die onder de uitzondering willen vallen, dienen hierover jaarlijks aan de provincie bewijzen te verstrekken.

Lid 2 Een (melk)veehouder kan van de vrijstelling gebruik maken door jaarlijks aan het bevoegd gezag aan te tonen dat aan het van toepassing zijnde criterium wordt voldaan.

Artikel 4a.8 (regels reductie emissie stikstof: verbod toepassing stikstofkunstmest)

Dit artikel beoogt het voorkomen van stikstofuitstoot nabij kwetsbare gebieden door het gebruik van stikstofhoudende kunstmest te verbieden. Onder stikstofkunstmest worden in dit artikel alle minerale anorganische meststoffen verstaan die een stikstofcomponent bevatten. Meststoffen die voortkomen uit circulaire mestverwerking en een stikstofcomponent bevatten worden als minerale anorganische meststoffen beschouwd. Particulier gebruik op niet-bedrijfsmatig geëxploiteerde gronden, zoals tuinen bij woonhuizen, is uitgezonderd. De reden hiervan is dat de bijdrage aan stikstofdepositie verwaarloosbaar is en handhaving op dit niveau niet mogelijk is. Het verbod geldt wel voor bijvoorbeeld voetbalvelden, golfbanen en paardenweiden.

Artikel 4a.9 (regels reductie emissie stikstof: verbod omzetten en scheuren grasland)

Deze regel beoogt dat huidige grasland permanent grasland blijft. Grasland zorgt voor een hoge koolstofopbouw in de bodem. Ook neemt gras veel meststoffen op. Het risico van scheuren van grasland is dat de opgebouwde koolstof in de bodem verloren gaat. De uitzonderingen op het scheurverbod zijn – in afwijking van artikel 4.1215 van het Besluit activiteiten leefomgeving – beperkt tot graslandvernieuwing en onkruidbestrijding, dus wanneer er na het scheuren weer opnieuw gras wordt gezaaid.

Lid 1 De term weidegronden wordt in (bijlage 1 bij artikel 1.1 van) het Besluit activiteiten leefomgeving omschreven als 'landbouwgronden, natuurgronden en overige gronden die voor ten minste 50% zijn beteeld met gras voor het beweiden van dieren of voor het gebruik als voer voor dieren'. De genoemde typen grasland verwijzen naar RVO-gewascodes:

- 265 (blijvend grasland): grasland dat minstens 5 jaar achter elkaar blijft liggen;
- 331 (natuurlijk grasland, landbouw): natuurlijk grasland met landbouwactiviteiten (bijvoorbeeld bemesten, maaien en daardoor een hogere opbrengst); en
- 332 (natuurlijk grasland, natuur): natuurlijk grasland met focus op natuurdoelen, minder of geen landbouw.

Het scheurverbod geldt alleen voor agrarische bedrijven en niet voor particuliere weidegronden in gebruik voor het houden van hobbypaarden.

Lid 2 Deze uitzondering (of vrijstelling) sluit aan bij enkele uitzonderingen, die zijn opgenomen in artikel 4.1215, tweede lid, onderdeel 2, sub b, onder 2° en 3°, van het Besluit activiteiten leefomgeving (uitzonderingen op het verbod vernietigen zode gras op weidegronden).

Artikel 4a.10 (regels reductie emissie stikstof: beperking stikstofemissie bij gebruik mobiele werktuigen)

Lid 1 In deze bepaling is aanvullend op artikel 7.19a van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) een verplichting opgenomen tot het beperken van de emissie van stikstofoxiden of -verbindingen in of naar de lucht die worden veroorzaakt door het gebruik van mobiele werktuigen. Artikel 7.19a Bbl schrijft voor dat bij het verrichten van bouw- en sloopwerkzaamheden adequate maatregelen getroffen moeten worden om die emissie te beperken. In de routekaart Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) zijn voor (en in overleg met) de bouwsector (minimum)eisen opgenomen die door het bevoegd gezag gebruikt kunnen worden als invulling van die 'adequate maatregelen'. De Routekaart voor Schoon en Emissieloos Bouwen (zie <https://www.opwegnaarseb.nl/wat-is-seb/routekaart-seb> of <https://open.overheid.nl>) is een gezamenlijk initiatief van overheden, marktpartijen en kennisinstellingen. Voor deze bepaling die ziet op andere (bedrijfsmatige) activiteiten dan bouw- en sloopwerkzaamheden waarbij gebruik gemaakt wordt van mobiele werktuigen is expliciet aangehaakt bij de eisen uit deze routekaart.

Onder 'mobiele werktuigen' worden in dit artikel verstaan: gemotoriseerde machines met een eigen aandrijving die draagbaar, verrijdbaar of anderszins op verschillende plaatsen inzetbaar zijn, inclusief drijvend materieel, die niet hoofdzakelijk bedoeld zijn voor transport van mensen of goederen. Bij mobiele werktuigen moet onder andere gedacht worden aan bouwkranen, shovels, graafmachines, aggregaten, hoogwerkers, heftrucks of maaimachines en ook aan kleiner materieel zoals bladblazers.

Bedrijfsmatig gebruik is alle gebruik uitgezonderd gebruik door particulieren en hobbymatig gebruik, bijvoorbeeld in verenigingsverband. Gebruik van mobiele werktuigen door niet-gouvernementele organisaties, zoals Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten, of door woningcorporaties geldt als bedrijfsmatig gebruik.

In afwijking van de routekaart is een ruime termijn gegund aan de sectoren die het betreft om aan deze reductieplicht te gaan voldoen (met ingang van 2035).

Lid 2 Voor werkzaamheden in opdracht van de diverse overheden of overheidsinstellingen gaan deze eisen al eerder gelden. Vanuit een voorbeeldfunctie geldt voor een publieke opdrachtgever een hoger ambitieniveau. Bovendien zijn deze publieke opdrachtgevers – waterschappen, gemeenten, provincies en de rijksoverheid inclusief rijksdiensten – al partij bij het SEB-convenant.

De verplichte emissiereductie voor publieke opdrachtgevers geldt vanaf 2030 ook voor voer- en vaartuigen uit tabel 12.

Niet-gouvernementele organisaties zoals bijvoorbeeld Staatsbosbeheer en woningcorporaties gelden niet als publieke opdrachtgevers.

Lid 3 Bij het verrichten van bouw- en sloopwerkzaamheden geldt al een generieke verplichting om adequate maatregelen te treffen om de emissie van stikstofverbindingen naar de lucht te beperken (artikel 7.19a van het Besluit bouwwerken leefomgeving). Om die reden worden die werkzaamheden uitgezonderd. Die uitzondering betreft dus het bouwen of slopen van bouwwerken zoals bijvoorbeeld woningen, utiliteitsgebouwen, bruggen en tunnels. Die uitzondering geldt niet voor bijvoorbeeld het gebruik van mobiele werktuigen bij de aanleg van (spoor)wegen, bij het beheer van groen en bij beheer en onderhoud van bouwwerken. Deze bepaling in de omgevingsverordening werkt aanvullend op de rijksregels en is dus alleen van toepassing voor zover de werkzaamheden niet onder de reikwijdte van artikel 7.19a van het Besluit bouwwerken leefomgeving vallen.

Er is (nog) geen expliciete uitzondering opgenomen voor het agrarisch gebruik van mobiele werktuigen. Zo'n uitzondering, bijvoorbeeld ten aanzien van tractoren, vergt nog nader onderzoek. De uitzondering zal in samenspraak met de sector worden uitgewerkt, waarbij rekening wordt gehouden met de positie van loonbedrijven en ook het gebruik van landbouwwerktuigen buiten de landbouwsector. Daarnaast speelt ook de specifieke aard van deze sector een rol. Veel agrarische machines

gaan lang mee voordat ze afgeschreven zijn. Sommige agrarische werktuigen zijn zo specialistisch, dat ook op de langere termijn een betaalbare elektrische variant moeilijk of niet te verkrijgen is. Ook kan het extra gewicht van elektrische machines problematisch zijn voor de ondergrond.

HH

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 5.2 (geheel of gedeeltelijk buiten toepassing laten van afwijkingsmogelijkheden)

Lid 1: Afdeling 1.3 bevat instrumenten om af te wijken van instructieregels. In artikel 5.2, eerste lid, is aangegeven in welke gevallen geen gebruik kan worden gemaakt van deze mogelijkheid. Dat is bijvoorbeeld het geval bij specifieke natuurbeheertypen, ~~weidevogelgebieden~~ en ~~werelderfgoedweidevogelgebieden~~. Daarnaast is afdeling 1.3 niet van toepassing op de instructieregels over de inhoud van een omgevingsplan met betrekking tot de bescherming van het grondwater vanwege de drinkwaterwinning. Voor een duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening zijn in waterwingebieden alleen functies toegestaan die geen negatieve effecten kunnen hebben op de kwaliteit van het grondwater. Hier kan niet van worden afgeweken. In waterwingebieden is bescherming van de winning en grondwater bestemd voor de drinkwaterwinning van het hoogste belang. Voor grondwaterbeschermingsgebieden geldt eigenlijk hetzelfde, maar daarbij is op basis van de instructieregel zelf (artikel 5.57) al sprake van een specifieke afwijkingsmogelijkheid in de vorm van een compensatiemogelijkheid, wanneer negatieve effecten niet kunnen worden voorkomen.

Lid 2: In artikel 5.2, tweede lid, is een specifieke ontheffingsmogelijkheid opgenomen voor activiteiten binnen het werelderfgoed. Deze afzonderlijke bepaling hangt samen met de 'getrapte' instructieregel van het Rijk in artikel 7.4 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Gedeputeerde Staten kunnen alleen ontheffing verlenen, voor zover die ontheffing past binnen de daarvoor door het Rijk gestelde criteria in het vijfde lid van artikel 7.4 Bkl.

II

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 5.48 (oogmerk instructieregels over de Neder-Germaanse Limes)

Het Werelderfgoedverdrag (UNESCO) heeft als doel om erfgoed dat van unieke en universele waarde is voor de mensheid, beter te kunnen bewaren voor toekomstige generaties. De Neder-Germaanse Limes staat sinds juli 2022 op de Lijst van Werelderfgoed.

JJ

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 5.49 (nadere uitwerking kernkwaliteiten Neder-Germaanse Limes)

Ter uitvoering van artikel 7.2, tweede lid, onder b Besluit kwaliteit leefomgeving worden in bijlage Kernkwaliteiten Neder-Germaanse Limes bij deze omgevingsverordening de kernkwaliteiten uitgewerkt.

De kernkwaliteiten zijn de in bijlage XVII van het Besluit kwaliteit leefomgeving in hoofdlijnen beschreven essentiële kenmerken van het aanwezige landschap en cultureel erfgoed. ~~Een concrete uitwerking - op detailniveau - vindt plaats in handboeken.~~ Zie bijlage Kernkwaliteiten Neder-Germaanse Limes voor meer uitleg en toelichting.

KK

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 5.50 (omgevingsplan binnen de Neder-Germaanse Limes)

Lid 1: Ter uitvoering van artikel 7.4, derde lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving worden regels gesteld over de toedeling van functies aan locaties in het omgevingsplan, met het oog op het behoud van de (uitgewerkte) kernkwaliteiten van de Neder-Germaanse Limes. Deze instructieregel is bewust algemeen geformuleerd, zodat de gemeente enige ruimte voor invulling heeft. Die ruimte wordt begrensd in het tweede lid.

Lid 2: De afweeg- of invulruimte voor de gemeente bij het toedelen van functies aan locaties in of nabij het werelderfgoed wordt op drie punten begrensd. Onderdeel a is ontleend aan artikel 4.29, tweede lid, van de Omgevingswet. Ter uitvoering van artikel 7.4, vierde lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving wordt in onderdeel b bepaald dat de kernkwaliteiten niet mogen worden aangetast. ~~Gelet op de achterliggende internationale verplichtingen die Nederland bij aanmelding van dit werelderfgoed is aangegaan, kan niet van deze instructieregel worden afgeweken. Zie ook artikel 5.2 van deze verordening.~~

In onderdeel c is een vrijstelling opgenomen voor activiteiten met een beperkte omvang.

Lid 3: In het kader van maatwerk en subsidiariteit wordt de gemeente de mogelijkheid geboden om de in het tweede lid, onder c, gegeven vrijstellingsmogelijkheid aan te passen aan de lokale situatie.

LL

Na sectie 5.62 wordt een sectie ingevoegd, luidende:

Artikel 5.62a (aanwijzing woningbouwregio's)

Ter uitvoering van artikel 7.8b van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) worden woningbouwregio's aangewezen. Artikel 7.8b Bkl geeft expliciet aan dat een woningbouwregio de verzameling van gemeenten bevat die voor de woningbouwopgave uit een oogpunt van een evenwichtige samenstelling van de woningvoorraad als een eenheid moet worden aangemerkt. En daarbij wordt nog aangetekend dat in een provincie een of meer woningbouwregio's worden aangewezen en dat de in de provincie gelegen gemeenten in ten hoogste één woningbouwregio worden ingedeeld. Toepassing van deze uitgangspunten heeft geleid tot de in dit artikel aangegeven indeling. De enige afwijking ten opzichte van de eerder gehanteerde indeling voor de regionale woonagenda en de woondeals is dat de gemeente Nijkerk aanhaakt bij de naastgelegen Utrechtse woningbouwregio. De buiten de provincie Gelderland gelegen gemeenten die wel deel uitmaken van een 'Gelderse' regio, worden door de betrokken provincies bij die regio's ingedeeld.

MM

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 5.68 (regionaal programma werklocaties)

Lid 1: In een regionaal programma werklocaties worden afspraken gemaakt over toekomstbestendigheid en programmering van bedrijventerreinen. Gedeputeerde Staten geven per regio aan of er ook afspraken gemaakt moeten worden over perifere detailhandel of kantoren. De verantwoordelijkheid om een regionaal programma te maken en actueel te houden, ligt bij de gemeenten in de afzonderlijke regio's. De provincie is in elke regio als partner actief betrokken bij het opstellen en uitwerken van de afspraken.

Lid 2: Een regionaal programma werklocaties is geen statisch document. Jaarlijks wordt met elke regio in een bestuurlijk overleg de stand van zaken rond de afspraken in het regionaal programma werklocaties besproken. Daarbij speelt monitoring van de feitelijke ontwikkelingen (feitelijke uitgifte, het beschikbare aanbod en de actuele vraag) een belangrijke rol. Afhankelijk van feitelijke ontwikkelingen worden de regionale afspraken bijgesteld of aangescherpt. Als uitgangspunt geldt dat een regionaal programma in elk geval vierjaarlijks wordt geactualiseerd. Als de resultaten van de jaarlijkse monitoring daartoe aanleiding geven of als zich nieuwe ontwikkelingen voordoen, worden de afspraken tussentijds geactualiseerd.

Lid 3: Als de vierjaarlijkse actualiseringstermijn door omstandigheden niet gehaald wordt, rijst de vraag of het regionaal programma werklocaties ook na afloop van die termijn nog geldt of van rechtswege is komen te vervallen. In dit lid wordt met het oog hierop expliciet bepaald dat zo'n programma blijft gelden, tot het geactualiseerde programma in werking treedt.

NN

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 5.69 (inhoud regionaal programma werklocaties)

In artikel 5.69 wordt aangegeven welke onderdelen in een regionaalwerkprogramma in ieder geval aan de orde moeten komen. Het doel van deze regionale afstemming is om op basis van een goede analyse (eerste lid) entot een heldere visie (tweede lid) tot heldere afspraken (derde lid) te komen over de gewenste toekomstbestendige, ruimtelijk-economische ontwikkeling van werklocaties passend bij het economisch profiel, de ambities en omgevingskwaliteiten van de regio.

Lid 1: Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de evenwichtige toedeling van functies op lokaal niveau. De bedrijventerreinenmarkt heeft echter nadrukkelijk ook een regionale component. De ontwikkeling van een bedrijventerrein of keuze van locatie voor een nieuwvestiging die vanuit één gemeente gezien aantrekkelijk en logisch lijkt, hoeft dit vanuit het bredere, regionale perspectief niet te zijn. In een regionaal programma werklocaties wordt vanuit dat bredere perspectief gekeken naar de gezamenlijke opgave.

Lid 1: Om een goede afweging te kunnen maken over de doorontwikkeling van terreinen en toevoegingen aan de bestaande voorraad is het allereerst noodzakelijk om inzicht te hebben in hoe de bestaande bedrijventerreinen ervoortstaan en hoe de vraag zich ontwikkelt in de regio. Bij het inschatten van de vraag is het van belang om zowel rekening te houden met bestaande knelpunten bij bedrijven als met trends die invloed kunnen hebben, zoals een circulaire economie.

Lid 2: Vervolgens is het belangrijk om duidelijk te krijgen hoe de regio daarmee om wil gaan op basis van een visie op toekomstbestendigheid, het gewenste economisch profiel en een evenwichtige afweging van het gebruik van de fysieke leefomgeving ter vervulling van de vraag naar werklocaties en het in stand houden of verbeteren van de omgevingskwaliteiten. Welk profiel streeft de regio na en welke bedrijven hebben toegevoegde waarde voor de regio? Hoe kan de gewenste economische ontwikkeling regionaal het beste worden vormgegeven, rekening houdend met de omgevingskwaliteiten in de regio? Op basis van deze visie maakt de provincie waar nodig afspraken om op een goede wijze invulling te geven aan de ambities.

Lid 3 onderdeel a: De provincie stimuleert regio's om goed na te denken over het toekomstbestendig maken van de werklocaties en hier waar nodig gezamenlijk in op te trekken. Via de Aanpak toekomstbestendige bedrijventerreinen ondersteunt de provincie de regio's hierbij.

Lid 3 onderdelen b en c: Bij het bepalen van de gewenste toevoegingen aan de bestaande voorraad werklocaties geldt het uitgangspunt dat vraag en aanbod zowel kwantitatief als kwalitatief in evenwicht moeten zijn. Mocht er sprake zijn van overaanbod, dan verwacht de provincie afspraken over de aanpak hiervan. Om aan elk type bedrijf een goede plek te kunnen bieden, is per regio een divers en samenhangend aanbod aan typen werklocaties nodig. Bedrijven stellen immers verschillende eisen aan een locatie wat betreft bereikbaarheid, uitstraling, fysieke ruimte en milieugebruiksruimte. Dit betekent onder andere dat er voldoende kavels moeten zijn voor grootschalige logistiek, watergebondenbedrijven, kleinschalige lokale bedrijvigheid en bedrijven in de hogere milieucategorie.

Lid 3 onderdeel d: Bij het formuleren van randvoorwaarden voor nieuwe initiatieven worden in ieder geval de volgende elementen opgenomen:

Lid 2 onderdeel a: Welk economisch profiel streeft de regio na? Wat voor bedrijven en werk hoort daarbij? We willen dat de ruimte alleen wordt uitgegeven aan bedrijven die van regionale meerwaarde zijn. Deze bedrijven hebben een mate van regionale gebondenheid, dragen bij aan regionale economie, hebben maatschappelijke meerwaarde en gebruiken de ruimte zorgvuldig. Onderdeel van de afspraken is een regionale uitwerking van regionale meerwaarde en de wijze waarop gemeenten via gronduitgifte hierop sturen.

Lid 2 onderdeel b: Vanuit bedrijfsmatig en maatschappelijk oogpunt is het belangrijk dat het juiste bedrijf op de juiste plek landt. Dit vraagt om ruimtelijke sturing op zowel bestaande als nieuwe werklocaties. De provincie hanteert daarbij de volgende uitgangspunten:

- a. De ladder voor duurzame verstedelijking: we ontwikkelen alleen nieuwe terreinen, als de bestaande terreinen optimaal zijn benut en ze van toegevoegde waarde zijn voor de bestaande voorraad. Dit vereist duidelijkheid over het profiel en het type bedrijvigheid waarvoor het terrein is bedoeld.
- b 1. Vanuit bedrijfsmatig en maatschappelijk oogpunt is het belangrijk dat het juiste bedrijf op de juiste plek komt. De provincie hanteert daarbij de volgende uitgangspunten:
Grootschalige bedrijven of bedrijven die milieuhinder of veel verkeersbewegingen veroorzaken, moeten een plek krijgen waar zij ruimte hebben om te ondernemen zonder hinder te ondervinden van andere functies. Andere functies, zoals wonen, moeten geen hinder ondervinden van de bedrijven. Veelal betekent dit functiescheiding. Voor grootschalige logistiek geldt aanvullend beleid waarmee wordt ingezet op clustering.
1. grootschalige bedrijven of bedrijven die milieuhinder of veel verkeersbewegingen veroorzaken, moeten een plek krijgen waar zij ruimte hebben om te ondernemen zonder hinder te ondervinden van andere functies. Andere functies, zoals wonen, moeten geen hinder ondervinden van de bedrijven. Veelal betekent dit functiescheiding. Voor grootschalige logistiek geldt aanvullend beleid waarmee wordt ingezet op clustering;
 2. bedrijven die gemengd kunnen worden met andere functies, kunnen een plek krijgen in stedelijke gebieden met gemengde milieus buiten bedrijventerreinen of op bedrijventerreinen waar dit passend is (denk aan binnensteden, gemengde werklocaties);
 3. een bedrijf moet qua aard en schaal passen bij de omgevingskwaliteiten van de locatie;
 4. op bedrijventerreinen die ook ontsloten zijn door water, worden kavels bij voorkeur benut door watergebonden en waternverbonden bedrijven. Bedrijfskavels die door een kade zijn ontsloten, moeten in beginsel beschikbaar blijven voor watergebonden bedrijvigheid;
 5. een integrale afweging bij de locatiekeuze, door waar nodig op regionaal niveau integraal te zoeken naar de beste locaties. Integraal wil zeggen: niet alleen rekening houden met het bedrijfsprospectief, maar ook met de omgevingskwaliteiten en andere ruimteclaims, zoals woningbouw, energietransitie, klimaatadaptatie. Zeker bij de locatiekeuze en vormgeving van grotere terreinen en clusters is dit van belang.
- c 2. Bij de toekomstbestendige inrichting van terreinen ligt de provinciale focus op een goede digitale ontsluiting, duurzaamheid en organisatiegraad.
Bedrijven die gemengd kunnen worden met andere functies, dienen een plek te krijgen in stedelijke gebieden met gemengde milieus buiten bedrijventerreinen of op bedrijventerreinen waar dit passend is (denk aan binnensteden, gemengde werklocaties). Dit vraagt om het creëren van economisch programma in stedelijk gebied en duidelijkheid over het toekomstperspectief van werklocaties.
- d 3. De provincie ziet duurzaamheid breed: energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulariteit. De huidige landelijke normen voor de bouw van bedrijventerreinen en bedrijfsgebouwen zijn onvoldoende om de provinciale duurzaamheidsdoelstellingen te halen. Daarom wil de provincie aanvullende afspraken maken met gemeenten over het realiseren van een hoger duurzaamheidsniveau: zo duurzaam mogelijk, afhankelijk van wat er voor de locatie en bedrijfstak realistisch en haalbaar is.
Een bedrijf moet qua aard en schaal passen bij de omgevingskwaliteiten van de locatie.
- e 4. Een goede samenwerking tussen bedrijven is essentieel voor een langdurig goed functionerend bedrijventerrein. Daarom wil de provincie bij de aanleg van nieuwe terreinen met gemeenten afspraken maken over het borgen van de organisatiegraad, bij voorkeur via parkmanagement.
Op bedrijventerreinen die ook ontsloten zijn door water, worden kavels bij voorkeur benut door watergebonden en waternverbonden bedrijven. Bedrijfskavels die door een kade zijn ontsloten, moeten in beginsel beschikbaar blijven voor watergebonden bedrijvigheid.

Lid 2 onderdeel c: We beschermen de huidige oppervlakte en kwaliteit van werklocaties. Als de fysieke ruimte of milieuruimte voor werklocaties op een bepaalde locatie niet beschermd kan worden en dus vermindert of verdwijnt, dan moet deze ruimte op een andere locatie in de regio gecompenseerd worden. Uitgangspunt hiervoor is het werken met een compensatieplan (zie artikel 5.71a en bijbehorende toelichting).

Lid 2 onderdeel d: het is belangrijk dat de visie en uitgangspunten voor het juiste bedrijf op de juiste plek worden doorvertaald naar het profiel van de werklocaties. Voor welke bedrijven zijn de terreinen bedoeld? Dit is randvoorwaardelijk voor sturing op het beter benutten van werklocaties en het bepalen van welke type werklocaties aanvullend nodig zijn.

Lid 2 onderdeel e: Ruimtelijk beter benutten betekent het intensiveren van het ruimtegebruik op bestaande bedrijventerreinen door bijvoorbeeld onderbenutte delen te bebouwen, gezamenlijke (parkeer)faciliteiten te creëren, leegstaande panden te herstructureren en opslaglocaties efficiënter in te richten. Functioneel beter benutten houdt in dat het juiste bedrijf op de juiste plek kan landen en de economische functies worden geoptimaliseerd.

Wij zetten daarbij in ieder geval in op:

1. het weren van mengbare bedrijven op werklocaties en hiervoor economisch programma te realiseren in het stedelijk gebied;
2. uit te sluiten dat bedrijven met een lage milieucategorie zich kunnen vestigen op kavels die specifiek bedoeld zijn voor bedrijven met een hoge milieucategorie; en
3. benutting van watergebonden kavels door watergebonden bedrijvigheid.

Lid 2 onderdeel g: We streven naar evenwicht van vraag en aanbod, zowel kwantitatief als kwalitatief. Om aan elk type bedrijf een goede plek te kunnen bieden, is per regio een divers en samenhangend aanbod aan typen werklocaties nodig. Bedrijven stellen immers verschillende eisen aan een locatie wat betreft bereikbaarheid, uitstraling, fysieke ruimte en milieugebruiksruimte. Dit betekent onder andere dat er voldoende kavels moeten zijn voor grootschalige logistiek, watergebonden bedrijven, kleinschalige lokale bedrijvigheid en bedrijven met een hoge milieugebruiksruimte.

Lid 2 onderdeel h: Bij het formuleren van randvoorwaarden voor nieuwe initiatieven worden in ieder geval de volgende elementen opgenomen:

1. De ladder voor duurzame verstedelijking: we ontwikkelen alleen nieuwe terreinen, als de bestaande terreinen optimaal zijn benut en ze van toegevoegde waarde zijn voor de bestaande voorraad. Dit vereist duidelijkheid over het profiel en het type bedrijvigheid waarvoor het terrein is bedoeld.
2. De visie en afspraken over het juiste bedrijf op de juiste plek en profiel van werklocaties uit lid 2 onderdeel c en d worden doorvertaald naar nieuwe werklocaties. Voor elke werklocatie is duidelijk voor welke bedrijven het terrein bedoeld is. Dit wordt doorvertaald in het omgevingsplan, bijvoorbeeld door de minimale milieugebruiksruimte vast te leggen.
3. Een integrale afweging bij de locatiekeuze, door waar nodig op regionaal niveau integraal te zoeken naar de beste locaties. Integraal wil zeggen: niet alleen rekening houden met het bedrijfs-perspectief, maar ook met de omgevingskwaliteiten en andere ruimteclaims, zoals woningbouw, energietransitie, klimaatadaptatie. Zeker bij de locatiekeuze en vormgeving van grotere terreinen en clusters is dit van belang.

Lid 2 onderdeel i: Als onderdeel van de afspraken tussen het Rijk, IPO en VNG is afgesproken dat provincies samen met gemeenten zoekgebieden aanwijzen voor grootschalige bedrijvigheid om zo te borgen dat er ook op de lange termijn ruimte kan worden gecreëerd voor dit moeilijk inpasbare segment bedrijven.

Lid 32 onderdeel ej: Om duidelijkheid te creëren over de te volgen procedure en onderlinge rolverdeling moeten hierover afspraken worden gemaakt. De toekomst laat zich moeilijk voorspellen. Het is daarom van belang dat de procedures in het regionaal programma werklocaties voldoende flexibiliteit kennen om te kunnen inspelen op veranderende omstandigheden.

Lid 32 onderdeel fk: Het is van belang de ontwikkelingen goed te monitoren, om te kunnen beoordelen of de gemaakte afspraken nog passend zijn of dat een actualisatie nodig is. Dit gebeurt in ieder geval 2 jaar na vaststelling van het regionaal programma werklocaties.

In de huidige werkwijze wordt er vanuit één sectoraal belang naar afstemming met andere belangen gezocht. Een in onze ogen gewenst ontwikkelperspectief is het maken van een integrale verstedelijkingsvisie met afspraken, waarvan werklocaties onderdeel uitmaken. Als een regio daarmee aan de slag wil, werken wij hier graag aan mee.

Lid 3 onderdeel a: Een goede samenwerking tussen bedrijven is essentieel voor een langdurig goed functionerend bedrijventerrein. Daarom wil de provincie bij de aanleg van nieuwe terreinen met gemeenten afspraken maken over het borgen van de organisatiegraad, bij voorkeur via parkmanagement.

Lid 3 onderdeel c: De ruimte op het elektriciteitsnet is beperkt. Niet alles kan overal. Nieuwe ontwikkelingen moeten daarom netbewust zijn, zodat ontwikkelingen minder ruimte innemen en er meer ontwikkelingen binnen schaarse netcapaciteit passen. Dit vergt afspraken die borgen dat locatiekeuzes worden afgestemd op de huidige netcapaciteit én de investeringsplannen van relevante onderstations, zodat aansluiting op redelijke termijn mogelijk is. Dit vraagt om vroegtijdige afstemming met de

gemeente bij planvorming. Daarnaast is het belangrijk om werklocaties zo te ontwerpen dat het energieverbruik flexibel kan worden afgestemd op momenten van opwek en piekbelastingen op het net. Dit kan door inzet van decentrale oplossingen zoals opslag, piekmanagement en door bedrijven met een complementair energieprofiel (bijvoorbeeld dag- en nachtgebruik) te clusteren. Vraagsturing en slimme systemen helpen om pieken te vermijden en het net efficiënt te benutten.

Tot slot moet ook de mobiliteitsvraag en laadinfrastructuur worden meegenomen in het energieplan van de werklocatie. Laadvoorzieningen veroorzaken extra piekbelasting; daarom is het van belang om *smart charging* toe te passen en deze infrastructuur te koppelen aan lokale opwek en opslag.

Lid 4: Als over de locatiekeuzes voor detailhandelsvoorzieningen in een regionaal programma werklocaties afspraken worden gemaakt, wordt het in artikel 5.75 voor omgevingsplan regels gestelde kader bij die afspraken betrokken. Met de keuze voor «betrekken bij» (in plaats van «in acht nemen» of «rekening houden met»), wordt er in een regionaal programma werklocaties veel ruimte geboden voor een eigen afweging. Uiteraard zullen bij het maken van die afspraken ook de Ladder voor duurzame verstedelijking en de Dienstenrichtlijn betrokken moeten worden.

OO

Na sectie 5.71 wordt een sectie ingevoegd, luidende:

Artikel 5.71a beschermen milieugebruiksruimte bedrijventerreinen voor hoogste milieucategorie

Lid 1 en 2: De fysieke ruimte en milieugebruiksruimte van bedrijven op een bedrijventerrein kan op verschillende manieren onder druk komen te staan. Bijvoorbeeld door plannen voor transformaties, omvorming tot woon-werkgebieden of door (nieuwe) geluidgevoelige activiteiten, zoals woningbouw. Gezien het belang van bedrijven voor de economische structuur van de provincie Gelderland is het behoud van de oppervlakte en grootst mogelijke milieugebruiksruimte voor tenminste bedrijven met milieucategorie 4.1 (of vergelijkbaar volgens een andere systematiek, zie lid 4) van provinciaal belang als vestigingsvoorwaarde. Deze regeling heeft ook gevolgen voor nieuwe activiteiten in de omgeving van een bedrijventerrein. Bij het toelaten van nieuwe ontwikkelingen borgt het omgevingsplan dat deze nieuwe activiteiten, zoals een woningbouwontwikkeling, de milieugebruiksruimte voor bedrijven met milieucategorie 4.1 of hoger op het bedrijventerrein niet beperkt.

In de regionale afspraken werklocaties worden afspraken gemaakt over het beschermen en compenseren van ruimte op bestaande bedrijventerreinen in het kader van het uitgangspunt 'beschermen en behouden van de bestaande voorraad fysieke en milieugebruiksruimte inclusief compensatie' (zie artikel 5.69, lid 2, sub b). Het heeft de voorkeur om hierbij ook afspraken te maken over de bescherming van de milieugebruiksruimte van bedrijven met milieucategorieën lager dan 4.1, omdat deze segmenten ook schaars kunnen zijn en moeilijker op nieuwe plekken te realiseren zijn. Alleen als het verminderen of beperken van fysieke ruimte of milieugebruiksruimte past binnen deze afspraken kan de ontwikkeling mogelijk worden gemaakt. Uitgangspunt hierbij is dat verloren gegane fysieke of milieuruimte wordt gecompenseerd. Werkwijze is in principe dat een compensatieplan moet worden goedgekeurd door de regio en Gedeputeerde Staten. Hieronder bij lid 3 wordt de werking van het compensatieplan verder toegelicht.

Lid 3: Als een initiatief tot verminderen van fysieke of milieugebruiksruimte niet past binnen de afspraken van het regionaal programma werklocaties kan deze toch mogelijk worden gemaakt als de regio en Gedeputeerde Staten willen meewerken aan het initiatief en zij de compensatie afdoende vinden. De eerste stap is dat de gemeente in overleg treedt met de regio en provincie. Als het initiatief kansrijk lijkt stelt de gemeente een compensatieplan op waarin het initiatief wordt beschreven en de manier waarop de verloren fysieke en milieugebruiksruimte wordt gecompenseerd. In het compensatieplan staat een onderbouwing van het aantal vierkante meters terrein / BVO bedrijfsruimte, arbeidsplaatsen en de milieugebruiksruimte in de huidige en toekomstige situatie (voor zover van toepassing). Het uitgangspunt is om het aantal m² terrein / BVO minimaal gelijk te houden. Gemeenten kunnen daar onderbouwd van afwijken, bijvoorbeeld vanwege efficiënter ruimtegebruik, ruimtegebruik per baan te verlagen, specifieke locatiemarken, etc. Sturing op het beter benutten van de overgebleven fysieke en milieugebruiksruimte kan ook onderdeel uitmaken van het compensatieplan, bijvoorbeeld door het invoeren van een minimale milieugebruiksruimte.

In de beoordeling van het compensatieplan kijkt de regio en GS vanuit een brede welvaartspectief integraal naar al deze aspecten. Vraag 1 is of zij willen meewerken aan het initiatief. Vraag 2 is of

zij de compensatie afdoende vinden. Dit is elke keer maatwerk en afhankelijk van de lokale en regionale situatie.

Compensatie wordt in eerste instantie binnen de eigen gemeente geregeld. Als dit niet mogelijk is, moeten er afspraken worden gemaakt met omliggende gemeenten, waarbij rekening moet worden gehouden met het voortzetten van bestaande bedrijfsactiviteiten (o.a. aansluiting heeft op het energienet). Als ook dit niet mogelijk en passend is, worden de afspraken op bovenregionaal niveau gemaakt.

PP

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 5.72 (solitaire bedrijvigheid)

Lid 1: Voor solitaire bedrijvigheid die volgens de huidige planologische inzichten op een bedrijventerrein thuishoort, is in beginsel geen plek in het buitengebied.

Lid 2: Het verbod op nieuwvestiging van solitaire bedrijvigheid in het buitengebied geldt niet als er sprake is van functieverandering bij een bestaand bedrijf of als de ontwikkeling past binnen de afspraken over solitaire bedrijvigheid in het regionaal programma werklocaties.

Onder «functieverandering» wordt verstaan een ontwikkeling die:

- leidt tot hergebruik van bestaande bebouwing;
- zorgt voor een kwaliteitsverbetering in het gebied; en
- daar qua aard, schaal en functie past.

De regionale afspraken over functieverandering passen in elk geval binnen deze definitie.

Lid 3: Bestaande bedrijven in het buitengebied, die naar de huidige planologische inzichten ~~thuis-~~~~horen~~~~thuis- horen~~ op een bedrijventerrein, zijn vaak kleinschalig begonnen en steeds verder doorgegroeid. In sommige gevallen leveren ze hinder op voor de omgeving. Gemeenten zijn in eerste instantie verantwoordelijk voor de integrale ruimtelijke afweging hierbij. Pas als met een uitbreiding van meer dan 250 vierkante meter de oppervlakte van de bedrijfsbebouwing boven de 1000 vierkante meter komt, heeft de provincie randvoorwaarden opgenomen vanwege de relatie met het regionaal ~~programma~~~~pro- gramma~~ werklocaties. Vanaf deze grootte is uitbreiding niet mogelijk, tenzij de uitbreiding past binnen regionale afspraken hierover of, als er geen regionale afspraken over zijn gemaakt, de ~~uitbreiding~~~~uit- breiding~~ qua aard en schaal past bij de omgeving, én de uitbreiding onder het overgangsrecht wordt gebracht. Onder dit bedrijfsgebonden overgangsrecht (voorheen: maatbestemming) kan na ~~bedrijfsbeëindiging~~~~bedrijfs- beëindiging~~ niet elke andere vorm van bedrijvigheid op een locatie in het buitengebied worden gestart.

QQ

Na sectie 5.83 wordt een sectie ingevoegd, luidende:

Artikel 5.83a (verbod omgevingsplan nieuwvestiging en uitbreiding veehouderij binnen het stikstofreductiegebied)

De verboden in de artikelen 4a.4 en 4a.5 worden tijdelijk opgenomen in de omgevingsverordening als rechtstreeks-werkende regel, zodat het verbodsregiem dat geldt met ingang van 23 april 2025 (datum inwerkingtreding voorbereidingsbesluit, Provinciaal blad 2025 nr. 6530) wordt gecontinueerd. Met dit artikel wordt beoogd dat deze verbodsbepalingen alsnog worden opgenomen in het omgevingsplan. Normaal gesproken zou dit (kunnen) worden geregeld met een instructieregel in (aansluiting bij) paragraaf 5.7.5. Voor deze afwijkende constructie is gekozen om te voorkomen dat deze verboden tijdelijk niet zouden gelden, namelijk in de periode na afloop van de geldingsduur van het voorbereidingsbesluit (23 oktober 2026) tot aan de datum waarop die verboden in de betreffende omgevingsplannen zouden zijn overgezet en die aldus gewijzigde omgevingsplannen in werking treden. Voordeel van deze constructie is ook dat de gemeenten zelf de hiervoor benodigde wijziging van het omgevingsplan kunnen inplannen en hiervoor niet een afzonderlijke wijzigingsprocedure hoeven te doorlopen. Eerder is deze constructie gebruikt bij het geitenmoratorium zie artikel 5.83).

RR

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 5.85 (klimaatadaptatie)

Met betrekking tot waterveiligheid en wateroverlast zijn omgevingswaarden vastgesteld met resultaats- en inspanningsverplichtingen voor de waterschappen. Ruimtelijke ontwikkelingen en weers-extremen zijn hierop van grote invloed. Het is daarom van belang dat hiermee bij nieuwe, ruimtelijke ontwikkelingen rekening wordt gehouden en dat het waterschap hierbij wordt betrokken. Daarnaast vormen de effecten en gevolgen van droogte en hitte een belangrijke problematiek om rekening mee te houden. ~~‘De Landelijke Maatlat voor een groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving’ kan helpen handreiking toekomstbestendig bouwen~~ (https://media.gelderland.nl/handreiking_toekomstbestendig_bouwen_560cb0f820.PDF) helpt bij het nadenken over en beschrijven van de maatregelen en voorzieningen die genomen worden.

Door de klimaatverandering neemt ook de kans op onbeheersbare natuurbranden toe. Voor natuurbranden moet in ieder geval rekening worden gehouden met de Toolbox gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing (<https://nipv.nl/wp-content/uploads/2022/03/20210630-BwNL-Toolbox-Gebiedsgerichte-aanpak-natuurbrandbeheersing.pdf>), de Handreiking omgevingsveiligheid in het omgevingsplan van het NIPV (<https://nipv.nl/wp-content/uploads/2024/07/20240717-NIPV-Handreiking-Omgevingsveiligheid-in-het-omgevingsplan.pdf>) en het provinciale natuurbrandbeheersingsplan met de daarin beschreven maatregelen. Deze maatregelen kunnen bijdragen aan een weerbaarder vegetatie, de compartimentering van (natuur)gebieden of het gebruik van minder brandbare elementen.

SS

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 5.86 (toepassingsbereik en oogmerk instructieregels over energietransitie)

~~Geen toelichting.~~

In het eerste lid wordt de ondergrens aangegeven voor toepassing van de instructieregels over zonne- energie en windenergie. Beneden die grens valt een zonnepark of een erfmolen (een kleine windturbine voor eigen gebruik) niet onder het provinciaal belang qua ruimtelijke ordening. De schaal is te klein om dergelijke installaties ruimtelijk als van ‘provinciaal belang’ aan te merken. Regels daaromtrent kunnen wel worden gesteld door het gemeentebestuur in het omgevingsplan (subsidiariteitsbeginsel, artikel 2.3 van de Omgevingswet). Het gaat het om kleinschalige zonnevelden in het buitengebied voor particulier gebruik. Deze ondergrens sluit aan op de ondergrens die gehanteerd wordt in de regionale energiestrategieën (RES).

Voor erfmolens hanteren we een maximale tiphoogte van 35 meter vanwege landschappelijke redenen.

Op deze kleinschalige ruimtelijke ontwikkelingen kunnen overigens wel andere provinciale regels van toepassing zijn, afhankelijk van de locatie daarvan (bescherming Natura 2000-gebieden, GNN, landschap en grondwater).

TT

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 5.90 (voorkeursvolgorde aanleglocaties voor zonne-energie)

Algemeen

Conform de besluitvorming in Provinciale Staten op 6 maart 2024 (PS 2023-1242) is de ‘aangescherpte voorkeursvolgorde zon’ uit de Kamerbrief van 26 oktober 2023 (Kamerstuk 32813, nr. 1310) expliciet overgenomen. Daarmee wordt uitvoering gegeven aan de in die Kamerbrief vermelde afspraak over de juridische verankering van die voorkeursvolgorde in de provinciale omgevingsverordening.

Lid 1 bevat de eigenlijke 'zonneladder' met de landelijk afgesproken voorkeursvolgorde voor de locatie- keuze van nieuwe installaties voor zonne-energie. Die zonneladder bevat een 'nee, tenzij'- benadering voor zonneparken op landbouw- en natuurgronden. De NOVI (pag.88) geeft onder andere aan: "Deze voorkeursvolgorde houdt geen volgtijdelijkheid in. Na het verkennen van mogelijkheden voor het toepassen van zon-PV kan worden begonnen met het gelijktijdig benutten van gekozen mogelijkheden.". Uit deze verkenning moet gemotiveerd blijken dat hogere tredes onvoldoende ruimte bieden om de doelstelling (RES-bod) te halen. Het bevoegde gezag, en niet een initiatiefnemer, motiveert dat hogere tredes onvoldoende ruimte bieden waardoor medewerking verleend kan worden voor een initiatief op een lagere trede zoals bijvoorbeeld op landbouwgrond.

Alle installaties met zonnepanelen (PV, Photo Voltaic) noemen we productie installaties.

Lid 2 heeft alleen betrekking op landbouwgronden en niet op natuurgronden. Voor natuurgronden (Natura- 2000, GNN en weidevogelgebieden) geldt een beschermingsregime, waarop geen uitzondering voor zonneparken mogelijk is. Natuurgronden kunnen zowel land als water betreffen.

~~Er zijn gronden die planologisch als landbouwgrond zijn bestemd, die in de praktijk niet meer als zodanig worden gebruikt. Indien deze gronden gedurende een ruime periode niet meer gebruikt worden als landbouwgrond, ondanks dat ze wel als zodanig zijn bestemd, dan vallen deze niet onder trede 4.~~

onderdeel a: Voor de combinatie van zonne-energie met landbouw wordt veelal de afkorting 'AgriPV' gebruikt. De onderbouwing voor wat substantieel is, ligt bij de initiatiefnemer. In ieder geval moet de hoofdfunctie van de betrokken locatie na realisatie van het zonnepark landbouw zijn en worden de betrokken percelen ook na aanleg van het zonnepark daadwerkelijk agrarisch gebruikt. Begrazing met schapen als groenbeheer valt hier bijvoorbeeld niet onder, maar teelt van gewassen onder of tussen de panelen wel.

onderdeel b: In de Kamerbrief van 26 oktober 2023 wordt als voorbeeld van 'transitie' genoemd: 'gronden die in de toekomst een andere bestemming krijgen zoals woon-werk-bestemming, recreatie of overgang naar natuur of gronden die minder geschikt worden voor een landbouwfunctie door verzilting, vernatting of bodemdaling. Zon-PV draagt financieel bij aan het mogelijk maken van de gebiedsgerichte opgaven voor een maximale periode (30 jaar), waarna de gebieden hun definitieve bestemming zullen krijgen.' Het gaat hier dus om gronden die daadwerkelijk een andere functie krijgen. Het zonnepark dient hier als tussenfase richting een definitief andere functie van de locatie. Locaties binnen de groene ontwikkelingszone vallen hier (zonder nadere afspraken) niet onder, omdat het niet bij voorbaat vaststaat dat deze op termijn de functie natuur krijgen.

onderdeel c: Een zonnepark zonder maatregelen of contractafspraken vermindert de netcongestie niet en draagt niet bij aan een efficiënt netwerkgebruik. Of voldaan kan worden aan deze uitzonderingsgrond moet initiatiefnemer met de netbeheerder afstemmen. Een gesprek met de netbeheerder is pas zinvol als minimaal aan één van de volgende drie uitgangspunten voldaan wordt:

1. Er is sprake van een directe koppeling tussen het zonnepark en een energievragers – bijvoorbeeld het zonnepark levert direct aan een fabriek of woonwijk, hierdoor wordt terugleveren aan het net voorkomen;
2. Elektriciteit van het zonnepark kan worden opgeslagen (batterij) of omgezet (warmte/waterstof), zodat de opgewekte energie op andere momenten teruggesteerd wordt aan het net of in een andere vorm gebruikt wordt;
3. Een zonnepark wordt gekoppeld met een bestaand windpark – hierbij is geen aanpassing van contractvermogen of nieuwe aansluiting nodig.

Daarnaast moet het zonnepark altijd op afstand stuurbaar zijn voor het moment en de mate van teruglevering, op basis van contractafspraken met de netbeheerder. Om te kunnen voldoen aan deze uitzonderingsgrond is afstemming met de netbeheerder vereist. De netsituatie is namelijk overal in Gelderland anders. Om na te gaan of een project voldoet aan deze uitzonderingsgrond is daarom een lokale beoordeling nodig. Dit wordt besproken en afgestemd tussen de initiatiefnemer en de netbeheerder. Initiatiefnemer moet aantonen dat deze afstemming heeft plaatsgevonden en dat er positieve terugkoppeling op de randvoorwaarden en uitgangspunten is gegeven.

UU

Het volgende opschrift wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel ~~5.90a~~ 5.91 (ruimtelijke inpassing zonneparken)

VV

Sectie 5.91 wordt geplaatst na sectie 5.90a. Het volgende opschrift wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel ~~5.91~~ 5.92 (ruimtelijke inpassing windturbines)

WW

Na sectie 5.91 worden twee secties ingevoegd, luidende:

Artikel 5.93 (afstandsnorm nieuwe windturbines)

Sinds 30 juni 2021 gelden er geen landelijke milieunormen meer voor nieuwe windturbines als gevolg van de Delfzijl-uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State en het Nevele arrest. De landelijke overheid heeft nieuwe normen in voorbereiding en daarvoor ook concept-normen ter inzage gelegd. In de tussentijd mogen er project specifieke milieunormen worden vastgesteld als ze gebaseerd zijn op een "actuele, deugdelijke, op zichzelf staande en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden motivatie".

Omdat de besluitvorming over de landelijke milieunormen uitbleef, hebben Provinciale Staten op 2 juli 2025 besloten een provinciale afstandsnorm van 2x de tiphoogte voor te bereiden en op te nemen in de Omgevingsverordening. Tevens is besloten dat wanneer landelijke milieunormen in werking treden, de provinciale afstandsnorm wordt ingetrokken. Een afstandsnorm is met name belangrijk als bescherming van omwonenden en de regulering van visuele impact. Grotere afstanden dragen bij aan het verminderen van de visuele dominantie van windturbines in het landschap. Bovendien zijn afstandsnormen eenvoudig te communiceren, zeer transparant en kunnen omwonenden zelf nagaan of aan een afstandsnorm wordt voldaan.

In artikel 5.94 zijn de uitzonderingen voor de afstandsnorm benoemd. De afstandsnorm geldt niet op locaties op of rondom bedrijventerreinen of langs rijkswegen of als er sprake is van een erfmoelen, molenaarswoning, vervanging van een bestaande windturbine, een tijdelijk geluidsgevoelig gebouw. Een laatste (overgangsrechtelijke) uitzondering staat in artikel 9.7: als een ontwerpbesluit voor de oprichting van een windturbine vóór 1 juli 2025 ter inzage is gelegd.

De uitzonderingssituaties in dit artikel zijn mede gebaseerd op het beter mogelijk maken van windturbines op plekken waar in het kader van o.a. local4local vraag en aanbod bij elkaar gebracht kunnen worden.

Artikel 5.94 (uitzonderingen afstandsnorm nieuwe windturbines)

Sinds 30 juni 2021 gelden er geen landelijke milieunormen meer voor nieuwe windturbines als gevolg van de Delfzijl- uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State en het Nevele arrest. De landelijke overheid heeft nieuwe normen in voorbereiding en daarvoor ook concept-normen ter inzage gelegd. In de tussentijd mogen er project specifieke milieunormen worden vastgesteld als ze gebaseerd zijn op een "actuele, deugdelijke, op zichzelf staande en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden motivatie".

Omdat de besluitvorming over de landelijke milieunormen uitbleef, hebben Provinciale Staten op 2 juli 2025 besloten een provinciale afstandsnorm van 2x de tiphoogte voor te bereiden en op te nemen in de Omgevingsverordening. Een afstandsnorm is met name belangrijk als bescherming van omwonenden en de regulering van visuele impact. Grotere afstanden dragen bij aan het verminderen van de visuele dominantie van windturbines in het landschap. Bovendien zijn afstandsnormen eenvoudig te communiceren, zeer transparant en kunnen omwonenden zelf nagaan of aan een afstandsnorm wordt voldaan.

In artikel 5.94 zijn de uitzonderingen voor de afstandsnorm benoemd. De afstandsnorm geldt niet op locaties op of rondom bedrijventerreinen of langs rijkswegen of als er sprake is van een erfmoelen,

molenaarswoning, vervanging van een bestaande windturbine, een tijdelijk geluidsgevoelig gebouw. Een laatste (overgangsrechtelijke) uitzondering staat in artikel 9.7: als een ontwerpbesluit voor de oprichting van een windturbine vóór 1 juli 2025 ter inzage is gelegd.

De uitzonderingssituaties in dit artikel zijn mede gebaseerd op het beter mogelijk maken van windturbines op plekken waar in het kader van o.a. local4local vraag en aanbod bij elkaar gebracht kunnen worden.

De uitzondering onder d geldt ook voor een heel windpark. Of een bestaand windpark op de huidige locatie vervangen kan worden door een nieuw windpark is uiteraard mede afhankelijk van andere normen (zoals die voor geluid en slagschaduw en of in het omgevingsplan de huidige functie voor die locatie niet wijzigt).

XX

Sectie 5.90b wordt geplaatst na sectie 5.94. De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel ~~5.90b~~ 5.95 (participatie bij de aanleg van een wind- of zonnepark)

Financiële participatie en het overigens creëren van draagvlak voor de aanleg van een wind- of zonnepark betreft geen resultaatsverplichting maar een inspanningsverplichting.

Bij amendement is in artikel 6.12, derde lid, van de Energiewet expliciet een bevoegdheidsgrondslag gecreëerd om in de omgevingsverordening “een motiveringsplicht te hanteren over het al dan niet voldoen aan het algemeen streven naar 50% lokaal eigendom bij installaties voor de opwek van hernieuwbare energie. (...) wie een installatie voor de opwek van hernieuwbare energie ontwikkelt, moet motiveren welke inspanningen zijn verricht om mede-eigenaarschap van de lokale omgeving te organiseren, tot hoeveel lokaal eigendom overeen is gekomen en, indien het overeengekomen percentage minder is dan 50%, waarom er niet minstens 50% lokaal eigendom is overeengekomen. De provincie (...) is niet bevoegd om planologische medewerking te weigeren op basis van het gemotiveerd afwijken van 50% lokaal eigendom.” (bron: Kamerstukken II, 2023/24, 36 378, nr. 23).

YY

Na sectie 5.90b worden twee secties ingevoegd, luidende:

Artikel 5.96 (kleinschalige energie-opwek voor eigen gebruik)

Geen toelichting.

Artikel 5.97 (stilstandverplichting bij erfmolens)

Lid 4: Agrarische erven en bedrijfsterreinen worden gebruikt door broedende of foeragerende vogels en foeragerende vleermuizen. Bij de plaatsing van een erfmolen is de kans op aanvaringslachtoffers bij vogels en vleermuizen substantieel. Daarom is een natuuronderzoek normaliter verplicht. Door het opnemen van voorwaarden ten aanzien van stilstandperiodes, wordt de kans op aanvaring fors verminderd, zodat een natuuronderzoek in die situatie niet nodig is. Het blijft in alle gevallen nodig om een omgevingsvergunning voor een flora en fauna activiteit aan te vragen.

ZZ

Na sectie 5.77 wordt een sectie ingevoegd, luidende:

Paragraaf 5.78 Netcongestie

Geen toelichting.

Artikel 5.98 (oogmerk instructieregels netcongestie en toekomstig energiesysteem)

In dit artikel wordt het oogmerk van de instructieregels in deze paragraaf aangegeven. Daarmee wordt tevens expliciet duidelijk gemaakt dat de instructieregels niet beogen om regels te stellen over het produceren, transporteren, opslaan of leveren van elektriciteit, maar gesteld zijn uit oogpunt van de provinciale taak voor gebiedsgerichte coördinatie als bedoeld in artikel 2.18, eerste lid, onder a, van de Omgevingswet. Deze paragraaf eerbiedigt dus het verbod in artikel 6.12, eerste lid, van de Energiewet. Voor zover deze instructieregels raken aan bouwactiviteiten en het gebruik van bouwwerken, is niet beoogd om de daaromtrent gestelde regels in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) te doorkruisen. Deze instructieregels zijn niet gesteld met het oog op het waarborgen van de veiligheid, het beschermen van de gezondheid en bruikbaarheid en evenmin met het oog op duurzaamheid als bedoeld in (afdeling 4.4 van) het Bbl (energiezuinigheid).

Artikel 5.99 (oogmerk en toepassingsbereik instructieregel netbewuste woningbouw)

Het doel van dit artikel is om zo veel mogelijk woningbouwontwikkelingen mogelijk te maken door onnodige extra belasting van het elektriciteitsnetwerk tegen te gaan. De vraag naar stroom loopt steeds meer tegen de grenzen van het elektriciteitsnetwerk aan. Om overbelasting en uitval te voorkomen zullen netbeheerders in toenemende mate nieuwe aansluitingen op dat netwerk op een wachtrij moeten plaatsen. Het gevolg daarvan is dat de bouw van nieuwe woningen en andere maatschappelijke en economische ontwikkelingen vertraging kunnen ondervinden of zelfs niet door kunnen gaan. Door grenzen te stellen aan behoefte aan transportcapaciteit tijdens piekmomenten van nieuwe woonwijken blijft er na realisatie meer capaciteit op het netwerk over voor andere ontwikkelingen. Zo kunnen binnen de beperkte ruimte op het elektriciteitsnetwerk meer van de maatschappelijk gewenste ruimtelijke ontwikkelingen doorgaan, dan zonder deze regels. Door harde prestatienormen te stellen via een netbudget voor nieuwe woningbouw wordt tevens een gelijk speelveld en duidelijkheid gecreëerd voor alle woningbouw-ontwikkelaars.

Artikel 5.100 (instructieregel netbewuste woningbouw)

Gemeenten worden geïnstrueerd om in hun omgevingsplan de regels voor netbewuste woningbouw op te nemen. Daarbij hanteren ze de berekening voor het netbudget en de rekenregels uit bijlage Netbewuste woningbouw. Het is gemeenten niet toegestaan om andere regels te hanteren. Op die manier creëren we een gelijk speelveld en zo min mogelijk extra administratieve lasten voor de bouwende partijen. Door deze regels af te stemmen met andere provincies in FGU-verband (Flevoland, Gelderland, Utrecht) wordt het gelijke speelveld nog groter. Het is de projectontwikkelaar of initiatiefnemer natuurlijk toegestaan om tot een nog hoger niveau van netbewustheid te komen. Ook is het gemeenten niet verboden om via privaatrechtelijke weg tot aanvullende afspraken te komen.

Met deze instructieregel wordt er een extra criterium toegevoegd aan het kunnen verkrijgen van een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit voor woningbouw of, nadat de gemeente het omgevingsplan heeft geactualiseerd, een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit. Als de vergunningaanvraag niet voldoet aan het gestelde netbudget wordt er geen omgevingsvergunning afgegeven. Het netbudget is het maximale piekvermogen van alle woningen en de bijbehorende warmte installaties samen, bij een temperatuur van -10 graden Celsius, die vallen onder een vergunningaanvraag. In bijlage Netbewuste woningbouw, staat de te hanteren berekening om voor elke individuele vergunningaanvraag het betreffende netbudget te kunnen vaststellen. De regel gaat alleen over de woningen en de warmte installaties voor woningbouw en heeft geen gevolgen voor bijvoorbeeld bedrijven of laadpalen voor auto's.

De vergunningaanvrager moet zelf onderbouwen dat het woningbouwplan aan het netbudget voldoet via concrete maatregelen op het vlak van gebouwt ontwerp en bouw- en installatietechniek. De aanvrager mag zelf kiezen welke maatregelen toegepast worden, om aan het netbudget te voldoen. Via voorgeschreven rekenregels wordt beoordeeld of deze maatregelen volstaan. Deze rekenregels staan ook in bijlage Netbewuste woningbouw, en kunnen, omdat ze uniform zijn, ook gebruikt worden tijdens de plan voorbereidingsfase. Het uitvoeren van deze maatregelen wordt vervolgens voorgeschreven als voorwaarde bij de vergunning. Het voldoen aan het netbudget heeft geen gevolg voor de eigenstandige beslissingsbevoegdheid van de netbeheerder bij verzoeken tot aansluiting op het netwerk.

Gemeenten stellen vast waar op hun grondgebied het wel of niet mogelijk is om een bodemenergiesysteem voor woningbouw toe te passen. Die (on)mogelijkheid is namelijk van invloed op de hoogte van het netbudget van woningbouwprojecten. Aangezien de gemeente het bodem energieplan

vaststelt is het logisch om deze beslissing op het lokale niveau te houden. Gemeenten moeten in hun besluit wel goed motiveren waarom locaties wel of niet geschikt zijn. Het toepassen van een bodemenergiesysteem wordt bij kleine projecten relatief duur. Daarom geldt een ondergrens van 15 woningen, de benadering van het aantal woningen waarvoor een grondboormachine in een volle werkweek het boorwerk kan uitvoeren.

Artikel 5.101 (regionaal programma netbewust prioriteren)

Een regionaal programma netbewust prioriteren is vooral nodig in tijden van (dreigende) netcongestie. Dit laat onverlet dat ook wanneer de netcongestie meevalt of door capaciteitsuitbreiding op het net is verholpen prioritering zinvol blijft, gelet op de stimulans die hiervan uitgaat op het ontwikkelen en realiseren van projecten met netbewuste aansluitingen. De inhoud van het programma netbewust prioriteren hoeft niet uit veel meer te bestaan dan een lijst met projecten en een daaraan op basis van relevante criteria – bijvoorbeeld: netbewuste bouw en gebruik – toegekende rangorde.

De afstemming met de netbeheerder houdt in ieder geval in dat de netbeheerder de voor prioritering van maatschappelijke opgaven benodigde actuele informatie geeft over de beschikbare en op termijn beschikbaar komende netcapaciteit per verdeel- of onderstationsgebieden.

Lid 1 Met 'verdeelstation' (of onderstation) wordt bedoeld een 150kV-station van netbeheerder Liander, waarop een regionaal elektriciteitsnet is aangesloten.

Lid 3 Tot 'gewijzigde omstandigheden' behoort in ieder geval een gerealiseerde uitbreiding van de netcapaciteit op het onderhavige verdeel- of onderstation.

Artikel 5.102 (doorwerking regionaal programma in omgevingsplan)

De met dit artikel beoogde doorwerking van het regionale programma netbewust prioriteren naar het omgevingsplan en de verlening van omgevingsvergunningen wordt uitgesteld, totdat er een programma ligt. Vooral nog wordt met het opstellen van een regionaal programma gestart in twee regio's (de voedingsgebieden van de verdeelstations Culemborg en Harderwijk). Gedeputeerde Staten bepalen het tijdstip van inwerkingtreding van dit artikel voor deze twee pilotregio's en (op een later moment) voor de overige regio's.

AAA

Na sectie 7.2.7 wordt een sectie ingevoegd, luidende:

Paragraaf 7.2.8 Beoordelingsregel aanvraag omgevingsvergunning: bodemenergiesysteem

Bodemenergiesystemen hebben thermische invloedsgebieden. Dit zijn relatief koude of warme zones in de bodem (inclusief grondwater), omdat het water in een buizenstelsel of het water dat in de grond wordt gebracht een andere temperatuur heeft dan de natuurlijke bodemtemperatuur. Bij bodemenergiesystemen in elkaars nabijheid bestaat het risico dat thermische invloedsgebieden elkaar overlappen (interferentie). Interferentie kan ongewenst zijn wanneer dit het energierendement van de betrokken bodemenergiesystemen vermindert (negatieve interferentie).

Het risico op interferentie neemt toe als een groot aantal bodemenergiesystemen in een beperkt gebied wordt gerealiseerd. In gebieden waar een dergelijke druk op de (energieopslag)capaciteit van de bodem wordt voorzien, is het wenselijk dat regie wordt gevoerd om vraag naar en beschikbaarheid van ruimte voor bodemenergie op elkaar af te stemmen. Dit kan door het aanwijzen van een interferentiegebied en het opstellen van een masterplan bodemenergie.

Artikel 7.16b (masterplan bodemenergie)

Lid 1: Een interferentiegebied is een krachtens gemeentelijke verordening of omgevingsplan aangegeven gebied ter voorkoming van interferentie tussen bodemenergiesystemen onderling of anderszins ter bevordering van een doelmatig gebruik van bodemenergie.

In een masterplan bodemenergie wordt voor een interferentiegebied een integrale gebiedsvisie gegeven op het gebruik van bodemenergie. Daarin wordt vooraf nagedacht over de ordening tussen

de verschillende bodemenergiesystemen waarvoor burgemeester en wethouders of Gedeputeerde Staten het bevoegd gezag zijn.

Lid 2: Een masterplan bodemenergie wordt in beginsel opgesteld door de gemeente en is vormvrij. Omdat dit plan betrekking heeft op bodemenergiesystemen waarvoor burgemeester en wethouders of Gedeputeerde Staten bevoegd gezag voor vergunningverlening zijn, is een goede en vroegtijdige afstemming tussen gemeente en provincie belangrijk. In dit lid worden een aantal onderwerpen genoemd waarvan de provincie het belangrijk vindt dat daaraan in het masterplan bodemenergie voldoende aandacht is besteed. Bij de besluitvorming tot vaststelling van een masterplan bodemenergie zullen Gedeputeerde Staten deze onderwerpen betrekken. De uitwerking en het detailniveau van een masterplan hangen af van de fase van gebiedsontwikkeling waarin een bodemenergieplan wordt opgesteld. In een vroege fase is nog niet bekend welke energievragers zich binnen het plangebied gaan vestigen en is het dus nog niet mogelijk om het bodemenergieplan in detail uit te werken. De hydrologische en thermische effecten op de aanwezige belangen dienen wel zo concreet mogelijk te worden uitgewerkt. Het doel van een masterplan bodemenergie is om de bodem zo doelmatig mogelijk voor bodemenergie te gebruiken. Bij de keuze voor de ordening van bodemenergiesystemen wordt daarom de onderbouwing waarom met deze ordening de bodem het meest doelmatig wordt gebruikt van belang geacht. Bij vaststelling van het masterplan bodemenergie wordt beoordeeld of de voorgestelde ordening in het bodemenergieplan de capaciteit van de bodem maximaal benut en de bodem zo min mogelijk belast. Het is van belang om de ordening van bodemenergiesystemen zowel op kaart als in ordeningsregels vast te leggen. Waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen doubletsystemen, monobronnen, recirculatiesystemen, systemen waarvoor burgemeester en wethouders bevoegd gezag zijn en systemen waarvoor Gedeputeerde Staten bevoegd gezag zijn.

Lid 3 en 4: In interferentiegebieden geldt in beginsel op grond van het omgevingsplan (de bruidsschat, artikel 22.260) een vergunningplicht voor gesloten systemen. In de regel zijn burgemeester en wethouders het bevoegd gezag voor omgevingsvergunningen voor gesloten bodemenergiesystemen. In uitzonderingsgevallen kunnen Gedeputeerde Staten bevoegd gezag zijn voor gesloten systemen, bijvoorbeeld wanneer die worden geïnstalleerd binnen complexe bedrijven waarvoor Gedeputeerde Staten zijn aangewezen als bevoegd gezag. Voor open bodemenergiesystemen is een omgevingsvergunning vereist waarvoor Gedeputeerde Staten het bevoegd gezag zijn (artikel 5.1, tweede lid, onder b van de Omgevingswet juncto artikel 3.19, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving).

BBB

Na sectie 7.3.2 wordt een sectie ingevoegd, luidende:

Paragraaf 7.3.3 Meldingen voor ontgrondingsactiviteiten

Geen toelichting.

Artikel 7.18a (termijn melding ontgrondingsactiviteit)

Als na het doen van een verplichte melding op grond van artikel 4.65 de werkzaamheden niet binnen twee jaar zijn uitgevoerd, moet een nieuwe melding worden ingediend. Er kan dan een nieuwe beoordeling plaatsvinden op grond van de omstandigheden van het geval op dat moment. De mogelijkheid om naar aanleiding van een betreffende melding een maatwerkvoorschrift te stellen, is ook op deze bepaling van toepassing. Dat betekent dat vooraf de mogelijkheid bestaat van een verlengde termijn.

CCC

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 7.27 (beoordelingsregel maatwerkvoorschrift herbeplanting op andere grond)

Algemeen: Dit artikel is een invulling van artikel 11.130 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Het uitgangspunt is dat herbeplanting plaatsvindt op dezelfde grond als waar de houtopstand geveld of tenietgegaan is.

In het eerste lid staan redenen op grond waarvan Gedeputeerde Staten kunnen toestaan dat herbeplanting op andere grond plaatsvindt. In het tweede lid worden situaties genoemd waarin Gedeputeerde Staten niet toestaan dat herbeplanting op andere grond plaatsvindt. In het derde lid wordt duidelijk gemaakt dat, als herbeplanting op andere grond via een maatwerkvoorschrift is toegestaan, deze herbeplanting fysiek of in bepaalde gevallen financieel plaatsvindt. De fysieke herbeplanting vindt plaats zo dicht mogelijk bij het aangetaste gebied. De vergoeding die betaald moet worden door gebruik te maken van de compensatiepool wordt berekend overeenkomstig de daarvoor in artikel 5.13 vastgestelde elementen. De hier bedoelde compensatiepool is dezelfde pool die gebruikt kan worden voor compensatie Gelders natuurnetwerk.

Lid 2 onderdeel c: locaties waarvoor subsidie is aangevraagd om ze als natuur in te richten, kunnen niet dienen als locatie voor de herbeplanting. Op grond van de subsidie geldt daar namelijk al een verplichting tot inrichting van nieuwe natuur.

Lid 2 onderdeel d: Het bebossen van bijvoorbeeld heideterreinen of andere hoogwaardige natuurterreinen is niet toegestaan. Het gaat daarbij meestal om percelen waarop al een natuurbestemming ligt, maar ook weidevogelgebieden e.d. vallen hieronder. Gedeputeerde Staten nemen bij de beoordeling mee of bijzondere soorten en habitats in het gebied voorkomen.

Lid 2 onderdeel g: Oude bosgroeiplaatsen zijn bossen die een lange historische continuïteit hebben (in sommige gevallen teruggaand tot de Middeleeuwen). Ze hebben daardoor bijzondere kenmerken zoals oude bomen, autochtone boom- en struikpopulaties, oude ongestoorde bosbodems en herbergen soorten die in jongere bossen ontbreken of zich slechts moeizaam kunnen ontwikkelen. In Gelderland beschouwen we bestaande bossen als oude bosgroeiplaatsen wanneer deze volgens de eerste kadastrale kaarten uit de periode 1811-1832al bebost waren. Om te verduidelijken waar oude bosgroeiplaatsen liggen werken we met een indicatieve kaart. Bestaande bossen zijn hierbij in beeld gebracht door gebruik te maken van de digitale topografische kaart TOP10NL (1:10000). Op de kaartbijlage Natuur waarop oude bosgroeiplaatsen staan zijn de kleinere oude bosgroeiplaatsen (kleiner dan 10 are of bestaande uit rijbeplanting van 20 of minder bomen) niet weergegeven. Dit zijn immers geen door het Besluit activiteiten leefomgeving beschermde houtopstanden, dus is de regel in de Omgevingsverordening niet van toepassing. Op de kaart is geen onderscheid gemaakt tussen houtopstanden die binnen of buiten de bebouwingscontour houtkap liggen. De reden is dat er geen actueel vlakdekkend overzicht van de bebouwingscontour houtkap voorhanden is en de gemeenteraad deze begrenzing op elk moment kan wijzigen. Dit betekent dat bij het beoordelen of een houtopstand op een bepaald moment onder de werking van het Besluit activiteiten leefomgeving valt, bij de betreffende gemeente de meest actuele begrenzing van de bebouwingscontour houtkap moet worden opgezocht. De regel geldt niet onverkort voor alle oude bosgroeiplaatsen. De regel vloeit namelijk voort uit het Besluit activiteiten leefomgeving, waarin is bepaald dat dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen van de houtopstand moet worden herbeplant. Is de houtopstand op de oude bosgroeiplaats geen houtopstand als bedoeld in het Besluit activiteiten leefomgeving, dan is deze regel niet van toepassing. Dit is bijvoorbeeld het geval bij een houtopstand kleiner dan 10 are of bestaande uit rijbeplanting van 20 of minder bomen. Daarnaast geldt de regel alleen voor oude bosgroeiplaatsen waar het landgebruik sinds 1832 continue en onafgebroken uit bos heeft bestaan. Tijdelijke afwezigheid door reguliere kap, hak of snoei is wel toegestaan. Wanneer een locatie bijvoorbeeld een periode in gebruik is geweest als groeve, afvalstort of als agrarische grond of wanneer er bijvoorbeeld tijdelijk een gebouw heeft gestaan is de regel dus niet van toepassing omdat er geen sprake is van continue en onafgebroken landgebruik als bos. Wij hanteren het uitgangspunt dat wij herbeplanting op andere grond niet toestaan als de gevelde of tenietgegane houtopstand op een oude bosgroeiplaats ligt, tenzij de initiatiefnemer kan aantonen dat op de locatie geen sprake is van continue en onafgebroken landgebruik als bos. Als de aanvrager van een maatwerkvoorschrift voor herbeplanting op andere grond van oordeel is dat sinds 1832 geen sprake is van continue en onafgebroken landgebruik als bos, is het aan aanvrager dit aan te tonen.

Lid 3: Dit lid bevat een uitzondering van het verbod om geen herbeplanting op andere grond toe te staan als er sprake is van het vellen of tenietgaan van een houtopstand op een oude bosgroeiplaats die voldoet aan de eisen uit lid 2, onderdeel g. Deze uitzondering is van toepassing als de oude bosgroeiplaats buiten Natura 2000 en Gelders natuurnetwerk ligt en wordt voldaan aan de voorwaarde dat de velling plaatsvindt of -vond ten behoeve van een functiewijziging op basis van een omgevingsplan waarin maatschappelijke belangen worden afgewogen en de drie cumulatieve eisen genoemd in onderdeel b.

Met de voorwaarde om de maatschappelijke belangen in een omgevingsplan af te wegen, wordt gewaarborgd dat op gemeentelijk niveau deze relevante belangen worden betrokken bij de locatiekeuze en een ontwikkeling enkel doorgang kan vinden als de maatschappelijke belangen dit rechtvaardigen. Onder dergelijke maatschappelijke belangen worden in ieder geval verstaan: drinkwa-

tervoorziening, energietransitie, woningbouw, infrastructuur en ontwikkeling van de (lokale) economie. Met de formulering 'in ieder geval' wordt aangegeven dat deze opsomming van voorbeelden niet limitatief is. Aan onderdeel b, onder i, is voldaan als wordt aangetoond dat het bovenste aaneengesloten bladerdak van de oude bosgroeiplaats voor de afgelopen 10 jaar voor niet meer dan 50 procent uit inheemse loofbomen heeft bestaan. Aan onderdeel b, onder 3, is voldaan als wordt aangetoond dat het gedeelte dat is of wordt geveld ten hoogste 50 jaar oud is of was.

DDD

De volgende sectie wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 9.7 (overgangsrecht aanleg zonneparkafstandsnorm nieuwe windturbines)

In de bestuurlijke afspraken tussen het Rijk, Interprovinciaal Overleg (IPO), Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Unie van Waterschappen (UvW) en Netbeheer Nederland (NBNL), zoals weergegeven in de Kamerbrief over aangescherpte voorkeursvolgorde zon van 26 oktober 2023, is afgesproken dat:

1. de aangescherpte voorkeursvolgorde zon juridisch in de provinciale omgevingsverordeningen wordt verankerd; en
2. dat daarbij rekening wordt gehouden met projecten of initiatieven, waarvan de participatietrajecten al in een vergevorderd stadium zijn om te voorkomen dat lopende lokale initiatieven stilvallen.

De eerste afspraak heeft geresulteerd in de artikelen 5.90 – 5.90b, de tweede afspraak in dit overgangsrechtelijke artikel 9.7 Geen toelichting.

In de Kamerbrief en de bijbehorende afspraken is niet nader aangegeven wanneer sprake is van een vergevorderd stadium van participatie. In algemene zin is dit ook lastig aan te geven, omdat participatie een vormvrij proces is en dus geen vaste stappen of wettelijk voorgeschreven stadia kent. De Omgevingswet schrijft alleen voor dat participatie moet plaatsvinden, niet hoe. Het bevoegd gezag (gemeente) en de initiatiefnemer kunnen het participatieproces naar eigen voorkeur invullen. Deze keuzevrijheid leidt ertoe dat dezelfde verrichte participatie-inspanning, bijvoorbeeld het opstellen van een participatieplan, in de ene situatie wel een vergevorderd participatietraject vormt, maar in een andere situatie niet. Dit is bijvoorbeeld afhankelijk van de wijze waarop de inhoud van zo'n plan tot stand is gekomen: met of zonder voorafgaand intensief overleg met de gemeente e/o omwonenden, waarbij niet zozeer het aantal gesprekken of overlegmomenten bepalend is, maar vooral de concrete inhoud daarvan.

Of een participatietraject zich in een vergevorderd stadium bevindt, zal dus van geval tot geval kunnen verschillen. Het is niet mogelijk om daarvoor één vast ijkpunt te noemen. Welke vorm van participatie bij een initiatief of project voor de aanleg van een zonnepark wordt gekozen, is afhankelijk van de initiatiefnemer, de omvang en locatie van het initiatief en het gemeentelijke participatiebeleid. Bij een zonnepark op een afgelegen locatie in een dunbevolkt deel van het buitengebied kan wellicht qua participatie worden volstaan met het mondeling of schriftelijk informeren van de enkele 'direct-omwonende', terwijl in een dichter-bevolkt gebied de aankondiging van het initiatief met een flyer of een informatieavond hooguit de eerste stap is van een uitgebreid participatieproces met de omgeving.

De initiatiefnemer zal moeten aantonen welke participatiestappen uiterlijk op 19 december 2023 (de datum waarop Gedeputeerde Staten de Statenbrief met de Gelderse interpretatie van de bestuurlijke afspraken hebben vastgesteld) zijn gezet.

De beoordeling of die stappen kunnen worden aangemerkt als 'een vergevorderd stadium' is aan de gemeente als bevoegd gezag voor de aanleg van zonneparken. De provincie zal bij een buitenplans initiatief dit gemeentelijke oordeel terughoudend toetsen.

Van een vergevorderd stadium van participatie is overigens alleen sprake als het bevoegd gezag ook risico loopt op een schadeclaim wegens het stopzetten van een vergevorderd proces voor een zonnepark-project op landbouwgrond.

EEE

Het volgende opschrift wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 9.8 (citeertitel)

Motivering

Toelichting op de wijzigingen

Hieronder staat per onderwerp wat er verandert en waarom. Ook leest u hoe we inwoners en organisaties betrokken hebben.

Stikstofreductiegebied

Wij stellen voor om een nieuw hoofdstuk met 11 artikelen toe te voegen naar aanleiding van GS besluit op 20 januari 2026 m.b.t. het strokenbeleid. Dit hoofdstuk vervangt het tijdelijke hoofdstuk 4a met de voorrangsbepaling en de voorbeschermingsregels (Voorbeschermingsregels beperkingengebied stikstofemissie Gelderland 23 april 2025). Hieronder een korte motivering per artikel. Voor uitgebreide motivering en mee context en uitleg verwijzen wij naar de Statenbrief (PS2026-37) en de bijlagen, met name de bijlage Beleid voor het stikstofreductiegebied.

Participatie

In juli 2025 stelden Gedeputeerde Staten een zogenoemde denkrichting vast voor het strokenbeleid. Op basis van deze denkrichting gingen we in gesprek met ondernemers, grondeigenaren en inwoners uit het stikstofreductiegebied. We organiseerden inloopbijeenkomsten, 1 op 1 gesprekken, gesprekken met gemeenten, waterschappen en vertegenwoordigende organisaties en we hebben een digitaal platform waar mensen hun reactie konden achterlaten. Ook kregen we e-mails en brieven van ondernemers, belangorganisaties en gemeenten. We hebben alle inbreng gelezen en dat heeft geleid tot aanpassing van een aantal voorgenomen maatregelen en het schrappen van enkele voorgenomen maatregelen. Alle onderstaande voorstellen zijn dus onderwerp geweest van de participatie.

1. Artikel 4a.1 (oogmerk en toepassingsbereik regels reductie emissie stikstof)

We stellen voor om dit hoofdstuk op te nemen met het oog op het beperken van emissies in de lucht van stikstofverbindingen binnen het stikstofreductiegebied. Die emissies worden veroorzaakt door verschillende (bedrijfsmatige) activiteiten die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor de binnen het stikstofreductiegebied gelegen Natura 2000-gebieden kunnen hebben. De regels beogen concreet de stikstofemissie door stookinstallaties, de veehouderij en mobiele werktuigen te reduceren.

De regels gelden als passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrictlijn.

2. Artikel 4a.2 (regels reductie stikstof: stookinstallaties)

We stellen voor om de uitstoot vanuit bedrijfsmatige verbranding van gas, en andere brandstoffen, vrijkomende stikstofhoudende verbindingen te reduceren. We verbieden vanaf de datum van inwerkingtreding van deze wijziging van de omgevingsverordening het installeren van nieuwe, in de zin van extra, stookinstallaties. Denk hierbij bijvoorbeeld aan CV-ketels, luchtverhitters, ovens, fornuizen en kachels. We willen voorkomen dat er extra bronnen van stikstof komen in het stikstofreductiegebied.

We stellen een aangescherpte norm in voor de hoeveelheid stikstof die wordt uitgestoten, 40 mg/Nm³. De nu geldende, landelijke, norm is 70 mg/Nm³. Door de norm in het stikstofreductiegebied strenger te maken, komen we tot een extra reductie van de emissies dicht bij de overbelaste natuur. Deze norm geldt voor bedrijven met een totaal geïnstalleerd vermogen van 400 kW. De vermogens van alle in een bedrijf opgestelde stookinstallaties worden bij elkaar opgeteld. Deze paragraaf kan dus ook van toepassing zijn op bijvoorbeeld recreatiebedrijven als het gezamenlijke vermogen van de verwarmingsketels in de geëxploiteerde recreatiewoningen samen optellen tot meer dan 400 kW. Op die manier maken we zeker dat alle grote bronnen van emissies worden aangepakt en voorkomen we dat bedrijven de regels zouden kunnen omzeilen door de grote ketel te vervangen door verscheidene kleinere. Omdat niet alle stookinstallaties op gas werken, zijn er ook aangescherpte normen voor andere type stookketels en brandstoffen. Voor stookinstallaties op basis van biomassa wordt een reductie van 60% opgelegd. Voor stookinstallaties op andere brandstoffen een reductie van 40%. Voor gasmotoren wordt de norm 35 mg/Nm³.

3. Artikel 4a.3 (reductie gasverbruik)

We stellen voor om de uitstoot vanuit bedrijfsmatige verbranding van gasvrijkomende stikstofhoudende verbindingen te reduceren. Deze aanvullende norm voorkomt dat bedrijven die hun stikstofemissie reduceren, zoals verplicht door het bovenstaande artikel 4a.2, de ruimte die ontstaat in hun vergunning opvullen door het vermogen van hun stookketels uit te breiden. Dan zou er netto geen reductie bereikt worden.

4. Artikel 4a.4 (vestigingsverbod veehouderij)

We stellen voor om een toename van het aantal landbouwdieren en de bijbehorende stikstofemissie binnen het stikstofreductiegebied te voorkomen. Dit verbod geldt voor nieuwvestiging van veehouderijen. Nieuwvestiging wil zeggen: vestiging op een locatie binnen het stikstofreductiegebied waar op 23 april 2025 (datum inwerkingtreding voorbereidingsbesluit, Provinciaal blad 2025 nr. 6530) nog geen veehouderij gevestigd was. Het verbod betreft zowel grondgebonden als niet-grondgebonden veehouderijen. Het verbod geldt ook voor omschakeling van een agrarisch bedrijf naar een gemengd bedrijf met als nieuwe activiteit het houden van landbouwhuisdieren. Hervestiging van een veehouderijbedrijf of een gemengd bedrijf met een veehouderijtak binnen het stikstofreductiegebied is wel toegestaan. Het verschil met nieuwvestiging is, dat een hervestiging een verplaatsing van een veehouderijbedrijf of agrarisch bedrijf met een veehouderijtak betreft naar een bestaande locatie, d.w.z. een andere, al voor dat type bedrijf benutte locatie. Op deze manier voorkomen we een sterfhuisconstructie.

5. Artikel 4a.5 (uitbreidingsverbod veehouderij)

We stellen voor om een toename van het aantal landbouwdieren en de bijbehorende stikstofemissie binnen het stikstofreductiegebied te voorkomen. Het verbod op uitbreiding geldt voor alle niet-grondgebonden veehouderijen, gemengd of ongemengd. Onder 'uitbreiding' wordt verstaan: vergroting van de agrarische bebouwing. 'Niet-grondgebonden' veehouderijen betreft de intensieve veehouderij; binnen het stikstofreductiegebied vooral kalverhouderijen, pluimveehouderijen en varkenshouderijen. Het verbod op uitbreidingen van dat bedrijf beperkt zich tot het houden van landbouwhuisdieren en geldt dus niet voor andere bedrijfsonderdelen, zoals het erf en omliggende – tot het bedrijf behorende – landerijen. Onder dit verbod valt niet de noodzakelijke renovatie of verruiming van een bestaande stal met het oog op dierenwelzijn (meer bewegings- en leefruimte) in het kader van 'dierwaardige veehouderij in 2040', mits het aantal gehouden landbouwhuisdieren niet toeneemt. Uitzonderingen worden opgesomd in artikel 4a.7, onder meer voor extensieve, biologisch gecertificeerde bedrijven. Onderzocht wordt nog of een uitzondering op het uitbreidingsverbod van niet-grondgebonden veehouderijen kan worden verleend wanneer gelijk of beter doelbereik qua stikstofreductie kan worden bereikt én voldoende perspectief overblijft voor extensieve melkveehouderij.

6. Artikel 5.83a (verbod omgevingsplan nieuwvestiging en uitbreiding veehouderij binnen het stikstofreductiegebied)

De verboden in de artikelen 4a.4 en 4a.5 worden tijdelijk opgenomen in de omgevingsverordening als rechtstreeks-werkende regel, zodat het verbodsregiem dat geldt met ingang van 23 april 2025 (datum inwerkingtreding voorbereidingsbesluit, Provinciaal blad 2025 nr. 6530) wordt gecontinueerd. Met dit artikel wordt beoogd dat deze verbodsbepalingen alsnog worden opgenomen in het omgevingsplan. Eerder is deze constructie gebruikt bij het geitenmoratorium zie artikel 5.83).

7. Artikel 4a.6 (stalmodernisering)

We stellen voor om de stikstofemissie vanuit stallen binnen het stikstofreductiegebied te verminderen. De emissies vanuit stallen leveren een significante bijdrage aan de totale emissie. Elk veehouderijbedrijf binnen het stikstofreductiegebied wordt verplicht een flinke reductie te bereiken ten opzichte van een 'traditionele' stal zonder luchtwassers. Elke veehouder krijgt ruim de tijd om aan deze reductieverplichting te voldoen: tot 1 januari 2035. Dit kan door een stalaanpassing, door toepassing van aanvullende technieken of door de veestapel te verkleinen. Voor het behalen van de reductie kan gebruik worden gemaakt van verschillende methoden. De keuze is aan de ondernemende agrariër. Doordat de reductie behaald moet worden ten opzichte van een 'traditionele' stal zonder luchtwassers wordt de opgave voor de veehouder verkleind met de maatregelen die al eerder genomen zijn. Alle behaalde reducties ten opzichte van een 'traditionele' stal zonder luchtwassers tellen mee. Daardoor worden investeringen die al gedaan zijn meegeteld en dus beloond. De percentages die genoemd worden zijn niet vergelijkbaar met de percentages zoals die gebruikt worden in de vergunningverlening en de beleidsregels voor saldering.

8. Artikel 4a.7 (criteria vrijstelling)

We stellen voor om (melk)veehouders binnen het stikstofreductiegebied vrij te stellen van bovengenoemde verplichtingen als die hun bedrijfsvoering op andere, geborgde manieren richten op stikstofemissiereductie en zo naar het wenselijke streefbeeld van een extensieve veehouderij toewerken.

Het voorstel is dat die vrijstelling geldt voor:

- a. Melk)veebedrijven die biologisch gecertificeerd zijn en maximaal 1,6 GVE/ha hebben;
- b. Voor bedrijven die weinig vee hebben in verhouding tot hun grondoppervlak (minder dan 1,5 GVE/ha);

- c. Voor bedrijven met een omvangrijk aandeel agrarisch natuurbeheer (minstens 20% van het gebruikte perceeloppervlak);
- d. Voor (melk)veebedrijven die hun koeien veel beweiden (minstens 3020 uur/koe/jaar); en
- e. Voor bedrijven die hun stal een deel van elk kalenderjaar leeg hebben staan.

9. Artikel 4a.8 (verbod toepassing stikstofkunstmest)

We stellen voor (met ingang van 1 januari 2030) een verbod om stikstofkunstmest op of in de bodem te brengen binnen het stikstofreductiegebied. Dit artikel beoogt het voorkomen van stikstofuitstoot nabij kwetsbare gebieden door het gebruik van stikstofhoudende kunstmest te verbieden. Particulier gebruik op niet-bedrijfsmatig geëxploiteerde gronden, zoals tuinen bij woonhuizen, is uitgezonderd. De reden hiervan is dat de bijdrage aan stikstofdepositie verwaarloosbaar is en handhaving op dit niveau niet mogelijk is. Het verbod geldt wel voor bijvoorbeeld voetbalvelden, golfbanen en paardenweiden.

10. Artikel 4a.9 (verbod omzetten en scheuren grasland)

We stellen dit verbod voor om, zodat het huidige grasland behouden blijft binnen het stikstofreductiegebied. Door het behoud van grasland voorkomen we een verschuiving van ammoniakemissies naar nitraatuitspoeling naar grond- en oppervlaktewater. Gras neemt veel meststoffen op. Daarnaast zorgt grasland voor een hoge koolstofopbouw in de bodem. We willen met het scheurverbod ook voorkomen dat (zeer) intensieve teelten, zoals bijvoorbeeld bloembollen- of laanbomen-teelt, gestart worden op plekken waar nu grasland is. Dit verbod draagt daarmee bij aan het behalen van de doelen uit de Kader Richtlijn Water (KRW). Het scheurverbod geldt alleen voor agrarische bedrijven en niet voor particuliere weidegronden. Scheuren om het grasland te vernieuwen om onkruid tegen te gaan maken we een uitzondering voor. Dan mag er gescheurd worden als er meteen weer gras wordt ingezaaid. Dit verbod geldt niet voor tijdelijk grasland omdat tijdelijk grasland een onderdeel kan zijn van gewasrotatie in het bouwplan. De gevolgen voor agrarische bedrijven als het rustgewas gras opeens permanent zou worden zien wij als onevenredig groot.

11. Artikel 4a.10 (beperking stikstofemissie bij gebruik mobiele werktuigen)

We stellen voor om bedrijven en overheden te verplichten met emissieloze mobiele werktuigen te werken binnen het stikstofreductiegebied. Deze verplichting gaat voor bedrijven in op 1 januari 2035, voor overheden op 1 januari 2028. Bij mobiele werktuigen moet onder andere gedacht worden aan bouwkransen, shovels, graafmachines, aggregaten, hoogwerkers, heftrucks of maaimachines en ook aan kleiner materieel zoals bladblazers. Bedrijfsmatig gebruik is alle gebruik uitgezonderd gebruik door particulieren en hobbymatig gebruik, bijvoorbeeld in verenigingsverband. Gebruik van mobiele werktuigen door niet-gouvernementele organisaties, zoals Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten, of door woningcorporaties geldt als bedrijfsmatig gebruik.

Ontgrondingen

We stellen 4 (kleine) wijzigingen voor bij 1 onderwerp.

1. Verduidelijking bestaand beleid ontgrondingen

We stellen voor om wijzigingen op te nemen in de regels over ontgrondingsactiviteiten. Zo verduidelijken we het bestaande beleid. Ook sluit de Omgevingsverordening dan waar nodig weer meer aan op de praktijk en het beleid van vóór de Omgevingswet. Toen de Omgevingswet ging gelden, verviel de Ontgrondingenwet. In landelijke regels (Besluit activiteiten leefomgeving) staat wanneer er geen vergunning nodig is voor ontgrondingsactiviteiten. Vóór de Omgevingswet ging gelden, bepaalde de Provincie dit. In onze omgevingsverordening stond voor welke gevallen dit gold. Toen de Omgevingswet inging, probeerden we zo goed mogelijk om door te gaan met dit beleid, in aanvulling op en in afwijking van de nieuwe landelijke regels. Naar nu is gebleken is dit op een paar onderdelen niet helemaal gelukt. Dat herstellen we nu.

We stellen concreet de volgende 4 wijzigingen voor:

1. We voegen toe dat we ontgrondingen aanmerken als 1 ontgrondingsactiviteit, als:
 - deze vlak bij elkaar liggen of meteen na elkaar worden uitgevoerd en
 - er onderling een technische, organisatorische of functionele binding bestaat.
2. De Ontgrondingenwet gold niet voor saneringen als bedoeld in de Wet bodembescherming. In de nu geldende regels voor ontgrondingen is voor saneringen van landbodem soms wel een ontgrondingsvergunning nodig. Met deze wijziging voegen we de uitzondering weer toe aan de regels, zodat voor deze saneringen geen ontgrondingsvergunning nodig is.
3. Net als nu gold ook vóór de Omgevingswet dat voor het aanleggen of veranderen van watergangen tot bepaalde grenzen geen vergunning nodig was. Wel is een melding verplicht als er 1.000 m³ of

meer wordt ontgraven. Voorheen maakte het niet uit of dit wel of niet door of namens de waterbeheerder werd gedaan. In de nu geldende regels is er wel een verschil. Als het werk door of namens de waterbeheerder wordt uitgevoerd, is geen melding nodig. Dat herstellen we nu: ook als het werk door de waterbeheerder wordt gedaan, is een melding verplicht.

4. Tot slot was in onze Omgevingsverordening vóór de Omgevingswet opgenomen dat een melding voor een ontgroning een geldigheid van 2 jaar heeft. Dat wil zeggen: de werkzaamheden moeten binnen 2 jaar worden uitgevoerd. Deze geldigheidstermijn wordt nog steeds gehanteerd. Daarom stellen we voor deze termijn alsnog toe te voegen aan de verordening (afdeling 7.3).

Dit voorkomt dat een activiteit wordt opgeknipt. En dat we activiteiten die dicht bij elkaar plaatsvinden los van elkaar beoordelen.

Het voorstel ziet op wijziging van de artikelen 4.62, 4.64 en 4.65 en de toelichting op artikel 4.62 en 4.64. We voegen aan afdeling 7.3 een paragraaf 7.3.3 'Meldingen voor ontgrondingsactiviteiten' toe met een nieuw artikel inzake de geldigheidstermijn.

Participatie

We betrokken bij dit voorstel geen andere partijen. Toen de Omgevingswet ging gelden, was ons doel om de regels voor ontgrondingsactiviteiten onveranderd en zonder aanpassingen in beleid (beleidsneutraal) over te nemen in onze nieuwe Omgevingsverordening. Met dit voorstel repareren we de onderdelen waarvan in de uitvoeringspraktijk is gebleken dat na invoering van de Omgevingswet toch een aantal regels anders uitpakt.

Erfgoed

We stellen een wijziging voor bij 2 onderwerpen.

1. Wijziging afwijkruimte van het Besluit kwaliteit leefomgeving

We stellen voor om de afwijkruimte die het vernieuwde Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) biedt voor het werelderfgoed Neder-Germaanse Limes en werelderfgoed Hollandse Waterlinies, op te nemen in de omgevingsverordening. De algemene regel is dat de kernkwaliteiten van een werelderfgoed niet mogen worden aangetast. Door de wijziging kunnen Gedeputeerde Staten een ontheffing verlenen aan een gemeente of waterschap om af te wijken van die regel. Het is alleen mogelijk om af te wijken als een activiteit het mogelijk maakt om de overkoepelende 'uitzonderlijke universele waarde' te behouden. Zo kan aanpassing aan een waterlinie-fort een kernkwaliteit aantasten, maar er tegelijk toe leiden dat het een nieuwe bestemming krijgt. Hierdoor is de kans groter dat het in de toekomst behouden blijft.

2. Aanpassing kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies en Neder-Germaanse Limes

Daarnaast zijn bij de recente wijzigingen van het Bkl de kernkwaliteiten van de historische Stelling van Amsterdam en Hollandse Waterlinies samengevoegd in een set van kernkwaliteiten voor het overkoepelende werelderfgoed Hollandse Waterlinies. Die aangepaste set kernkwaliteiten nemen we letterlijk over. Voor werelderfgoed Neder-Germaanse Limes zijn kleine redactionele aanpassingen gedaan op de formulering van de kernkwaliteiten.

Het voorstel ziet op wijziging van artikel 5.2 en de toelichting bij paragraaf 5.4.1 en 5.4.2

Participatie

In de zomer van 2024 was er een openbare internetconsultatie. In de aanloop daarvan is er uitgebreid overleg geweest tussen het Rijk en de betrokken beheerders van werelderfgoed in Nederland (waaronder de provincie Gelderland).

Wonen

We stellen wijzigingen voor bij 1 onderwerp.

1. Aanwijzen van woningbouwregio's

Gedeputeerde Staten maken regionale afspraken over wonen in regio's. We stellen voor om in artikel 5.63, lid 1, duidelijk te maken dat deze regio's gezien moeten worden als de wettelijke woningbouwregio's. Daarnaast geven we deze woningbouwregio's aan op een kaart. Aansluitend bij deze wijziging wordt de term regio in de artikelen 5.63 en 5.64 gewijzigd in woningbouwregio.

Als het voorstel voor een Wet Versterking regie volkshuisvesting (Kamerstuknummer 36.512) wordt aangenomen, dan treedt onder andere onderstaand artikel 7.8b van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) in werking:

Artikel 7.8b (aanwijzing woningbouwregio's)

1. In een omgevingsverordening worden voor de toepassing van de artikelen 4.33 en 4.34 een of meer woningbouwregio's aangewezen.
2. Elke binnen het provinciale grondgebied gelegen gemeente wordt in ten hoogste een woningbouwregio ingedeeld.
3. Een woningbouwregio omvat een voor de woningbouwopgave met het oog op een evenwichtige samenstelling van de woningvoorraad als een eenheid aan te merken verzameling van gemeenten binnen het provinciale grondgebied en, voor zover van toepassing, nabijgelegen gemeenten op het grondgebied van aangrenzende provincies.

Vanouds wordt voor de programmering van woningbouw(locaties) in de provincie Gelderland op regionale schaal samengewerkt, waarbij werd aangesloten bij de bestaande gemeenschappelijke regelingen voor regionale samenwerking, zover die bestonden. Bij de huidige woondeals is ook aangesloten bij die vanouds gehanteerde regio-indeling. De toelichting bij artikel 7.8b Bkl geeft aan dat een woningbouwregio een evenwichtige samenstelling van de woningvoorraad als een eenheid moet worden aangemerkt. Dit kunnen dan meerdere gemeenten betreffen. In een provincie worden een of meer woningbouwregio's aangewezen. De in de provincie gelegen gemeenten worden in minimaal één woningbouwregio ingedeeld. De woningbouwregio's zijn zichtbaar op de kaart. Gemeenten die buiten de provincie Gelderland vallen, maar wel deel uitmaken van een 'Gelderse' regio, zijn ook zichtbaar op deze kaart.

Het voorstel ziet op wijziging van artikel 5.63 en 5.64. We voegen artikel 5.62a toe.

Participatie

Gedeputeerde Staten hebben Provinciale Staten per brief laten weten dat ze een volkshuisvestingsprogramma willen maken. In dit volkshuisvestingsprogramma staat hoe we het Gelderse woonbeleid uitvoeren. Dat is het beleid uit het beleidskader wonen en de wettelijke eisen uit het wetsvoorstel Wet Versterking regie volkshuisvesting. Dit wetsvoorstel vereist van provincies om de woningbouwregio's vast te stellen. In het voorjaar en de zomer van 2025 is de voorgenomen aanwijzing met gemeenten, regio's en buurprovincies besproken. We hebben een reactie gevraagd op het Gelders programma wonen (annex Volkshuisvestingsprogramma). Het zijn feitelijk de woondeal-regio's.

Werklocaties

We stellen wijzigingen voor bij 3 onderwerpen.

1. Geldigheid van de regionale programma's werklocaties (RPW's)

In de vorige wijziging van de omgevingsverordening die vast is gesteld is een regel toegevoegd om te borgen dat RPW's geldig blijven totdat nieuwe zijn vastgesteld. We stellen voor om ter verduidelijking een bijbehorende toelichting op te nemen. Regionale werkprogramma's worden elke 4 jaar vernieuwd. Als dit door omstandigheden niet lukt, is het onduidelijk of het programma nog geldt of vanzelf is vervallen (van rechtswege). Daarom vermelden we dat zo'n programma blijft gelden tot het vernieuwde programma in werking treedt. Het voorstel ziet op wijziging van de artikelsgewijze toelichting van artikel 5.68.

Participatie

We maken de RPW's met de regiogemeenten. Zij stellen deze voor een deel zelf op. We bespraken de voorgenomen wijziging met de adviseurs economie van de betreffende regiogemeenten.

2. Beschermen en compenseren capaciteit bedrijventerreinen

We stellen voor om planologische bescherming van de fysieke ruimte en milieugebruiksruimte van bedrijven op bedrijventerreinen op te nemen in de omgevingsverordening. De bescherming van de milieugebruiksruimte beperkt zich tot bedrijfskavels voor bedrijven in de hogere milieucategorieën (vanaf 4.1). In de nieuwe VNG-handreiking "Activiteiten en milieuzonering" onder de Omgevingswet worden dit bedrijfskavels genoemd die activiteiten met verruimde milieugebruiksruimte of meer mogelijk maken. Uitgangspunt is ook dat verloren gegane fysieke of milieuruimte wordt gecompenseerd.

Er zijn in de toekomst mogelijk niet genoeg geschikte locaties, omdat bedrijventerreinen vaker worden omgevormd tot woongebieden met bijpassende kleinschaliger bedrijvigheid.

In de regionale programma's werklocaties maken we hierover afspraken met gemeenten. Het uitgangspunt is: 'het juiste bedrijf op de juiste plek'. Het voorstel ziet op een toegevoegd artikel 5.71a.

Participatie

We maken de regionale programma's werklocaties (RPW's) met de regiogemeenten. Zij stellen deze voor een deel zelf op. We bespraken het voornemen tot wijziging met de adviseurs economie van de betreffende regiogemeenten. De noodzaak om vestigingslocaties met een hoge milieucategorie te beschermen, kwam aan bod in de processen rond de vernieuwing van de RPW's.

3. Inhoud Regionale programma's werklocaties

We stellen voor om de inhoudelijke eisen aan de regionale programma's werklocaties te actualiseren. Er is toegevoegd dat ook afspraken moeten worden gemaakt over de regionale meerwaarde van bedrijven, het beschermen van fysieke en milieugebruiksruimte van werklocaties, het beter benutten van bedrijventerreinen, landschappelijke inpassing, zoekgebieden voor grootschalige bedrijvigheid en netbewust bouwen. Tot slot is verduidelijkt welke thema's wij van belang vinden bij een toekomstbestendige inrichting van werklocaties.

Participatie

Het beschermen van fysieke en milieugebruiksruimte is besproken met de regio's. Met de overige wijzigingen brengen we de omgevingsverordening vooral in lijn met de thema's waarover we in de laatst geactualiseerde RPW's in de praktijk al afspraken maken.

Klimaatadaptatie

We stellen wijzigingen voor bij 3 onderwerpen.

De inzet op klimaatadaptatie heeft zijn oorsprong in het nationaal Deltaprogramma en de subprogramma's Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) en het Deltaplan Zoetwatervoorziening (DPZ). Deze vormen de belangrijke kaders voor de provinciale inzet op klimaatadaptatie. In het bestuursakkoord Klimaatadaptatie (2018) hebben provincies zich gecommitteerd aan deze programma's. Het doel is om Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust te hebben ingericht. Borging in beleidsinstrumenten is daarbij een belangrijk middel en 1 van de 7 stappen in het DPRA. In het Gelders coalitieakkoord 2023-2027 is opgenomen: we willen een klimaatbestendig Gelderland, in alles wat we doen. Deze ambitie is uitgewerkt in de uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie die door GS is vastgesteld (PS2024-278).

1. Risicoanalyse klimaatverandering

We stellen voor om in de toelichting op de omgevingsplannen een risicoanalyse op te nemen voor te verwachten risico's van klimaatverandering. Voor deze risicoanalyse gebruiken we de handreiking toekomstbestendig bouwen (zie https://media.gelderland.nl/handreiking_toekomstbestendig_bouwen_560cb0f820.PDF). Het is belangrijk dat gemeenten bij ruimtelijke plannen vroeg een goede inschatting maken van de mogelijke risico's van klimaatverandering. Zo kunnen gemeenten passende maatregelen nemen om nadelige effecten van weersextremen te voorkomen, zoals schade aan gebouwen en wegen en gezondheidsrisico's. Het voorstel ziet op wijziging van artikel 5.85 en de toelichting daarop. Met deze verordeningswijziging geeft de provincie uitvoering aan het vigerende Beleidskader Wonen (PS2025-17) waarin dit beleid onder 'toekomstbestendige woningbouw' is opgenomen.

Participatie

De voorgenomen wijziging sluit aan bij een gezamenlijk proces met de Gelderse werkregio's klimaatadaptatie (DPRA). Hierin werken alle Gelderse gemeenten, waterschappen en Provincie samen om de regio's aan te passen aan het veranderende klimaat. Dat doen we vanuit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA). Met elkaar spraken we doelen en standaarden af over hoe we in de gebouwde omgeving bij voorkeur omgaan met gevolgen van klimaatverandering. De basis hiervoor ligt in de landelijke maatlat voor een groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving, die in 2023 door het Rijk is ontwikkeld. Deze maatlat bevat de landelijke uitgangspunten raamwerk voor een groene en klimaatadaptieve gebouwde omgeving. Samen met de eerdergenoemde partners zijn de uitgangspunten in deze maatlat nader uitgewerkt voor Gelderland, rekening houdend met specifieke kenmerken als bodemgesteldheid. Deze uitwerking staat beschreven in de Handreiking toekomstbestendig bouwen.

2. Bodemdaling

We stellen voor om in de toelichting op de omgevingsplannen ook een beschrijving op te nemen van de maatregelen of voorzieningen die gemeenten nemen om bodemdaling tegen te gaan. Deze aanvulling komt naast de beschrijvingen van waterveiligheid, wateroverlast, droogte en hitte.

De afgelopen jaren is gebleken dat bodemdaling als gevolg van klimaatverandering een reëel risico is bij ruimtelijke ontwikkelingen. Bodemdaling kan leiden tot schade aan funderingen. Door klimaatverandering wisselen grondwaterstanden sterk. Daardoor kan de bodem in elkaar worden gedrukt. Hierdoor kan schade aan gebouwen ontstaan.

Het voorstel ziet op wijziging van de toelichting op artikel 5.85.

Participatie

Dit thema is ook besproken en uitgewerkt in het gezamenlijk proces met de Gelderse werkregio's klimaatadaptatie, zoals hierboven is beschreven bij 'klimaatadaptatie'.

3. Natuurbranden

We stellen voor om in de toelichting op omgevingsplannen een beschrijving op te nemen van de maatregelen of voorzieningen die gemeenten nemen tegen natuurbranden. Deze aanvulling komt naast de beschrijvingen van waterveiligheid, wateroverlast, droogte en hitte.

Door klimaatverandering is er een toenemende kans op een (grote) natuurbrand. Het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid stelt dat natuurbrandbeheersing begint bij ruimtelijke ordening. Door bij de inrichting van de ruimte rekening te houden met de mogelijke effecten van een natuurbrand op bebouwd gebied, kunnen de risico's van zo'n brand worden verkleind.

Het voorstel ziet op wijziging van artikel 5.85 en de toelichting daarop.

Participatie

We bespraken de voorgenomen wijziging met de 3 veiligheidsregio's in Gelderland en met ruimtelijke adviseurs van gemeenten. Zij zijn het erover eens dat de wijziging helpt om de risico's van een natuurbrand te beperken.

Energietransitie en netcongestie

De instructieregel is als suggestie opgeworpen in een bestuurlijk overleg op 5 september 2025 tussen de regio's en provincie Gelderland, georganiseerd vanuit de Gelderse Energyboard. De gezamenlijke bestuurlijke wens is uitgesproken om als decentrale overheden op regionale schaal maatschappelijk te gaan prioriteren bij schaarste aan elektriciteit (netcongestie). Bij voorkeur komen de gemeenten er per voedingsgebied onderling uit welke projecten maatschappelijke prioriteit genieten boven andere projecten en stemmen zij hun plannen onderling op elkaar af. Als dat niet op korte termijn lukt, wordt van de Provincie een regierol gevraagd. Niet alle regio's en gemeenten waren even goed aangehaakt bij het vervolg, waardoor (ambtelijke en bestuurlijke) onrust is ontstaan over deze voorgenomen instructieregel. Hierover wordt u in een afzonderlijke GS-brief geïnformeerd. We stellen wijzigingen voor bij 5 onderwerpen.

1. Afstandsnorm windturbines

We geven uitvoering aan het door Provinciale Staten in juli 2025 aangenomen initiatiefvoorstel voor 2xтип en RES'en (PS2025-308). Hierin wordt Gedeputeerde Staten opdracht gegeven om een afstandsnorm voor windturbines in de Omgevingsverordening op te nemen.

De afstandsnorm is opgenomen met enkele uitzonderingsgronden. Naast een afstandsnorm blijft een geluidsnorm altijd verplicht. Die geldt ook als er sprake is van een uitzonderingsgrond.

Aangezien dit plan-MER plichtig is, wordt de provinciale plan-MER voor RES'en en windbeleid met aanvullende notitie bij de ter inzage gelegde stukken gevoegd.

Participatie

Bij de behandeling van het Initiatiefvoorstel voor het opnemen van een afstandsnorm voor windturbines in de Omgevingsverordening is er een mogelijkheid geweest om in te spreken, waarvan ook gebruik is gemaakt.

2. Ondergrens voor kleine zon- en windinstallaties

We stellen voor om een ondergrens toe te voegen voor installaties die zonne- en/of windenergie (erfmolens) opwekken. Ook stellen we voor om de ondergrens voor zon hetzelfde te maken als die in het Klimaatakkoord en de RES: installaties > 15kWp. Als de ondergrens voor wind stellen we voor dat de instructieregel voor de RES geldt boven een tiphoogte van 35 meter. Tot deze hoogte zijn de gevolgen voor het landschap namelijk beperkt.

Nu is een wind- of zonnepark alleen toegestaan als de locatie onderdeel uitmaakt van een RES-zoekgebied. Er is geen ondergrens. Daardoor geldt deze regel voor elk zonnepark en elke windturbine. Het maakt niet uit hoe klein die is. Voor erfmolens groter dan 35 meter tiphoogte veranderen de regels niet. Deze blijven mogelijk, maar moeten in een RES-gebied worden gerealiseerd.

Dit maakt het lastig voor particulieren die een kleine installatie willen plaatsen voor eigen gebruik (een zonneveldje op of bij het woonerf of een erfmolen). Gemeenten moeten de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor kleinschalige installaties toetsen aan onze instructieregels.

Een kleine zon- of windinstallatie voorziet in particuliere behoefte. De locaties liggen vaak ook niet in de zoekgebieden wind en/of zon van de RES'en (artikel 5.96). De locatiekeuze voor kleine installaties regelen is niet van provinciaal belang, omdat deze buiten de RES-afspraken vallen.

Vanuit initiatiefnemers voor erfmolens krijgen we vragen waarom een ecologisch onderzoek nodig is en of het niet zonder kan. Dit vanwege de hoge kosten van het ecologisch onderzoek in relatie tot de aanlegkosten van een erfmolen. Een ecologisch onderzoek is niet nodig als er stilstand wordt toegepast. We hebben regels opgenomen op welke momenten stilstand nodig is. Wel blijft het altijd noodzakelijk om een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna activiteit aan te vragen.

We beperken de mogelijkheid voor het plaatsen van erfmolens bij agrarische en bedrijfsbestemmingen omdat we verwachten dat erfmolens alleen in eigen gebruik voorzien en ze te veel stroom opwekken voor huishoudens.

Het voorstel ziet op wijziging van artikel 5.86 en het toevoegen van de artikelen 5.96 en 5.97.

Participatie

We hoorden van enkele gemeenten dat het ontbreken van een ondergrens voor kleine zon- en/of windinstallaties leidt tot uitvoeringsproblemen. Met de voorgenomen wijziging helpen we gemeenten om dit allemaal op dezelfde manier aan te pakken. We hebben de wijziging niet vooraf specifiek met de Gelderse gemeenten overlegd. Zij krijgen gelegenheid om een zienswijze in te dienen.

3. Wijziging artikel 5.90b (participatie bij de aanleg van een zonnepark)

We stellen voor de bepaling die qua reikwijdte geldt op projecten voor een wind-, zonnepark en andere duurzame energie-opwekprojecten uit te breiden. Ook stellen we voor het artikel te vernummeren en te plaatsen aan het einde van paragraaf 5.7.7 Energietransitie. Hierdoor ontstaat een logische volgorde (eerst twee achtereenvolgende artikelen over de ruimtelijke inpassing en daarna dit artikel over participatie).

Bij amendement is in artikel 6.12, derde lid, van de Energiewet (nieuw) is een bevoegdheidsgrondslag voor Provinciale Staten gecreëerd om in de omgevingsverordening "een motiveringsplicht te hanteren over het al dan niet voldoen aan het algemeen streven naar 50% lokaal eigendom bij installaties voor de opwek van hernieuwbare energie. (...) "wie een installatie voor de opwek van hernieuwbare energie ontwikkelt, moet motiveren welke inspanningen zijn verricht om mede-eigenaarschap van de lokale omgeving te organiseren, tot hoeveel lokaal eigendom overeen is gekomen en, indien het overeengekomen percentage minder is dan 50%, waarom er niet minstens 50% lokaal eigendom is overeengekomen. De provincie (...) is niet bevoegd om planologische medewerking te weigeren op basis van het gemotiveerd afwijken van 50% lokaal eigendom." (bron citaat: Kamerstukken II, 2023/24, 36 378, nr. 23).

Bij de vorige wijziging van de Omgevingsverordening Gelderland (PS 5 februari 2025, PS2024-993) is een vergelijkbare motiveringsplicht opgenomen specifiek voor de participatie bij de aanleg van een zonnepark

(artikel 5.90b). Het aangenomen amendement en de inwerkingtreding van de Energiewet geven aanleiding de reikwijdte van dat artikel te verruimen. Gelet op de beleidsregel Lokaal eigendom en participatie die in juni 2025 is vastgesteld (naar aanleiding van motie 24M59) verruimen we de reikwijdte tot alle vormen van duurzame energie. Nu is de (financiële) participatie bij windprojecten alleen opgenomen in de Beleidslijn windenergie. Voor andere vormen van duurzame energieopwekking was nog niks geregeld. Met deze wijziging wordt voor duurzame energieprojecten de motiveringsplicht voor lokaal eigendom op dezelfde wijze geregeld als bij projecten voor zonne-energie.

Artikel 5.90b krijgt ook een logischer plek binnen de paragraaf en daardoor een nieuw nummer: 5.95.

Participatie

Het voorstel om artikel 5.90b te wijzigen, komt overeen met de manier waarop we dit verwoorden in de vastgestelde beleidsregel Lokaal eigendom en participatie. We legden een conceptversie van deze beleidsregel voor aan enkele gemeenten, regio's, energiecoöperaties en commerciële ontwikkelaars.

4. Netbudget nieuwe woningbouw

We stellen voor om in de verordening een instructieregel op te nemen die gemeenten opdraagt om een netbudget voor nieuwe woningbouwprojecten op te nemen in hun omgevingsplan. Het behalen van dat netbudget stellen gemeenten vervolgens als voorwaarde voor het verlenen van de omgevingsvergunning. Het netbudget geeft aan hoeveel elektriciteit een nieuwbouwwijk maximaal mag gebruiken. Hierdoor wordt het elektriciteitsnet minder belast en zijn er binnen de beperkingen van het net meer ontwikkelingen mogelijk. Netcongestie vormt namelijk een groeiend knelpunt voor woningbouw en andere ontwikkelingen in Gelderland. Met deze instructieregel geeft de provincie uitvoering aan het vigerende Beleidskader Wonen (PS2025-17) waarin dit beleid is opgenomen.

Het voorstel voegt een nieuwe paragraaf 5.7.8 en een bijlage toe.

Participatie

Het netbudget voor nieuwe woningbouw is voorbereid in een werkgroep met Flevoland, Utrecht, het rijk, Bouwend Nederland, Neprom, Techniek Nederland, Aedes, en de netbeheerders. De inhoudelijke kennis van deze partijen is gebruikt bij het vormgegeven van de normen zelf. Bij het opstellen van de instructieregels voor het netbudget hebben we juridische werksessies georganiseerd met een selectie aan Utrechtse, Flevolands en Gelderse gemeenten en juristen van het rijk en de drie provincies. We hebben bestaande regionale overlegcircuits gebruikt om de regio's en gemeenten te informeren over ons voorstellen voor het netbudget en om hen om input te vragen. Ook op verzoek zijn wij bij andere regiobijeenkomsten geweest met hetzelfde doel.

5. Netbewust prioriteren

We stellen voor om in de verordening een instructieregel op te nemen die gemeenten binnen een voedingsgebied van een onderstation verplicht om in regionaal verband maatschappelijke prioriteiten te stellen voor ruimtelijke ontwikkelingen, gelet op de schaarste aan net- en aansluitcapaciteit (netcongestie).

Het doen zich situaties voor waar de beschikbare capaciteit op een onderstation onvoldoende is om alle geplande maatschappelijke en ruimtelijke opgaven te realiseren. In dat geval is aanvullende sturing nodig op de verdeling van schaarse netcapaciteit. Hiervoor kan via een interbestuurlijk programma op lokaal niveau worden gewerkt aan afspraken over prioritering en fasering.

Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de instructieregel gaan twee pilotgebieden al aan de slag.

Participatie

De instructieregel is als suggestie opgeworpen in een bestuurlijk overleg op 5 september 2025 tussen de regio's en provincie Gelderland, georganiseerd vanuit de Gelderse Energyboard. De gezamenlijke bestuurlijke wens is uitgesproken om als decentrale overheden op regionale schaal maatschappelijk te gaan prioriteren bij schaarste aan elektriciteit (netcongestie). Bij voorkeur komen de gemeenten er per voedingsgebied onderling uit welke projecten maatschappelijke prioriteit genieten boven andere projecten en stemmen zij hun plannen onderling op elkaar af. Als dat niet op korte termijn lukt, wordt van de Provincie een regierol gevraagd. Niet alle regio's en gemeenten waren even goed aangehaakt bij het vervolg, waardoor (ambtelijke en bestuurlijke) onrust is ontstaan over deze voorgenomen instructieregel. Hierover wordt u in een afzonderlijke GS-brief geïnformeerd.

Water en bodem

We stellen een wijziging voor bij 1 onderwerp.

1. Beleidsregels masterplannen bodemenergie

We stellen voor om de Beleidsregels masterplannen bodemenergie Gelderland 2014 toe te voegen aan de omgevingsverordening. De inhoud van de regels verandert niet. We hebben deze beleidsregels sinds 2014. Doel is om te laten zien hoe Gedeputeerde Staten vergunningaanvragen voor bodemenergiesystemen beoordelen als deze in een interferentiegebied liggen. Als bodemenergiesystemen dicht bij elkaar liggen, bestaat het risico dat koude of warme zones in de bodem (thermische invloedsgebieden) elkaar overlappen (interferentie). Soms leveren de bodemenergiesystemen daardoor minder energie op. Deze regels zorgen dat de energie die in de bodem zit in gebieden met een grote bodemenergievraag zo veel mogelijk kan worden benut met zo min mogelijk effecten op andere belangen.

Het risico op interferentie neemt toe als er veel bodemenergiesystemen worden aangelegd in een beperkt gebied. Het is dan verstandig om vraag naar en beschikbaarheid van ruimte voor bodemenergie op elkaar af te stemmen. Dit kan door een interferentiegebied aan te wijzen en een masterplan bodemenergie te maken. In de Omgevingsverordening staan al beoordelingsregels voor vergunningverlening voor activiteiten die van invloed zijn op de fysieke leefomgeving. Het is logisch om de beleidsregels voor bodemenergiesystemen daaraan toe te voegen. Dan staat alles op een plek.

Het voorstel voegt aan afdeling 7.2 paragraaf 7.2.8 toe.

Participatie

We betrekken geen andere partijen bij deze wijziging, omdat ons beleid hetzelfde blijft. We nemen de bestaande beleidsregels ongewijzigd op in de omgevingsverordening. Ze krijgen dus alleen een andere plek (vindplaats). Daarna trekken we de losse regeling in.

Natuur (oude bosgroeiplaatsen)

We stellen een wijziging voor bij 1 onderwerp.

1. Wijziging regime voor oude bosgroeiplaatsen

We stellen voor om het beschermingsregime voor oude bosgroeiplaatsen buiten Natura 2000 en het Gelders natuurnetwerk te wijzigen. Het beschermingsregime is op deze locatie niet van toepassing als wordt voldaan aan de voorwaarde dat de velling plaatsvindt ten behoeve van een functiewijziging op basis van een omgevingsplan waarin maatschappelijk belangen worden afgewogen én drie cumulatieve eisen.

Op basis van deze aanpassing wordt, buiten Natura 2000 en Gelders natuurnetwerk, ruimte geboden om eenvoudiger nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Op deze wijze wordt tegemoetgekomen aan een gesignaleerde maatschappelijke behoefte om de realisatie van onder andere woningbouw, infrastructuur en uitbreiding van het elektriciteitsnet versneld mogelijk te maken.

Ook stellen we voor om de Kaart Oude Bosgroeiplaatsen te wijzigen op drie locaties. Deze wijziging vindt plaats op basis van beoordelingen van de drie wijzigingsverzoeken die eind december 2025 bekend waren.

Het voorstel ziet op de toevoeging van een (derde) lid aan artikel 7.27.

Overgangsrecht

We stellen voor om het inmiddels uitgewerkte overgangsrecht voor de aanleg van zonneparken te schrappen en overgangsrecht op te nemen voor de nieuwe afstandsnorm, in overeenstemming met het eerder aangenomen initiatiefvoorstel.

Participatie

Bij de behandeling van het Initiatiefvoorstel voor het opnemen van een afstandsnorm voor windturbines in de Omgevingsverordening is er een mogelijkheid geweest om in te spreken, waarvan ook gebruik is gemaakt.

Gemeente Druten

College BenW publicatie Druten

Dossiernummer	7791
Extern Zaak ID	Z/26/347380
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 april 2026
Agendapunt	3.3
Titel	Jaaruitvoeringsprogramma openbare ruimte
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Druten	Thoonen, R. (Ronald)

Aanwezigen

Willy Brink, Nadine Huntink, Boy Janssen, S.W.P.J. Sengers en R.G.C.J. Thoonen

Bijlagen
Beslisnota college – Jaaruitvoeringsprogramma Openbare Ruimte
Informatienota raad – Jaaruitvoeringsprogramma Openbare Ruimte

Geagendeerd	Vergaderdatum
College BenW openbaar Druten	7 april 2026
College BenW publicatie Druten	7 april 2026

Voorgesteld besluit

het College van B&W besluit:

1. Bijgaande informatienota aan de gemeenteraad aan te bieden.

Besluit (Aangenomen)

het College van B&W besluit:

1. Bijgaande informatienota aan de gemeenteraad aan te bieden.

Openbaar

Zaaknummer: Z/26/347380

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Jaaruitvoeringsprogramma openbare ruimte

Collegedatum: 7 april 2026

Voorgesteld besluit

het College van B&W besluit:

1. Bijgaande informatie nota aan de gemeenteraad aan te bieden

Aanleiding

Het college informeert uw raad één keer per jaar over het jaaruitvoeringsprogramma (JUP). De gemeente doet dit via de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen in de begroting. Het JUP bevat alle plannen voor vervangingen en groot onderhoud.

Door omstandigheden namen we deze informatie niet op in de begroting voor 2026. We informeren uw raad daarom nu met deze nota over de geplande werkzaamheden en vervangingen in de openbare ruimte.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
14-12-2023	Zaaknummer Z/22/085911 documentnummer 5191 Genomen besluit: ingestemd met Integraal beheer- en beleidsplan openbare ruimte (IBOR 2025 t/m 2028)

Gewenst resultaat

De gemeenteraad informeren over het jaaruitvoeringsprogramma voortkomend uit het vastgesteld Integraal beheer- en beleidsplan openbare ruimte.

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Jaaruitvoeringsprogramma openbare ruimte

Collegedatum: 7 april 2026

Kernboodschap

Het college informeert uw raad één keer per jaar over het jaaruitvoeringsprogramma (JUP). De gemeente doet dit via de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen in de begroting. Het JUP bevat alle plannen voor vervangingen en groot onderhoud.

Door omstandigheden namen we deze informatie niet op in de begroting voor 2026. We informeren uw raad daarom nu met deze nota over de geplande werkzaamheden en vervangingen in de openbare ruimte.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
14-12-2023	Zaaknummer Z/22/085911 documentnummer 5191 Genomen besluit: ingestemd met Integraal beheer- en beleidsplan openbare ruimte (IBOR 2025 t/m 2028)

Toelichting

De gemeente heeft de taak om de openbare ruimte veilig, functioneel, duurzaam en aantrekkelijk te houden. Het JUP Openbare Ruimte geeft elk jaar weer hoe de gemeente dit uitvoert. Het JUP werkt drie onderdelen uit:

- De gemeente volgt het beheer- en onderhoudsbeleid uit het IBOR-plan.
- De gemeente gebruikt de meerjarenbegroting en de investeringsplanning als basis.
- De gemeente houdt zich aan wettelijke eisen voor de staat van de openbare ruimte, zoals eisen voor veiligheid.

De gemeente stelt het onderhoudsprogramma op op basis van de technische levensduur, uitgevoerde inspecties, meldingen en risicoanalyses. De gemeente werkt daarbij zoveel mogelijk volgens een integrale en wijkgerichte aanpak. De gemeente stemt het onderhoud en de vervangingen van alle onderdelen van de openbare ruimte op elkaar af. Dit betekent dat de gemeente binnen een plangebied alle onderdelen van de openbare ruimte bekijkt. Het eerder beschikbare budget vormt mede de basis voor de keuzes in het programma. De gemeente kijkt hierbij ook naar mogelijke toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. Alles bij elkaar leidt dit tot het integrale uitvoeringsprogramma dat hieronder staat.

Vervangings- en verbeterprojecten

STRAAT	KERN	WERKZAAMHEDEN
Distelbergsestraat	Afferden	Vervangen verharding
Schriksestraat	Afferden	Vervangen bermverharding, buiten bebouwde kom
Frijnheuvel	Druten	Vervangen verharding in combinatie met herinrichting
Vlackers (fase 2)	Druten	Vervangen verharding in combinatie met herinrichting
Kattenburg (ged.)	Druten	Vervangen verharding
Burg. Bouwensweg	Horsen	Vervangen verharding
Gemeente	Diverse	Vervanging groenvakken
De Hoeve	Druten	Vervangen beplanting en bomen (gefaseerd)
Van Heemstraweg	Druten	Vervangen vissteigers bij visput 'Waalkanters'

Groot onderhoud

STRAAT	KERN	WERKZAAMHEDEN
Koningstraat	Afferden	Vervangen deklaag in combinatie met herinrichting inclusief rioolvervanging en aanleg blauwe ader
Bloesemstraat	Afferden	Vervangen asfaltdeklaag
Heersweg (ged.)	Druten	Vervangen asfaltdeklaag
Langesteeg	Horsen	Vervangen asfaltdeklaag, herstel bermverharding en planten bomen
Gemeente	Diverse	Reparatie van klinkervakken in asfalt

Bij al deze wegvakken is, waar riolering aanwezig is, ook gekeken naar de onderhoudstoestand van de riolering. Vanuit dit onderzoek is gebleken dat er, behalve in de Koningstraat te Afferden, geen rioolvervangingen in deze wegvakken nodig zijn. Wel voeren we op een aantal locaties kleinere reparaties aan de riolering uit. Dit doen we voordat de werkzaamheden aan de verhardingen starten.

Gevolgen

Alle voorgestelde werkzaamheden worden uitgevoerd binnen het eerder beschikbaar gestelde budget.

Communicatie

Eventuele wijziging in planning, project of budget communiceren we tijdig via de gebruikelijke kanalen.

Voor elk project maken we een startnotitie. Dat is de eerste aanzet tot een projectplan. Aan de hand van de startnotitie pakt het Team Voorbereiding & Uitvoering de werkzaamheden op en schrijven een projectplan. In het projectplan geven we ook aan welke vorm van participatie we doorlopen. Bij elk project informeren we op tijd de bewoners, de aanwonende en de leefbaarheidsgroepen.

Uitvoering of Vervolgstappen

Uitgangspunt is dat we de werkzaamheden in 2026/2027 voorbereiden. De daadwerkelijke uitvoering is sterk afhankelijk van de werkzaamheden die gepland staan voor de netcongestie en buurtaanpak van de netbeheerders. Daarnaast moeten de nog uit te voeren onderzoeken (boomeffectrapportage, flora en fauna e.d.) uitwijzen dat de voorgestelde maatregelen en werkzaamheden ook daadwerkelijk uitgevoerd kunnen worden zoals voorgesteld.

De stand van zaken met betrekking tot de planning en financiën leggen we vast door middel van de gebruikelijke rapportages en wordt tijdig gecommuniceerd via de planning- en controle cyclus die ook aangeboden wordt aan de gemeenteraad.

Gemeente Druten

College BenW publicatie Druten

Dossiernummer	7783
Extern Zaak ID	Z/26/344077
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 april 2026
Agendapunt	3.4
Titel	Antwoord op schriftelijke vragen: Kappen van bomen in wijk Lievendaal te Druten-zuid
Soort nota	Informatienota
Portefeuillehouder(s) Druten	Thoonen, R. (Ronald)

Aanwezigen

Willy Brink, Nadine Huntink, Boy Janssen, S.W.P.J. Sengers en R.G.C.J. Thoonen

Bijlagen
Informatienota raad – Antwoord op schriftelijke vragen: Kappen van bomen in wijk Lievendaal te Druten-zuid
Bijlage 1 – Schriftelijke vragen – Bomenkap Lievendaal – Sociaal Maas en Waal

Geagendeerd	Vergaderdatum
College BenW publicatie Druten	7 april 2026
College BenW openbaar Druten	7 april 2026

Voorgesteld besluit

het College van B&W besluit:

De beantwoording op de schriftelijke vragen van Sociaal Maas en Waal vast te stellen en door te sturen naar de raad.

Besluit (Aangenomen)

het College van B&W besluit:

De beantwoording op de schriftelijke vragen van Sociaal Maas en Waal vast te stellen en door te sturen naar de raad.

Openbaar

Zaaknummer: 344077

Informatienota voor de Gemeenteraad

Antwoord op schriftelijke vragen college van B&W Druten: D: (Schriftelijke) vraag over kappen van bomen in wijk Lievendaal te Druten-zuid

Collegedatum: 7 april 2026

Kernboodschap

Sociaal Maas en Waal heeft vragen gesteld over bomen planten in Druten-zuid. Hieronder worden deze vragen beantwoord.

Eerdere besluiten

Datum	nvt

Antwoord van het college

In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen

Vraag 1: Op basis van welke criteria is besloten dat de bomen gekapt moesten worden?

- Antwoord: op basis van boomveiligheidsinspecties.

Vraag 2: Hoe lang moet het bodemleven tot rust komen en op welke onderzoeken is deze wachttijd gebaseerd?

- Antwoord: in sommige gevallen kan dat tot enkele jaren zijn- op basis van deskundigheid en waarneming van eigen personeel.

Vraag 3: In januari zijn 2 bomen gekapt en moet het bodemleven tot rust komen. In het najaar worden er nieuwe bomen geplant. Waarom zijn er dan onlangs al 2 nieuwe bomen op de Lievendaal geplant?

- Antwoord: Er was verwarring over de locatie: bij de entree van de Lievendaal is het bodemleven niet op orde. De bomen zijn 50 meter verderop geplant.

Vraag 4: Wij hebben vernomen dat er in Druten-zuid 75 bomen zullen worden geplant. Op welke locaties komen de nieuwe bomen en wat is het afwegingskader hierbij?

- Antwoord: de afwegingskaders zijn een duurzaam bomenbestand. Dat wil zeggen dat bomen de ondergrondse én bovengronds groeiruimte moeten hebben zodat bomen minimaal 80 jaar of ouder kunnen worden. Met name de aanwezigheid van kabels- en leidingen vormen helaas vaak een barrière in de ambities.

Vraag 5: is het mogelijk om informatie op te halen bij de medewerkers die de nieuwe bomen de locaties heeft ingetekend?

- Ja dat is mogelijk via de BuitenBeter app.

Vraag 6: welke boomsoorten worden er geplant en waarom zijn juiste deze soorten gekozen?

- Antwoord: er zijn diverse vakdeskundige aspecten waarom voor een bepaalde soort wordt gekozen. Zoals klimaatbestendig, grondsoort, beschikbare ruimte, grondwaterstand, variatie in soort, biodiversiteit, sierwaarde, aanwezigheid van bepaalde ziekten en plagen en nog vele andere factoren bepalen de soortkeuze.

Vraag 7: vindt er participatie plaats met wijkbewoners bij de keuze voor nieuwe boomsoorten en locaties?

- Soms wel, bijvoorbeeld bij herinrichting; zie antwoord onder 4 en 6.

Gelieve de originele raadvragen toevoegen als bijlage.

VRAGEN VAN RAADSLEDEN – SCHRIFTELIJKE VRAGEN

Artikel 37 Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad

Onderwerp: Bomen in de wijk Lievendaal te Druten-zuid		
Indiener: Jeroen Mooren Fractie: Sociaal Maas en Waal		
Inleiding Bomen spelen een cruciale rol in het leefklimaat van onze gemeente: ze bieden schaduw, dragen bij aan biodiversiteit en helpen wateroverlast te beperken. Wanneer bomen in een wijk, in dit geval de Lievendaal, worden gekapt, mag van de gemeente worden verwacht dat zij dit zorgvuldig communiceert en inwoners hierbij betreft. De bomenkap op de Lievendaal leidt tot onrust onder de bewoners van de wijk; zij zien hun van oudsher groene wijk steeds verder verstenen.		
NR	FORMULERING VRAAG <i>Datum ingekomen:</i>	ANTWOORD VRAAG <i>Datum antwoord:</i>
1.	<i>Op basis van welke criteria is besloten dat de bomen gekapt moesten worden?</i>	
2.	<i>Hoe lang moet het bodemleven tot rust komen en op welke onderzoeken is deze wachttijd gebaseerd?</i>	
3.	<i>In januari zijn bomen gekapt en moet het bodemleven tot rust komen. In het najaar worden er nieuwe bomen geplant. Waarom zijn er dan onlangs al 2 nieuwe bomen op de Lievendaal geplant?</i>	
4.	<i>Wij hebben vernomen dat er in Druten-Zuid 75 bomen zullen worden geplant. Op welke locaties komen de nieuwe bomen en wat is het afwegingskader hierbij?</i>	

VRAGEN VAN RAADSLEDEN – SCHRIFTELIJKE VRAGEN

5.	<i>Is het mogelijk om informatie op te halen bij de medewerker(s) die de nieuwe bomen op de locaties heeft (hebben) ingetekend?</i>	
6.	<i>Welke boomsoorten worden er geplant, en waarom zijn juist deze soorten gekozen?</i>	
7.	<i>Vindt er participatie plaats met wijkbewoners bij de keuze voor nieuwe boomsoorten en locaties?</i>	

Afspraken

Schriftelijke vragen	Indienen - ingevulde format mailen naar griffie@druten.nl
Schriftelijke vragen	Afdoening - door college of burgemeester - zo spoedig mogelijk (uiterlijk 30 dagen)

Gemeente Druten

College BenW publicatie Druten

Dossiernummer	7795
Extern Zaak ID	Z/26/340973
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 april 2026
Agendapunt	3.5
Titel	Formatie structureel toevoegen aan Sociaal Domein Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Druten	Huntink, N (Nadine)

Aanwezigen

Willy Brink, Nadine Huntink, Boy Janssen, S.W.P.J. Sengers en R.G.C.J. Thoonen

Bijlagen
Beslisnota college – Formatie structureel toevoegen aan Sociaal Domein Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

Geagendeerd	Vergaderdatum
College BenW publicatie Druten	7 april 2026
College BenW openbaar Druten	7 april 2026

Voorgesteld besluit

Het College van B&W besluit:

1. In te stemmen met een structurele uitbreiding formatie Beleidsadviseur B WMO Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (BW/MO) met 0,3 fte.
2. De structurele kosten ad € 30.705 te dekken uit de middelen die de gemeente Druten ontvangt ter compensatie van de regionale ambtelijke inzet BW/MO en dit te verwerken in de perspectiefnota 2026.
3. Het bestuur van de WDW te verzoeken om 0,3 fte beschikbaar te stellen voor een Beleidsadviseur B WMO Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (BW/MO).
4. De bijdrage aan de WDW te verwerken in de Perspectiefnota 2026.

Besluit (Aangenomen)

Het College van B&W besluit:

1. In te stemmen met een structurele uitbreiding formatie Beleidsadviseur B WMO Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (BW/MO) met 0,3 fte.

Gemeente Druten

2. De structurele kosten ad € 30.705 te dekken uit de middelen die de gemeente Druten ontvangt ter compensatie van de regionale ambtelijke inzet BW/MO en dit te verwerken in de perspectiefnota 2026.
3. Het bestuur van de WDW te verzoeken om 0,3 fte beschikbaar te stellen voor een Beleidsadviseur B WMO Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (BW/MO).
4. De bijdrage aan de WDW te verwerken in de Perspectiefnota 2026.

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Formatie structureel toevoegen aan Sociaal Domein Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

Collegedatum: 7 april 2026

Voorgesteld besluit

Het College van B&W besluit:

1. In te stemmen met een structurele uitbreiding formatie Beleidsadviseur B WMO Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (BW/MO) met 0,3 fte.
2. De structurele kosten ad € 30.705 te dekken uit de middelen die de gemeente Druten ontvangt ter compensatie van de regionale ambtelijke inzet BW/MO en dit te verwerken in de perspectiefnota 2026.
3. Het bestuur van de WDW te verzoeken om 0,3 fte beschikbaar te stellen voor een Beleidsadviseur B WMO Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (BW/MO).
4. De bijdrage aan de WDW te verwerken in de Perspectiefnota 2026.

Aanleiding

Zoals in de Centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang staat beschreven, werken gemeenten regionaal samen aan de regionale beleidsopgaven. Iedere gemeente levert minimaal 0,2 fte ambtelijke beleids capaciteit om de regionale opgaven te realiseren. Hiervoor ontvangt elke gemeente een uitbetaling vanuit centrumgemeente Nijmegen van ruim 0,2 fte per jaar. Druten en Wijchen ontvangen samen een compensatie voor de regionale inzet van in totaal 0,4 fte.

De taken voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang breiden zich uit. Met name door de uitvoering van het Regionaal Actieplan Dak- en Thuisloosheid. Hiervoor wordt regionaal per gemeente 0,1 fte extra ambtelijke beleids capaciteit toegekend. Dat betekent dat het totaal aan fte per gemeente om de regionale opgaven BW/MO te realiseren 0,3 fte wordt, voor Druten en Wijchen samen 0,6 fte. Daarnaast passen de huidige taken niet binnen de 0,67 fte die op dit moment beschikbaar is.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
Geen	

Gewenst resultaat

Er is voldoende capaciteit voor de gemeenten Druten en Wijchen om de taken van beleidsadviseur Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang uit te voeren.

Argumenten

1.1. De taken van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang breiden zich uit
Vanaf 2026 wordt het Regionaal Actieplan Dak- en Thuisloosheid middels het Regionaal Uitvoeringsplan Dak- en Thuisloosheid verder uitgewerkt in een Lokaal Uitvoeringsplan per gemeente. Dit is een nieuwe taak die naar verwachting omvangrijk zal zijn de komende jaren. De regiogemeenten krijgen hiervoor ter compensatie 0,1 fte extra ambtelijke beleids capaciteit toegekend.

1.2. De werkdruk neemt toe

De huidige taken wat betreft Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang passen niet binnen de op dit moment beschikbare capaciteit van 0,67 fte. Hoewel er door de structuur van de WDW efficiënt gewerkt kan worden voor twee gemeenten, geldt dit niet op alle gebieden en vraagt elke gemeente ook om een eigen uitwerking van taken. Daarnaast is de ervaring zowel lokaal als regionaal dat de werkdruk op Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang toeneemt.

1.3. Uitbreiding maakt het minder kwetsbaar

De huidige taken Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang worden door een beleidsadviseur uitgevoerd. Door de taken te verdelen over twee beleidsadviseurs BW/MO wordt de uitvoering van de taken goed geborgd en minder kwetsbaar bij vakantie en ziekte-uitval.

Tegenargumenten en risico's

1.1 De extra ambtelijke capaciteit Actieplan Dak- en Thuisloosheid is tijdelijk
De extra ambtelijke capaciteit van 0,1 fte per gemeente wordt toegezegd voor de periode 2026 – 2028. Het is nu niet zeker of de extra ambtelijke capaciteit wordt verlengd na 2028. Tegelijkertijd is het advies van financieel beleid om het totaal van 0,3 fte (0,2 structureel en 0,1 in eerste instantie voor de periode 2026 – 2028) als structureel te bezien.

Financiële gevolgen

De gemeenten Druten en Wijchen ontvangen middelen voor 0,2 fte per jaar per gemeente voor ambtelijke beleids capaciteit om de regionale opgaven te realiseren. Daarnaast wordt er voor 2026 tot en met 2028 een bijdrage voor 0,1 fte per jaar per gemeente extra ambtelijke beleids capaciteit toegekend. Deze middelen krijgen de gemeenten vanuit de centrummiddelen Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Dit betekent dat tot en met 2028 de inzet van 0,3 fte per gemeente gedekt is. De middelen voor 0,2 fte per jaar per gemeente die gemeenten tot op heden hebben ontvangen zijn niet benut.

Uitvoering of Vervolgstappen

Na een akkoord van de colleges van Druten en Wijchen zal een sollicitatieprocedure in gang worden gezet.

Openbaar

Zaaknummer: Z/26/340973

Advies

- Domeinmanager Sociaal Domein
- Financieel beleid

Gemeente Druten

College BenW publicatie Druten

Dossiernummer	7774
Extern Zaak ID	Z/26/346235
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 april 2026
Agendapunt	3.6
Titel	Beantwoording schriftelijke vragen fractie Dorpslijst Puiflijk/Druten-Zuid over Toelatingsbeleid van Groeisaam
Soort nota	Informatienota
Portefeuillehouder(s) Druten	Huntink, N (Nadine)

Aanwezigen

Willy Brink, Nadine Huntink, Boy Janssen, S.W.P.J. Sengers en R.G.C.J. Thoonen

Bijlagen
Beslisnota college – beantwoording schriftelijke vragen Dorpslijst Puiflijk Druten-Zuid over Toelatingsbeleid van Groeisaam
Bijlage 1 – Informatienota raad – Beantwoording schriftelijke vragen Dorpslijst Puiflijk Druten-Zuid over Toelatingsbeleid van Groeisaam
Bijlage 2 – Schriftelijke vragen – Toelatingsbeleid stichting Groeisaam – Dorpslijst Puiflijk Druten-Zuid

Geagendeerd	Vergaderdatum
College BenW publicatie Druten	7 april 2026
College BenW openbaar Druten	7 april 2026

Voorgesteld besluit

het College van B&W besluit:

1. Het antwoord op de schriftelijke vragen van de fractie Dorpslijst Puiflijk/Druten-Zuid met als titel “*Toelatingsbeleid Stichting Groeisaam – Basischool 't Geerke – Puiflijk*” vast te stellen en de bijgesloten informatienota naar de Gemeenteraad te sturen.

Besluit (Aangenomen)

het College van B&W besluit:

1. Het antwoord op de schriftelijke vragen van de fractie Dorpslijst Puiflijk/Druten-Zuid met

Gemeente Druten

als titel “*Toelatingsbeleid Stichting Groeisaam – Basischool 't Geerke – Puiflijk*” vast te stellen en de bijgesloten informatie nota naar de Gemeenteraad te sturen.

Openbaar

Zaaknummer: Z/26/346235

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen fractie Dorpslijst Puiflijk/Druten-Zuid Toelatingsbeleid van Groeisaam

Collegedatum: 7 april 2026

Voorgesteld besluit

het College van B&W besluit:

1. Het antwoord op de schriftelijke vragen van de fractie Dorpslijst Puiflijk/Druten-Zuid met als titel "*Toelatingsbeleid Stichting Groeisaam – Basischool 't Geerke - Puiflijk*" vast te stellen en de bijgesloten informatie nota naar de Gemeenteraad te sturen.

Aanleiding

Dorpslijst Puiflijk/Druten-Zuid heeft schriftelijke vragen gesteld over het Toelatingsbeleid van Stichting Groeisaam Openbaar Onderwijs. De fractie ontving berichten van bezorgde ouders omdat het geactualiseerd toelatingsbeleid voor het schooljaar 2026-2027 nog niet was gepubliceerd door Groeisaam op de eigen website van de scholenkoepel. Het College is wettelijk verplicht schriftelijke vragen van de Gemeenteraad te beantwoorden. Het mandaat voor het vaststellen en doorsturen van de antwoorden berust bij het College.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
06-02-2025	Beantwoording schriftelijke vragen - Toelatingsbeleid basisscholen gemeente Druten - Kernachtig Druten (Z/24/267860)

Gewenst resultaat

De fractie Dorpslijst Puiflijk/Druten-Zuid voorzien van de door haar verlangde inlichtingen.

Argumenten

1.1 Het mandaat van de informatieplicht berust bij het College

Op grond van het Mandaatbesluit Druten 2024 en daarbij behorend Mandaatregister beslist het College over de inhoudelijke informatieverstrekking aan de Raad. De antwoorden op schriftelijke vragen vallen daar ook onder.

1.2 Wettelijke verplichting tot verstrekken van informatie aan de Raad, uitzonderingsgrond niet van toepassing.

Op grond van artikel 169, lid 3 van de Gemeentewet is het College verplicht alle inlichtingen te verstrekken die door één of meer leden wordt verlangd, tenzij het verstrekken daarvan in strijd is met het openbaar belang. Van die wettelijke uitzonderingsgrond is geen sprake.

Openbaar

Zaaknummer: Z/26/346235

Tegenargumenten en risico's

Geen tegenargumenten en risico's.

Financiële gevolgen

Geen financiële gevolgen.

Communicatie

Niet van toepassing.

Inwonersparticipatie

Niet van toepassing.

Uitvoering of Vervolgstappen

De informatienota wordt naar de Gemeenteraad doorgestuurd.

Geheimhouding

Niet van toepassing.

Voorstel

Advies

Openbaar

Zaaknummer: 346235

Informatienota voor de Gemeenteraad

Antwoord op schriftelijke vragen Dorpslijst Puiflijk | Druten-Zuid: Toelatingsbeleid Stichting Groeisaam – Basischool 't Geerke - Puiflijk

Collegedatum: 7 april 2026

Kernboodschap

Het college begrijpt de behoefte van ouders aan tijdige duidelijkheid over het toelatingsbeleid. Daarom heeft het college bij de eerste signalen begin maart direct bij Groeisaam geïnformeerd naar de vertraagde publicatie. Groeisaam heeft aangegeven dat deze vertraging het gevolg is van aanvullende vragen van de medezeggenschapsraad, waarvan de inbreng eerst zorgvuldig is verwerkt. Het toelatingsbeleid valt volledig onder de verantwoordelijkheid van Groeisaam. Het college blijft alert op transparantie, gelijke kansen en uitvoerbaarheid en bespreekt signalen van ouders actief met Groeisaam. Daarbij constateert het college dat Groeisaam het beleid lerend ontwikkelt en maatschappelijke signalen, waaronder zorgen van ouders, zorgvuldig meeweegt bij de verdere doorontwikkeling. Ouders kunnen hun kind bovendien op ieder moment aanmelden bij de school of scholen van voorkeur, ook wanneer het geactualiseerde toelatingsbeleid nog niet is gepubliceerd.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
06-02-2025	Beantwoording schriftelijke vragen - Toelatingsbeleid basisscholen gemeente Druten - Kernachtig Druten (Z/24/267860)

Antwoord van het college

In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen.

1. Is het college bekend met het feit dat het toelatingsbeleid voor schooljaar 2026/2027 van stichting Groeisaam nog niet op de website van de stichting is gepubliceerd? Zo ja: kan het college aangeven waarom het toelatingsbeleid voor het nieuwe schooljaar nog niet gepubliceerd is en wanneer dit wel verwacht wordt?

Ja, het college is ermee bekend dat Stichting Groeisaam Primair Onderwijs het geactualiseerde toelatingsbeleid voor schooljaar 2026/2027 op dit moment nog niet op haar website heeft gepubliceerd.

De verantwoordelijkheid voor het opstellen, vaststellen en publiceren van het toelatingsbeleid ligt volledig bij het bestuur van Groeisaam, conform de Wet op het Primair Onderwijs. De gemeente heeft hierin geen formele rol.

Wij hechten eraan dat het beleid tijdig beschikbaar komt en hebben Groeisaam hier op 2 maart jl. direct op geattendeerd nadat wij hierover een signaal ontvingen. Op 24 maart jl. ontvingen wij de onderstaande schriftelijke reactie van het bestuur van Groeisaam, die gelijktijdig een antwoord vormt op het tweede deel van de vraag.

"Het toelatingsbeleid voor het nieuwe schooljaar wordt deze week gepubliceerd. De publicatie heeft iets langer geduurd omdat de MR [medezeggenschapsraad, red.] van 't Geerke aanvullende vragen had en pas in hun MR-vergadering van vorige week een definitief standpunt heeft ingenomen. Wij vonden het belangrijk om hun inbreng zorgvuldig mee te nemen voordat wij het beleid vaststelden en publiceerden."

Het college zal de gang van zaken rondom de publicatie van een geactualiseerde versie van het toelatingsbeleid in een bestuurlijk gesprek met Groeisaam bespreken.

2. Deelt het college de mening dat het voor ouders van (toekomstige) leerlingen in de kernen van groot belang is dat het toelatingsbeleid tijdig en transparant beschikbaar is, zeker gezien de aanmelddeadline die in voorgaande jaren op 30 april lag?

Ja, het college begrijpt dat voor ouders tijdige en duidelijke informatie belangrijk is. Dat geldt in het bijzonder wanneer er peildata worden gehanteerd. Tegelijkertijd benadrukken wij dat ouders hun kind op elk moment kunnen aanmelden bij de school of scholen van hun voorkeur, ook wanneer het geactualiseerde toelatingsbeleid nog niet is gepubliceerd.

Het toelatingsbeleid beschrijft vooral de procedure bij overaanmelding en de wijze van toewijzing, maar vormt geen voorwaarde voor het kunnen doen van een aanmelding. In Nederland bestaat bovendien geen absoluut recht op toelating tot de school van eerste voorkeur. Bij capaciteitsdruk kan een school toelatingscriteria hanteren. Groeisaam voerde enkele jaren gelden een toelatingsbeleid in voor alle reguliere basisscholen in de gemeente Druten.

3. Is het college, c.q. de gemeente, betrokken geweest bij de totstandkoming van het geactualiseerde toelatingsbeleid voor 2026/2027 en welke uitgangspunten heeft de gemeente hierin gehanteerd?

Het college heeft geen formele rol bij het opstellen van het toelatingsbeleid en kan dit beleid niet inhoudelijk sturen. Onze rol beperkt zich tot twee verantwoordelijkheden. Ten eerste bewaken wij een gelijk speelveld. Het toelatingsbeleid mag niet leiden tot ongelijkheid tussen leerlingen. De beleidskeuzes van Groeisaam moeten in lijn zijn met bredere wettelijke normen. Het beleid moet redelijk en uitlegbaar zijn en mag niet discriminerend werken.

Ten tweede signaleren wij mogelijke knelpunten voor ouders, zoals ervaren onduidelijkheid of praktische belemmeringen, en brengen deze onder de aandacht van Groeisaam.

Het college voert daarnaast periodiek overleg met Groeisaam en andere onderwijspartners over onderwijshuisvesting. In het kader van het Integraal Huisvestingsplan (hierna: IHP) kijken we periodiek naar demografische ontwikkelingen, leerlingprognoses en de bezetting van schoolgebouwen. Zoals ook toegelicht tijdens de raadsvergadering van 19 juni 2025, draagt het toelatingsbeleid bij aan een betere benutting van de bestaande onderwijscapaciteit. Dit voorkomt tegelijkertijd leegstand en onnodige investeringen. Ook lege leslokalen brengen kosten met zich mee. Geld dat scholen krijgen van de Rijksoverheid gaat dan naar energie, onderhoud en beheer van leegstaande lokalen in plaats van naar het onderwijs in de klas. Bij capaciteitsvraagstukken volgen we de landelijke wet- en regelgeving.

4. Heeft het college sinds eerdere signalen of vragen zoals de zorgen die zijn geuit bij de gemeente door verschillende ouders en de door ons gestelde vragen in juni 2025, over het toelatingsbeleid contact gehad met stichting Groeisaam over dit onderwerp? Zo ja, wanneer en met welk resultaat?

Het is van belang te benadrukken dat de contacten tussen het college en stichting Groeisaam gericht zijn op informatie-uitwisseling en het delen van signalen. Deze gesprekken zijn niet bedoeld om een inhoudelijk "resultaat" af te dwingen. De verantwoordelijkheid voor het toelatingsbeleid ligt volledig bij Groeisaam. Het college heeft geen sturingsbevoegdheid om wijzigingen op dit beleid af te dwingen.

Het toelatingsbeleid is een terugkerend onderwerp in de gesprekken tussen de gemeente en Groeisaam. Het eerste gesprek was op 13 maart 2024 toen het beleid nog in een ontwikkelfase zat. Tijdens de bestuurlijke overleggen met alle onderwijspartners, de zogeheten LEA-overleggen, op 22 april 2024 en 7 april 2025 was het toelatingsbeleid een gespreksonderwerp. De bestuurders van Groeisaam informeerden de deelnemers over de stand van zaken, ervaringen en ontwikkelingen. De wethouder en andere deelnemers hebben daarop gereageerd, de ontvangen signalen/zorgen en hun inzichten gedeeld. Naar aanleiding van de contacten die ambtenaren in het voorjaar van 2025 met ouders hadden, zijn de ontvangen signalen en zorgen direct met Groeisaam besproken. Daarbij ging het toen onder meer over verschillen in de gebruikte kaarten met de gebiedsindelingen.

In de ambtelijke voorbereiding op de raadsvergadering van 19 juni 2025 is aanvullend contact geweest met Groeisaam om een actueel beeld te verkrijgen over de gang van zaken rondom het proces voor inmiddels het huidige schooljaar.

Op 22 oktober 2025 heeft vervolgens een gesprek plaatsgevonden waarin we, mede op basis van de ontvangen signalen en zorgen, hebben verkend hoe deze kunnen worden meegenomen in een geactualiseerde versie van het toelatingsbeleid voor het schooljaar 2026/2027. In dat gesprek heeft het college suggesties gedaan voor mogelijke verbeteringen.

Het toelatingsbeleid is gebaseerd op de beschikbare onderwijscapaciteit. Daarom bespreken wij in het periodieke overleg over onderwijshuisvesting de leerlingprognoses en de benutting van de schoolgebouwen. De uitkomsten daarvan vormen voor Groeisaam input bij het bepalen van de aantallen leerlingen die per school kunnen worden toegelaten. In het kader van het dit jaar te actualiseren Integraal Huisvestingsplan onderwijshuisvesting (IHP) hebben wij met Groeisaam afgesproken dat zij ons tijdig informeren over eventuele capaciteitsknelpunten. Hierdoor kunnen wij deze signalen vroegtijdig gezamenlijk duiden en meenemen in de gesprekken over de gevolgen voor de leerlingplaatsing. De inhoudelijke vaststelling van het toelatingsbeleid blijft daarbij volledig de verantwoordelijkheid van Groeisaam.

Het toelatingsbeleid is bovendien een type beleid dat zich geleidelijk verder ontwikkelt op basis van ervaringen uit de praktijk. We zien dat Groeisaam vanaf de start in maart 2024 signalen en zorgen van onder meer ouders serieus neemt en dat zij deze bestuurlijke en maatschappelijke input benut om het beleid verder te verbeteren. Daarbij valt op dat Groeisaam lerend is en bij de verdere beleidsontwikkeling nadrukkelijk aansluiting zoekt bij de signalen die zij ontvangen, zowel rechtstreeks van ouders als via het college. De uiteindelijke beleidskeuzes worden door Groeisaam vastgesteld.

VRAGEN VAN RAADSLEDEN – SCHRIFTELIJKE VRAGEN

Artikel 37 Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad

Onderwerp: Toelatingsbeleid Stichting Groeisaam – Basischool 't Geerke - Puiflijk		
Indiener: Mustafa Enkür Fractie: Dorpslijst Puiflijk Druten-Zuid		
<p>Inleiding Naar aanleiding van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • onze vragen gesteld in juni 2025 omtrent de zorgen die bestaan bij ouders in de kernen dat kinderen niet meer naar de school in de eigen kern kunnen; en • het feit dat het toelatingsbeleid voor schooljaar 2026/2027 van stichting Groeisaam nog niet is gepubliceerd, terwijl de aanmeldtermijnen voor basisscholen naderen <p>heeft onze fractie de volgende vragen.</p>		
NR	FORMULERING VRAAG <i>Datum ingekomen: 16 maart 2026</i>	ANTWOORD VRAAG <i>Datum antwoord:</i>
1.	Is het college bekend met het feit dat het toelatingsbeleid voor schooljaar 2026/2027 van stichting Groeisaam nog niet op de website van de stichting is gepubliceerd? Zo ja: kan het college aangeven waarom het toelatingsbeleid voor het nieuwe schooljaar nog niet gepubliceerd is en wanneer dit wel verwacht wordt?	
2.	Deelt het college de mening dat het voor ouders van (toekomstige) leerlingen in de kernen van groot belang is dat het toelatingsbeleid tijdig en transparant beschikbaar is, zeker gezien de aanmelddeadline die in voorgaande jaren op 30 april lag?	
3.	Is het college, c.q. de gemeente, betrokken geweest bij de totstandkoming van het geactualiseerde toelatingsbeleid voor 2026/2027 en welke uitgangspunten heeft de gemeente hierin gehanteerd?	
4.	Heeft het college sinds eerdere signalen of vragen zoals de zorgen die zijn geuit bij de gemeente door verschillende ouders en de door ons gestelde vragen in juni 2025, over het toelatingsbeleid contact gehad met stichting Groeisaam over dit onderwerp? Zo ja, wanneer en met welk resultaat?	

VRAGEN VAN RAADSLEDEN – SCHRIFTELIJKE VRAGEN

Afspraken

Schriftelijke vragen	Indienen <ul style="list-style-type: none">- ingevulde format mailen naar griffie@druten.nl
Schriftelijke vragen	Afdoening <ul style="list-style-type: none">- door college of burgemeester- zo spoedig mogelijk (uiterlijk 30 dagen)

Gemeente Druten

College BenW publicatie Druten

Dossiernummer	7792
Extern Zaak ID	Z/25/321423
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 april 2026
Agendapunt	4.1
Titel	Principeverzoek Meubellaan 1, Druten (Metropole)
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Druten	Brink, W. (Willy)

Aanwezigen

Willy Brink, Nadine Huntink, Boy Janssen, S.W.P.J. Sengers en R.G.C.J. Thoonen

Bijlagen
Beslisnota Principeverzoek Meubellaan 1, Druten
Bijlage 1 b – Het principeverzoek Meubellaan 1, Druten – Locatiestudie_Metropole museum Druten_Buro SRO

Geagendeerd	Vergaderdatum
College BenW publicatie Druten	7 april 2026
College BenW openbaar Druten	7 april 2026

Voorgesteld besluit

het College van B&W besluit:

1. Geen medewerking te verlenen aan de uitbreiding van het Metropole museum.
2. In te stemmen met de bijgevoegde conceptbrief richting de initiatiefnemer.

Besluit (Aangenomen)

het College van B&W besluit:

1. Geen medewerking te verlenen aan de uitbreiding van het Metropole museum.
2. In te stemmen met de bijgevoegde conceptbrief richting de initiatiefnemer.

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Principeverzoek Meubellaan 1, Druten

Collegedatum: 7 april 2026

Voorgesteld besluit

het College van B&W besluit:

1. Geen medewerking te verlenen aan de uitbreiding van het Metropole museum
2. In te stemmen met de bijgevoegde conceptbrief richting de initiatiefnemer

Aanleiding

De eigenaar van het Metropole Museum aan de Meubellaan 1 te Druten wil het museum graag uitbreiden met nieuwe ruimtes met een totaal oppervlak van ca. 12.500 m². De uitbreiding voorziet in de toevoeging van een evenementenhal (8.700 m²), een entreegebouw (2.050 m²) en een verbindinggebouw (1.150 m²) dat de koppeling legt met het bestaande museum.

Afbeelding 1: Schetsontwerp van de voorgenomen ontwikkeling

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
n.v.t.	n.v.t.

Gewenst resultaat

Geen medewerking te verlenen aan de uitbreiding van het Metropole museum.

Argumenten

1.2. Het voorgenomen plan gaat in tegen het groenbeleid van de provincie, Europa en de gemeente Druten

Het beoogde plangebied bestaat momenteel uit natuur en dient als de verbinding met andere natuurgebieden. Het vormt namelijk een robuuste ecologische verbinding tussen de Groene Ontwikkelzone (GO) ten zuiden van het Metropole museum en ten noorden van de Heersweg. Daar sluit het ook aan op gebied dat is aangewezen als Gelders Natuur Netwerk (GNN). Het planvoornemen zou het natuurgebied aanzienlijk verkleinen. Dit gaat in tegen provinciaal beleid (GO en GNN) en Europees beleid (Europese Natuurherstelverordening, juni 2024).

Verder is het gebied onderdeel van de hoofdgroenstructuur van Druten. De ontwikkeling gaat in tegen het beleid van de gemeente Druten waarin staat dat het gebied in stand moet worden gehouden in de vorm die het nu heeft.

1.3. Voorgenomen ontwikkeling is niet in lijn met het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Vanuit economisch oogpunt is er geen ruimte voor voorgenomen ontwikkeling op deze locatie. Op de planlocatie zijn activiteiten toegestaan met een milieubelastingsniveau tot 5.1. In het kader van het geldende RPW dienen dit soort locaties zo veel mogelijk beschermd te worden. Bedrijventerreinen spelen namelijk een cruciale rol in het realiseren van de economische en maatschappelijke ambities van de Groene Metropoolregio. Daarbij hoort ruimte voor bedrijven die materialen en producten hoogwaardig kunnen verwerken en hergebruiken.

Het wijzigen van het omgevingsplan en het daarna vergunnen van activiteiten met zo'n lage impact schept een onwenselijke situatie vanuit dat oogpunt. De ambitie om bedrijventerreinen die ruimte voor hoge milieu categorieën hebben ook zo te behouden is ook vastgelegd in de omgevingsvisie en de economische visie. Daarbij wil de gemeente dan bedrijvigheid van lagere milieubelastingsniveau's op de betreffende bedrijventerreinen weren.

Het advies is dus om geen medewerking te verlenen voor afwaardering van de milieubelastingsruimte door dit planvoornemen. Als er een transformatie plaatsvindt van een bedrijventerrein naar een andere functie of het afwaarderen van de huidige milieubelastingsruimte moet er volgens het RPW, door de betreffende gemeente, een compensatieplan opgesteld worden. In dit geval zou de gemeente 2,9 hectare aan werklocatie moeten toevoegen met een milieubelastingsruimte van 5.1 of hoger.

- 1.4. *Het perceel waar de ontwikkeling op geprojecteerd wordt is niet in eigendom van de aanvrager, maar van de gemeente Druten*
Om het plan te kunnen uitvoeren zou de initiatiefnemer de grond moeten kopen van de gemeente Druten. Dit kan niet zomaar.
Er moet rekening gehouden worden met het Didam-arrest (26 november 2021). In dit arrest heeft de Hoge Raad bepaald dat gemeenten bij de verkoop van onroerende zaken, alle potentiële gegadigden een kans moeten bieden om mee te dingen naar de onroerende zaak, indien er meerdere gegadigden zijn voor de aankoop van de onroerende zaak of als redelijkerwijs te verwachten is dat er meerdere gegadigden zullen zijn. Gronden mogen niet zonder meer worden uitgegeven aan één partij. Vanwege de locatie op Bedrijventerrein Westerhout is te verwachten dat er nog andere partijen zijn die interesse zouden kunnen hebben in het plangebied mocht de gemeente willen overgaan tot verkoop van de gronden.
Het Didam-arrest geldt overigens niet alleen bij verkoop, maar ook bij verhuur of erfpacht.
- 1.5. *Het planvoornemen leidt tot een aanzienlijke toename van de hoeveelheid verharding*
Dit verhoogt het effect op hittestress en de kans op wateroverlast. In het planvoornemen ontbreekt ruimte voor waterberging voor de beoogde uitbreiding van het verhard oppervlak.
- 2.1. *Via deze brief wordt de initiatiefnemer geïnformeerd over het besluit van uw College.*

Tegenargumenten en risico's

- 1.1. *Het planvoornemen zou kunnen leiden tot economische kansen voor Druten*
Het plan voorziet in de realisatie van o.a. een grote evenementenhal. Dit zou kunnen zorgen voor extra werkgelegenheid in de regio. Dit geldt niet alleen voor Museum de Metropole en de bijbehorende evenementenhal, maar ook voor leveranciers en andere bedrijven in de omgeving. Verder zou het plan ervoor kunnen zorgen dat er evenementen kunnen worden aangetrokken die de bekendheid van Druten zullen vergroten.
Het plan zal echter ook leiden tot het verlies van een belangrijke groenverbinding en de afwaardering van de milieubelastingsruimte op het bedrijventerrein en meer verharding. De mogelijke economische kansen wegen niet op tegen deze nadelen.

Financiële gevolgen

Voor het in behandeling nemen van een principeverzoek is conform de huidige legesverordening €412,- aan legeskosten in rekening gebracht.

Communicatie

Nadat uw college een besluit heeft genomen, wordt de verzoeker daarover per brief geïnformeerd. Dit collegebesluit is openbaar.

Geheimhouding

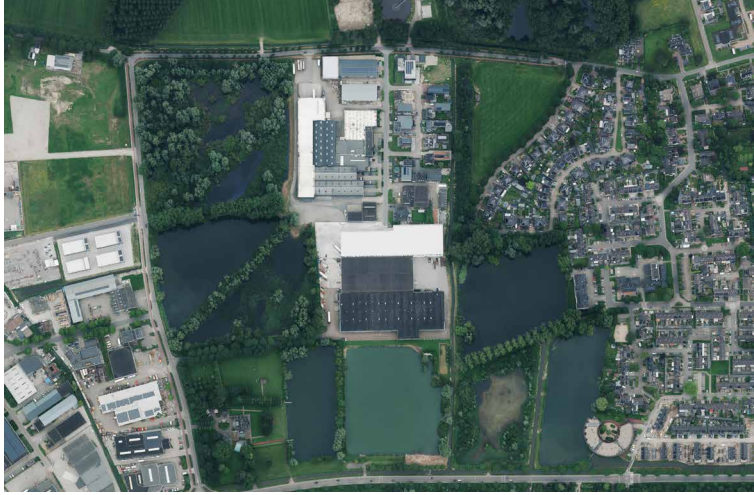
Niet van toepassing.

Bijlagen

1. Het principeverzoek Meubellaan 1, Druten
2. De conceptbrief richting initiatiefnemer

Openbaar

Zaaknummer: Z/25/321423

Metropole museum | Gemeente Druten
Locatiestudie uitbreiding

Project

Locatiestudie

Meubellaan 1, Druten

Gemeente Druten

Projectnummer: 57.10.07

Initiatiefnemer

F. van Haren

Opsteller

Buro SRO

Sweerts de Landasstraat 50

6814 DG Arnhem

Contactpersoon: Guido Yntema

T (026) 35 23 125

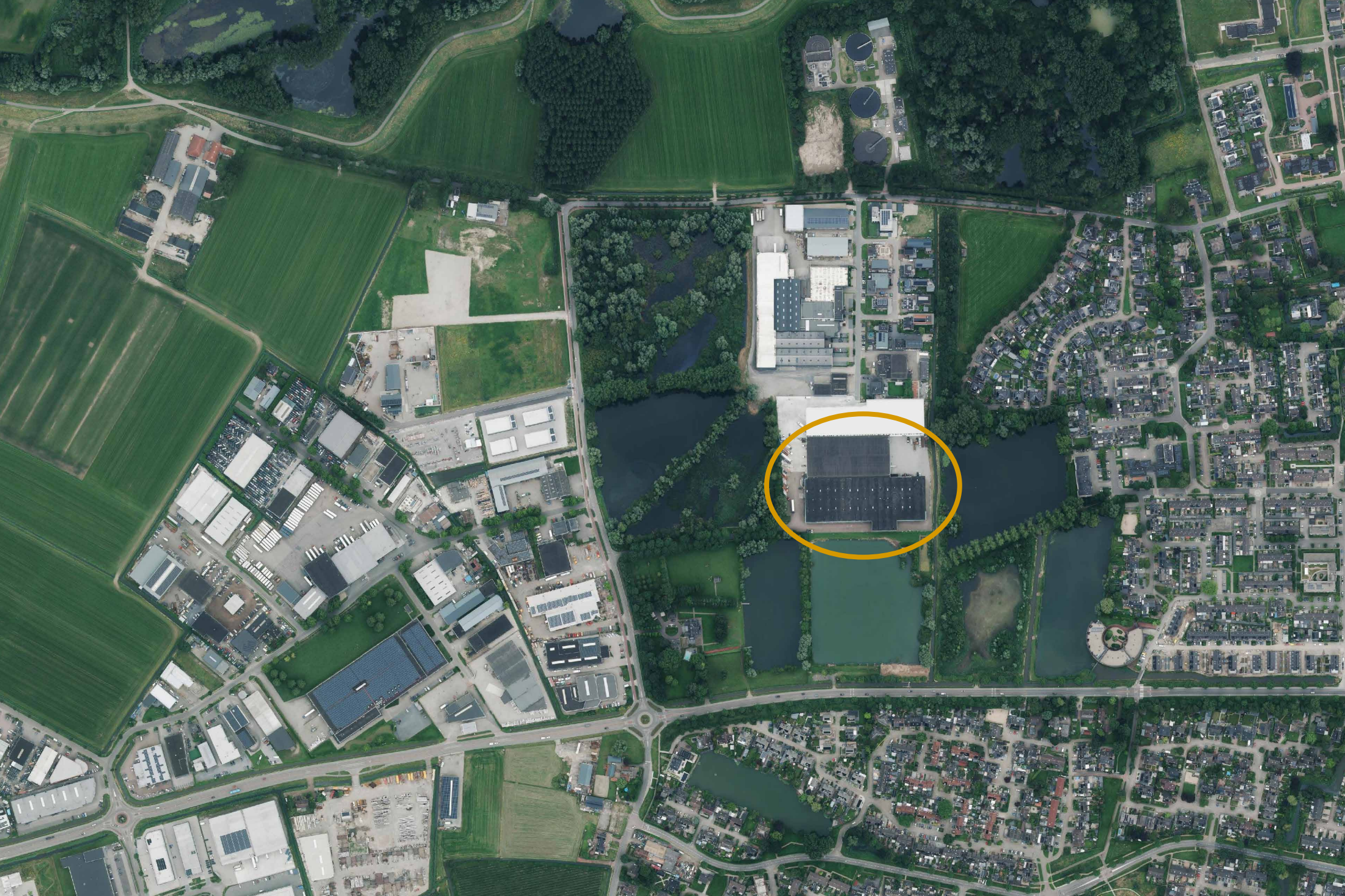
E guido.yntema@buro-sro.nl

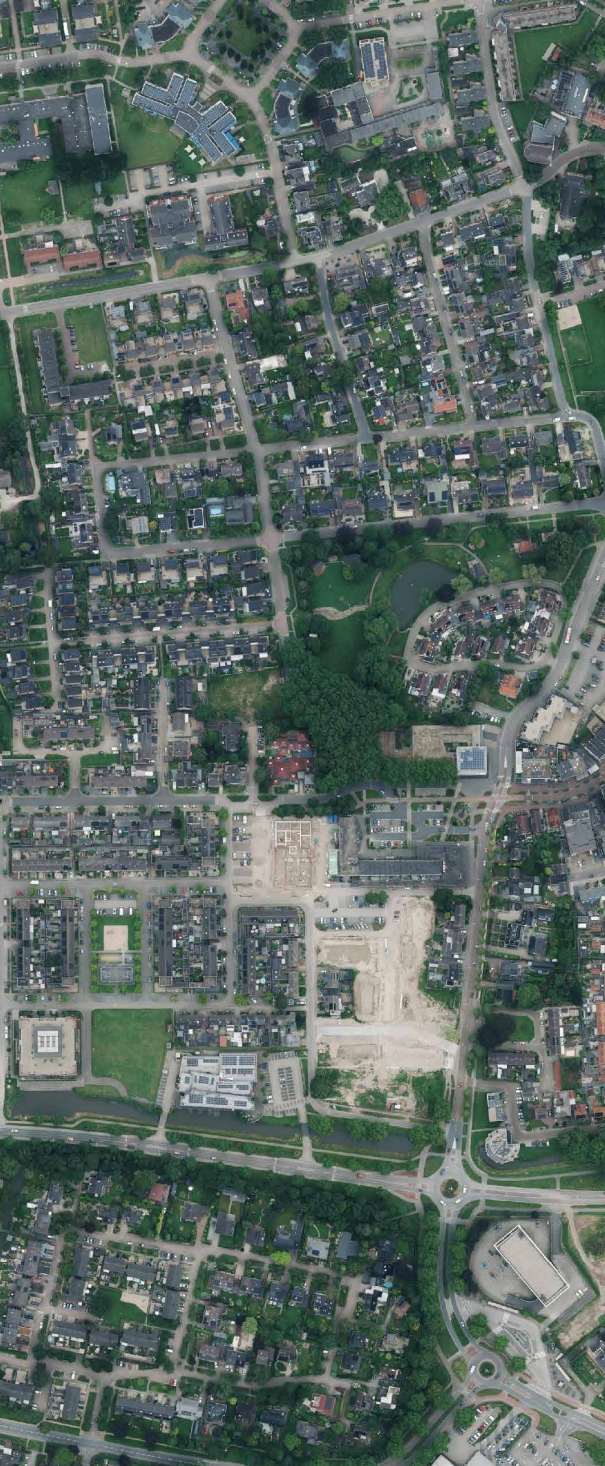
Datum

september 2025

Inhoud

Inleiding	5
Ligging	6
Historie	8
Beleid	12
Provinciaal beleid	12
Waterschapsbeleid	13
Gemeentelijk beleid	14
Visie	16
Schetsontwerp	18

Inleiding

Aan de Meubellaan 1 in Druten is het Metropole Museum gevestigd. Dit museum herbergt een unieke collectie van meer dan 400 klassieke voertuigen, waaronder auto's, vrachtwagens en motoren. Het is sinds 2022 geopend voor het publiek en is uitgegroeid tot een bijzondere trekpleister binnen het Land van Maas en Waal. Naast de permanente collectie biedt de locatie ruimte voor zakelijke evenementen, congressen, bruiloften en andere bijeenkomsten.

Vanwege de toenemende belangstelling en de wens om het aanbod verder te professionaliseren en uit te breiden, heeft de initiatiefnemer het voornemen om het museum (+/- 12.500m²) uit te breiden. De uitbreiding voorziet in extra expositieruimte, multifunctionele zalen en verbeterde faciliteiten voor bezoekers. Daarmee wordt het Metropole Museum toekomstbestendig gemaakt en blijft het bijdragen aan het culturele en toeristische profiel van de regio.

Deze studie is opgesteld om het bredere gebied rondom het museum in kaart te brengen en te onderzoeken op welke wijze een uitbreiding het best kan worden ingepast in de omliggende context. In dit document worden de ligging, de historische ontwikkeling en de beleidsmatige en ruimtelijke context geanalyseerd. Op basis daarvan is een stedenbouwkundige visie voor het gebied geformuleerd. Het document wordt afgesloten met een passend stedenbouwkundig schetsontwerp.

Ligging

De locatie Meubellaan 1 bevindt zich aan de westzijde van Druten, aan de rand van het kleinschalige bedrijventerrein Westerhout. Waar het grootste deel van dit bedrijventerrein westelijk van de Kerkstraat ligt, is het museumcomplex gesitueerd op een meer afgescheiden deel aan de oostzijde daarvan. Deze plek vormt geen directe overgang van wonen naar werken, maar ligt juist enigszins los van beide werelden, aan de luwere zijde van het bedrijventerrein.

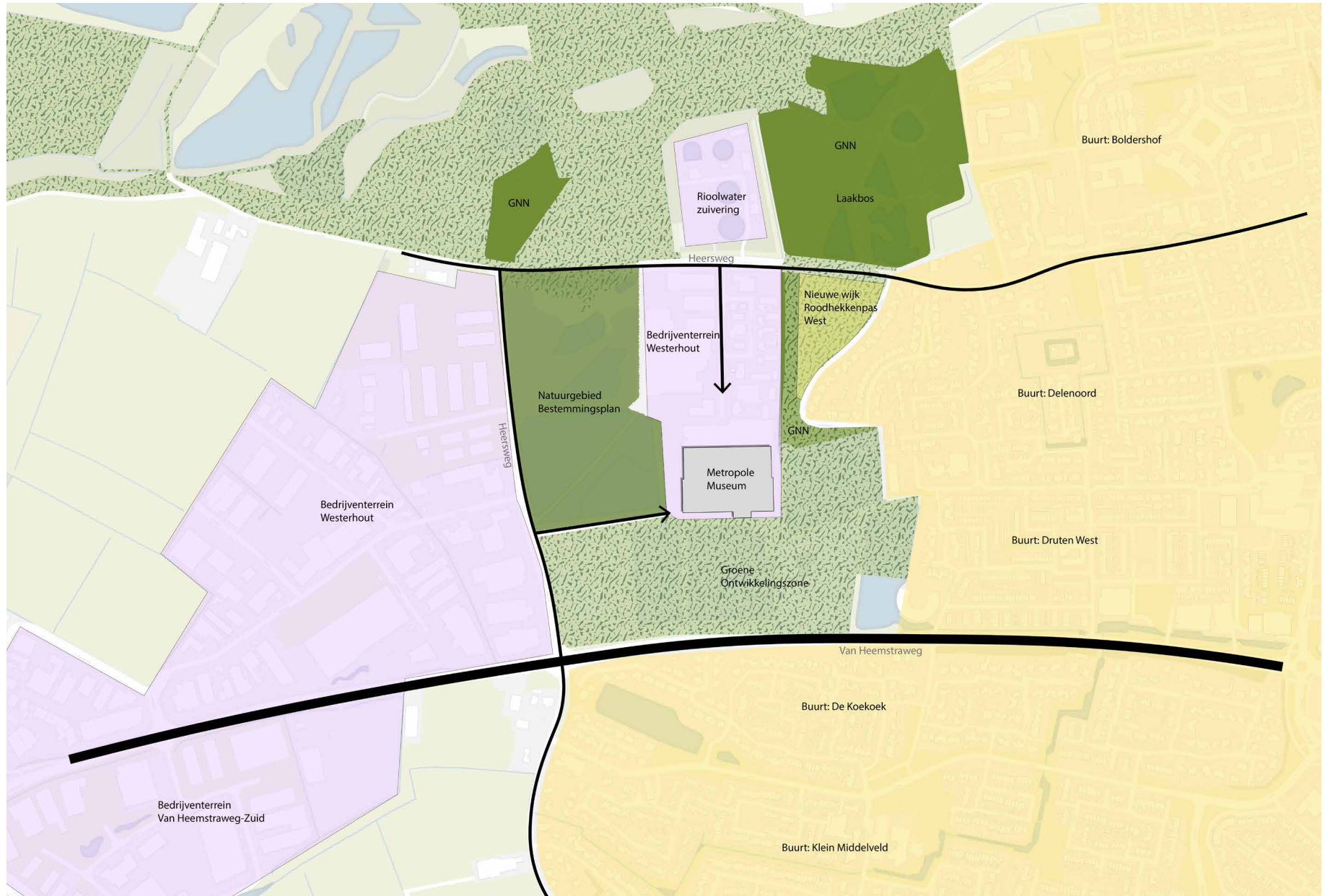
De ontsluiting van het museum verloopt via de Meubellaan, een rustige straat die los staat van de hoofdontsluitingsstructuur van het bedrijventerrein. De overige bedrijven in het gebied zijn hoofdzakelijk ontsloten via de straat Westerhout, die parallel ligt aan de Meubellaan maar dieper het bedrijventerrein inloopt. Door deze gescheiden verkeersstructuur ontstaat er een duidelijke functionele en ruimtelijke afbakening: waar Westerhout primair gericht is op logistieke en bedrijfsactiviteiten, heeft de Meubellaan een meer representatief en publieksgericht karakter.

Het museumperceel wordt aan meerdere zijden omringd door groenstructuren en een waterpartij, ontstaan uit een voormalige afgraving. Deze natuurlijke elementen zorgen niet alleen voor een landschappelijke inpassing, maar creëren ook een visuele en ruimtelijke buffer tussen het museum en de omliggende bedrijfspercelen.

Hierdoor heeft het terrein een relatief zelfstandige ligging binnen het ruimtelijk geheel, met behoud van rust en oriëntatie op het omliggende landschap.

Aan de noordzijde van het museumterrein loopt de aanwezige groenstructuur op natuurlijke wijze over in het omliggende landschap. Deze groene zone vormt niet alleen een belangrijke ecologische buffer, maar biedt ook potentie voor een landschappelijke verbinding richting het noorden, waar het Laakbos is gelegen. Het Laakbos is een waardevol groengebied met zowel natuur- als recreatieve functies. Door het versterken van de groene aansluiting tussen het museumterrein en dit bosgebied, kan een samenhangend netwerk van groengebieden ontstaan dat zowel ecologische als recreatieve meerwaarde biedt voor de omgeving.

De Meubellaan sluit aan op de nabijgelegen Van Heemstraweg (N322), de belangrijkste regionale verkeersader, wat zorgt voor een goede bereikbaarheid per auto. Ook voor fietsers is het museum goed toegankelijk via het lokale netwerk van vrijliggende fietspaden en woonstraten. Op eigen terrein is parkeerruimte aanwezig. Toch blijkt in de praktijk dat tijdens piekmomenten de aanwezige parkeerruimte (volgens CROW) niet voldoende blijkt, dit kan met een nieuw initiatief opgelost gaan worden.

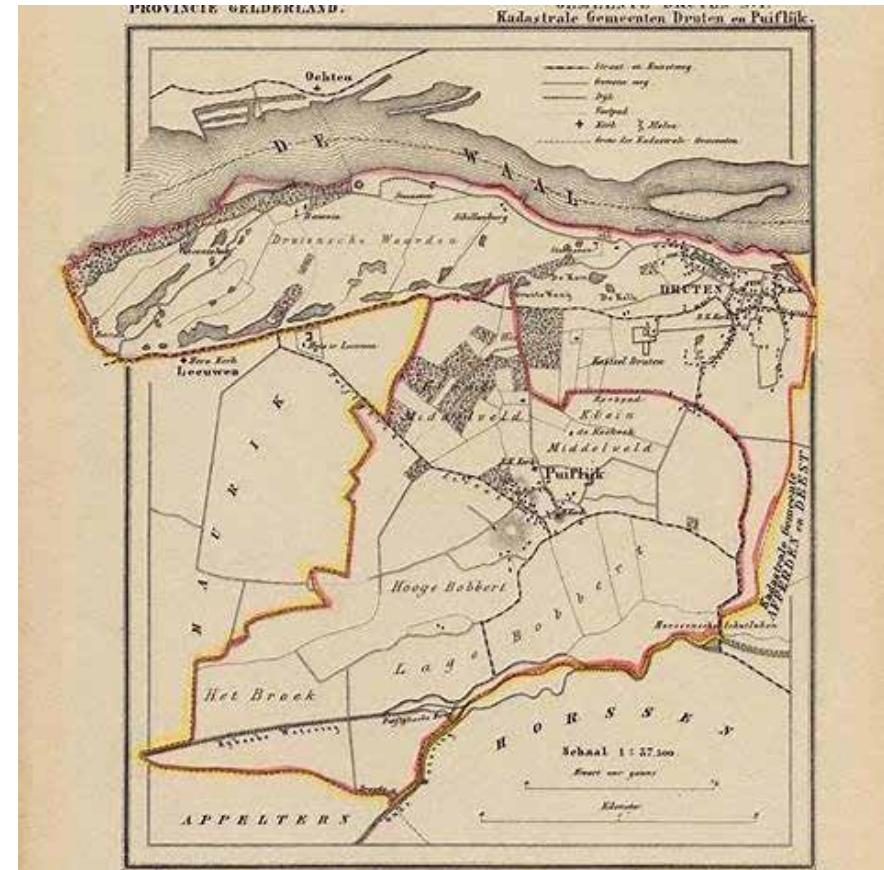
Gebiedsanalyse kaart

Historie

Ontwikkeling tot 1970

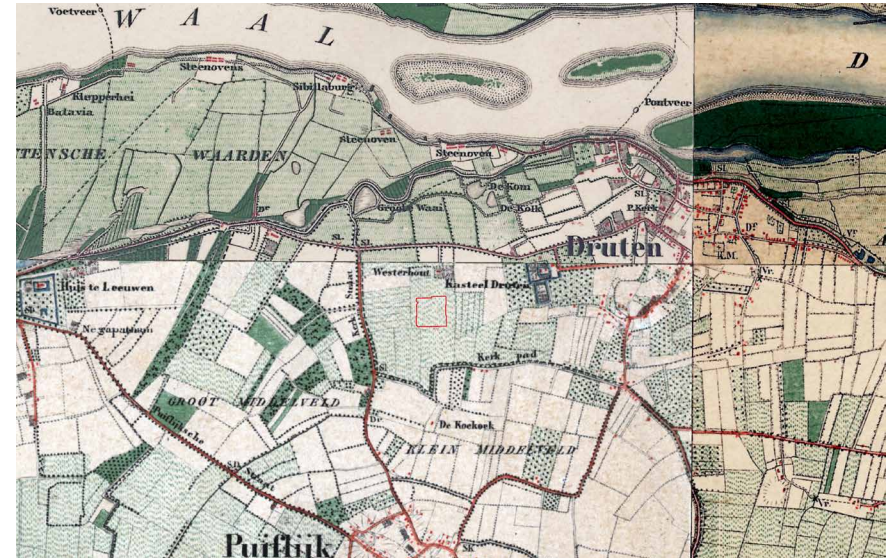
Het gebied waarin de Meubellaan ligt, kende tot ver in de twintigste eeuw een overwegend agrarisch karakter. Al sinds de middeleeuwen werd hier kleinschalige landbouw bedreven, mogelijk gemaakt door de hogere ligging in het rivierenlandschap ten zuiden van de Waal. Door de aanleg van dijken en de inrichting van polders vanaf de veertiende eeuw nam de bescherming tegen overstromingen toe en groeide de landbouwproductie. De kenmerkende verkaveling met sloten en houtwallen bepaalde eeuwenlang het beeld van de streek.

Vanaf de zeventiende eeuw was het gebied rond de latere Meubellaan in gebruik voor landbouw, met verspreid liggende boerderijen en erven, ontsloten via smalle polderwegen. In de negentiende eeuw deed de industrie haar intrede in de regio, met name langs de Waal waar steenfabrieken verrezen en klei werd gewonnen in de uiterwaarden. Deze afgravingen lieten diepe plassen achter, waarvan sommige later een landschappelijke of functionele invulling kregen, zoals in de omgeving van de Meubellaan.

Historische kaart

Op historische kaarten is goed zichtbaar hoe Druten zich tot halverwege de twintigste eeuw slechts langzaam ontwikkelde. In 1870 was het nog een compacte nederzetting. Pas vanaf circa 1950 kwam er vaart in de groei, met de aanleg van nieuwe woonwijken en bedrijvigheid. Op de kaart van 1970 zijn niet alleen de eerste woonuitbreidingen zichtbaar, maar ook sporen van de industriële activiteit zoals kleitransportlijnen richting de steenfabrieken. Deze schuine lijnen – oorspronkelijk karrensporen of smalspoorbanen – zijn als landschappelijke relictten nog steeds herkenbaar in het terrein.

1870

1850

1970

Ansichtkaart 1976 met het gebouw van Trio meubelen

Ontwikkeling na 1970

In de jaren zeventig zette de ruimtelijke ontwikkeling van Druten door. Aan de rand van het dorp ontstond een kleinschalig bedrijventerrein in een voormalige afgravingzone. Hier werd in 1976 een grootschalige meubelshowroom gerealiseerd: Trio Meubelen. Het gebouw fungeerde jarenlang als winkel- en expositieruimte voor meubelverkoop. De ligging aan de Van Heemstraweg en de aanwezigheid van waterpartijen voor berging en groenstructuur versterkten de functie en het aanzien van dit gebied als gemengd werkmilieu.

De locatie bleek al snel te beperkt, waarop uitbreiding volgde ten westen van de Kerkstraat. Dit markeerde het begin van de verdere groei van bedrijventerrein Westerhout. Tegelijkertijd nam ook de woningbouw rondom sterk toe, met de ontwikkeling van wijken als De Lenoord, Druten-West, De Koekoek en Klein Middelveld.

Na het faillissement van de meubelzaak in 2017 werd het pand overgenomen door een ondernemer en verzamelaar van klassieke voertuigen. Wat begon als tijdelijke opslag en expositieruimte groeide uit tot een vaste collectie. Vanaf 2022 is het complex opengesteld als Metropole Museum, met meer dan 400 klassieke auto's, motoren en vrachtwagens. Daarnaast biedt het ruimte aan zakelijke evenementen en culturele activiteiten.

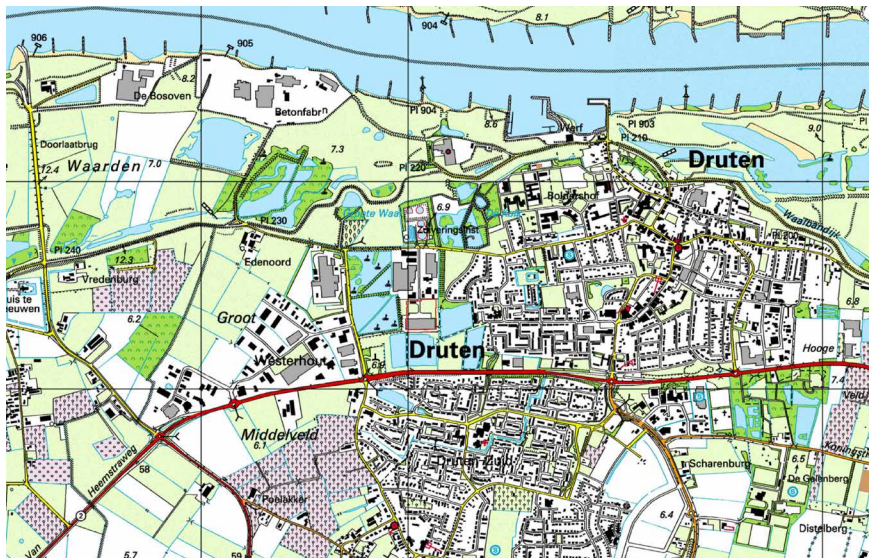

Metropole museum achter de kleiontginningsplas

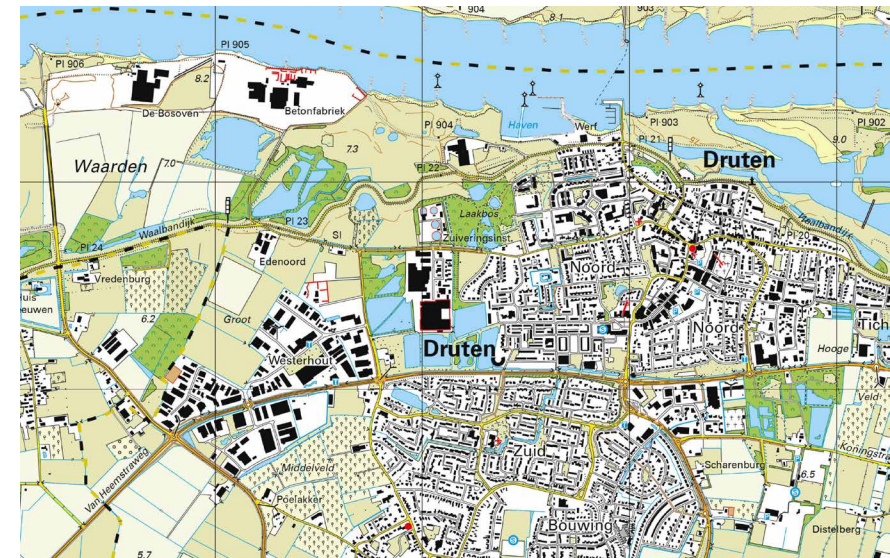

1980

De herbestemming van de voormalige meubelshowroom tot museum weerspiegelt de dynamiek van het gebied: een transformatie van landbouw- en industrieel gebruik naar een hedendaagse cultuur- en belevingsplek. De gronden die ooit intensief benut werden voor kleiwinning hebben nu een groener en opener karakter, maar dragen nog altijd sporen van hun bedrijvige verleden. De voorgenomen uitbreiding van het museum sluit naadloos aan bij deze gelaagde ontwikkeling en draagt bij aan de toekomstbestendigheid én identiteit van het gebied.

2000

2023

Beleid

Provinciaal beleid

De locatie aan de Meubellaan 1 in Druten ligt aan de rand van het open rivierenlandschap. Provinciaal gezien zijn er meerdere ruimtelijke beleidskaders van toepassing, met name gericht op het behoud en de versterking van natuurwaarden.

Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Het Gelders Natuurnetwerk maakt deel uit van het landelijke Natuurnetwerk Nederland en is gericht op het behoud, herstel en de uitbreiding van samenhangende natuurgebieden. Binnen het GNN zijn functiewijzigingen of bebouwing in principe uitgesloten, tenzij sprake is van:

- een aantoonbaar zwaarwegend maatschappelijk belang;
- het ontbreken van redelijke alternatieven;
- volledige ecologische compensatie.

Groene Ontwikkelingszone (GO)

Rondom het bedrijventerrein ligt een Groene Ontwikkelingszone. Deze zone fungeert als buffer en verbindingzone tussen natuurgebieden, met als doel het versterken van de ecologische samenhang. Ingrepen zijn hier slechts toegestaan als:

- ze geen afbreuk doen aan de kernkwaliteiten van het gebied;
- én er per saldo sprake is van een verbetering van natuur- en landschapswaarden.

De GO fungeert hier vooral als landschappelijke omkadering van het bedrijventerrein. Door de smalle opzet en omliggende woonbebouwing en infrastructuur zijn ecologische verbindingen met andere natuurgebieden beperkt.

Aan de oostzijde wordt binnen de GO de nieuwe wijk Roodhekenpas west ontwikkeld. Hoewel een smalle groenstrook behouden blijft, is de ecologische waarde hiervan gering. Alleen aan de noordzijde bestaat nog enige aansluiting richting het Laakbos en de uiterwaarden, maar deze verbinding is smal en ecologisch weinig robuust.

De natuurwaarden in het gebied zijn grotendeels ontstaan op voormalige afgravingslocaties (klei- en zandwinning), waardoor sprake is van nieuw ontwikkelde natuur op voormalige industriële gronden.

Landschap en Natuur

Waterschapsbeleid

Het Waterschap Rivierenland is verantwoordelijk voor het waterbeheer in en rond het plangebied. Binnen deze context zijn meerdere typen wateren aanwezig, elk met een eigen status en beheerregime.

Tertiaire wateren

De noordelijke afgravingsplas bevat slechts een beperkt deel dat door het waterschap is aangeduid als tertiair water. Het grootste gedeelte van deze plas heeft geen formele status als watergang in het beheerregister. Dit in tegenstelling tot de andere afgravingen in de omgeving, die wél volledig zijn aangeduid als tertiaire wateren. Tertiaire wateren vervullen een lokale functie in het waterhuishoudkundige systeem, met name voor berging en vertraagde afvoer, en vallen onder basisbeheer door het waterschap.

Secundair water

Ten zuidoosten van het museum ligt een plas met een installatie, die door het waterschap is aangemerkt als secundair water. Deze plas bevat een overloopconstructie en maakt daarmee deel uit van een gereguleerd watersysteem. Secundaire watergangen vervullen een belangrijke rol in de afvoer van regionaal water en worden actief beheerd door het waterschap, onder meer in het kader van peilbeheer en calamiteitenopvang.

Primaire watergang

Langs de oostzijde van het museumterrein en het bedrijventerrein loopt een primaire watergang. Deze watergang heeft een hoofdrol in de waterafvoer in het gebied en is juridisch beschermd via de Keur van het waterschap. Voor werken of ingrepen binnen de watergang of de beschermingszones (onderhoudsstrook) geldt een vergunnings- of meldingsplicht.

Het gebiedsbrede watersysteem werkt als volgt:

- Afwatering vindt plaats via de primaire watergang langs het museum richting het zuiden;
- Vervolgens wordt het water afgevoerd via een watergang parallel aan de Van Heemstraweg naar het westen, richting regionale afvoerpunten.

Bij toekomstige planvorming moet:

- voldoende ruimte worden gelaten voor waterberging;
- de werking van de watergangen (en hun onderhoudszones) geborgd blijven;
- en mogelijke effecten op waterkwaliteit en -kwantiteit worden onderzocht, in afstemming met het waterschap.

Gemeentelijk beleid

De gemeente Druten richt zich in haar beleid op het versterken van maatschappelijke voorzieningen en het stimuleren van initiatieven met een bovenlokaal karakter. In de **Omgevingsvisie Druten (2025)** is vastgelegd dat cultuurparticipatie, toerisme, behoud van erfgoed en sociale cohesie belangrijke pijlers zijn voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van de gemeente. Daarbij wil Druten haar dorps karakter behouden, maar tegelijk ruimte bieden aan ontwikkelingen die de kwaliteit van de leefomgeving en de regionale positie versterken.

Het Metropole Museum sluit aan bij deze koers als culturele en recreatieve voorziening met een regionale uitstraling. De huidige functie past binnen het geldende bestemmingsplan en is planologisch toegestaan op de locatie aan de Meubellaan, aan de rand van bedrijventerrein Westerhout. Daarmee vormt het museum een passende voorziening binnen de bestaande ruimtelijke kaders.

De Omgevingsvisie benoemt dat nieuwe ontwikkelingen in Druten moeten bijdragen aan zorgvuldig ruimtegebruik, voortbouwen op bestaande kwaliteiten en landschappelijke inpassing. Daarnaast moet de maatschappelijke meerwaarde aantoonbaar zijn. In dit licht kan een eventuele uitbreiding van het museum met een evenementenhal de volgende meerwaarde bieden:

- **Versterken van culturele voorzieningen:** bijdragen aan een breder cultureel aanbod en vergroten van de mogelijkheden voor ontmoeting en participatie.
- **Toeristische profilering:** vergroten van de aantrekkingskracht van Druten als bestemming binnen het Land van Maas en Waal en de regio Rivierenland.
- **Behoud en benutten van erfgoed:** koppeling tussen de bestaande collectie en de bredere geschiedenis van mobiliteit, cultuur en landschap.
- **Werkgelegenheid en economie:** scheppen van extra banen en stimuleren van de lokale middenstand door meer bezoekers en evenementen.
- **Ruimtelijke kwaliteit:** kansen om het terrein beter landschappelijk in te passen en bestaande structuren te benutten voor ontsluiting en parkeren.
- **Sociale cohesie:** versterken van de rol van het museum als plek waar inwoners en bezoekers elkaar kunnen ontmoeten in een culturele en recreatieve context.

Op deze manier kan een uitbreiding van het museum bijdragen aan de uitvoering van de Omgevingsvisie en aan de bredere ambities van de gemeente Druten, mits de ontwikkeling zorgvuldig wordt ingepast en afgestemd met de omgeving.

Parkeren

Benodigde parkeerplaatsen

Parkeernorm museum: 0,8 per 100m² BVO

Parkeernorm evenementenhal: 6,0 per 100m² BVO

Museum (bestaand) 14.900m² 119 pp

Evenementenhal (nieuw) 11.900m² 714 pp

Totaal benodigd 833 pp

Aanwezig 180 pp

Toe te voegen 653 pp

Locatiespecifieke aandachtspunten

De directe omgeving van de Meubellaan kent diverse landschappelijke en ecologische waarden. Indien nieuwe plannen (deels) binnen aanduidingen zoals 'Natuurgebied', GNN of GO vallen, gelden strikte voorwaarden. Dan is het noodzakelijk om:

- een ecologische quickscan of natuurtoets uit te voeren;
- een effectenanalyse op de GO op te stellen;
- alternatievenonderzoek te verrichten;
- en – indien nodig – natuurcompensatie te leveren, bijvoorbeeld door:
 - aanleg van natuurvriendelijke oevers;
 - het versterken van ecologische structuren;
 - inrichting met streekeigen beplanting of bloemrijk grasland.

Deze aanpak past binnen het afwegingskader van de Omgevingswet, waarin functies gecombineerd kunnen worden mits dat op zorgvuldige en kwalitatieve wijze gebeurt.

Visie

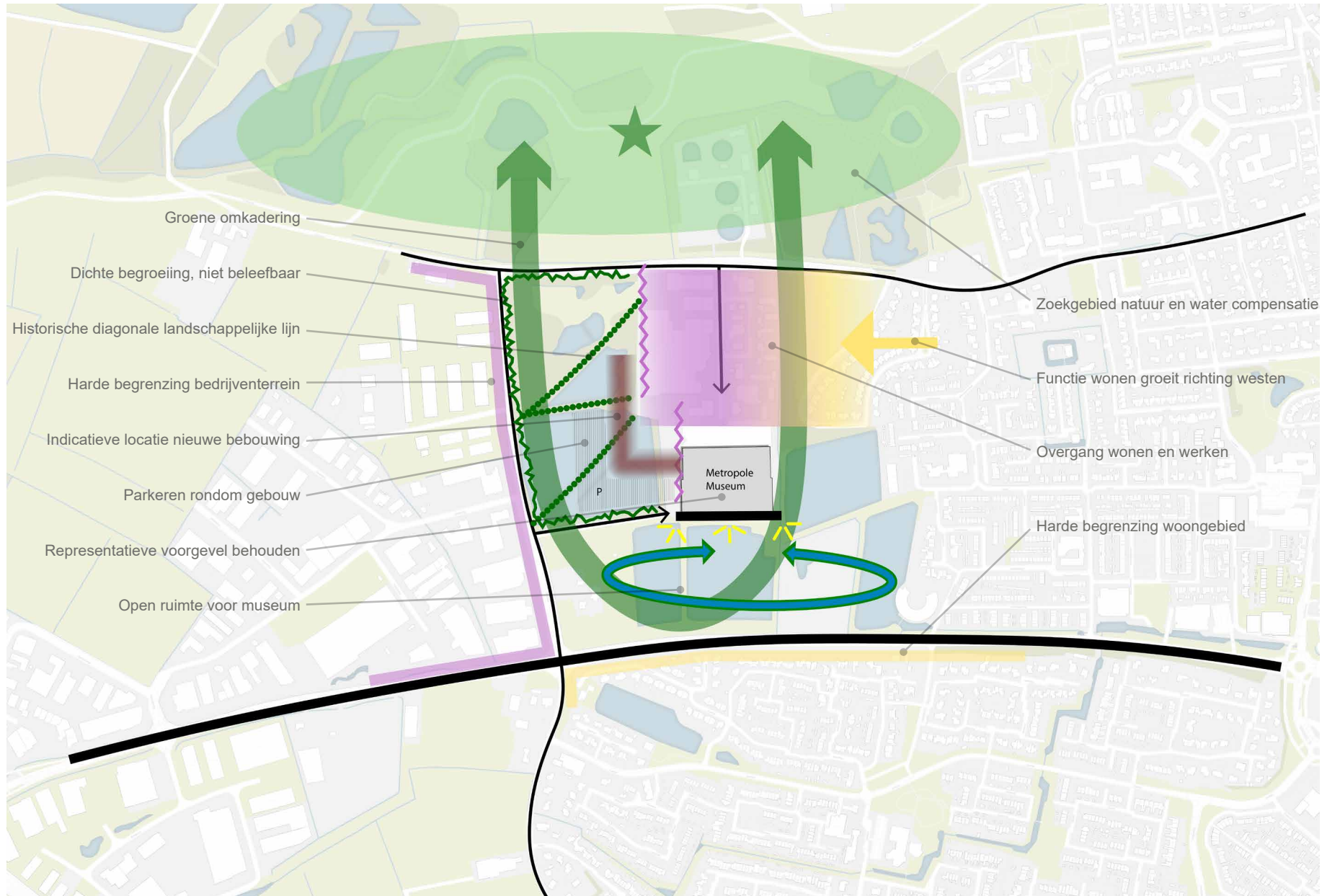
Het gebied rondom het Metropole Museum ontwikkelt zich tot een markante entree van Druten, waar cultuur, landschap en bedrijvigheid samenkomen in een toekomstgericht en uitnodigend geheel. Het museum vormt hierin het hart: een bijzondere functie met zelfstandige ligging, expressieve vormgeving en een publieke oriëntatie op de Van Heemstraweg. De herkenbare gevel en de open waterpartij aan de voorzijde blijven beeldbepalend en vormen de referentie voor verdere ontwikkeling aan de westzijde.

De visie richt zich op het versterken van het museum als publiek herkenningspunt. Aan de voorzijde ontstaat een uitnodigende entreezone met een pleinachtige ruimte voor ontvangst en verblijf. Deze vormt een schakelpunt tussen Van Heemstraweg, museum en omliggend landschap. De ontsluiting via de Meubellaan blijft gehandhaafd, met veilige verkeersafwikkeling en voldoende parkeren op eigen terrein als uitgangspunten.

De groene omkadering rondom het museum wordt versterkt als vanzelfsprekende landschappelijke inpassing én als bevestiging van de zelfstandige positie van het gebouw. De huidige groenzones blijven richtinggevend; de smalle buffer aan de oostzijde zou waar mogelijk ecologisch verrijkt kunnen worden. Tegelijk ontstaat aan de westzijde ruimte voor beleving: nieuwe paden verbinden het museum met de uiterwaarden en recreatieve routes maken het landschap beleefbaar.

Aan de westzijde is op de locatie van de voormalige afgravingen een nieuwe bebouwingsstructuur voorstelbaar, georiënteerd op landschap en het bestaande museum. Daarmee krijgt deze zijde een duidelijke voorkant en wordt de overgang tussen bedrijvigheid, wonen en natuur zorgvuldig vormgegeven. De verweving van functies – wonen, werken en recreëren – geeft het gebied een bredere maatschappelijke betekenis.

De bebouwingshaak op de kaart geeft de beoogde locatie voor nieuwe bebouwing aan. Deze ontwikkeling is onlosmakelijk verbonden met de inrichting van de aangrenzende groenzone. Aan de westzijde krijgt het nieuwe gebouw, net als het museum, een groen-blauw voorterrein. Het noordelijke deel van het gebied biedt daarbij kansen voor natuurontwikkeling als compensatie voor de uitbreiding bij het museum.

Groene omkadering

Dichte begroeiing, niet beleefbaar

Historische diagonale landschappelijke lijn

Harde begrenzing bedrijventerrein

Indicatieve locatie nieuwe bebouwing

Parkeren rondom gebouw

Representatieve voorgevel behouden

Open ruimte voor museum

Metropole
Museum

Zoekgebied natuur en water compensatie

Functie wonen groeit richting westen

Overgang wonen en werken

Harde begrenzing woongebied

Schetsontwerp

Het schetsontwerp voor de uitbreiding van het Metropole Museum vertaalt de ruimtelijke visie naar een concreet plan, waarin het museum versterkt wordt als herkenbaar en toekomstgericht baken aan de Van Heemstraweg. Centraal hierin staat de toevoeging van een evenementenhal (8.700 m²), een entreegebouw (2.050 m²) en een verbindinggebouw (1.150 m²) dat de koppeling legt met het bestaande museum. Deze toevoegingen zijn compact en logisch geordend rond de bestaande bebouwing, waardoor zij niet alleen het museum versterken, maar ook de achterzijde van nabijgelegen bedrijven aan het zicht onttrekken.

De entree van het nieuwe complex richt zich op de Kerkstraat en krijgt een representatief karakter. Met coulissen van groen en doorzichten over de waterpartijen naar de bebouwing ontstaat hier een uitnodigend voorplein. De schuine lijn van de voormalige transportverbinding is opnieuw benut en vormt nu de entree-as voor langzaam verkeer richting het entreegebouw en het plein. Rondom de nieuwe bebouwing wordt veel kwalitatief water teruggebracht, met passende beplanting die de landschappelijke inpassing versterkt en de oorspronkelijke ruimtelijke structuren terugbrengt.

Het parkeren is volledig op eigen terrein opgelost en zorgvuldig doorgerekend. Daarmee wordt overlast in omliggende straten

voorkomen, ook tijdens piekgebruik bij evenementen. De parkeerterreinen zijn flexibel ingericht, zodat de capaciteit bij drukte in het museum of de hal onderling benut kan worden. De Meubellaan blijft de hoofdontsluiting voor het museum, maar krijgt in de toekomst een meer voetgangersvriendelijke inrichting met groen en verblijfskwaliteit, ook aan de voorzijde van het museum. Voor de evenementenhal vindt ontsluiting plaats via de noordzijde van het perceel, waar ook de bevoorrading plaatsvindt.

Het landschap speelt een centrale rol in het ontwerp. De groene omkadering blijft behouden en wordt versterkt door nieuwe waterpartijen en wandelroutes. Hiermee blijft de open ruimte rondom het bedrijventerrein in stand en wordt deze bovendien beter beleefbaar voor bezoekers en omwonenden. Door het toevoegen van paden rondom het water ontstaan aantrekkelijke ommetjes, die in de toekomst een verbinding mogelijk maken tussen de buurten De Koekoek en Klein Middelveld richting de Waalbandijk. Deze zones bieden bovendien ruimte voor aanvullende natuurontwikkeling en waterberging als compensatie voor de uitbreiding.

Het schetsontwerp geeft zo een zorgvuldig geïntegreerde uitbreiding, waarin bebouwing, verkeer en landschap in balans zijn en het museum als publiek herkenningspunt verder kan groeien.

buro-sro.nl

stedenbouw + ruimtelijke ordening + ontwikkelingsmanagement

Gemeente Druten

College BenW publicatie Druten

Dossiernummer	7776
Extern Zaak ID	Z/23/113320
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 april 2026
Agendapunt	4.2
Titel	Vervolg stand van zaken principeverzoek K3 Delta voor de Drutense Waarden
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Druten	Brink, W. (Willy);Thoonen, R. (Ronald)

Aanwezigen

Willy Brink, Nadine Huntink, Boy Janssen, S.W.P.J. Sengers en R.G.C.J. Thoonen

Bijlagen
Beslisnota college – vervolg stand van zaken principeverzoek K3 Delta voor de Drutense Waarden
Informatienota raad – vervolg stand van zaken principeverzoek K3 Delta voor de Drutense Waarden

Geagendeerd	Vergaderdatum
College BenW publicatie Druten	7 april 2026
College BenW openbaar Druten	7 april 2026

Voorgesteld besluit

het College van B&W besluit:

1. De gemeenteraad te informeren over de stand van zaken met het principeverzoek van K3 Delta door middel van bijgaande informatienota.

Besluit (Aangenomen)

het College van B&W besluit:

1. De gemeenteraad te informeren over de stand van zaken met het principeverzoek van K3 Delta door middel van bijgaande informatienota.

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: informatienota stand van zaken gebiedsontwikkeling Drutense Waarden

Collegedatum: 7 april 2026

Voorgesteld besluit

het College van B&W besluit:

1. De gemeenteraad informeren over de stand van zaken met het principeverzoek van K3 Delta door middel van bijgaande informatienota.

Aanleiding

De gemeente Druten heeft van K3 Delta een principeverzoek gekregen om mee te werken aan een gebiedsontwikkeling in Drutense Waarden. Dit plan omvat onder andere zandwinning, nieuwe natuur, recreatiemogelijkheden en uitbreiding van het bedrijventerrein. Die uitbreiding is vooral bedoeld voor de bedrijfsactiviteiten van Excluton. Uw raad is hier eerder over geïnformeerd.

In de informatienota van 9 september 2025 hebben wij aangegeven dat er nog aanvullend onderzoek en aanpassingen nodig waren in het plan van K3 Delta. De provincie Gelderland heeft dit, mede namens andere betrokken overheden, in juli 2025 per brief aan K3 Delta laten weten.

Inmiddels heeft K3 Delta haar plannen aangepast. Deze aanpassingen zijn verwerkt in een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD), die officieel bij de provincie Gelderland is ingediend. Provincie Gelderland legt binnenkort deze NRD ter inzage. Uw college wordt daarnaast later dit jaar voorgesteld een principebesluit te nemen voor het initiatief van K3 Delta.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
09-09-2025	Informatienota van het college aan de gemeenteraad over de stand van zaken principeverzoek K3 Delta voor de Drutense Waarden (Z/23/113320)

Gewenst resultaat

Kennis nemen van de stand van zaken van het initiatief van K3 Delta en de gemeenteraad hierover informeren.

Argumenten

1.1 Hiermee wordt de gemeenteraad op de hoogte gebracht van de stand van zaken.

Op 9 september 2025 heeft de gemeenteraad een informatienota ontvangen over de stand van zaken met het principe verzoek van K3 Delta voor de gebiedsontwikkeling in de Drutense Waarden. Vanwege de ontwikkelingen sinds dat moment, wordt de raad met de nieuwe informatienota weer op de hoogte gebracht.

Tegenargumenten en risico's

geen

Financiële gevolgen

geen

Communicatie

Nadat u heeft ingestemd wordt de informatienota aan de gemeenteraad verzonden.

Inwonersparticipatie

Niet van toepassing

Uitvoering of Vervolgstappen

Zie communicatie

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Voorstel

Advies

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: vervolg stand van zaken principeverzoek K3 Delta voor de Drutense Waarden

Collegedatum: 7 april 2026

Kernboodschap

Provincie Gelderland legt binnenkort een Notitie Reikwijdte en Detailniveau ter inzage voor de plannen van K3 Delta voor een gebiedsontwikkeling in de Drutense Waarden. Het college is daarnaast van plan een principebesluit te nemen voor het initiatief van K3 Delta en informeert u met deze nota over de bevoegdheden van de gemeente en de te volgen procedure.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
09-09-2025	Informatienota van het college aan de gemeenteraad over de stand van zaken principeverzoek K3 Delta voor de Drutense Waarden (Z/23/113320)

Toelichting

Terugblik

De gemeente Druten heeft van K3 Delta een principeverzoek gekregen om mee te werken aan een gebiedsontwikkeling in Drutense Waarden. Dit plan omvat onder andere zandwinning, nieuwe natuur, recreatiemogelijkheden en uitbreiding van het bedrijventerrein. Die uitbreiding is vooral bedoeld voor de bedrijfsactiviteiten van Excluton. Uw raad is hier eerder over geïnformeerd.

In de informatienota van 9 september 2025 hebben wij aangegeven dat er nog aanvullend onderzoek en aanpassingen nodig waren in het plan van K3 Delta. De provincie Gelderland heeft dit, mede namens andere betrokken overheden, in juli 2025 per brief aan K3 Delta laten weten

Stand van zaken nu

Na de brief van juli 2025 heeft K3 Delta haar plannen aangepast. Deze aanpassingen zijn verwerkt in een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD), die officieel bij de provincie Gelderland is ingediend.

De NRD is de eerste stap in de procedure voor het maken van een milieueffectrapportage (mer). In de NRD staat:

- wat het project precies inhoudt,
- welke alternatieven worden onderzocht,
- hoe het onderzoek naar de effecten op milieu en leefomgeving wordt uitgevoerd.

Kort gezegd: de NRD is de onderzoeksopzet voor het milieueffectrapport.

Vanaf **17 april 2026** kan iedereen de NRD inzien. Gedurende zes weken kan men een zienswijze indienen bij provincie Gelderland. Dit wordt aangekondigd in het provincieblad en in de Maas en Waler. Ook wordt de commissie voor de milieueffectrapportage om

advies gevraagd. K3 Delta wil daarnaast inloopavonden organiseren in Druten en Boven-Leeuwen. De betrokken overheden gebruiken alle reacties om een gezamenlijke reactie op de NRD op te stellen.

Principebesluit

Zoals eerder gemeld in de informatienota van 9 september 2025, heeft de gemeente Druten nog geen principebesluit genomen over de plannen van K3 Delta. Een principebesluit is geen formeel onderdeel van de ruimtelijke procedure, maar het is gebruikelijk dat het college vooraf aangeeft of het in principe wil meewerken aan een plan. Dit voorkomt dat een initiatiefnemer veel werk doet terwijl de gemeente het plan uiteindelijk niet wenselijk vindt of voorwaarden wil stellen.

Nu de NRD is ingediend en het plan van K3 Delta is aangepast op basis van eerdere opmerkingen, wil het college een principebesluit gaan nemen. Daarbij worden de gezamenlijke reactie van de betrokken overheden én de ingediende zienswijzen meegenomen.

Vanwege de omvang van het plan en de grote gevolgen voor de omgeving wil het college in dit bijzondere geval afwijken van de gebruikelijke werkwijze. Het college wil namelijk ook de mening van de gemeenteraad betrekken. Samen met de griffie wordt bekeken hoe de raad hierover het beste kan worden geraadpleegd. U wordt hierover later verder geïnformeerd.

Vooruitblik

Met:

- de gezamenlijke reactie van de betrokken overheden,
- de ingediende zienswijzen,
- het advies van de commissie voor de milieueffectrapportage,
- en een principebesluit van de gemeente,

kan K3 Delta de verdere procedure doorlopen. Voor de gemeente bestaat deze procedure globaal uit de volgende stappen:

1. De initiatiefnemer stelt een milieueffectrapport en een wijziging van het omgevingsplan op.
2. Het college besluit of het milieueffectrapport en de wijziging van het omgevingsplan in ontwerp ter inzage worden gelegd. Iedereen kan daarop een zienswijze indienen.
3. De commissie voor de milieueffectrapportage brengt advies uit over het milieueffectrapport.
4. De gemeenteraad besluit over de beantwoording van de zienswijzen en stelt het milieueffectrapport en de wijziging van het omgevingsplan vast.
5. De besluiten worden bekendgemaakt en er kan beroep worden ingesteld.

Naast toestemming van de gemeente zijn ook vergunningen van andere overheidsinstanties nodig. Denk aan een omgevingsvergunning voor ontgrondingen, voor activiteiten die invloed hebben op flora en fauna en voor Natura 2000-activiteiten (allemaal via de provincie). Daarnaast is een omgevingsvergunning voor wateractiviteiten nodig van het waterschap en Rijkswaterstaat. Ook deze procedures moeten worden doorlopen.

Komt het project daadwerkelijk in uitvoering, dan zijn er bovendien extra gemeentelijke toestemmingen nodig. Bijvoorbeeld omgevingsvergunningen voor bouwen, kappen, het aanleggen van in- en uitritten en voor milieugerelateerde activiteiten van bedrijven.

Communicatie

De ter inzage legging van het NRD wordt gepubliceerd. K3 Delta wordt geïnformeerd over onze werkwijze.

Uitvoering of Vervolgstappen

- De NRD wordt voor zienswijzen ter inzage gelegd.
- Er wordt door de overheden een gezamenlijke reactie voorbereid.
- De commissie m.e.r. wordt om advies gevraagd.
- De gemeenteraad wordt geraadpleegd over een voorgenomen principebesluit van het college.
- Het college neemt een principebesluit over het initiatief van K3 Delta.

Geheimhouding

N.v.t.

Gemeente Druten

College BenW publicatie Druten

Dossiernummer	7763
Extern Zaak ID	Z/26/346384
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 april 2026
Agendapunt	4.3
Titel	Beleidsregels kabelgoten Druten
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Druten	Thoonen, R. (Ronald)

Aanwezigen

Willy Brink, Nadine Huntink, Boy Janssen, S.W.P.J. Sengers en R.G.C.J. Thoonen

Bijlagen
Beslisnota college – Kabelgoten Druten
Bijlage 1 – Beleidsregels kabelgoten Druten

Geagendeerd	Vergaderdatum
College BenW openbaar Druten	31 maart 2026
College BenW publicatie Druten	7 april 2026
College BenW openbaar Druten	7 april 2026

Voorgesteld besluit

het College van B&W besluit:

1. De 'Beleidsregels kabelgoten voor elektrische voertuigen gemeente Druten 2026' vast te stellen;
2. De 'Beleidsregels kabelgoten voor elektrische voertuigen gemeente Druten 2024' in te trekken.

Besluit (Aangenomen)

het College van B&W besluit:

1. De 'Beleidsregels kabelgoten voor elektrische voertuigen gemeente Druten 2026' vast te stellen;
2. De 'Beleidsregels kabelgoten voor elektrische voertuigen gemeente Druten 2024' in te trekken.

Openbaar

Zaaknummer: Z/26/346384

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Vaststellen beleidsregels kabelgoten

Collegedatum: 7 april 2026

Voorgesteld besluit

Het college van B&W besluit:

1. De 'Beleidsregels kabelgoten voor elektrische voertuigen gemeente Druten 2026' vast te stellen;
2. De 'Beleidsregels kabelgoten voor elektrische voertuigen gemeente Druten 2024' in te trekken.

Aanleiding

Het aantal elektrische auto's in onze gemeente groeit en deze groei versnelt. Niet iedereen met een elektrische auto kan echter op eigen terrein opladen. Inwoners vragen steeds vaker of het mogelijk is om de elektrische auto, die op een openbare parkeerplaats staat, vanuit de eigen woning op te laden. Losliggende kabels over het trottoir zijn ongewenst omdat voetgangers daarover kunnen struikelen en vallen.

Het toestaan van kabelgoten kan hier een oplossing voor zijn. Met een kabelgoot ligt de laadkabel van een elektrisch voertuig niet op het trottoir, maar in de tegel. Hierdoor kan een voertuig in de openbare ruimte veilig vanaf een oplaadpunt op eigen terrein worden opgeladen, zonder dat mensen die bijvoorbeeld slechter ter been zijn struikelen over de laadkabel.

Het afgelopen jaar hebben we een proef gedaan met het toestaan van kabelgoten. Deze proef is erg positief verlopen.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
28-01-2021	MobiliteitsVisie Druten-Wijchen (Z/20/054441)
11-05-2021	Strategie Elektrisch rijden (61734)
26-09-2023	Beleidsregels plaatsing laadinfrastructuur Druten 2023 (Z/24/268366)
17-12-2024	Proef kabelgoten elektrische voertuigen (Z/24/268366)

Gewenst resultaat

Het doel van de beleidsregels kabelgoten is om de benodigde groei van laadinfrastructuur gericht te sturen, mensen zonder eigen oprit een extra laadmogelijkheid te bieden en de impact van laadinfrastructuur op de openbare ruimte beperken.

Argumenten

1.1 De vraag naar laadinfrastructuur groeit sterk.

Elektrische voertuigen worden steeds vaker een realistisch alternatief voor voertuigen met een verbrandingsmotor. Dat komt door ontwikkelingen in techniek, markt en beleid. Elektrische voertuigen worden snel beter en goedkoper. Daarnaast stimuleren Europese, nationale, regionale en lokale overheden de overstap naar elektrisch rijden.

1.2 *Kabelgoten maken thuis laden voor meer mensen mogelijk*

Het toestaan van kabelgoten past binnen het principe van de ladder van laden, zoals vastgesteld in onze 'Strategie elektrisch rijden'. Daarbij geldt dat elektrische voertuigen zoveel mogelijk op eigen terrein worden opgeladen. Dit heeft voordelen:

- Er zijn minder openbare laadpalen nodig, waardoor de druk op de openbare ruimte afneemt.
- Elektrisch rijden wordt betaalbaarder, omdat mensen thuis kunnen laden met vaak goedkopere (en soms zelf opgewekte) stroom.

1.3 *De proef met kabelgoten laat geen problemen zien*

Uit onderzoek van de gemeente, samen met de werkgroep Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en Bruikbaarheid Wijchen, blijkt dat goed aangelegde kabelgoten geen struikelgevaar opleveren. Ook hebben we geen meldingen ontvangen van bewoners die parkeerplaatsen bij hun woning claimen.

2.1 *De nieuwe beleidsregels vervangen de huidige beleidsregels.*

De nieuwe beleidsregels zijn een geactualiseerde versie van de huidige beleidsregels. Op basis van de ervaringen van de proef hebben we de beleidsregels bijgewerkt. Daarom kunnen de 'Beleidsregels kabelgoten voor elektrische voertuigen gemeente Druten 2024' worden ingetrokken.

Financiële gevolgen

Het vaststellen van de beleidsregels heeft geen financiële gevolgen. Aanvragers betalen de daadwerkelijk gemaakte kosten voor de aanleg van een kabelgoot direct aan de aannemer. De gemeente is hier geen partij in.

Aan het in behandeling nemen van een aanvraag zijn geen kosten verbonden. Tijdens de proef hebben we gemerkt dat het behandelen van een aanvraag heel weinig tijd kost en het aantal (verwachte) aanvragen niet zo hoog is.

Communicatie

We werken de bestaande website over dit onderwerp bij ([Kabelgoot | Gemeente Druten](#)). Hier kunnen potentiële aanvragers alle relevante informatie vinden en ook de aanvraag voor een kabelgoot indienen.

Vervolgstappen

Na vaststelling van de beleidsregels:

- Maken we deze bekend in het gemeenteblad en het beleid wordt overgenomen in de regelingenbank op [overheid.nl](#);
- Werken we de website over kabelgoten bij.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Advies

- Gebiedsinrichting
- Juridische Zaken
- Financieel adviseur

Bijlagen

- Beleidsregels kabelgoten voor elektrische voertuigen gemeente Druten 2026

Beleidsregels kabelgoten gemeente Druten

Wetstechnische informatie

Gegevens van de regeling

Overheidsorganisatie	Gemeente Druten.
Officiële naam regeling	Beleidsregels kabelgoten voor elektrische voertuigen gemeente Druten 2026
Citeertitel	Beleidsregels kabelgoten gemeente Druten
Besloten door	College van burgemeester en wethouders
Deze versie is geldig tot (als de vervaldatum is vastgesteld)	Geldig tot -
Onderwerp	Verkeer en vervoer

Opmerkingen m.b.t. de regeling

Betreft de toetsing van een aanvraag voor een kabelgoot in de openbare ruimte.

Grondslagen

artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht

artikel 160 van de Gemeentewet

Regelgeving die op deze regeling is gebaseerd (gedelegeerde regelgeving)

Overzicht van in de tekst verwerkte wijzigingen

Datum inwerking-treding	Terugwerkende kracht	Betreft	Ontstaansbron: datum ondertekening; bron bekendmaking	Inwerkingtreding: datum ondertekening; bron bekendmaking
Daags na bekendmaking	n.v.t.	Nieuwe regeling	College: 7 april 2026	Gemeenteblad Druten

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

Bezitters van een elektrische auto kunnen deze opladen bij een openbare laadpaal of bij een laadpaal op eigen terrein (bv. met zonne-energie). Niet iedereen met een elektrische auto kan op eigen terrein opladen. Inwoners vragen daarom steeds vaker of het mogelijk is om de elektrische auto, die op een openbare parkeerplaats staat, vanuit de eigen woning op te laden. Losliggende kabels over het trottoir zijn ongewenst omdat voetgangers daarover kunnen struikelen en vallen.

Het toestaan van kabelgoten kan hier een oplossing voor zijn. Met een kabelgoot ligt de laadkabel van een elektrisch voertuig niet op het trottoir, maar in de tegel. Hierdoor kan een voertuig in de openbare ruimte veilig vanaf een oplaadpunt op eigen terrein worden opgeladen, zonder dat mensen die bijvoorbeeld slechter ter been zijn struikelen over de laadkabel.

Het afgelopen jaar hebben we een proef gedaan met het toestaan van kabelgoten. Deze proef hebben we geëvalueerd. Uit onderzoek van de gemeente, samen met de werkgroep Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en Bruikbaarheid (BTB), blijkt dat goed aangelegde kabelgoten geen struikelgevaar opleveren. Ook hebben we geen meldingen ontvangen van bewoners die parkeerplaatsen bij hun woning claimen.

Het toestaan van kabelgoten past binnen het principe van de ladder van laden, wat een van de uitgangspunten is in onze strategie elektrisch rijden. Daarbij geldt dat elektrische voertuigen zoveel mogelijk op eigen terrein worden opgeladen. Dit heeft voordelen:

- Er zijn minder openbare laadpalen nodig, waardoor de druk op de openbare ruimte afneemt.
- Elektrisch rijden wordt betaalbaarder, omdat mensen thuis kunnen laden met vaak goedkopere (en soms zelf opgewekte) stroom.

2. Uitleg procedure

2.1 Wat is de procedure voor een aanvraag van een kabelgoot?

Bewoners uit Druten kunnen een aanvraag indienen voor een kabelgoot via de website van de gemeente. Bij behandeling van de aanvraag wordt de situatie getoetst aan de beleidsregels zoals in hoofdstuk 3 beschreven. De aanvrager vermeldt in de aanvraag in ieder geval het adres, contactgegevens en naar welke parkeerplaats de kabelgoot zou moeten lopen.

Binnen drie weken ontvangt de aanvrager een inhoudelijke reactie. Hierin melden we of de aanvrager een kabelgoot mag aanleggen. Als we hier toestemming voor geven, dan brengen we de aanvrager in contact met een aannemer die dit kan uitvoeren.

2.2 Met welke kosten moet men rekening houden?

Aan de aanleg van een kabelgoot zijn kosten verbonden. Aanvragers betalen de daadwerkelijk gemaakte kosten voor de aanleg van een kabelgoot direct aan de aannemer. Bij een lengte van 1,80 meter gaat het om ongeveer €700,- exclusief BTW. Er zijn geen leges verbonden aan de aanvraag.

3. Beleidsregels kabelgoot

Voor een kabelgoot moet een aanvraag worden ingediend. De aanvraag wordt getoetst aan de in dit hoofdstuk opgenomen beleidsregels.

3.1 Randvoorwaarden

De aanvraag voor een kabelgoot moet voldoen aan de volgende eisen:

- De aanvrager heeft een woning zonder oprit, garage of carport. Bij een huurwoning is toestemming van de verhuurder nodig;
- De woning bevindt zich op de begane grond (geen appartement of bovenwoning);
- Per adres wordt maximaal één kabelgoot aangelegd;
- De kabelgoot gaat direct van een woning naar een parkeervak of parkeerstrook;
- Het parkeervak of de parkeerstrook grenst gelijk aan het trottoir, dus de stroomkabel mag niet het openbaar groen, een weg of een fietspad kruisen;
- Het parkeervak is nog niet gereserveerd voor iemand anders (openbare laadpaal, gehandicaptenparkeerplaats, etc.);
- De kabelgoot komt haaks op de looprichting, in één rechte lijn.

3.2 Gebruiksregels

Bij het gebruik gelden de volgende eisen:

- De parkeerplaats is voor iedereen te gebruiken om te parkeren.;
- De aanvrager is verantwoordelijk voor het schoon- en obstakelvrij houden van de goot;
- De oplaadkabel ligt in de goot. De kabel die overblijft ligt op eigen terrein of onder het voertuig;
- Na opladen ruimt de gebruiker de elektriciteitskabel op;
- De gebruiker gebruikt een goedgekeurde oplaadkabel, die bedoeld is voor elektrische (plug-in) auto's. De kabel moet in goede staat zijn;
- Als de kabelgoot met de rubberen strip zodanig in kwaliteit achteruit gaat, dat er alsnog struikelgevaar ontstaat, is de gebruiker verplicht dit aan de gemeente te melden. Wanneer de gebruiker dit niet meldt, is de gebruiker aansprakelijk bij schade die hierdoor ontstaat.
- Wanneer er door de gebruiker struikelgevaar ontstaat, is de gebruiker aansprakelijk

De rol van de gemeente:

- De gemeente wijst aanvragen af als deze niet voldoen aan de randvoorwaarden;
- De kabelgoottegels blijven eigendom van de gemeente;
- De gemeente is verantwoordelijk voor de kabelgoottegels en het veilig aanleggen ervan;
- De bedoeling is om de kabelgoot te laten liggen, maar de gemeente kan er altijd voor kiezen om de kabelgoottegels te verwijderen. De kosten hiervan zijn voor de gemeente.

4. Hardheidsclausule

Het college van burgemeester en wethouders kan van deze beleidsregels afwijken, indien toepassing hiervan naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is.

5. Slotbepalingen

1. De beleidsregels kabelgoten voor elektrische voertuigen gemeente Druten 2024, vastgesteld op 17 december 2024, worden ingetrokken
2. De Beleidsregels kabelgoten voor elektrische voertuigen gemeente Druten 2026 treden daags na bekendmaking in werking.
3. Deze beleidsregels worden aangehaald als: Beleidsregels kabelgoten voor elektrische voertuigen gemeente Druten 2026.

Vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders van Druten op 7 april 2026.

Burgemeester

Secretaris

S.W.P.J. Sengers

B.P.P. Janssen

Gemeente Druten

College BenW publicatie Druten

Dossiernummer	7781
Extern Zaak ID	Z/26/343540
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 april 2026
Agendapunt	4.4
Titel	Antwoord op schriftelijke vragen Kernachtig Druten over het planten van 1000 bomen.
Soort nota	Beslisnota
Portefeuillehouder(s) Druten	Thoonen, R. (Ronald)

Aanwezigen

Willy Brink, Nadine Huntink, Boy Janssen, S.W.P.J. Sengers en R.G.C.J. Thoonen

Bijlagen
Informatienota raad – Antwoord BenW schriftelijke vragen K8D –1000 bomen
Bijlage 1 – Schriftelijke vragen Kernachtig Druten – 1000 bomen

Geagendeerd	Vergaderdatum
College BenW openbaar Druten	7 april 2026
College BenW publicatie Druten	7 april 2026

Voorgesteld besluit

het College van B&W besluit:

1. De schriftelijke vragen van de fractie Kernachtig Druten over het planten van 1000 bomen volgens de bijlage te beantwoorden.

Besluit (Aangenomen met tekstuele aanpassingen)

het College van B&W besluit:

1. De schriftelijke vragen van de fractie Kernachtig Druten over het planten van 1000 bomen volgens de bijlage te beantwoorden.

Openbaar

Zaaknummer: 343540

Informatienota voor de Gemeenteraad

Antwoord op schriftelijke vragen Kernachtig Druten over het planten van 1000 bomen.

Collegedatum: 7 april 2026

Kernboodschap

Het college is tot en met het volgende plantseizoen bezig met het realiseren van het planten van 1.000 bomen in de gemeente Druten.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Antwoord van het college

In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen

Vraag 1. Staat het College er pal voor dat het 1000 bomenplan volledig gerealiseerd wordt vóór het einde van deze raads/collegeperiode?

Het is nog steeds de bedoeling dat we 1.000 bomen planten. Een deel daarvan wordt gepland in de projecten Plan Portier en bij de HOV-knoop Druten. De stand op dit moment is ca. 900. Met de genoemde projecten erbij komen we op ca. 970 bomen.

De uitdaging is dat plantplekken en -ruimte niet zomaar voor handen zijn. Om bomen de kans te geven de volwassen grootte te bereiken en dan nog heel lang te laten staan is het nodig dat de ondergrondse én bovengronds groeiruimte voldoende is. Met name de aanwezigheid van kabels- en leidingen in de ondergrond vormen helaas vaak een barrière voor het kunnen planten en ongestoord gezond laten groeien van bomen. We hebben DPRA-subsidie (Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie) toegezegd gekregen die we gaan inzetten voor het planten van extra bomen op de parkeerplaats aan de Raadhuisstraat. Daar zullen we extra gaan investeren in het maken van een goede groeiplaats voor de te planten bomen.

Vraag 2. En als de finish nog niet in zicht is – welke concrete stappen zet de wethouder/het college dan om deze laatste kans te benutten en de ambitie alsnog waar te maken?

Met het aantal van ca. 970 bomen mogen we volgens ons stellen dat de finish in zicht is. De laatste stap om tot 1.000 bomen te komen is het opzetten van een uitdeelactie aan particulieren zoals we dat dit voorjaar ook voor de ondernemers van de gemeente hebben gedaan. Deze uitdeelactie willen we in het volgende plantseizoen gaan houden.

VRAGEN VAN RAADSLEDEN – SCHRIFTELIJKE VRAGEN

Artikel 37 Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad

Onderwerp: 1000 Bomen		
Indiener: Kees Arts Fractie: Kernachtig Druten		
<p>Inleiding: Vier jaar geleden plantten wij als Kernachtig Druten een ambitie in de Drutense politiek: 1000 nieuwe bomen voor onze gemeente. Het 1000-bomenplan. Een ambitie die het college overnam en in zijn collegeprogramma verankerde. Via de informatie-nota voor de raad "Lijst van 100 – kwartaal 3, 2025" rapporteerde het college: <i>We planten 1000 nieuwe bomen, verdeeld over alle kernen. Tot nu toe hebben we ruim 600 bomen aangeschaft en aangeplant in de openbare ruimte. Daarnaast zijn er uitdeeldagen georganiseerd waarbij ca 60 bomen zijn uitgedeeld. We gaan door met het duurzaam planten van bomen, bijvoorbeeld in de projecten HOV-knoop Druten en het plan Portier.</i> We constateerden dat de uitvoering achterbleef en hebben het college opgeroepen om dit met meer daadkracht op te pakken. En dat resultaat zien we nu -letterlijk- in de grond. Momenteel worden op verschillende plekken in onze gemeente nieuwe bomen geplant. Dat is goed nieuws, en dat compliment verdient het college. Maar, de klok tikt. Deze raads- en collegeperiode naderen hun einde. Gaan we de finish halen en het groeiseizoen maximaal benutten?! Daarom de volgende vragen.</p>		
NR	FORMULERING VRAAG <i>Datum ingekomen:</i>	ANTWOORD VRAAG <i>Datum antwoord:</i>
1.	<i>Staat het College er pal voor dat het 1000 bomenplan volledig gerealiseerd wordt vóór het einde van deze raads/collegeperiode?</i>	De stand op dit moment is ca. 900. Plantplekken en -ruimte niet zomaar voor handen. We hebben DPRA subsidie toegezegd gekregen die we gaan inzetten voor het planten van extra bomen op de parkeerplaats aan de Raadhuisstraat.
2.	<i>En als de finish nog niet in zicht is – welke concrete stappen zet de wethouder / het college dan om deze laatste kans te benutten en de ambitie alsnog waar te maken?</i>	De finish is in zicht. Voornemen is met een uitdeelactie aan particulieren in het volgende plantseizoen de rest te planten.

Afspraken

Schriftelijke vragen	Indienen - ingevulde format mailen naar griffie@druuten.nl
Schriftelijke vragen	Afdoening - door college of burgemeester - zo spoedig mogelijk (uiterlijk 30 dagen)

VRAGEN VAN RAADSLEDEN – SCHRIFTELIJKE VRAGEN